Recueil factice composé de trois manuscrits ou fragments de manuscrits différents.

Source gallica.bnf.fr / Bibliothèque nationale de France

Recueil factice composé de trois manuscrits ou fragments de manuscrits différents..

1/ Les contenus accessibles sur le site Gallica sont pour la plupart des reproductions numériques d'oeuvres tombées dans le domaine public provenant des collections de la BnF.Leur réutilisation s'inscrit dans le cadre de la loi n°78-753 du 17 juillet 1978 :
*La réutilisation non commerciale de ces contenus est libre et gratuite dans le respect de la législation en vigueur et notamment du maintien de la mention de source.
*La réutilisation commerciale de ces contenus est payante et fait l'objet d'une licence. Est entendue par réutilisation commerciale la revente de contenus sous forme de produits élaborés ou de fourniture de service.

Cliquer ici pour accéder aux tarifs et à la licence

2/ Les contenus de Gallica sont la propriété de la BnF au sens de l'article L.2112-1 du code général de la propriété des personnes publiques.

3/ Quelques contenus sont soumis à un régime de réutilisation particulier. Il s'agit :

*des reproductions de documents protégés par un droit d'auteur appartenant à un tiers. Ces documents ne peuvent être réutilisés, sauf dans le cadre de la copie privée, sans l'autorisation préalable du titulaire des droits.
*des reproductions de documents conservés dans les bibliothèques ou autres institutions partenaires. Ceux-ci sont signalés par la mention Source gallica.BnF.fr / Bibliothèque municipale de ... (ou autre partenaire). L'utilisateur est invité à s'informer auprès de ces bibliothèques de leurs conditions de réutilisation.

4/ Gallica constitue une base de données, dont la BnF est le producteur, protégée au sens des articles L341-1 et suivants du code de la propriété intellectuelle.

5/ Les présentes conditions d'utilisation des contenus de Gallica sont régies par la loi française. En cas de réutilisation prévue dans un autre pays, il appartient à chaque utilisateur de vérifier la conformité de son projet avec le droit de ce pays.

6/ L'utilisateur s'engage à respecter les présentes conditions d'utilisation ainsi que la législation en vigueur, notamment en matière de propriété intellectuelle. En cas de non respect de ces dispositions, il est notamment passible d'une amende prévue par la loi du 17 juillet 1978.

7/ Pour obtenir un document de Gallica en haute définition, contacter reutilisation@bnf.fr.

Source gallica.bnf.fr / Bibliothèque nationale de France

LAT.
242

Codex Colb. 6153 Regius 4660 3.3. A

INCIPIUNT PROVERBIA SALOMONIS

TIMOR DOMINI INICIUM SAPIENCIE

Sapienciam atque doctrinam stulti despiciunt:
Ne declines ad dexteram neque ad sinistram. Diver
te pedem tuum a malo; Vias enim que a dextris sunt novit
dominus; Perversae vero sunt que a sinistris sunt; Ipse autem rectos
cursus tuos; Fili mi adtende sapientiam meam et pruden
ciae meae inclina aurem tuam ut custodias cogitationes et disci
plinam labia tua conservent; Favus distillans labia mere
tricis et nitidius oleo guttur eius. novissima autem illius ama
ra quasi absinthium et acuta quasi gladius biceps. pedes eius
descendunt in mortem et ad inferos pedes illius penetrant.
semitam vitae non ambulant vagi sunt gressus eius et investiga
biles. Longe fac ab ea viam tuam et ne adpropinques foribus domus
eius; ne des alienis honorem tuum et annos tuos crudeli;
Oculi tui recta videant et palpebrae tuae praecedant gressus
tuos: Omni custodia serva cor tuum quia ex ipso vita procedit:
Remove a te os pravum et detrahentia labia sint procul a te:
Dirige semitam pedibus tuis et omnes viae tuae stabilientur; Fac
ergo quod dico fili mi et temet ipsum libera quia incidisti
in manum proximi tui; discurre festina suscita amicum
tuum ne dederis somnum oculis tuis ne dormitent
palpebrae tuae: Eruere quasi dammula de manu

242.

BIBLIOTHECAE REGIAE

et quasi auis de insidiis aucupis; Uade ad formicam o piger
et considera uias eius et disce sapientiam que cum non
habeat ducem nec preceptorem nec principem parat estate
cibum sibi et congregat in messe quod comedat; Usquequo
piger dormis quando consurges ex somno tuo paululum dor
mies paululum dormitabis paululum conseres ma
nus; petis ut dormias et ueniet tibi quasi uiator egestas
et pauperies quasi uir armatus; Si uero inpiger
fueris ueniet ut fons messis tua et egestas fugiet a te;
O uiri ad uos clamito et uox mea ad filios hominum;
Intelligite paruuli astutiam et insipientes animaduertite.
Timor domini odit malum arrogantiam et superbiam et uiam
prauam et os bilingue detestor; Audite disciplinam
et estote sapientes et nolite obliuiscere eam. beatus
homo qui audit me et qui uigilat ad fores meas cotidie. omnes
qui me oderunt diligunt mortem; Uenite comedite panem
meum et bibite uinum quod miscui uobis. Relinquite infan
ciam et uiuite et ambulate per uias prudencie; Non
proderunt thesauri impietatis iusticia uero liberabit
a morte; Non affliget dominus fame animam iusti et
insidias impiorum subuertit; Opus iusti ad uitam. fructus
impii ad peccatum; Uia uite custodienti disciplinam. Qui autem
increpationes relinquit errat; Os iusti parturiet sapi
enciam lingua prauorum peribit; Labia iusti considerant
placita et os impiorum peruersa; Ubi fuerit superbia ibi erit.
et contumelia. Ubi autem humilitas ibi et sapiencia. Simpli
citas iustorum diriget eos. et subplantatio peruersorum uastabit
illos; Uir autem prudens tacebit. qui ambulat fraudulenter

reuelat archana. qui autem fidelis animi celat commissum;
Benefacit animę suę uir misericors. qui autem crudelis est
& propinquos abicit; Abhominabile dño cor prauum &
uoluntas eius in his qui simpliciter ambulant; Alii
diuidunt propria & ditiores fiunt. Alii rapiunt
non sua & semper in egestate sunt; Qui diligit disciplinam
diligit scientiam. qui autem odit increpationes insipiens est.
Qui quod nouit loquitur iudex iustitię est. qui autem mentitur
testis est fraudulenter; Abhominatio est dño labia men
dacia. qui autem fideliter agunt placent ei. De fructu oris
hominis saturabitur bonis. anima autem preuaricatorum iniqua. Qui
custodit os suum custodit animam suam; Qui inconsideratus est
ad loquendum sentiet mala. Lux iustorum laetificat. lucerna
autem impiorum extinguetur; Inter superbos semper iurgia sunt. Qui autem
agunt cuncta cum consilio reguntur. Astutus
omnia agit cum consilio. qui autem fatuus est aperiet stultitiam;
Qui autem cum sapientibus graditur sapiens erit. amicus autem stultorum
efficietur similis; Sapiens mulier edificat domum suam.
Insipiens structam quoque destruet manibus. Ambulans recto
itinere & timens dñm despicitur ab eo. Testis fidelis
non mentietur. qui profert mendacium testis dolosus est. Querit
derisor sapientiam & non inuenit. Doctrina autem prudentium
facilis; Misericordia & ueritas preparant bona. In omni
opere erit habundantia. Ubi autem uerba sunt plurima
ibi frequens egestas; Abhominatio est dño uia impii.
Qui sequitur iustitiam diligitur ab eo; Melius parum cum timo
re dñi. quam thesauri magni & insatiabiles.
Melius est uocare ad olera cum caritate. quam ad uitulum sa

ignaros cu odio; Vir iracundus puocat rixas;
qui aut patiens est mitigat suscitatas; Eruditus in uerbo reperit
bona & qi in dno sperat beatus est; Qui sapiens x apellat
prudens. & qui dulcis eloquio maiora pcipiet; Cor
sapientis erudiet os eius. & labiis illius addet gram.
Vir ipius fodit malu. & i labiis eius ignis exardescit;
Ho peruersus suscitat lites. & uerbosus separat principes;
Sicut igne pbat auru & argentu in camino. ita corda pbat
dns; Malus obedit lingue inique. & falax obtemperat
labiis mdacib; Qui despicit pauperem. expbat factori
eius; Plus pficit correctio ad prudente. qua
centu plage ad pud stultu; Semp iurgia querit malus.
angls aut crudelis mittit contra eu; Qui iustificat
ipiu. & qui codenpnat iustu abominabilis x uterq.
apud dm; quid pdest diuicias habere stulto. cu sapien
cia emere non posit; Omi tepore diligit qui amicus x
& fr in angustiis conpbatur; Homo stultus plaudet
manib; cu spopanderit p amico suo; Qui meditat
discordias diligit rixas & qui exaltat os suu querit
ruina; Qui peruersi cordis x non inueniet bonu. &
lingua icidet i malu; Qui moderat sermones
suos doctus & prudens x & pciosi sps uir eruditus;
Stultus quoq; si tacuerit sapiens putabit. & si cum
presserit labia sua intelligens; Non recipit
stultus uerba prudencie nisi ea dixeris que
uersant in corde eius; Impiu cu in pfundu uenerit
peccator contempnit; Subsequit eu
ignominia & obprobriu; Aquas pfunda uerba

ex ore uiri · & torrens redundans fons sapientie; Ac
cipere personam impii non est bonum ut declines a ueritate iudicii;
Verba bilinguis quasi simplicia · & ipsa perueniunt usque ad in
teriora uentris; Qui mollis & dissolutus est in opere suo
frater est sua opera dissipantis; Turris fortissima nomen domini
& ad ipsam iustus & exaltabitur; Qui prius respondit quam
audiat · stultum se esse demonstrat & confusione dignum;
Iustus prior est accusator sui · uenit amicus eius & inuestigabit
eum; Frater qui adiuuatur a fratre · quasi ciuitas firma; De fructu oris
uiri replebitur uenter eius · & genimina labiorum eius saturabunt
eum; Mors & uita in manu lingue · qui diligunt eam comedunt
fructus eius; Ubi non est sciencia anime · non est bonum · & qui
festinus est pedibus offendit; Doctrina uiri per pacientiam noscitur ·
& gloria eius iniqua pretergredi; Sicut fremitus leonis · ita
& ira regis · & sicut ros super herbam ita hilaritas; Dolor patris
filius stultus · & tecta iugiter perstillantia litigiosa mulier;
Qui custodit mandatum · custodit animam suam · qui autem neglegit uias
suas mortificabitur; Feneratur domino qui miseretur pauperi · & ui
cissitudinem reddet ei; Erudi filium tuum ne desperes · ad inter
fectionem autem eius ne ponas animam tuam; Qui affligit patrem
& fugit matrem · ignominiosus est & infelix; Noli diligere
somnum · ne te egestas opprimat · aperi oculos tuos & saturare
panibus; Ne dicas reddam malum pro malo · expecta dominum &
liberabit te; Qui sequitur iusticiam & misericordiam · inueniet
uitam; Dicit piger leo est foris in medio platearum · occidendus sum;
Non facias uiolenciam pauperi · quia pauper est · neque conteras
egenum in porta qua dominus iudicabit causam eius · & configet
eos qui confixerunt animam eius; Noli esse amicus homini iracundo

neq; ambules cu uiro iniurioso. ne forte discas semitas eius
& sumat scandalu anime tue; Ne comedas cu homine
inuidioso & ne desideres cibos eius qm in similitudine ari
oli & coniectoris existimat; Comede & bibe dicet tibi
& mens eius non est tecu; Veritate eme & noli uendere
sapiencia & doctrina & intellegencia; Prebe fili cor
tuu mihi & oculi tui uias meas custodiant; Fouea eni
pfunda e meretrix & puteus alt9 & angustus. insidiat in uia
quasi latro & quos incautos uiderit interficit. his q moderant in uino
& student calicib; epotandis. ne intuearis uino quando flagrauerit cum
splenduerit in uitro color ei9 ingreditur blande. sed in nouissimo mor
debit te ut coluber. & sic regulus uenena diffundet; Qui cogitat
male facere stultus uocabit. cogitatio insti peccatu e &
abominatio hominu detractor; Time dnm fili mi & rege
& cu detractorib; ne commiscearis. qm repente consurget
perditio eoz; Melius est ut dicat tibi ascende huc quam
ut humilieris cora principe; Iaculu & gladiu & sagitta acuta.
homo qui loquitur contra pximu falsu testimoniu; Si esurierit
inimicus tuus ciba illu. si sicierit da ei aqua bibere; prunas
eni congregabis sup caput eius. & dns reddet tibi; Uen
tus aquilo dissipat pluuias. & facie tristis lingua detra
hentem; Melius sedere in angulo dogmatis quam cu muliere
litigiosa in domo comuni; Sic q mel multu comedet non
e ei bonu. sic q scrutator e maiestati obprimit gla di;
Ne respondeas stulto iuxta stulticia sua ne efficiaris ei
similis; Responde stulto iuxta stulticia sua. ne sibi sapiens
esse uideat; Sic q mittit lapide in aceruu mercurii. ita
q tribuit insipienti honore; Dicit piger leena in uia legis

itinerib; Sic hostiū uertitur icardine suo. Ita piger
ilecto suo; Sic carbones adprunas & ligna adignē. sic hō iracundus
suscitat rixas; Qui fodit foueā icidit ieā. & qui uoluit lapidē
reuertetur ad eū; Lingua fallax non amat ueritatē. &
os lubricū operatur ruinas; Ne glorieris icrastino. ignorans
quid superuentura pariet dies. Graue est saxū & onerosa arena.
sed ira stulti utroq; grauior est. Anima saturata calcabit
fauū. anima esuriens amarū pdulce sumet; Qui benedicit
pximo suo uoce grandi de nocte consurgens
maledicenti similis est; Tecta pstillantia idie frigoris.
& litigiosa mulier conparantur. qui retinet ea
quasi qui uentum teneat; Fugit impius nemine persequentē.
Iustus aut̄ confidens quasi leo absq; terrore erit; Qui declinat aurē
suā nē audiat legē / oratio eius erit execrabilis; Qui
abscondit scelera sua non dirigetur. qui aūt confessus fuerit &
reliquerit ea misericordia consequetur; Qui sperat idno salua
bitur. qui confidit icorde suo stultus est. qui aūt graditur sapienter.
ipse saluabitur; Princeps qui libenter audit uerba mendacii.
omnis ministros habet impios; Cū prophetia defecerit. dissipabitur
ppls; Uidisti hominē uelocē adloquendū. stultitia speranda
est magis quā illius correctio; Uir iracundus prouocat rixas.
& qui ad indignandū facilis est. erit ad peccata pcliuior;
Superbū sequitur humilitas. & qui humilis spū accipiet gloriā;
Qui cū fure participatur. odit animā suā. adiurantem
audit et non indicat; Duo rogaui te ne deneges
mihi antequā moriar. uanitatē & uerba mendacii
longe fac ame. mendicitatē & diuitias ne dederis mihi. tri
bue tantū uictui meo necessaria; Ne forte satiatus illiciar

[illegible]
[illegible] Sanguisuge due
filie sunt dicentes . adfer adfer. Tria sunt insa
tiabilia & quartum quod numquam dicit sufficit; Infernus
& uulue & terra que non satiatur aqua. Ignis uero numquam
dicit sufficit; Tria sunt difficilia mihi & quartum quod
penitus ignoro. Uiam aquile in celum. uiam colubri super
petram. uiam nauis in medio maris. uiam uiri in adolescencia.
Talis est uia mulieris adultere. que comedit
& tergit os suum. & dicit non sum operata malum; Per
tria mouetur terra. & quartum non potest sustinere. Per seruum
cum regnauerit. per stultum cum saturatus fuerit cibo. per odiosam
mulierem cum in matrimonio fuerit adsumpta. & per ancillam
cum fuerit heres domine sue; Quatuor sunt minima terre
& ipsa sunt sapienciora sapientibus. formice populus infirmus
qui preparant in messe cibum sibi. Lepusculus plebs inualida qui
collocat in petra cubile suum. Regem locuste non habent &
egrediuntur uniuerse per turmas. Stellio manibus nititur
& moratur in edibus regis; Tria sunt que bene gradiuntur
& quartum quod incedit feliciter. Leo fortissimus
bestiarum ad nullius pauebit occursum. Gallus succinctus lumbos.
& aries. nec est qui resistat ei. & qui stultus apparuit postquam
elatus est in sublime. Si enim intellexisset ori inposuisset manum;
Stultus complicat manus suas. & comedit carnes suas in
[illegible] dicens. Melius est pugillus cum requie. quam plena
manus utraque cum labore & afflictione animi; Multo enim
melior est obediencia. quam stultorum uictime. qui nesciunt
quid faciant mali. Ne temere quid loquaris. neque cor tuum sit

uelox ad proferandũ sermonẽ corã dõ; Ne de
deris hostiũ ut peccare faciat carnẽ tuã. neq;
dicas corã angelo non ẽ prouidencia. ne forte iratus dñs
sup sermones tuos dissipet cuncta opã manuu tuaru;
Ubi multa st somnia. plurime uanitates & sermones
innumeri. tu uo dñm time Auarus non ipletur pecunia:
& qui amat diuicias fructus non capiet ex eis. & hoc
ergo est uanitas; Melius ẽ ergo duo simul esse. quã unũ
habent enĩ & monumentũ societatis suę. si unus
ceciderit ab altero fulcietur; Ue soli quia cũ ruerit
non habet subleuantẽ. & si dormierint duo. fouebunt
mutuo. unus quomodo calefiet & si quispiã pualuerit contra
unũ. duo resistunt ei. Funiculus triplex difficile
rumpitur; Melius ẽ pauper puer & sapiens. rege sene
& stulto qui nescit puidere in posterũ; Omnis labor
hominis in ore eius. & anima illius non implebitur; Quid
sapiens hãt ab stulto & quid pauper abdiuiti. nisi
ut pergat illuc ibi ẽ uita. melius uidere quod
cupias. quã desiderare quod nescias; Melius est
a sapiente corripi. quã stultorũ adulatione decipi.
Quia sic sonitus spinarũ ardentiũ sub olla. sic risus
stulti; Nemo est qui semp uiuat & qui huic rei habeat
fiduciã; Si mordeat serpens in silencio. nihil
minus habet quã qui occulte detrahit; Uerba oris
sapientis grã. & labia insipientis peipitabunt eũ. Iniciũ
uerborũ eius stulticia. & nouissima oris illius. error
pessimus. Stultus uerba multiplicat. Quodcumq; potest
manus tua facere. instanter operare. quia nec opus

nec racio nec sciencia nec sapiencia erit
ad put inferos quo tu properas; Qui obser
uant uentum non seminant. & qui considerant
nubem numquam metaent. quo modo ignoras que
sit uia spiritus & qua ratione conpignarentur;
Mane semina semen tuum & uespere nec ces
set manus tua. quia nescis quis magis oriatur hoc
an illud & utrumque simul. melius erit; Dulce lumen
delectabile est oculis uidere solem. & in omnibus his
letatus fuerit. meminisse debet. tenebrosis tem
poribus & dierum multorum qui cum uenerint uanitates
arguuntur preterita; Letare ergo iuuenis
in adolescencia tua. & in bono sit cor tuum in diebus
iuuentutis tuę & ambula in uiis cordis tui & in in
tuitus oculorum tuorum & scito quod pro omnibus adducet
te deus in iudicio ut pro omnibus detraccionibus siue bonum
siue malum; Aufer iram a corde tuo & amoue malicia
a carne tua adolescencia & uoluntas uana sunt.
Memento creatori tuo in die iuuentutis tuę
antequam ueniat tempus afflicionis; Propter hoc qui loquitur
iniqua non potens latere. nec preteriet illum corri
piens iudicium in cogitacionibus; Enim impius interrogacio
erit. sermo illorum autem ad dominum ueniet ad correpcionem
Iniquitas illorum destruetur. & tumultus & murmuracio
non absconderetur; Custodite ergo uos a murmura
cionis que nihil proficiunt. & a detracione parcite
lingue quoniam responsum obscurum in uacuum non ibit
Os autem quod mentitur occidit animam. Ueritas edificat;

1

INCIPIUNT CAPITULA EPISTOLE SCI IACOBI.

.I. De insecutoribus inimicorum & risui disputandis:
.II. De temptationibus aduersarii que difore plurimi arbitrant
.III. De homine quod sit operis dominici documentum;
IIII De sermone diuino quod operis indicio predicandus;
V De cultura religionis & ministerio pietatis;
VI De diuitiis coelestibus & terrenis que animas egestate consumunt;
VII De lege libertatis quam ipse ri omnifariam exortatur & seueritatem iustitudi
VIII De fide que non potest opere mortuo firmari & elemosinis;
VIIII De nudis sermonibus quod sit professio inimici & fides
sine opere corpus exanime;
X De magistris que circa totam perfectionem esse non possunt;
XI De lingua uix edomabile uirum;
XII De sapiencia coelesti & terrena; (incurrere);
XIII De amicis dei quod mundi nequeant fore amatores;
XIIII De his qui in era loquuntur quod culpam nequeant detractionis
XV De incerto uitae & prolixis disputationibus;
XVI De suppliciis secti diuitum ministrorum;
XVII De aduersorum tolerancia & retributione;
XVIII De passionibus martirum & ipsius domini & quod insecutoribus reddiderunt talia;
XVIIII De remediis uite presentis; (adstricti)
XX De uirtutibus sanctorum & conuersationibus qui fuerunt peccatis.

Iacobus dei & domini nostri ihesu christi seruus duodecim tribubus que sunt in dispersione salutem; Omne gaudium existimate fratres mei cum in temptationes uarias incideritis. scientes quod probatio fidei uestre paciencia operatur; Paciencia autem opus perfectum habeat ut sitis perfecti

& integri innullo deficientes; Si quis autem uestrum indiget
sapientia postulet a dō qui dat omnib; affluenter &
non inproperat & dabitur ei; Postulet autem in fide nihil
hesitans; Qui enim hesitat similis est fluctui maris
qui a uento mouetur & circumfertur. Non ergo estimet
homo ille quod accipiat aliquid a dno. Vir duplex
animo inconstans ē in omnib; uiis suis. Glorietur autem frater
humilis in exaltatione sua. diues autem in humilitate sua;
Qm sic flos feni transibit; Exortus ē enim sol cum ardore.
& arefecit faenū. & flos eius decidit. & decor uultus eius
deperiit; Ita & diues in itinerib; suis marcescet;
·II· Beatus uir qui suffert temptationē. qm cum probatus
fuerit accipiet coronā uitae quā repromisit ds dili
gentib; se; Nemo cum temptatur dicat. qm a dō temptor; ds
autem intemptator malorum ē; Ipse enim neminē temptat. U
Unusquisq; uero temptatur a concupiscentia sua: abstractus & inlectus.
Dein concupiscentia cum conceperit. parit peccatum; Pec
catū uero cum consummatum fuerit: generat mortē;
·III· Nolite itaq; errare frs mei dilectissimi; Omne datū
optimū & omne donū pfectū. desursū ē descendens
a patre luminū; Apud quē non ē transmutatio. nec
uicissitudinis obumbratio; Uoluntarie enim genuit nos
uerbo ueritatis. ut simus initiū aliqd creaturae eius;
Scitis frs mei dilectissimi; ·IIII· Sit autem omnis homo
uelox ad audiendū. tardus autem adloquendū &
tardus ad irā; Ira enim uiri iustitiā di non operatur;
Propter qd abicientes omnē inmunditiā & habundantiā
malitię. In mansuetudine suscipite insitū uerbū.

qd potest saluare animas uestras. Estote factores
uerbi & non auditores tantu fallentes uosmetipsos.
Quia siquis auditor e uerbi & nonfactor. hic
coparabit uiro consideranti uultu natiuitatis
sue inspeculo; Considerauit eni se & habiit &
statim oblitus est qualis fuerit. Qui aut
perspexerit inlege perfecta libertatis & p
manserit in ea. Non auditor obliuiosus factus sed
factor operis. hic beatus infacto suo erit;
VI Siquis aut putat se religiosu esse nonrefrenans
linguam sua sed seducens cor suu huius uana est
religio; Religio munda & imaculata apud dm
& patre hec est; Uisitare pupillos & uiduas
intribulatione eoru. & imaculatu se custodire
abhoc seculo; VII Fratres mei nolite ipsonarum
acceptione habere fide dni nri ihu xpi glorie;
Etenim si introierit inconuentu uro uir aureum
anulu habens in ueste candida. introierit aut
& paup isordido habitu. & intendatis in eum
qui indutus est ueste pclara. & dixeritis ei.
tu sede hic bene. pauperi aut dicatis tu sta illic
aut sede sub scabello pedu meoru. Nonne iudicatis
apud uosmet ipsos. Et facti estis iudices cogitationu
iniquaru. Audite fratres mei dilectissimi.
Nonne ds elegit pauperes inhoc mundo diuites
infide & heredes regni qd repromisit ds diligentib
se. Uos aut exhonorastis pauperem;

Nonne diuites per potencia opprimunt uos.
& ipsi trahunt uos ad iudicia. Nonne ipsi
blasphemant bonu nomen qd inuocatu est sup
uos. VII Siu(er)am lege perficitis regale(m)
s(e)c(un)d(u)m scriptura(m). diliges p(ro)ximu tuu sic teipsum.
benefacitis. Si aut p(er)sonas accipitis peccatu
operamini. redarguti alege quasi trangres
sores. Qcunq; aut tota lege seruauerit. offen
dat aut in uno. factus e omniu reus. Qui em dix
non mechaberis. dix & nonoccides. Qd sinon
mechaberis. occidas aut. factus es transgressor
legis. Sic loquimini & sic facite. sic plege liberta
tis incipientes iudicari. Iudiciu sine mia illi q
nonfacit misedia; sup exaltat aut misedia iudicio.
VIII Quid pderit frs mei sifide quis dicat se ha
bere opa aut non habeat. Nuquid poterit fides
saluare eu. Siaut frat aut soror nudi sint.
& idigeant uictu cotidiano. dicat aut aliquis de
uob illis. ite ipace calefacimini. & saturamini.
Nondederitis aut eis que necessaria sunt corpo
ri. quid pderit. sic & fides sinon habeat opa.
mortua e insemetipsa. VIIII Seddicet quis;
tu fide habes et ego opera habeo. ostende
mihi fide tua sine operib; et ego ostendam
tibi exoperib fide mea. Tucredis qm unus
e ds. benefacis. & demones credunt & con
tremescunt. Uis aut scire o homo ianis qm
fides sine operib; ociosa e. Abraham

rat nr̄ nonne ex operib; iustificatus ē· Offerens
issaac filiū suū sup altare· Uides qm̄ fides
cooperabatur operib; illius· Et ex operib· fides
consummata est & suppleta ē scriptura dicens·
Credidit abrā dō· & reputatū ē illi adiusticiā·
& amicus dī appellatus ē· Uidetis qm̄ ex operib;
iustificatur hō· & non ex fide tantū· similiť
aūt & raab meretrix· Nonne ex operib· legis
iustificata ē suscipiens nuncios· & alia uia eiciens·
Sic enī corpus sine spū ē mortuū est· ita· &
fides sine operib; mortua ē;

X· Nolite plures magistri fieri frs̄ mei scientes
qm̄ maius iudiciū sumitis· Inmultis enī offendim̄
om̄s; siquis ī uerbo non offendit· hic pfectus est
uir· Potest etiā freno circūducere totū cor
pus· sicut equoȝ frenos ī ora mittimus ad con
sentiendū nob· & omne corpus illoȝ circūferim̄;
Ecce & naues cū magne sint & á uentis ualidis
minentur· Circūferuntur aūt amodico guber
naculo· ubi ipetus dirigentis uoluerit· Ita & lin
gua modicū quidē mbrū ē· & magna exaltat;

XI Ecce quātus ignis quā magnā siluā icendit;
Et lingua· ignis ē· Uniuersitas iniquitatis lingua
constituitur ī mbris nr̄is· que maculat totū
corpus· & iflāmat rotā natiuitatis nrē ifla
mata agehenna· Omīs enī natura bestiarū
& uolucrū & serpentiū· etiā ceterorū doma
tur· & domita sunt á natura humana;

linguam autem nullus hominum domare potest. inquietum
malum plena ueneno mortifero. In ipsa benedicimus
dominum et patrem. et ipsa maledicimus homines qui
ad similitudinem dei facti sunt. Ex ipso ore pro
cedit benedictio. et maledictio. Non oportet fratres
mei haec ratione. Numquid fons de eodem foramine
emanat dulcem et amaram aquam. Numquid potest
fratres mei ficus uuas. aut uitis ficus. sic neque salsa
dulcem potest facere aquam. XII. Quis sapi
ens et disciplinatus inter uos. ostendat ex bona con
uersatione opera sua in mansuetudine sapientiae;
Quod si zelum amarum habetis. et contentiones sunt
in cordibus uestris nolite gloriari. et mendaces esse
aduersus ueritatem. Non est enim ista sapientia de
sursum descendens. sed terrena animalis diabo
lica. Ubi enim zelus et contentio. ibi inconstantia
et omne opus prauum. Quae autem de sursum est sapientia.
primum quidem pudica est. deinde pacifica. modesta. sua
dibilis bonis consentiens plena misericordia et fructibus
bonis non iudicans sine simulatione. fructus autem
iustitiae in pace seminatur facientibus pacem;
XIII. Unde bella et lites in uobis. nonne hinc ex concu
piscentiis uestris quae militant in membris uestris.
Concupiscitis et non habetis. occiditis et zelatis et
non potestis adipisci. litigatis et belligeratis non ha
betis propter quod postulatis. petitis et non accipitis
eo quod male petatis. ut in concupiscentiis uestris insu
matis. Adulteri nescitis quia amicitia huius

mundi inimica est di. [illegible] quicumque ergo
uoluerit amicus esse s(a)ecli huius. inimicus di
constituitur. Aut putatis quia inaniter scriptura
dicat. Ad inuidiam concupiscit sps qui habitat
in uobis. maiorem autem dat gratiam. Propter quod dicit
ds superbis resistit humilibus autem dat gratiam. Sub
diti igitur estote deo. resistite autem diabolo & fugiet
a uobis. Appropinquate dno & appropinquabit uob.
emundate manus peccatores & purificate corda
duplices animo. Miseri estote & lugete. risus uester
in luctum conuertatur & gaudium in merorem. Humi
liamini in conspectu dni & exaltabit uos.

Nolite detrahere alterutrum fratres. qui detrahit fratri
aut qui iudicat fratrem suum detrahit legi & iudi
cat legem. si autem iudicas legem non es factor legis
sed iudex. unus est enim legislator & iudex qui potest
perdere & liberare. Tu autem quis es qui iudicas proxi
mum. Ecce nunc qui dicitis hodie & crastino ibimus
in illam ciuitatem & faciemus quidem ibi annum
& mercabimur & lucrum faciemus. qui ignoratis
quid sit in crastinum. que est enim uita uestra. ua
por est ad modicum parens. & deinceps exterminа
bitur. pro eo ut dicatis. Si dns uoluerit & si uixeri
mus faciemus hoc aut illud. Nunc autem exultatis
in superbiis uestris. Omnis exultatio talis maligna est.
Scienti enim igitur bonum facere & non facienti
peccatum est illi. [illegible] gite nunc diuites plorate
ululantes in miseriis uestris que aduenient uob.

Diuicię urę putrefacte sunt & uestimenta urā
atineis comesta sunt; Aurū & argentū urm
eruginauit· & erugo eorū intestimonium
uob erit; Et manducabit carnes urās sicut
ignis· Thesaurizatis uob irā innouissimis dieb·
Ecce merces operarioℛ qui messuerū regiones
urās quę fraudata est auob clamat· Et clamor
eoℛ inaures dn̄i sabaoth introiuit; Aepulati
estis sup terrā· & inluxuriis enutristis corda
urā· indie occisionis adduxistis Occidistis iustū
& nonrestitit uob· pacientes igitur estote frs
usq; adaduentū dn̄i; XVII· Ecce agricola
expectat p̄ciosū fructū trę· paciens ferens donec
accipiat temporaneū & serotinū; Pacientes
estote uos· & confirmate corda urā· qm ad
uentus dn̄i adppinquabit· Nolite ingemescere
frs inalterutrū· ut nonindicemini· Ecce iudex
ante ianuā adsistit· Exenplū accipite frs laboris
& paciencię p̄phas quilocuti sunt innomine dn̄i·
XVII Ecce beatificam̄ qsustinuer̄; Sufferanciā
iob audistis & fine dn̄i uidistis qm misericors ē
dns & miserator· XVIIII· Ante omnia autē
frs mei nolite iurare; Neq; p caelū neq; p trā
neq; aliud quodcūq; iuramentū· Sit autē sermo
urē· est est· Non non; uti nonsubiudicio deci
datis· Tristatur aliquis urm· oret aequo animo
& psalat· Infirmatur aliquis ex uob· inducat
prbs aeclesię· & orent sup eū unguentes eū

oleo in nomine dn̄i. Et oratio fidei saluabit in
firmū. Et alleuabit eū dn̄s. & si in peccatis
sit remittent ei; Confitemini ergo alteru
trū peccata urā. & orate pinuicē ut saluemini.
Multū enī ualet depcatio iusti assidua.
XX. Helias homo erat similis nob passibilis & orati
one orauit. ut non plueret sup terrā. & non
pluit annos tres. & menses sex. Et rursū orauit.
& caelū dedit pluuiā. & t̄ra dedit fructū suū;
frs̄ mei si qs ex uob errauerit a ueritate. & conuer
terit quis eū scire debet. qin qui conuerti fece
rit peccatorē ab errore uię suę. saluabit animā
eius a morte & operit multitudinē peccatoꝝ;
Explicit Ep̄la sc̄i Iacobi.

INCIPIUNT CAPITULA EP̄TĘ SC̄I PETRI PRIMA.

·I· De regenerationis iuxta potencia,.
·II· De pp̄his quia nim̄irū tollerancia p̄dicarunt;
III De pontificib; sacerdotū qui sacerdotes i castitate
ut agnoscentes macula p̄manere hortat̄.
·IIII De semine salutaris uerbi renatis,.
V De sacerdotib; quos ad instar infantū ut concupiscant
lac sine dolo hortat̄.
VI De lapidib; uiuis & hostiis spiritalib.
VII De populo adquisitionis quę regale sacerdociū nomin̄.
VIII De popularib; quos animę utilitate uiuendi
ordinem docuit.
VIIII De exortatione mulierū uiris adherenciū

X De uiris quos quemadmodū cū mulierib; atq; cum omnib; uiuere debeant hortatur;

XI De arca p quā pauci saluati sunt. & saluatur;

XII. De babtismate qd a mundi actib. liberat;

XIII De arca eclaustra exire non patitur;

XIIII De cognoscentib; dm quos non licet alterius quā di uoluntatē seruire;

XV De uerbo diuino qui & mortuis. id ē non creden tibus pdicatur seruire; (ortatur;

XVI De clero & populo quos sibimet uicissim ministrare

XVII De uisitatis passionib; xpi quas ne ullus ex passius eas insinuat; (patientes accipiant;

XVIII De iudicio qd non abeternis. sed a domo di incipiat;

XVIIII De corona inmarcescibili quā gregē di uoluntarie

XX De mansuetudine & subiectione aduersa rugitu q; diabolico; (pducit;

XXI De dō qui optimū op incipientes ad consūmatione

EXPLICIUNT CAPITULA;

INCIPIT EPTA SCI PETRI; I.

Petrus aptls ihu xpi electis aduenis disper sionis ponti. galaciae capadociae asiae & biti niae scdm pscientiā di patris in scificatione spis. in obedientiā & asparsione sanguinis ihu xpi. grā uob & pax multiplicetur. Bedictus ds & pater dnī nrī ihu xpi. qui scdm magnā misedia suā regenerauit nos in spē uiuā. pre surrectione xpi ihu ex mortuis in hereditatē incorruptibile & incontaminatē & imarcescibilē

conseruatã incolis in uob· qui in uirtute di custodimini
pfide in salutē paratã reuelari in tempore nouissimo·
in quo exultatis· modicu nunc si oportet contristari
in uariis temtationib; ut pbatio urę fidei multo pci
osior sit auro qđ p igne pbatur; ·II· Inueniatur
in laudē & gtam & honorē in reuelatione ihu xpi
quē cū non uideritis diligitis in quē nunc quoq; non
uidentes creditis· Credentes autē exultatis letitia
inenarrabili· & glorificata reportantes finē
fidei urę salutē animarū; De qua salute exqui
sierunt atq; scrutati sunt pphę· q de futura in
uob grã pphauer· scrutantes in qđ uel quale
tempus significaret in eis sps xpi pnuncians eas
que in xpo sunt passiones & posteriores gtas·
quib· reuelatū ē· quia non sibi ipsis· uob autē mi
nistrabant ea que nunc nunciata sunt uob per
eos q euangelizauer uob sps sco misso de cae
lo in quē desiderant angli pspicere;
·III· Proppt qđ succincti lūbos mentis urę sobrii per
fecti· sperate in eā que offertur uob grãm
in reuelatione ihu xpi quasi filii obedientię·
Non configurati priorib· ignorantię urę desideriis·
sed scdm eū qui uocauit uos scm ut & ipsi sci in
omi conuersatione sitis; Qm scriptū est· sci eritis
qm et ego scs sū; Et si patrē inuocatis eū qui sine
acceptione personarū iudicat scdm uniuscuiusq;
opus· in timore incolatus uri tempore conuersamini·
scientes qđ non corruptibilib; auro uel argento

redẽpti estis deuana ur̃a conuersatione paternę traditi
onis· sed p̃cioso sanguine quasi agni incontaminati &
inmaculati xp̃i· p̃cogniti quidẽ ante constitutionẽ
mundi· IIII· Manifestati autẽ nouissimis tem
porib; ppt̃ uos qui pipsũ fideles estis indõ qui susci
tauit eũ amortuis· & dedit ei glãm ut fides urã
& spes esset indõ· Animas urãs castificantes inobe
dientiã caritatis· Infratẽnitatis amore simplici
excorde inuicẽ diligite attentius· renati non ex
semine corruptibili sed incorruptibili per uer
bũ di uiui· & p̃manentis· quia omis caro faenũ· et
omis glã eius tanquã flos faeni; Exaruit faenũ
& flos eius decidit· uerbũ autẽ dñi manet ineternũ;
V Hoc ẽ· autẽ uerbũ qd euangelizatũ est inuos· Depo
nentes igitur omnẽ maliciã & omnẽ dolũ & simula
tiones· & inuidias & oms detractiones· Sicut modo
geniti infantes rationabiles sine dolo lac concupisci
te· ut in eo crescatis insalutẽ; Sigustatis qm dul
cis dñs· adquẽ accedentes lapidẽ uiuũ abhominib;
quidẽ repbatũ· adõ autẽ electũ & honorificatũ;
VI Et ipsi tanquã lapides uiui sup hedificamini domos
spũales hostias acceptabiles dõ p ihm xpm; Prop
qd continet scriptura; Ecce pona insion lapidẽ
summũ angularẽ electũ p̃ciosũ· & qui crediderit
ineũ non confundetur; Uobis igitur honor cre
dentib; Non credentib; lapis quẽ reprobauer
edificantes hic factus ẽ in caput anguli; Et
lapis offensionis & petra scandali· his qui offen

dunt uerbo· Nec credunt in quo & positi sunt;
VII Uos aut̄ genus electū· regale sacerdociū gens
scā ppls adquisitionis· ut uirtutes annuncietis eius
qui de tenebris uos uocauit in ammirabile lumen
suū· Qui aliquando non ppls· Nunc aut̄ populus
dī· Qui non consecuti misc̄diā· nunc aut̄ misc̄diā con
secuti; VIIII Carissimi· Obsecro tanquā aduenas
& peregrinos abstinere uos a carnalib; desideriis·
que militant aduersus animā; Conuersationem
urām int̄ gentes habentes bonā· ut in eo quod de
trahunt de uob tanquā de malefactorib;· ex bonis
operib; uos considerantes· glorificent dm̄ in die ui
sitationis; Subiecti estote· omī humane creature ppt
dm̄; Siue regi· quasi p̄cellenti· siue ducib;· tanquam
ab eo missis· ad uindictā malefactoꝝ laudē uero bonoꝝ·
Quia sic est uoluntas dī· ut bene facientes ōmutescere
faciatis inprudentiū hominū ignoranciā; Quasi li
beri· & non quasi uelam habentes malicie libertatem·
sed sicut serui dī; Omīs honorate· fraternitatē
diligite; Dm̄ timete· regē honorificate· Serui
subditi estote· in omī timore dnīs; Non tantū
bonis & modestis· sed etiā discolis; Hec est enī grā ad put dm̄
si ppt conscienciā dī sustinet quis tristicias· paciens
iniuste; Que enī est grā· si peccantes & colafizati
suffertis sed si bene facientes pacientes sustinetis;
Hec enī grā ē apud dm̄; In hoc enī uocati estis· quia
& xp̄s passus est pro nob uob relinquens exemplū· ut se
quamini uestigia eius; Qui peccatū non fecit· nec

meritus est dolus in ore eius; Qui cum male diceretur.
non maledicebat; Cum pateretur. non comminaba
tur. Tradebat autem iudicanti se iniuste. qui pec
cata nostra ipse pertulit in corpore suo super lignum. ut
peccatis mortui iustitiae uiuamus. cuius liuore sana
ti estis; Eratis enim sicut oues errantes. sed conuersi
estis nunc ad pastorem. et episcopum animarum urarum;
VIIII Similiter et mulieres subditae sint uiris suis. ut et
si qui non credunt uerbo. per mulierum conuersationem
sine uerbo lucrifiant. considerantes in timore
sanctam conuersationem urm; Quarum sit non extrin
secus capillatura. aut circumdatio auri. aut indumen
ti uestimentorum cultus. sed qui absconditus cordis est
homo in incorruptibilitate quieti et modesti sps qui
est in conspectu di locuples; Sic enim aliquando et sanctae
mulieres sperantes in do ornabant se subiectae pro
priis uiris. sic sarra oboediebat abrahae dnm eum uo
cans. Cuius estis filiae benefacientes. et non timen
tes ulla perturbatione. X. Viri similiter cohabi
tantes secundum scientiam quasi infirmiori uasculo muli
ebri inpertientes honorem. tamquam et coheredibus
gratiae uitae. ut ne inpediantur orationes urae; In
fide autem omnes unanimes. conpatientes. fraternitatis
amatores. misericordes. humiles. Non reddentes
malum pro malo. Nec maledictum pro maledicto. sed e con
trario benedicentes; Quia in hoc uocati estis. ut
benedictione hereditate possideatis. Qui enim
uult uitam diligere et uidere dies bonos. coherceat

linguā suā a malo · & labia eius ne loquantur dolū; Declinet
aūt a malo · & faciat bonū; Inquirat pacem & sequat̄
eā; Quia oculi dn̄i sup̄ iustos · & aures eius in p̄ceps
eorum; Vultus aūt dn̄i sup̄ facientes mala; Et quis
ē qui uobis noceat si boni aemulatores fueritis · sed
& si quid patimini p̄p̄t iusticiā · beati; Timorem
aūt eorum ne timueritis · & non conturbemini;
Dn̄m aūt xp̄m scificate in cordib; uris · parati semp̄
ad satisfactionē omni poscenti uos rationē de ea
que in uob ē spe · sed cum modestia & timore ·
conscienciā habentes bonā · ut in eo quod detrahunt
de uob confundant · q calumniant urām bonā in xp̄o
conuersationē; · XI · Melius ē enī bene facientes
si uelit uoluntas di pati · quā male facientes · quia &
xp̄s semel p̄ peccatis mortuus ē iustus p̄ iniustis · ut nos
offerret dō · mortificatos carne · uiuificatos spū;
In quo & his qui in carcere erant spū ueniens p̄di
cauit · q increduli fuerant aliquādo quādo expecta
bant di pacienciā; In dieb; noe cū fabricaretur
arca in qua pauci id ē octo animae salue facte sunt
p̄ aquā; · XII · Quod & uos nunc similis formae
saluos baptima fecit · Non carnis depositio sordiū ·
sed conscienciae bonae interrogatio in dn̄m; Per re
surrectionē ihu xp̄i qui ē in dextera di deglutiens
mortē ut uitae aeternae heredes efficeremus;
P̄fectus in caelū subiectis sibi angelis & potestatib
& uirtutib; · XIII · Xp̄o igitur passo in carne · &
uos eadē cogitatione armamini · quia qui passus ē

carne desiit a peccato· Ut iã non hominũ deside
riis· sed uolũtate di q͞d reliquum est incarne
uiuat temporis; Sufficit enim p͞teritũ tempus aduo
luntate gentiũ consũmandã q͞ ambulauerunt inluxuriis
desideriis· uinolentiis· comessationib· potationib· &
inlicitis idolorũ cultib; inquo ammirantur non con
currentib; uob ineamdẽ luxuriæ confusionẽ blasp͞he
mantes· qui reddent rationẽ ei· qui paratus ẽ iu
dicare uiuos & mortuos; ·XIIII· Propt͞ hoc enim
& mortuis euuangelizatũ ẽ· ut iudicentur quidẽ
sec͞dm homines incarne· Uiuant aut͞ sec͞dm dm͞ insp͞u;
Omniũ aut͞ finis appropinquabit; ·XV· Estote itaq;
prudentes· & uigilate inorationib; ; Ante omnia aut͞
mutuã inuosmet ipsos caritatẽ continuã habentes·
quia caritas operit multitudinẽ peccatoR; Hospi
tales inuicẽ· sine murmuratione· Unusquisq; sic
accepit gr͞am inalterutrũ· illã administrantes sicut
boni dispensatores· multiformis gr͞e di; Siquis lo
quitur· quasi sermones di; Siquis ministrat tamquã
ex uirtute quã amministrat ds͞· Ut inomnib; honori
ficetur ds͞· per ihm xp͞m cui ẽ gl͞a & imperiũ in
s͞cl͞a s͞cl͞oR; ·XVI· Carissimi nolite peregrinari infer
uore q͞ adtemptationẽ uob fit quasi noui aliquid
uob contingat· sed communicantes xp͞i passionib; gau
dete ut & inreuelatione gl͞e eius· gaudeatis exultã
tes· Si exp͞ba&amini innomine xp͞i· beati eritis· qm͞
q͞d ẽ honoris gl͞e & uirtutis di· & qui est eius sp͞s sup
uos requiescit; ·XVII· Nemo aut͞ urm͞ patiatur

quasi homicida · aut fur · aut maledicus · aut alienorum
appetitor; Si aut̅ ut xp̅ianus non erubescat ·
glorificet aut̅ dm̅ in isto nomine; Quoniam tempus est
ut incipiat iudiciū de domo di̅; Si aut̅ primū a nobis ·
quis finis eorum qui non credunt di̅ euangelio? Et
si iustus quidē uix saluabitur · impius et peccator
ubi parebunt · Itaq; et hi qui patiuntur sc̅dm uolū
tatē di̅ fideli creatori commendant animas suas
in benefactis; · XVIIII · Seniores ergo qui in uobis sunt ·
obsecro consenior · et testis xp̅i passionum · qui et eius quae
in futuro reuelanda ē · gl̅e communicator; pascite
qui ē in uobis gregem di̅ prouidentes non coacte sed
spontanee sc̅dm dm̅; Neq; turpis lucri gra · sed
uoluntarie neq; ut dominantes in cleris · sed formae
facti gregi ex animo · Et cū apparuerit princeps
pastorum · percipietis inmarcescibilē gl̅e coronā;
XVIII Similiter adolescentes subditi estote senioribus;
Omnes enim inuicē humilitatē insinuate · quia dn̅s
superbis resistit · humilibus aut̅ dat gratiā · Humi
liamini igitur sub potenti manu di̅ · ut uos exal
tet in tempore uisitationis; Omnē sollicitudinē
urām proicientes in eū · quoniam ipsi cura est de uobis;
Sobrii estote et uigilate · quia aduersarius ur̅ diabolus
tanquā leo rugiens circuit quaerens quē deuoret;
Cui resistite fortes in fide · scientes eandē passionē
eiusque in mundo ē ur̅ae fraternitatis fieri;
XX · Ds̅ aut̅ omnis gr̅ae qui uocauit nos in aeternam suā gl̅am
in xp̅o ih̅u · modicū passos ipse perficiet confirmabit

consolidabit; Ipsi gta & imperiu in scla sclor.
amen; P silvanu fidele frem uob ut arbi
tror. breuiter scripsi obsecrans & contestans
hanc esse ueru grám inqua state; Salutat uos
aeclesia quae est inbabilone conelecta. & marcus
filius mis. Salutate inuicē inosculo sco; Grá
uob omnib. qui estis inxpo;

EXPLICIT EPTA SCI PETRI I. INCP EPTA
SCI PETRI II. Simon petrus seruus & aptus
ihu xpi his q coaeq qualē nobiscū sortiti sunt
fidē iniusticia di nri & saluatoris ihu xpi.
Grá uob & pax adimpleatur incognicione dni nri.
quomodo omnia nob diuine uirtutis sue que ad
uitá & pietatē ē donata pcognicione eius. qui
uocauit nos ppria glá & uirtute pquē maxima
& pciosa nob pmissa donauit. ut p hec efficiamini
diuine consortes naturę. fugientes eius que in
mūdo ē concupiscencie corruptionē;
II Vos aut curá omnē subinferentes ministrate
in fide ura uirtutē. Inuirtute aut scienciá. In sciencia
aut abstinenciá. In abstinencia aut pacienciá. In pa
ciencia aut pietatē. In pietate aut amorē frater
nitatis. In amore frát nitatis caritatē; Hec eni
si uobcu adsint & superent. Non uacuos nec sine
fructu uos constituent in dni nri ihu xpi cogni
tione; Cui eni non presto sunt hec: cecus est & ma
nu temptans obliuione accipiens purgationis ue
terum suoru delictoru; III Quappt frs

magis satagite ut per bona opera certam uestram uocati
onem et electionem faciatis. Hec enim facientes non
peccabitis aliquando. sic enim habundanter ministra
bitur uobis introitus in aeternum regnum domini nostri et
saluatoris ihesu christi. Propter quod incipiam uos semper
commonere de his. Et quidem scientes et confir
matos uos in presenti ueritate. Iustum autem arbitror
quamdiu sum in hoc tabernaculo suscitare uos in com
monitione. + IIII. Dabo autem operam et fre
quenter habere uos post obitum meum ut horum
memoriam faciatis. Non enim indoctas fabulas secuti
Notam fecimus uobis domini nostri ihesu christi uirtutem et presentiam.
sed speculatores facti illius magnitudinis. Acci
piens enim a deo patre honorem et gloriam uoce delapsa
ad eum huiuscemodi a magnifica gloria. hic est filius
meus dilectus in quo mihi conplacuit. ipsum audite;
Et hanc uocem nos audiuimus de caelo allatam cum es
semus cum ipso in monte sancto. et habemus firmiorem
propheticum sermonem; Cui bene facitis adtendentes
quasi lucernae lucenti in caliginoso loco donec dies
inlucescat. et lucifer oriatur in cordibus uestris;
V Hoc primum intellegentes quod omnis prophetia scrip
turae propria interpretatione non fit. Non enim
uoluntate humana allata est aliquando prophetia
sed spiritu sancto inspirati locuti sunt sancti dei homines;
Fuerunt uero et pseudo prophetae in populo sic et in
uobis erunt magistri mendaces. qui inducent sectas
perditionis. et eum qui emit eos dominum negant sup

+ Certus quod u[illegible] est depositio ta[illegible] naculi mei sec[illegible] et dominus noster ihesus [illegible] significauit

ducentes sibi celere ꝑdicione · & multi sequentur eorum luxurias · ꝑ quos uia ueritatis blasphemabitur · Et in auaricia fictis uerbis de uobis negociabuntur · quib· iā olim non cessat & ꝑdicio eorum non dormitat ; · VII · Si enī ds̄ angl̄is peccantib· non pepercit · sed rudientib; inferni detractos in tartarū tradidit in iudiciū cruciandos reseruari & originali mūdo non pepercit · sed octauū noe iusticię pcone custodiuit · diluuiū mūdo impiorum inducens · Et ciuitates sodomorū & gomorreorum in cinere redigens euersione dampnauit ; Exemplū eorum qui impie acturi st̄ ponens ; Et iustū loth oppressum a ne fandorum iniusta ā luxuriosa conuersatione eripuit ; Aspectu enī & auditu iustus erat habitans apud eos q de die in diē animā iusta iniquis opib· cruciabant ; Nouit ds̄ pios de tenptacione eripere Iniquos uō in diem iudicii cruciandos reseruare magis aut eos q post carnē in concupiscentia inmūdicię anbulant dominacioneq; cōtenpnunt audaces sibi placentes sectas non metuunt introducere blasphemantes ; · X · Ubi angl̄i fortitudine & uirtute cū sint maiores non portant aduersus se execrabile iudiciū · Hi uō uelut irracionabilia pecora naturaliter in captione & in pnicie in his que ignorant blasphemantes in corrupcione sua peribunt pcipientes mercedē iniusticię · Uoluptatē existimantes diei dilicias coinquinationis & macule diliciis affluentes in conuiuiis

suis luxuriantes uobiscū Oculos habentes plenos
adulterii & incessabilis delicti; Pellicentes ani
mas instabiles; Cor exercitatū auaricia haben
tes Maledictionis filii derelinquentes rectā
uiā errauerunt secuti uiā balaam ex bosor q
mercedē iniquitatis amauit. Correptionē uo
habuit sue uesanie. subiugalē mutū animal
hominis uoce loquens ꝓhibuit ꝓphę insipienciā;
VIII Hi sunt fontes sine aqua & nebule turbinib;
exagitate quib; caligo tenebrarū reseruatur.
sup̄bia enī uanitatis loquētes pellicent in desideriis
carnis luxurię eos q paululū effugiunt qui in
errore conuersati libertatē illis ꝓmittentes
cū ipsi serui sint corruptionis. A quo enī quis su
peratus est hui & seruus ē. Si enī refugientes
coinquinationes mūdi in cognitione dī nr̄i & salua
toris ihu xp̄i; His rursus implicati superantur.
facta sunt eis posteriora deteriora priorib;
Melius enī erat eis non cognoscere uiā iusticię.
quā post agnicionē retrorsū conuerti ab eo. qđ illis
traditū ē sc̄o mandato; Contigit enī eis illud
ueri ꝓuerbii. Canis reuersus ad suū uomitum.
& sus lota in uolutabro luti;. VIIII. Hanc ecce
uob Kmi secundam scribo ep̄lam in quib; excito
urām in commonitione sincerē mentē. Ut me
mores sitis eor quae p̄dixi uerbor a scīs pphis
& aptor ur̄or. p̄ceptor dni & saluatoris; hoc
primū scientes qđ uenient in nouissimis dieb;

in deceptione inlusores iuxta proprias concupiscen
tias ambulantes dicentes. Ubi est promissio. aut adventus
eius. ex qua enim patres dormierunt. Omnia enim sic
perseverant ab initio creature. Latet enim eos hoc
volentes quod caeli erant prius. et terra de aqua
et per aquam consistens dei verbo. Per que ille tunc mundus
aqua inundatus periit. Caeli autem qui nunc sunt et
terra eodem verbo repositi sunt igni reservati in
die iudicii et perdicionis impiorum hominum. X Unum
vero hoc non lateat vos karissimi quia unus dies apud dominum sic
mille anni. Et mille anni sic dies unus. Non
tardat dominus promissum sed patienter agit propter vos. No
lens aliquos perire. sed omnes ad penitenciam reverti.
Adveniet autem dies domini ut fur. in qua caeli magno
impetu transient. Elementa vero calore solventur.
Cum hec igitur omnia dissolvenda sint. quales oportet nos
esse in sanctis conversationibus et pietatibus expectantes
et properantes in adventum diei per quam caeli ardentes
solventur. Et elementa ignis ardore tabescent.
XI Novos vero caelos et novam terram et promissa ipsius expec
tamus. in quibus iustitia habitat. Propter quod karissimi hec
expectantes magis satagite inmaculati et inviolati ei in
veniri in pace. et domini nostri longanimitatem salutem ar
bitramini sicut et carissimus frater noster paulus secundum
datam sibi sapientiam scripsit vobis sicut et in omnibus epistolis
loquens in eis de his in quibus sunt quedam difficilia intel
lectu que indocti et instabiles depravant sicut et ceteras
scripturas ad suam ipsorum perdictionem. Vos igitur fratres

pficientes custodire ne insipientiu errore transducti.
excidatis a ppria firmitate. Crescite uo in gra
& cognitione dni nri ihu xpi & saluatoris. Ipsi
gla & nunc & in die aeternitatis. Amen.

EXPLICIT EPISTOLA SCI PETRI SCDA.

INCIPIUNT CAPITULA IN EPLA SCI IOHIS PRIMA;

Corripitur;

I. De uerbo uitae coaeterno ante qm mundi machina principiu
II. De participib; xpi quos uiciis septos nefas e supertari.
III. De custodiis caelestiu pceptor que sequi quam dim manifeste designat
IIII. De nouo ueterique mandato qd unus sit di cuius nuqua
potest diuidere regnu; Alloquitur.
V. De his quos sapientia uarius aetatis uirtutib; scribens.
VI. De diligentib; mundu qui excludant a clara patria;
VII. De multitudine antichristor;
VIII. De animaru deceptorib; delinandis.
VIIII. De ignorantibus dm sceleriq; inrisoribus; Chomicidis;
X. De cain semine fratricide; XI. De inrisorib; fratru
XII. De dilectione paterna facto & ope dedmando;
XIII. De pceptorib; falsis quos agnu spis nequa;
XIIII. De dilectione uera quod ipse sit di;
XV. De xpo do qui patre in se esse credentib; manifestat.
XVI. De dilectione pfecta que foris expellit formidine.
XVII. De regeneratis quod ipsi fetui unicant;
XVIII. De testimonio di qd hominu testimonis pstat;
XVIIII. De indulgentia qua non merebuntur usq; ad morte peccantes.
XX. De mundo qui est positus in maligno & simulacror
fugienda cultura; EXPLICIUNT CAPITULA.

Incipit epla sci ioh ad partos;

Quod fuit ab inicio qd audiuimus quod uidimus ocu
lis nris qd pspeximus & manus nre contrectauer
de uerbo uite & uita manifestata est · & ui
dimus & testamur & adnuciamus uob uita aetna
que erat apud patre · & aparuit nobis · quod
uidimus & audiuimus adnunciamus & uob ut &
uos societate habeatis nobiscu & societas nra sit
cu patre & filio eius ihu xpo; Et hec scribimus
uob ut gaudeatis · & gaudiu urm sit plenu; Et hec
est adnuntiatio qua audiuimus ab eo & adnunci
amus uob qm ds lux e · & tenebre in eo non sunt
ulle · · II · Si dixerimus qm societate habe
mus cu eo & intenebris ambulamus mentimur ·
& non facimus ueritate; Si aut inluce ambulam
sic & ipse est inluce · societate habemus adinuice ·
& sanguis ihu filii eius emundat nos ab omi peccato;
Si dixerimus qm peccatu non habemus · ipsi nos sedu
cimus & ueritas in nob non est · si confiteamur
peccata nra · fidelis & iustus e ut remittat nob
peccata nra · & emudet nos ab omi iniquitate;
Si dixerimus qm non peccauimus mendace facim
eu & uerbu eius non est in nob;

III Filioli mei hec scribo uob ut non peccetis · sed &
siquis peccauerit aduocatu habemus adput patre
ihm xpm iustu · & ipse e ppiciatio ppeccatis nris ·
Non p nris aut tantu sed etia ptocius mudi; Et
in hoc scimus qm cognouimus eu si mundata eius

obseruemus; Qui dicit se nosse eū & mandata
eius non custodit mendax est & in hoc ueritas non
est. Qui autē seruat uerbū eius uere in hoc caritas
dī pfecta ē. In hoc scimus qm̄ in ipso sumus. qui
dic̄ se in ipso manere debet sicut ille ambulauit &
ipse ambulare; IIII. Carissimi non mandatū nouū
scribo uob. sed mandatū uetus qđ habuistis ab inicio;
Mandatū uetus ē uerbū qđ audistis. Iterū mandatū
nouū scribo uob qđ ē uerū & in ipso & in uob. quia
tenebre transierunt & lumen uerū iā lucet; Q
dic̄ se in luce esse. & fratrē suū odit. in tene
bris ē usq; adhuc. Qui diligit frēm suū in lumine
pmanet & scandalū in eo non ē. Qui autē odit frēm
suū in tenebris ē & in tenebris ambulat. & nescit
quo eat qm̄ tenebre obcecauerunt oculos eius;
V Scribo uob filioli qm̄ remittuntur uobis peccata
ppt̄ nomen eius; Scribo uob patres qm̄ cognouistis
eū qui ab inicio ē; Scribo uob adolescentes qm̄
uicistis malignū; Scribo uobis infantes quia
cognouistis patrē; Scribo uob patres quia cognouistis
eū qui ab inicio ē; Scribo uob iuuenes quia fortes
estis & uerbū dī in uobis manet & uicistis malignū
VI Nolite diligere mūdū neq; ea que in mūdo sunt.
Siquis diligit mūdū. non ē caritas patris in eo;
Qm̄ omne qđ ē in mundo. cūcupiscencia carnis ē.
& cūcupiscencia oculoꝝ. & supbia uitae que non
ē. ex patre sed ex mundo ē. Et mundus transibit
& cūcupiscencia eius; Qui autē facit uoluntatem dī.

manet in aeternum; · VII · Filioli nouissima hora
est · et sicut audistis quia antichristus uenit · Nunc
autem antichristi multi facti sunt · Unde scimus
quia nouissima hora est · ex nobis prodierunt · sed non erant
ex nobis · Nam si fuissent ex nobis permansissent
utique nobiscum; Sed ut manifesti sint · quoniam non sunt
omnes ex nobis · sed uos unctionem habetis a sancto et
nostis omnia; Non scripsi uobis quasi ignorantibus ue
ritatem sed quasi scientibus eam · et quoniam omne men
dacium ex ueritate non est · Quis est · mendax nisi is
qui negat quoniam Iesus est Christus; Hic est antichristus qui negat
patrem et filium; Omnis qui negat filium · nec patrem
habet; qui confitetur filium · et patrem habet;
VIII Uos quod audistis ab initio in uobis permaneat · Si in uobis
permanserit quod ab initio audistis · et uos in filio et
patre manebitis · Et hec est repromissio quam ipse
pollicitus est · nobis uitam aeternam; Hec scripsi uobis de
his qui seducunt uos; Et uos unctionem quam accepistis
ab eo maneat in uobis; Et non necesse habetis
ut aliquis doceat uos · sed sicut unctio eius docet uos
de omnibus · et uerum est · et non est mendacium; Et sicut
docuit uos manere in eo · Ut cum apparuerit habe
amus fiduciam · Et non confundamur ab eo in aduen
tu eius; Si scitis quoniam iustus est · scitote quoniam et omnis
qui facit iusticiam ex ipso natus est; · VIIII · Uidete
qualem caritatem dedit nobis pater ut filii dei nomi
nemur et simus; Propter hoc mundus non nouit nos ·
quia non nouit eum; Carissimi nunc filii dei sumus ·

& nondũ apparuit quid erimus. Scimus qm cũ
apparuerit similes ei erimus qm uidebimus
eũ sicuti est. Et omis spẽ hanc ineo. scificat se
sic & ille scs ẽ. .x. Omis qui facit peccatũ &
iniquitatẽ. facit & peccatũ ẽ. iniquitas. Et
scitis quia ille apparuit ut peccata tolleret.
& peccatũ ineo non ẽ. Omis q ineo manet non
peccat. & omis q peccat non uidit eũ nec cognouit
eũ. Filioli nemo uos seducat. q fac iusticiã.
iustus ẽ. sic & ille iustus ẽ. Qui fac peccatũ.
ex diabolo ẽ. qm abinicio diabolus peccat. In
hoc apparuit filius di ut dissoluat opa diaboli.
Omis q natus ẽ ex dõ peccatũ non fac. qm semen
ipsius ineo manet. & non potest peccare qm ex
dõ natus ẽ. Inhoc manifesti sunt filii di & filii
diaboli. Omis q iustus non est non ẽ. dõ. & q non
diligit frẽm suũ. qm hec adnunciatio quã audistis
abinicio ut diligatis alterutrũ. Non sic cain q
ex maligno erat & occidit frẽm suũ. Et ppt qd
occidit eũ. qm opa eius maligna erant. fris eius
iusta. .XI. Nolite mirari frs si odit uos mundus.
Nos scimus qm translati sumus de morte in uitã qm
diligimus frs. Qui non diligit. manet in morte.
Omis q odit frẽm suũ. homicida ẽ. Et scitis qm omis
homicida non habet uitã & ẽnã in semetipso ma
nentẽ. Inhoc cognouimus caritatẽ di. qm ille
pnobis animã suã posuit. Et nos debemus p fra
trib; nris animas nras ponere. Qui habuerit

substantia mundi & uiderit frem suū necessitatem
habere & clauserit uiscera sua ab eo · quomodo
caritas di manet in eo; · XII · Filioli mei non di
ligamus uerbo neq; lingua sed opere & ueritate;
In hoc cognoscimus qm ex ueritate sumus · Et in
conspectu eius suadebimus corda nra; Qm si repre
henderit nos cor nrm maior ē ds corde nro &
nouit omia; Carissimi si cor nrm non rephenderit
nos fiduciā habemus ad dm & quicquid petierim
accipiemus ab eo qm mandata eius custodimus & ea
que sunt placita corā eo facimus; Et hoc ē man
datū eius ut credamus in nomine filii eius ihu xpi
& diligamus alterutrū sic dedit mandatū nobis;
Et qui seruat mandata eius in illo manet · & ipse
in eo; Et in hoc scimus qm manet in nob · de
spu que nob dedit; · XIII · Carissimi nolite
omni spui credere · sed pbate sps si ex do sint;
Qm multi pseudo pphe exier in mundum; In hoc
cognoscitur sps di; Omis sps qui confitetur
ihm xpm in carne uenisse · ex do ē; Et omis
sps qui soluit ihm · ex do non ē; Et hic ē an
tixps de quo audistis qm uenit · & nunc iā in
mundo ē; Uos ex do estis filioli · & uicistis eu qm
maior ē qui in uob est · quā qui in mundo; Ipsi de
mundo sunt · ido de mundo locuntur · & mundus
eos audit; Nos ex do sumus · qui nouit dm
audit nos · qui n ē ex do n audit nos; In hoc cognos
cimus spm ueritatis · & spm erroris; · XIIII ·

Carissimi diligamus inuicem · quia caritas ex deo est;
Et omnis qui diligit ex deo natus est; et cognoscit deum ·
Qui non diligit non nouit deum quia deus caritas est ·
In hoc apparuit caritas dei in nobis · quia filium suum
unigenitum misit deus in hunc mundum ut uiuamus
per eum · In hoc est caritas · non quasi dilexerimus deum ·
sed quia ipse dilexit nos · et misit filium suum
propiciacionem pro peccatis nostris; Carissimi: sic deus
dilexit nos · et nos debemus alterutrum diligere ·
xvi Deum nemo uidit umquam; Si diligamus inuicem
deus in nobis manet et caritas eius in nobis perfecta est;
In hoc cognoscimus quia in ipso manemus · et ipse
in nobis · quia de spiritu suo dedit nobis · et nos uidimus
et testificamur quia pater misit filium suum sal
uatorem mundi · Quisquis confessus fuerit quia
ihesus est filius dei · deus in eo manet · et ipse in deo · Et
nos cognouimus et credimus caritati · quam habet
deus in nobis · xvii Deus caritas est; Et qui manet
in caritate · in deo manet · et deus in eo; In hoc per
fecta est caritas nobiscum · ut fiduciam habeamus
in die iudicii · quia sicut ille est · et nos sumus in
hoc mundo; Timor non est in caritate · sed per
perfecta caritas foras mittit timorem · Quia ti
mor · penam habet; Qui autem timet · non est perfectus
in caritate · Nos ergo diligamus deum · quia deus prior
dilexit nos; Si quis dixerit quia diligo deum · et fratrem
suum oderit · mendax est; Qui enim non diligit fratrem
quem uidet · deum quem non uidet · quomodo potest

diligere. Et hoc mandatū a dō habemus ut
qui diligit dm̄ diligat & frēm suū; XVIII
Omnis qui credit qm̄ ihs ē xps· ex dō natus ē;
Et omnis q diligit eū qui genuit · diligit eū qui
natus ē ex eo· In hoc cognoscimus qm̄ diligimus
natos di· cū dm̄ diligamus & mandata eius
faciamus· Hec ē enī caritas di ut mandata
eius custodiamus· & mandata eius grauia non sunt;
Qm̄ omne qd̄ natū ē ex dō uincit mundū; Et
hec ē uictoria que uincit mundū fides nr̄a;
Quis ē qui uincit mundū nisi q credit qm̄ ihs ē
filius di· hic ē qui uenit p aqua & sanguinem
ihs xps; Non in aqua solū· sed in aqua & san
guine; Et sps ē q testificatur qm̄ xps ē ueri
tas· Qm̄ tres sunt qui testimoniū dant· sps
aqua & sanguis· & tres unū sunt; XVIIII
Si testimoniū hominū accipimus· testimoniū
di maius ē· Qm̄ hoc ē testimoniū di qd̄ mai
us ē· quia testificatus ē de filio suo· Qui credit
in filio di· habet testimoniū di in se; Qui non
credit in filio· mendacē facit eū· qm̄ non cre
dit in testimonio· qd̄ testificatus ē ds̄ de
filio suo· Et hoc ē testimoniū qm̄ uitā
aeternā dedit nob ds· & hec uita in filio eius
ē· Qui habet filiū habet uitā· Qui non ha
bet filiū non habet uitā XX Haec
scribo uob ut sciatis qm̄ uitā habetis aeternā q
creditis in nomine filii di; Et hec ē fiducia

qua habemus ad eū· quia qdcumq; petierimus sedm
uoluntate eius· audit nos; Et scimus quia audit nos
quicquid petierimus; Scimus qm habemus petitiones
quas postulamus ab eo; Qui scit frēm suū peccare·
peccatū non ad mortē· petit & dabit ei uitā peccanti
non ad mortē; Est peccatū ad mortē· non p illo
dico ut roget quis; Omis iniquitas· peccatū ē· & ē
peccatū ad mortē; Scimus quia omis qui natus ē
ex dō· non peccat· sed generatio dī conseruat eū·
& malignus non tangit eū; · XX Scimus qm ex dō
sumus· & mundus totus in maligno positus ē; Et
scimus qm filius dī uenit & dedit nob sensum·
ut cognoscamus dm uerū· Et simus in uero filio
eius; Hic ē uerus ds· & uita aeterna· Filioli custo
dite uos a simulacris· EXPLICIT EPLA SCI
iohannis prima; INCIPIT EPLA S IOHANNIS II
Senior electe dnę & natis eius quos ego diligo
in ueritate· & non ego solus· sed & omis q
cognouer ueritatē· ppt ueritatē quę p
manet in nob· & nobiscū erit in aetnū· Sit nobiscū
grā· misericordia pax a dō patre & a xpo ihu filio
patris in ueritate & caritate; II Gauisus sū
ualde· qm de filiis tuis inueni ambulantes in
ueritate sic mandatū accepimus a patre·
Et nunc rogo te dna· non tamquā mandatū
nouū scribens tibi· sed qd habuimus ab initio·
ut diligamus alterutrū· Et hec ē caritas· ut
ambulemus sedm mandata eius; ccx

enī mandatū. ut que admodū audistis abinicio
ineo ambuletis; Qm multi seductores exi
erunt inmundū; qui non confitentur ihm xpm
uenisse incarne. hic ē seductor & antixpi;
Uidete uosmetipsos neꝑdatis que opati estis.
sed ut mercede plenā accipiatis; IIII. Omis
qui ꝑcedit. & nonmanet indoctrina xpi. dm non
habet; Qui ꝑmanet indoctrina. hic filiū &
patrē habet; Siquis uenit aduos. & hanc doctrinā
non affert. nolite recipere eū indomū. nec aue
ei dixeritis; Qui enī dicit illi aue. communicat
opib; illius malignis; V. Plura habens
uob scribere nolui ꝑ cartā & atramentū. spero
enī futurū me uenire ad uos. & os ad os loqui
ut gaudiū urm plenū sit; Salutant te filii
sororis tue electe. Explicit epta scdā;

Incipit epl̄ sc̄i iohis tercia;

Senior gaio carissimo. quē ego diligo inueri
tate; Carissime de omib; orationē facio
ꝓspere te ingredi & ualere sic prospere agit
anima tua; Gauisus sū ualde uenientib; frib;
& testimoniū ꝑhibentib; ueritati tue. sicut tu
inueritate ambulas; Maiorē horū nonhabeo
gratiā. quā ut audiā filios meos inueritate
ambulare; II Carissime fideliter facis
quicquid operaris infr̄s. & hoc inperegri
nos qui testimoniū reddiderunt caritati
tue inconspectu ecclesię. quos bene faciens

deducef digne dō; p nomine enī eius pfecti
sunt nihil accipientes a gentilib; ; Nos
ergo debemus suscipere huiusmodi · ut
cooperatores simus ueritatis; · III ·
Scripsissem forsitan eccłę · sed is qui amat
primatū gerere in eis diotrepes non recipit
nos; Proptͤ hoc si uenero commoneā eius
opera que facit uerbis malignis garriens
in nos; Et quasi non ei ista sufficiant · Neq;
ipse suscepit frs & eos qui suscipiunt
phibet · & de eccła eicit ; · IIII · Carissime
noli inmitari malū · sed qđ bonū est ;
Qui benefacit ex dō ē ; qui malefacit
non uidet dm̄ ; Demetrio testimoniū
redditur ab omnib; & ab ipsa ueritate ·
& nos testimoniū phibemus · & nosti qm̄
testimoniū nr̄m uerū ē ; · V Multa
habui scribere tibi · sed nolui p atramentū
& calamū scribere tibi ; Spero aūt ptinus
te uidere · & os ad os loquemur ; pax
tibi ; Salutant te amici · saluta tu amicos
nominatim ; Explicit epl tertia ;

INCIPIUNT CPTA · IN EPLA SCI IUDAE ·

I De falsis doctorib; necatorib; scilicet xp̄i inpu
dicis ; II De puaricatione eorum qui erudiri
ab intricationib; mundi delinquunt ·
III De carnalib; desideriis & ignorancie blasphemiis ;
IIII De impie exitus & intolerabilib; penis ;

V De p̄dictis a p̄phetie enoch; & fugiendis;
VI De inrisorib; falsis dumtaxat doctorib;
VII De inenarrabili gloria saluatoris & epistolæ fine;
Explicit; Incipit ep̄le sc̄i iude.
Iudas ihu xp̄i seruus frater aūt iacobi. his
qui in dō patre dilectis. & xp̄o ihu conserua
tis & uocatis. misericordia uobis & pax & caritas
adimpleatur; Carissimi omnē sollicitudinē
faciens scribendi uobis de communi urā salu
te. Necesse habui scribere uobis dep̄cans
sup̄certari semel traditæ scīs fidei; Sub
introierunt enī quidā homines q olim p̄scrip
ti sunt in hoc iudiciū impii. dī nr̄i grām
transferantes in luxuriā. & solū dominatorē
dnm̄ nr̄m ihm̄ xp̄m negantes; II Commo
nere aūt uos uolo scientes semel omnia. qm̄
ihs ppl̄m de terra aegipti saluans. secūdo
eos qui non crediderū perdidit; Anglos uo
q non seruauerū suū principatū. sed derelin
querunt suū suū domiciliū. in iudiciū
diei magni uinculis æternis sub caligine iudicio
reseruauit; III Sic sodoma & gomor
ra & finitimæ ciuitates simili modo exfor
nicatæ & habeuntes post carnem alte-
rā factæ sunt exemplū ignis æterni poenā
sustinenentes; Similiter & hi qui carnē
quidē maculant dominationē aūt sper
nunt maiestatē blasphemant; Cum

michahel archangls cū diabolo disputans
altercaretur de moysi corpore non ē au-
sus iudiciū inferre blasphemię · sed dixit
imperet tibi dns · Hi autē quęcūque quidē
ignorant blasphemant · Quęcūque autē
naturaliter tanquā muta animalia norunt ·
in his corrumpuntur · IIII Ue illis qui
uia cain abierunt & errore balaam mercede
effusi sunt · Et contradictione core perier ·
hi st̄ in epulis suis maculę conuiuantes sine
timore semet ipsos pascentes · Nubes sine
aqua quę a uentis circūferuntur · Arbores
autūnales infructuosę bis mortuę eradicatę ·
fluctu feri maris dispumantes suas confusi
ones · sidera errantia quib; procella tenebrarū
conseruata ē in aeternū · V · Prophetauit autē
de his septimus ab adam enoch dicens · Ecce
uenit dns in scīs milib; suis facere iudiciū contra
omīs · & arguere omīs impios de omnib; operibus
eoꝝ quib; impie eger · & de omnib; duris uer-
bis quę locuti sunt contra eū peccatores impii ·
Hi sunt murmuratores querelosi sedm̄ desi
deria sua ambulantes · & os illoꝝ loquitur
superbe mirantes psonas quęstus causa · Uos
autē carissimi memores estote uerboꝝ quę
pdicta sunt ab apls dni nri ihu xpi qui dicebant
uobis qm in nouissimo tempore uenient in-
lusores sedm̄ desideria sua ambulantes

impietatu͞; Hi qui segregant semetipsos ani
males sp͞m non habentes scm͞. Uos aut̃ caris
simi sup̃ ędificantes uosmetipsos scīsimę
urę fidei. in sp͞u sc͞o orantes ipsos uos in dilec
tione dī seruate; Et hos quidē arguite iudi
catos. illos uō saluate de igne rapientes; Alijs
aut̃ miseremini in timore dī. odientes eā quę
carnalis ē maculatā tunicā; Ei aut̃ qui potens
ē cūseruare uos sine peccato & cūstituere
ante conspectū gl͞ę suae inmaculatos in exulta
tione. soli dō saluatoris n͞ro p̃ ihm xp͞m dn͞m
n͞rm. gl͞a. & magnificencia imperiu͞ & po
testas ante omne sclm͞ & nunc & inomnia
scl͞a am͞; INCIPIUNT CAPITULA
INEPLA AD ROMANOS.

I Paulus uocatus fidē romanaꝝ p̃dicari i uniuerso mūdo
dicit quib; & sp͞u p̃mittit aduentu͞. & qd̃ iustus ex
fide uiuat; II Quia reuelet̃ iradi in eos quia
creatorē agnoscere noluer̃ tradendos eos desi
derijs suis; III Quia p̃sonaru͞ acceptio non sit
apud dn͞m de his aut̃ i lege aut̃ sine lege pecca
uer̃. & qd̃ gentes naturalit̃ quę legis sunt faciūt
& de iudeis qui glorian̄t ilege non enī q̄i manifesto
iudeus ē; IIII Quid aplius iudeo est aut̃ dīs uerax.
& numquid iniquus dī. & q dicunt faciamus
mala. & quia non ē iustus quisquā ut omne os
obstruatur. Et quia non x ex operib; legis sed ex fide
xp͞i iustificet̃ credentes; V De abraam quia

credidit dō & de beatitudine hominis quia n̄ p̄
legem p̄missio habitae sed ex fide que contra spem
credidit. VII. Iustificati igitur ex fide & xp̄s secundum temp̄
p̄ impiis mortuus est. & p̄ unum hominem mors. &
regnauit mors ab adam & ubi habundauit delictū
& ultra non seruiam̄ peccato. VIII. Si mortui sumus
cū xp̄o quia non moritur. & non estis sub lege & ser
ui estis cui oboedistis. Et sic̄ exhibuistis m̄bra ur̄a
iniquitati nam finis illorum mors est. VIIII. De muliere
que sub uiro est ut seruiam̄ innouitate sp̄s nā ē cupis
centiā nesciebam. & scim̄ q̄d lex sp̄ialis ÷; t uideo
aliā legem inm̄bris meis. X. Lex sp̄s uitae. & de peccato
dampnauit peccatum. nam prudentia carnis mors ÷
t si quis sp̄m xp̄i non habet hic non ÷ eius; t qui
sp̄m dī aguntur hi filii dī. & sp̄s testimonium red
dit sp̄ui nr̄o. XI. Quia n̄ s̄ condigne passiones huius
temporis & uanitati creatura subiecta ÷ & spe
salui facti sum̄. Et quid orem̄ nescim̄ & quia sp̄s
postulat p̄ scis. Et quia diligentib; dm̄ omnia coo
pant̄ inbonum. XII. Quia optarem anathema esse
pro frib; quorum patres ex quib; xp̄s & n̄omis qui
ex isrl̄ sunt. hi sunt isrl̄ & de iacob & ex sara. &
de pharaone. & uocabo n̄ plebem meam. & si fuerit
numer̄ isrl̄. XIII. Nisi dn̄s reliquisset nob semen. & isrl̄
in legem iustitiae non p̄uenit. Et ecce pono in sion
lapidem & uoluntas cordis mei. & obsecratio p̄ illis
& finis legis xp̄s. & ne dixeris in corde tuo quis
ascendit. & corde credit̄ ad iustitiam. & quō

credent ea que non audierunt · & nonquid isrt non
XIII cognouit · Et ego isr̄helitasum & in helia qđ dicit
gr̄a non ex operib; & dedit illi ds̄ sp̄m conpunctionis
& si delictum eorum diuicias mundi · & de oliua ·
& de oleastro · & quia cecitas ex parte contigit in isrt;
·XIIII· O altitudo diuiciarum · Et obsecro itaq; uos frs̄ · & non
plus sapere · & abentes donaciones secđm gr̄am ·
& nulli malum pro malo reddantes & mihi uindictā
·XV· Potestatib; obsequendum & tributum reddendum ·
& de dilectione & nox p̄cessit & frēm in cibo non
iudicandum · & om̄s stabim̄ ante tribunal xp̄i ·
& non ē regnū di̅ esca & potus · & xp̄s non sibi
·XVI placuit · Quecumque scripta sunt ad nr̄am doctri
nam scripta s̄ & xp̄m ministrum fuisse circumcisi
onis · & letamini gēs & qđ in uirtute signoꝝ ad
hierlm̄ usque ad illiricum repleuerit euuangelio xp̄i
XVII ē ē con ad ispaniam p̄ficisci cupero · De colacione
machedonia & achaia quam de ferre sē dīc in
hierlm̄ · & roga ut orent p̄ eo sperantes eum &
XVIII· de his quos nominatis salutat · Obseruandos
eos qui dissensiones & offendicula faciunt · &
de timotheo · & ceteris ad uniuersis fuis
INCIPIUNT TESTIMONIA · DE UETERI
TESTAMENTO INCIPIT EO LA AD RO
I nabacuc · Iustus autē ex fide uiuit · Ad Ros
·II· In saia · Nom̄ di̅ p̄ uos plasphematur · In salmo
L · ut iustificeris in sermonib; tuis · In salmo
XIIII · quia non ē iustus quisquam non ē intelligens;

Ingr̄· credidit abraam dō & reputatū ē illi ad
iustitiā · In psalmo XXXI · Beati quorū remisse sē
iniquitates · Ingr̄ · I · Quia patrē multarū
gentiū posuitte · Ingenes · sic erit semen tuū ·
In psalmo xliii · Quia xp̄i te mortificamur
tota die · Ingenes · Sed in isaac uocabitur
tibi semen · Ingenes · Secūdū hoc tempus
ueniā & erit sare filius · Ingr̄ · Quia maior
seruiet minori · In malachia · Iacob dilexi ·
Esau autē odio habui · In exodo · Misereor cui
miserebor · In exodo · Quia ad hoc ipsum te exci
taui · In isaia · Nunquid dic figmentū ei
qui se finxit · In osee · Vocabo non plebē
meā plebē meā · In isaia · Si fuerit numerus
filiorum isrl tanquā · In isaia · Nisi dns sabaoht
reliquisset nob sem̄ In isaia · Ecce pono in sion
lapidem offensionis · In leuitico · Qm̄ iusticia
qui ex lege ē qui fecerit · In deutero nomio ·
Ne dixeris in corde tuo quis ascendit in caelum
In deutero nomio · Prope ē uerbum in ore tuo &
in corde tuo · In isaia · Omis qui credit in illo
non confundet · In iohel · Omis enim quicūq;
inuocauerit nom̄ dni · In naū · Quam speciosi
pedes euāgelizantium pacem · In isaia · Dne
quis credidit auditui nro · In salmo xviii ·
In omnē terrā exiuit son̄ eorum · In deutero
nomio · Ego ad emulacionem uos adducam
In issaia · Inuent̄ sum autem querentib; me

In isaia. Tota die expandi manus meas ad populum
non credentem. Helias in regum. Domine prophetas tuos
occiderunt. In regum. Reliqui mihi septem milia uirorum.
In isaia. Dedit illis deus spiritum conpunctionis oculos ut
non uideant. In psalmo. lxviii. Fiat mensa eorum in
laqueum & in captionem. In isaia. Ueniat ex sion
qui eripiat. In isaia. Quis enim cognouit sensum
domini. In prouerbio. Mihi uindictam & ego retribuam
dicit dominus. In deutero. Si esurierit inimicus tuus
ciba illum. In exodo. Non adulterabis. non occides.
In leuitico. Diliges proximum tuum. tanquam te ipsum.
In isaia. Uiuo ego dicit dominus quoniam mihi flectet omne
genu. In psalmo. lxviii. In improperium im-
properantium tibi. In psalmo xvii. Propter hoc con-
fitebor tibi in gentibus domine. In canticum deutero.
Letamini gentes cum plebe eius. In psalmo. cxvi
Laudate omnes gentes dominum. In isaia. Erit radix
iesse & qui exurget regere gentes. In isaia. Qui-
bus non est adnuntiatum de eo uidebunt:

INCIPIT PREFACIO ISIDORI EPI

Paulus apostolus quatuordecim epistolis praedicatio-
nis suae perstrinxit stilum ex quibus aliquas per
tipum septiformis aecclesiae septem scripsit aeccle-
siis conseruans potius nec excedens numerum
sacramenti propter septiformem sancti spiritus efficaciam.
Scripsit autem ad romanos ad corinthios. ad
galathas. ad effesios. ad tessalonicenses. ad
ebreos. Reliquae uero post modum singularibus;

eclicit p sonis ut rursus ipsum illum septenarium
numerum ad sacramentum unitatis conuertere;

ARGUMENTUM AUTEM EARUNDEM EPIS
TOLARUM HOC EST

In primis romane plebis fidem conlaudat.
Corinthios gemina doctrina castigat. Apud
galathas p gratiam fidei excludit opera legis.
Ephesios magnificat in fide quā acceperunt.
Laudat colosenses pro eo qđ in fide steterunt.
Philipenses euuangelium custodisse gratulatur
Thesalonicenses in prima epla fide creuisse
& operib; ; In scda psecutiones tolerasse fortit
gloriatur. Instruit quoq; timotheū & titū
ecclās; Filemonem de emendato seruuo onesimo
rogat. Ad ultimū hebreos qui in xpm crediderant.
& post modū psecutionibus iudaicis territi a fide
recesserant. confortat atq; ad grām euangelii reuocat;

ītē ARGUMENTUM;

Romani sunt in partes italię fidē habentes &
scienciā fidei ignorantes phisicas rationes consonare
pdicationi apostoli uel pphetarū discunt scribit
eis ab athenis.

INCIPIT EPLA SCI PAULI APLI AD ROMANOS;

Paulus seruus ihu xpi uocatus apls segre
gatus in euuangeliū di. quod ante
promiserat p pphetas suos in scripturis
scis de filio suo. qui factus ē ei ex semi
ne dauid scdm carnē. qui pdestinatus

est filius di in uirtute secdm spm scificationis ex
resurrectione mortuorum ihu xpi dni nri; Per
quē accepimus grām & apostolatū ad obedien-
dū fidei in omnib; gentib; pro nomine eius; In
quib; estis & uos uocati ihu xpi omnib; qui sunt
romę · dilectis di uocatis scis · grā uob; &
pax a dō patre nro & dno ihu xpo; Primū qui-
dē grās ago dō meo p ihm xpm pro omnib; uob
quia fides urā adnunciatur in uniuerso mun-
do; Testis enī mihi ē · ds cui seruio in spū meo
in euangelio filii eius · qd sine intermissi-
one memoriā uri facio semp in oracionib;
meis · obsecrans siquomodo tandē aliquando
psperū iter habeā in uoluntate di ueniendi
ad uos; Desidero enī uidere uos ut aliquid in-
pertiar grē uob spālis ad confirmandos uos ·
id est simul consolari in uobis per eā que inuicem
est fidē urām atq; meā; Nolo enī uos ignorare
frs · quia sepe pposui uenire ad uos · & phibitus
sū usq; adhuc ut aliquē fructū habeā · & in uob
sicut & in ceteris gentib;; Grecis ac barbaris ·
sapientib; & insipientib; debitor sum; Ita qd
in me promptū est & uob qui romę estis euan-
gelizare; Non enī erubesco euangeliū · Uir-
tus enī di ē · in salute omi credenti; Iudeo
primū & greco; Iustitia enī di in eo reuelatur
ex fide in fidē · sicut scriptū ē · in abbacuc ·
Iustus autē · ex fide mea uiuit · II · Reuelat

enim ira di de caelo · sup omne impietatem & in
iusticiam hominum eor qui ueritatem di in iniusti
ciam detinent · quia qd notum est di manifestu
est in illis; Ds enim illis manifestauit; Inuisibilia
enim ipsius a creatura mundi p ea que facta sunt
intellecta conspiciuntur; Sempiterna quoq;
eius uirtus ac diuinitas ut sint inexcusabiles;
Quia cu cognouissent dm non sicut dm glorifica
uerint aut gras egerunt · sed euanuerunt
in cogitacionib; suis · & obscuratum est insipiens
cor eor · Dicentes enim se esse sapientes ·
stulti facti st · Et mutauerunt gtam in
corruptibilis di in similitudine imaginis
corruptibilis hominis · & uolucru · & quad
ruppedu · & serpenciu; Propt qd tradidit
illos ds in desideria cordis eor in inmundiciam ·
ut contumeliis afficiant corpora sua in semet
ipsis; Qui commutauerunt ueritatem di in men
dacium · & coluerunt & seruierunt creature
potius qua creatori qui est benedictus in secla
amen; Propt ea tradidit illos ds · in passiones
ignominie; Nam femine eor inmutauerunt
naturalem usum in eum usum qui est contra
natura; Similit aut & masculi relicto natu
rali usu femine · exarserunt in desideriis
suis in inuicem · masculi in masculos turpi
dinem operantes · Et mercedem qua oportuit
erroris sui in semet ipsis recipientes; Et

sicut non pbauerunt dm̄ habere innoticiā · tradidit
eos ds̄ in repbum sensū · ut faciant ea que n̄ conue
niunt · Repletos omi iniquitate · malicia · forni
catione · auaricia · nequicia · plenos inuidia · homi
cidio · contentione · dolo · malignitate · susurrones ·
do odibiles · detractores · contumeliosos · supbos ·
elatos · inuentores malorū · parentib; non obedi
entes · insipientes · inconpositos · sine affectione ·
absq; federe · sine misc͞da; Qui cū iusticiā di cog
nouissent non intellexerunt qm̄ qui talia agunt
digni sunt morte ; Non solū qui ea faciunt ·
sed & qui consenciunt facientib; ; ppt̄ qd̄ in
excusabilis es o homo omis qui iudicas · In quo
eni alterū iudicas · te ipsū condenpnas; Eadē eni
agis que iudicas; Scimus eni qm̄ iudiciū di est ·
sedm̄ ueritate in eos qui talia agunt ; Existimas
aut hoc o homo omis qui iudicas eos qui talia agunt
& facis ea quia tu effugies iudicium di; An diui
cias bonitatis eius & paciencie & longanimita
tis contempnis · Ignoras qm̄ benignitas di ad
penitenciā te adducit · sedm̄ duriciā aut tuā &
inpenitens cor · Tesaurizas tibi irā in die ire ·
& reuelationis iusti iudicii di · qui reddet uni
cuiq; sedm̄ opera eius; His quidē qui sedm̄
pacienciā boni operis · glam · & honore · & incor
ruptione querentib; uitā aeternā · His aut
qui ex contentione & n̄ adquiescunt ueritati

credunt aut̄ iniquitati; ira & indignacio · tribulacio
& angustia · in omnē animā hominis operantis
malū · iudei primū & greci; Gl̄a aut̄ & honor ·
& pax omi operanti bonū · iudeo primū & greco ·
III · Non est eni̅ p̄sonarū acceptio apud dm̄ · Qui
cūq; eni̅ sine lege peccauerunt · sine lege
peribunt; Et quicūq; in lege peccauerunt ·
p lege iudicabuntur; Non eni̅ auditores
legis iusti sunt apud dm̄ · sed factores legis
iustificabuntur; Cū eni̅ gentes que legē non
habent naturaliter que legis sunt faciunt ·
eiusmodi legē non habentes ipsi sibi sunt lex ·
qui ostendunt opus legis scriptū in cordib; suis ·
Testimoniū illis reddente consciencia ipsorum &
inter se inuicē cogitationū accusanciū aut
etiā defendenciū · In die qua iudicabit ds̄
occulta hominū secdm euuangeliū meū p ihm
xp̄m · Si aut̄ tu iudeus cognominaris & requi
escis in lege & gloriaris in dō & nosti uolun
tatē di · & pbas utiliora instructus p legē
confidis teipsū ducē esse cecorū lumen eorum
qui in tenebris sunt · eruditorē insipientiū ·
magistrū infanciū · habentē formā sciencie
& ueritatis in lege ; Qui ergo doces aliū teipsū
non doces · Qui p̄dicas non furandū furaris ·
Qui dicis non mechandū mecharis · Qui abo
minaris idola sacrilegiū facis · Qui in lege
gloriaris p p̄uaricationē legis dm̄ inhonoras ·

Nomen enim dī p uos blasphematur inter gentes
sicut scriptū est in isaia; Circūcisio quidem
pdē. si legē custodias. Si autē puaricator
legis sis. circūcisio tua ppuciū facta est.
Si igitur ppuciū iusticias legis custodiat.
nonne ppuciū illius in circūcisione reputa
bitur & iudicabit qđ ex natura est ppuciū.
legē consummans te. qui p litteram & cir
cūcisionem puaricator es legis. Non enim qui
in manifesto iudeus ē. Neq; que in manifesto
in carne ē circūcisio. sed qui in abscondito iude
us ē. & circūcisio cordis in spū non littera cuius
laus non ex hominib; sed ex dō e; Quid ergo
amplius est iudeo. aut q̃ utilitas circūcisionis.
Multū p omnē modū; Primū quidē. quia
credita sunt illis eloquia dī; Quid enim si quidā
illorū non crediderunt. Numquid incredulitas
eorū fidē dī euacuabit. Absit. Est autē dš
uerax. omnis autē homo mendax; sicut scriptū
est. Ut iustificeris in sermonib; tuis &
uincas dū iudicaris; Si autē iniquitas nr̃a
dī iusticiā commendat. quid dicemus. Nū
quid iniquus dš qui infert irā. scdm hominē
dico. Absit; Alioquin quō iudicabit dš
mundū. Si autē ueritas dī in meo mendacio
abundauit in gloriā ipsius quid adhuc & tā
quā peccator iudicor. Et non sicut blasphemā.

& sicut aiunt nos quidā dicere faciamus
mala ut ueniant bona quor dampnatio iusta
est; Quid igitur pcellimus eos? nequaquā.
Causati enī sumus iudeos & grecos omīs sub peccato
esse sicut scriptū. quia non ē iustus quisquā.
non ē intelligens. nē requirens dm̄; Omīs de
clinauerunt simul inutiles facti sunt. non est
qui faciat bonū non ē usq; ad unū; Sepulcrū
patens ē guttur eor. linguis suis dolose agebant
uenenū aspidū sub labiis eor; Quor os male
dictione & amaritudine plenū ē. ueloces pedes
eor ad effundendendū sanguinē. Contritio
& infelicitas in uiis eor. & uiā pacis non cogno
uerunt non ē timor dī ante oculos eor;
Scimus autē qm̄ quecūq; lex loquitur his qui in
lege sunt loquitur. ut omne os obstruatur
& subditus fiat omīs mundus dō; Quia ex
operib; legis non iustificabitur omīs caro corā
illo. p legē enī cognitio peccati; Nunc autē
sine lege iusticia dī manifestata est testificata
p legē & pphās. Iusticia autē dī p fidē ihu
xpi sup omīs qui credunt. Non enī ē distīo.
Omīs enī peccauer. & egent glā dī; Iustificati
gratis p grām ipsius. per redemptionē que est
in xp̄o ihu quē pposuit dī ppiciationē p fidē
in sanguine ipsius ad ostensionem iusticie suae
ppt remissionē precedenciū delictor. in susten
tatione dī. ad ostensionē iusticie eius in hoc

tempore ut sit ipse iustus & iustificans eu qui
ex fide ẽ ihu xpi; Ubi ẽ ergo glatio tua? exclusa ẽ;
p quã legẽ factorũ? Non. sed p legẽ fidei; Ar
bitramur enĩ iustificari hominẽ p fidẽ sine operib;
legis. an iudeorũ ds tantũ? nonne & gentiu?
Immo & gentiũ; Qm quidẽ unus ds qui iustificauit
circumcisionem ex fide. & ppuciũ p fidẽ; Legẽ ergo
destruimus p fidẽ? Absit. sed legẽ statuimus. Quid
ergo dicimus inuenisse abraam patrẽ nrm secdm carnẽ?
Si enĩ abraam ex operib; legis iustificatus ẽ. habet
glam sed non aput dm. Quid enĩ scriptura dicit;
Credidit abraam dõ & reputatũ ẽ illi ad iusticiã;
Ei autẽ qui operatur. merces non inputatur secdm grãm
sed secdm debitũ; Ei uero qui non operatur credenti
autẽ ineũ qui iustificat inpiũ reputatur fides eius
ad iusticiã. secdm ppositũ grẽ di; Sicut & dd dicit;
Beatitudinẽ hominis cui ds accepto fert iusticiã
sine operib;; Beati quorũ remisse sunt iniquita
tes. & quorũ tecta sunt peccata; Beatus uir cui non
inputabit dns peccatũ; Beatitudo ergo hec incir
concisione manet. an etiã inppucio? Dicimus enĩ
quia reputata est abrahe fides ad iusticiã; Quo
modo ergo reputata ẽ. incircumcisione an inppucio?
non incircumcisione. sed inppucio; Et signũ accepit
circumcisionis signaculũ iusticie fidei que est in
ppucio. ut sit pater omniũ credenciũ p ppucium
ut reputetur & illis ad iusticiã. & sit pater
circumcisionis. non his tantũ qui sunt ex circumcisi
ne

sed & his q̄ sectantur uestigia fidei; Si
enī qui ex lege heredes s̄t exinanita est fides
abolita est p̄missio; Lex enī irā operatur;
Ubi enī non ē lex nec p̄uaricatio; Ideo ex fide
ut sec̄dm grām firma sit p̄missio om̄i semini;
Non ei q̄ ex lege ē l̄ solū sed & ei q̄ ex fide ē abrae
q̄e pater omiū nr̄m; Sicut scriptū ē; Quia
patrē multarū gentiū posuit te ante dm̄ cui
credidisti qui uiuificat mortuos & uocat ea
que non sunt tanquā ea que sunt; Qui
contra spē in spē credidit ut fieret pater
multarū gentiū sec̄dm quod dictū ē ei; Sic
erit sem̄ tuū sicut stelle caeli & arena maris.
Et non infirmatus fide nec considerauit corpus
suū emortuū cū fere centū annorū esset; Et
emortuā uuluā sarae in rep̄missione autē dī
non hesitauit diffidentia sed confortatus
fide dans glām dō plenissime sciens quia que
cūq; p̄misit potens est & facere; Idō & re
putatū ē illi ad iusticiā; Non est autē tantū
scriptū p̄p̄t ipsū quia reputatū ē illi ad iusticiā.
sed & p̄p̄t nos quib; reputabitur credentib;
in eū q̄ suscitauit ihm̄ xp̄m dn̄m nr̄m a mor
tuis; Qui traditus ē p̄p̄t delicta nr̄a & re
surrexit p̄p̄t iustificationē nr̄am; VI.
Iustificati igitur ex fide pacem habeamus ad
dm̄ p̄ dn̄m nr̄m ihm̄ xp̄m p̄ quē accessum
habemus p̄ fidē in grām istam in qua stamus

& glamur in spe glę filior̄ di. Non solū
aut̄. sed & glamur intribulationibus.
Scientes quod tribulatio. paciencia ope
ratur; paciencia aut̄. pbatione. pbacio
ūo spē. Spes aut̄ non confundit. quia
caritas di diffusa est incordib. nris. p
spm scm qui datus est nob. Ut quid enī
xps cū adhuc infirmi essemus scdm tenpus
pimpiis mortuus est. Uix enī p iusto
quis moritur; Nam p bono forsitan quis
audeat mori. Commendat aut̄ ds suā cari-
tatē innobis. qm cū adhuc peccatores essem̄.
xps p nobis mortuus est. Multo igitur
magis iustificati nunc insanguine ipsius salui
erimus ab ira p ipsum; Si enī cū inimici essem̄.
reconciliati sumus do p mortē filii eius. multo
magis reconciliati salui erimus inuita ipsius;
Non solū aut̄ sed & glam̄ indo p dnm nrm
ihm xpm. p quē nunc reconciliationē acce
pimus; Pptea sicut p unū hominē in hunc
mundū peccatū intrauit & p peccatū mors.
& ita inomi homines mors ptransiit in
quo omis peccauerunt; Usq; ad legē enī.
peccatū erat in mundo; Peccatū aut̄ non
inputatur. cū lex non est; Sed regnauit
ab adā usq; ad moysen. etiā in eos qui non
peccauer̄ in similitudinē puaricationis
adę. qui est forma futuri; Sed non sicut

delictu(m) · ita & donu(m); Si eni(m) unius delicto
multi mortui sunt · multo magis gr(ati)a d(e)i
& donu(m) in gr(ati)am unius hominis ih(es)u xp(ist)i in
plures abundauit; Et non sicut p(er) unu(m) peccante(m)
ita & donu(m); Na(m) iudiciu(m) ex uno in condenp-
natione(m) · gr(ati)a aut(em) ex multis delictis in iusti
ficatione(m); Si eni(m) in unius delicto mors reg
nauit p(er) unu(m) · multo magis abundantia(m) gr(ati)e
& donationis & iustitie accipientes in uita(m)
regnab(un)t p(er) unu(m) ih(esu)m xp(istu)m; Igitur sicut p(er)
unius delictu(m) in om(ne)s homines in condenp
natione(m) · ita & p(er) unius iusticia(m) in om(ne)s ho
mines in iustificatione(m) uite; Sicut eni(m) p(er)
inobedientia(m) unius hominis peccatores
constituti sunt multi · ita & unius obedi
tione iusti constituuntur multi · Lex aut(em)
subintrauit · ut abundaret delictu(m); Ubi
aut(em) abundauit delictu(m) sup(er)abundauit gr(ati)a
ut sicut regnauit peccatu(m) in morte(m) · ita
& gr(ati)a regnet p(er) iusticia(m) in uita(m) et(er)na(m) p(er) ih(esu)m
xp(istu)m d(omi)n(u)m n(ost)r(u)m; Quid ergo dicemus? p(er)
manebimus in peccato ut gr(ati)a habundet?
absit · Qui eni(m) mortui sumus peccato q(uomod)o
adhuc uiuemus in illo? An ignoratis quia
q(uo)cu(m)q(ue) baptizati sumus in xp(ist)o ih(es)u · in mor
te ipsius baptizati sumus? Consepulti
eni(m) sumus Cu(m) sepulti eni(m) sumus cu(m) illo p(er)
baptismu(m) in morte(m) · ut quomodo surrexit

xp̄s a mortuis p glam patris ita & nos in nouí
tate uite ambulemus; Si eni̅ conplantati
facti sumus similitudini mortis eius. simul &
resurrectionis erimus; Hoc scientes quia
uetus ho̅ nr̅ simul crucifixus. ut destruat̄
corpus peccati. ut ultra non seruiamus peccato;
Qui eni̅ mortuus est. iustificatus ÷ a peccato;
VIII. Si aut̄ mortui sumus cu̅ xp̄o. credimus quia
etia̅ simul uiuemus cu̅ ipso; Scientes quod xp̄s
surgens a mortuis ia̅ non moritur. mors illi
ultra non dominabitur. Quod eni̅ mortuus
÷ peccato mortuus ÷ semel; Q aut̄ uiuit
uiuit dō; Ita & uos existimate uos mortuos
quide̅ ee̅ peccato. uiuentes aut̄ dō in xp̄o
ih̄u; Non ergo regnet peccatu̅. in uro̅
mortali corpore. ut oboediatis concupiscen
tiis ei; Sed neq; exibeatis membra ura̅ arma
iniquitatis peccato. sed exibete uos dō taqua̅
ex mortuis uiuentes & mbra ura̅ arma iustitię
dō; peccatu̅ eni̅ uobis non dominabitur;
Non eni̅ sub lege estis. sed sub gr̄a; Quid ergo.
peccabimus qm̄ non sumus sub lege sed sub gr̄a?
absit. An nescitis qm̄ cui exibetis uos seruos
ad oboediendu̅ serui estis eius cui oboedistis.
Siue peccati in morte̅. siue oboeditionis ad iusti
cia. Grās aut̄ dō qđ fuistis serui peccati oboe
distis aut̄ ex corde in ea̅ forma̅ doctrinę in qua
traditi estis; Liberati aut̄ a peccato serui facti

estis iusticie; Humanu dico ppt infirmi
tate carnis ure; Sicut eni exibuistis mem
bra ura seruire inmundicie & iniquitati ad
iniquitate. Ita nunc exibete menbra ura seruire
iusticiae in scificacione; Cu eni serui essetis peccati.
liberi fuistis iusticie; Que ergo fructu tunc;
inquib; nunc erubescitis. Nam finis eoz mors
est; Nunc uo liberati a peccato. serui aut facti do. habe
tis fructu urm in scificatione fine uo uita aetna;
Stipendiu eni peccati. mors. gra aut di uita
aetna In xpo ihu dno nro. VIII. An ignoratis
frs scientib; eni lege loquor. quia lex dominatur
in homine quanto tempore uiuit. Namq;
sub uiro est mulier uiuente uiro alligata est legi.
Si aut mortuus fuerit uir eius. soluta est a lege
uiri; Igitur uiuente uiro uocabitur adultera.
si fuerit cu alio uiro; Si aut mortuus fuerit
uir eius. liberata est a lege uiri. ut non sit ad
ultera si fuerit cu alio uiro; Itaq; frs mei & uos
mortificati estis legi p corpus xpi. ut sitis alte
rius qui ex mortuis resurrexit ut fructificem
do; Cu eni essemus in carne passiones peccatoz
que p lege erant operabantur in mbris nris.
ut fructificarent morti; Nc aut soluti sumus
a lege mortis qua detinebamur. ita ut serui
amus in nouitate sps & non in uetustate littere;
Quid ergo dicemus. lex peccatu x absit; Sed
peccatu non cognoui nisi p lege; Nam concupiscencia

nesciebam. nisi lex diceret. non concupisces;
Occasione aut̄ accepta peccatū p̄ mandatū ope
ratū est in me omnē concupiscencia. Sine lege
enī peccatū mortuū erat; Ego aut̄ uiuebam
sine lege aliquando; Sed cum uenit mandatū
peccatū reuixit; Ego aut̄ mortuus sum. & inuentū
est mihi mandatū quod erat ad uitā hoc esse ad
mortē; Nā peccatū occasione accepta p̄ mandatū
seduxit me & p̄ illud occidit; Itaq; lex quidē
sc̄a. & mandatū scm̄. & iustū & bonū; Quod
ergo bonū est mihi factū est mors? Absit. Sed
peccatū ut appareat peccatū p̄ bonū mihi opera
tū ē mortē. ut fiat supra modū peccans peccatū
p̄ mandatū; Scimus enī quod lex sp̄alis ē; Ego
aut̄ carnalis sū uenundatus sub peccato; Quod
enī operor non intellego; Non enī qđ uolo
bonū hoc ago. sed qđ odi malū illud facio; Si aut̄
qđ nolo illud facio. consencio legi q̄m bona
est; Nc̄ aut̄ iā non ego operor illud. sed qđ
habitat in me peccatū; Scio enī q̄m non ha
bitat in me hoc ē. in carne mea bonū. Nā
uelle adiacet mihi. p̄ficere aut̄ bonū non
inuenio; Non enī qđ uolo bonū hoc facio. sed
qđ nolo malū hoc ago; Si aut̄ qđ nolo illud
facio. non ego operor illud. sed qđ habitat in
me peccatū; Inuenio igitur legē uolenti
mihi facere bonū. q̄m mihi malū adiacet; Con
delector enī legi dī scdm̄ interiorē hominē.

Uideo aut̄ aliā legem inmēbris meis repugnantē
legi mentis meę & captiuantē me inlege
peccati que est inmēbris meis; Infelix ego
homo. quis me liberauit decorpore mortis
huius. grā dī p dnm̄ nrm̄ ihm xpm; Igitur
ipse ego mente seruio legi dī. carne aut̄ legi
peccati; Nihil ergo nunc dāpnationis est.
hiis q sunt inxp̄o ihu. qui non scdm carnē
ambulant. VIII. Lex enī sps̄ uitae inxp̄o
ihū. liberauit me alege peccati & mortis; Nā
qd inpossibile erat legi inquo infirmabatur
p carnē. ds̄ filiū suū mittens insimilitudinē
carnis peccati & depeccato danpnauit peccatū
incarne. ut iustificatio legis impleretur innob.
qui non scdm carnē ambulamus. sed scdm spm;
Qui enī scdm carnē sunt. que carnis sunt sapiunt.
Qui uō scdm spm que sunt sps̄ sentiunt; Nā
prudencia carnis mors est; Prudencia aut̄
sps̄ uita & pax; Qm sapiencia carnis. inimica
est dō. Legi enī dī non subicitur. nec enī potest;
Qui enī incarne sunt. dō placere non possunt.
Uos aut̄ non estis incarne sed inspū. sitamē
sps̄ dī habitat inuobis; Siquis aut̄ spm xpī non
habet hic nō est eius; Si aut̄ xps̄ inuob est.
corpus quidē mortuū ē. ppt̄ peccatū; Sps̄ uō
uiuit ppt̄ iustificationē. Quod si sps̄ eius qui
suscitauit ihm amortuis habitat inuob. qui
suscitauit ihm xpm amortuis. uiuificabit

& mortalia corpora ura̅ ppt̅ inabitantē spm̄
eius inuobis; Ergo frs̄ debitores sumus non
carni · ut sc̄dm carnē uiuamus; Si enī sc̄dm
carnē uixeritis · moriemini; Si autē spū facta
carnis mortificaueritis · uiuetis; Quicūq; enī spū
dī aguntur · hi filii st̄ dī; Non enī accepistis
spm̄ seruitutis iterū intimore · sed accepistis
spm̄ adoptionis filiorum inquo clamamus abba
pater; Ipse sps̄ reddit testimoniū spui nr̄o · qd̄
sumus filii dī · Si autē filii · & heredes · Heredes
quidē dī · coheredes autē xp̄i; Si tam̄ conpatim̄ ·
ut & conglorificem̄; · X · Existimo enī qd̄ non
sint condigne passiones huius tenporis · ad futurā
gloriā quae reuelabitur innobis; Nā expec
tatio creaturę reuelationē filiorū dī expectat;
Uanitati enī creatura subiecta est nonuolens ·
sed ppt̄ eū qui subiecit inspē quia & ipsa cre
atura liberabitur aseruitute corruptionis ·
inlibertatē glę filiorum dī; Scimus enī qd̄ omis
creatura ingemiscit · & parturit usq; adhuc;
Non solū autē illa sed & nos ipsi primicias sps̄
habentes · & ipsi intra nos gemimus adoptionē
filiorum expectantes redemtionē corporis nr̄i;
Spe enī salui facti sumus; Spes autē que uidetur ·
nonē · spes · Nā qd̄ uidet quis quid sperat?
Si autē quod n̄ uidemus speramus ꝑ paciencia
expectamus · Similit̄ autē & sps̄ adiuuat infir
mitatē; Nam quid oremus sic oportet

nescimus sed ipse sps postulat p nobis ge
mitib; inenarrabilib; . Qui aut scrutatur corda.
scit quid desideret sps. quia secdm dm postulat
p scis; Scimus aut qm diligentib; dm. omnia co
operantur inbonu. his qui secdm ppositu uocati
sunt sci; Na quos psciuit. & pdestinauit con
formes fieri imaginis filii eius. ut sit ipse
primogenitus inmultis frib; . Quos aut
pdestinauit. hos & uocauit; Et quos uocauit.
hos & iustificauit. Quos aut iustificauit.
illos & magnificauit; Quid ergo dicemus ad
hec. si ds pnobis quis contra nos. Qui etia
pprio filio suo non pepcit. sed pnobis omnibus
tradidit illu; Quomodo non etia cu illo omnia
nobis donauit. Quis accusabit aduersus
electos di. Ds qui iustificat. quis e. qui con
depnet. Xps ihs qui mortuus e. immo
qui & resurrexit. qui e. ad dextera di.
qui etia intpellat pnobis; Quis ergo nos
separabit a caritate xpi. Tribulatio. an
agustia. an psecutio. an fames. an nuditas.
an periculu. an gladius. Sic scriptu est.
quia ppt te mortificamu totadie estimati ut
oues occisionis. sed in his omnibus superamus
ppt eu qui dilexit nos; Certus sum eni quia
neq; mors. neq; uita. neq; angli. neq; prin
cipatus. neq; uirtutes. neq; instancia. neq;
futura. neq; fortitudo. neq; altitudo neq;

p̄fundū neq; creatura alia poterit nos se
parare á caritate dī quę est in xp̄o ihū
dn̄o nr̄o; Ueritatē dico in xp̄o non men
tior testimoniū mihi phibente conscien
tia mea in sp̄ū sc̄o · qm̄ tristicia ē · mihi
magna · & continuus dolor cordi meo;
XI· Optabā enī ego ipse anathema esse á xp̄o
p̄ frib; meis qui sunt cognati mei sc̄dm
carnē qui sunt israhelitę quor adoptio est
filior & gr̄a · & testamentū · & legislatio
& obsequiū & pmissa · quor patres ex quib;
xp̄s sc̄dm carnē · qui ē · sup omnia dś bene
dictus in sc̄la am̄; Non aut̄ qd exciderit
uerbū dī · Non enī om̄s qui ex circūcisione
sc̄ isrł · hii s̄t israhelitę · Neq; quia sem̄ s̄t
abrahę om̄s filii · sed in isaac uocabitur tibi
sem̄ · id ē non q filii carnis hi filii dī; Sed
q filii s̄t pmissionis aestimantur in semine;
Pmissionis enī uerbū hoc ē; Sc̄dm hoc
tempus ueniā · & erit sarę filius; Non
solū aut̄ illi · sed & rebeccae ex uno concu
bitu habens isaac patri nr̄o; Cū enī
nondū nati fuissent · Aut aliquid egissent
boni aut mali · ut sc̄dm electionē p̄positū
dī maneret · Non ex operib; sed ex uocante
dictū ei · Quia maior seruiet minori;
sic scriptū est · Iacob dilexi · esau aut̄ odio
habui; Quid ergo dicemus? Numquid

iniquitas apud dm̄? absit. Moysi enim dicit.
miserebor cui misereor. & misericordiam p̄stabo cui
miserebor; Igitur non uolentis neq; curren
tis sed miserantis ē. di; Dicit enim scriptura
pharaoni; Quia in hoc ipsū excitaui te. ut
ostendā in te uirtutē meā. & ut annunci
etur nom̄ meū in uniuersa terra; Ergo
cui uult miseretur. & quē uult indurat;
Dicis itaq; mihi; Quid adhuc queritur.
uoluntati enim eius qui resistit. O homo tu quis
es q respondeas dō? Nūquid dicit figmentū
ei q se finxit. quid me fecisti sic? An nō h̄t po
testatē figulus luti ex eadē massa facere
aliud quidē uas in honorē. aliud uō in contu
meliā? Quod si uolens ds̄ ostendere irā &
notā facere potenciā suā. sustinuit in multa
paciencia uasa ire apta in interitū. ut osten
deret diuicias glōe suae in uasa misericordiae que p̄
parauit in glām quos & uocauit nos. non solū
ex iudeis. sed etiā ex gentibus. sic in osee dicit;
Uocabo non plebem meā. plebem meā; Et non
misericordiā consecutā? misericordiā consecutā; & erit
in loco ubi dictū est ei; Non plebs mea uos. ibi uo
cabuntur filii di uiui; Isaias autē clamat p̄ isrt;
Si fuerit numerus filiorū isrt tāquā arena maris.
reliquiae saluae fient; Uerbū enim consūmans &
adbreuians in equitate. quia uerbū breuiatū faciet
dns̄ super terrā. & sic p̄dixit isaias. XII. Nisi
dns̄ sabaoth reliquisset nobis semē. sic sodoma
facti essemus. & sic gomorra similes fuissemus;

Quid ergo dicemus quod gentes que non sectabatur
iusticiam adprehenderunt iusticiam. Iusticiam autem
que ex fide est. Israhel uero sectando legem iusticiae.
In lege iusticiae non peruenit. Quare. quia non
ex fide. sed quasi ex operibus. Offenderunt
enim in lapidem offensionis. sicut scriptum est. Ecce pono
in sion lapidem offensionis et petram scandali. et
omnis qui credit in eum non confundetur. Fratres uolun-
tas quidem cordis mei. et obsecratio ad deum fit pro
illis in salutem. Testimonium enim perhibeo illis. quod
aemulationem dei habent sed non secundum scienciam.
Ignorantes enim dei iusticiam. et suam querentes
statuere. iusticiae dei non sunt subiecti. Finis
enim legis xpistus ad iusticiam omni credendenti. Moyses
enim scripsit. quoniam iusticiam que ex lege est. qui fecerit
homo uiuet in ea. Que autem ex fide est. iusticia. sic dicit.
Ne dixeris in corde tuo quis ascendet in caelum.
Id est. xpistum deducere. aut quis descendet in abissum.
hoc est. xpistum ex mortuis reuocare. sed quid dicit
scriptura. prope est. uerbum in ore tuo et in corde tuo.
hoc est. uerbum fidei quod predicamus. Quia si confite-
aris in ore tuo dominum ihesum et in corde tuo credideris
quod deus illum suscitauit a mortuis saluus eris. Corde
enim creditur ad iusticiam. ore autem confessio fit ad
salutem. Dicit enim scriptura. Omnis qui credit in illum
non confundetur. Non enim est distinctio iudei et
greci. Nam idem omnium dominus diues in omnis qui inuocant
illum. Omnis enim quicumque inuocauerit nomen domini saluus
erit. Quomodo ergo inuocabunt in quem non cre-
diderunt. aut quomodo credent ei quem non audierunt. a

Qmo aut̄ audient · sine p̄dicante · qmo uo p̄dicab̄t
nisi mittantur · sic scriptu est · Quã speciosi
pedes euangelizantiũ pacẽ · euangl izantiũ bona ·
sed non om̄s oboediunt euanglio; Isaias enĩ dicit ·
Dn̄e quis credidit auditui nr̄o · Ergo fides ex
auditu; Auditus aut̄ p uerbũ xp̄i; Sed dico ·
Nũquid n̄ audier̄ · et quidẽ in omnẽ t̄rã exiuit
sonus eox & in fines orbis t̄rae uerba eox ·
Sed dico · Nũquid isr̄t non cognouit · primus
moyses dicit · Ego ad aemulationẽ uos adducã
in non gentẽ in gentẽ insipientẽ in irã uos mittã;
Isaias aut̄ audet & dicit; Inuentus sum n̄ que
rentib; me palã apparui his qui me n̄ int̄rogabant;
Ad isr̄t aut̄ dicit; Tota die expandi manus meas
ad poplm non credentẽ · & contradicentẽ mihi ·
Dico ergo · Nũquid repulit ds̄ poplm suũ · Absit;
XIIII Nam & ego israhelita sum ex semine abrahã ·
de tribu beniamĩ · Non repulit ds̄ plebẽ
suã quã p̄sciuit; An nescitis in elia quid dicit
scriptura · quẽadmodũ int̄pellat dm̄ aduersus
isr̄t · Dn̄e p̄p̄has tuos occider̄ altaria tua suffo
der̄ · Et ego relictus sũ solus · & querunt animã
meã; Sed dicit illi responsũ diuinũ · Reliqui
mihi septẽ milia uirorũ q non curuauerunt
genua sua ante bahal; Sic ergo & in hoc tem
pore reliquię sc̄dm electionẽ gr̄ę saluę factę
sunt; Si aut̄ gr̄a iã n̄ ex operib;; Alioquin
gr̄a · iã n̄ est gr̄a; Quid ergo · qd̄ querebat
isr̄t hoc n̄ ē · consecutus · electio aut̄ consecuta
ē; Ceteri uo excecati sunt · sic scriptũ est ·

Dedit illis ds̄ spm̄ conpunccionis oculos ut non
uideant & aures ut n̄ audiant usq; in hodiernū
diē. Et dd̄ dicit; Fiat mensa eoꝝ in laqueum
& in captione & in scandalū & in retributionē
illis. Obscurentur oculi eoꝝ ne uideant &
dorsū eoꝝ semꝑ incurua; Dico ergo. Numqd
sic offenderū ut caderent. Absit; Sed illoꝝ
delicto salus gentib. ut illos aemulantur;
Quod si delictū illoꝝ diuiciae mundi. & demi
nucio eoꝝ diuiciae genciū. quāto magis plem
tudo eoꝝ. Vobis enī dico gentibus. quādiu
quidē ego sū genciū apls̄ ministeriū meū
honorificabo. Si qmō ad aemulandū ꝓuocem
carnē meā. & saluos faciā aliquos ex illis; Si
enī amissio eoꝝ reconciliacio mundi. quē
assumptio nisi uita ex mortuis. Quod si deliba
tio scā est & massa & si radix scā & rami;
Quod si aliqui ex ramis fracti sunt. tu autē cū
oleaster esses insertus es in illis. & socius radicis
& pinguedinis oliue factus es Noli gloriari
aduersus ramos. quod si tu gloriaris n̄ tu ra
dicē portas. sed radix te; Dicis ergo. Fracti
st̄ rami. ut ego inserar. bene. ꝓpt̄ incredu
litatē fracti st̄; Tu autē. fide stas. Noli
altū sapere. sed time; Si enī ds̄ naturalib;
ramis n̄ pepercit. ne forte nec tibi parcat.
Vide ergo bonitatē & seueritatē dī; In eos
quidē qui ceciderū seueritatē. In te autē boni
tatē dī. si pmanseris in bonitate; Alioquin.
& tu excideris; Sed & illi si n̄ pmanserint

inincredulitate inserent̄, potens ē. enī ds̄ iterū
īserere illos. Nā si tu ex naturali excisus ē. oleastro.
& contra naturā insertus es in bona oliuā. quanto
magis hi scdm̄ naturā inserent̄ suae oliuę. Nolo
enī uos ignorare frs̄ misteriū hoc. ut n̄ sitis
uobipsi sapientes. quia cecitas ex parte contigit
in isrł. donec plenitudo gentiū intraret. &
sic omis isrł saluus fieret. Sic̄ scriptū ē. Ueniet
ex sion qui eripiat & auertat impietatē ab iacob;
Et hoc illis a me testamentū. cū abstulero peccata
eor̄. dicit dns̄. scdm̄ euangeliū qdē inimici ppt̄
uos. scdm̄ electionē aut̄ carissimi ppt̄ patres;
Sine penitencia enī st̄ donationes & uocatio dī;
sic̄ enī aliquando & uos non credidistis dō.
Nc̄ aut̄ misericdiā consecuti estis ppt̄ illor̄ incre
dulitatē; Ita & isti nc̄ n̄ crediderunt in urā
misericdiam. ut & ipsi misericdiam consequentur;
Conclusit enī ds̄ omīa in incredulitatē ut omniū
misereatur; XIIII. O altitudo diuiciarū
sapiencię & sciencię di. quā inconphensibilia
iudicia eius. & inuestigabiles uię eius. Quis
enī cognouit sensū dnī. aut quis consiliarius
eius fuit. aut qs prior dedit illi & retribuet̄
ei. qm̄ ex ipso & pipsum. & in ipso st̄ omnīa. ipsi
gtā in scta amē; Obsecro itaq; uos frs̄ p misericdiā
dinī exhibeatis corpora urā hostiā uiuentē.
scām dō placentē. racionabile sit obsequiū
urm̄; Et nolite conformari huic sclō. sed
reformamini in nouitate sensus urī. ut p
betis que sit uoluntas dī bona & beneplacens

& pfecta; Dico enī p grām que data ē mihi
omīb; q sť inter uos. Non plus sapere quā
oportet sapere. sed sapere ad sobrietatem;
Et unicuiq; sic ds diuisit msurā fidei; Sic in
uno corpere multa mbra habemus. Omia aūt
mbra n eundē actū habent; Ita multi unum
corpus sumus in xpo; Singuli aūt alter alte
rius mbra. Habentes donationes scdm grām
que data ē nob differentes; Siue pphetiā.
scdm rationē fidei; Siue ministerium in
ministrando; Siue q docet. in doctrina; Qui
exortatur. in exortando; qui tribuit in simpli
citate; Qui pest. in sollicitudine; q miseret. in
hilaritate; Dilectio. sine simulatione; Odi
entes malū. adherentes bono; Caritatē
fraternitatis. inuicē diligentes; Honore inuicē
puenientes; Sollicitudine n pigri; Spū feruen
tes. dn̄o seruientes; Spe gaudentes. in tribula
tione patientes; Orationi instantes. necessita
tib; scōr communicantes. hospitalitatē sectan
tes; Benedicite p sequentib; uos. benedicite.
& nolite maledicere; Gaudere cū gauden
tib;. flere cū flentib;; Idipsū inuicē senti
entes; Non alta sapientes. sed humilib; con
sentientes; Nolite esse prudentes apud uos
met ipsos. Nulli malū p malo reddentes; pui
dentes bona. n tantū corā dō. sed etiā coram
omīb; hominib;; Si fieri potest qd ex uob ē.
cū omīb; hominib. pacē habentes; Non uos
met ipsos defendentes Kmi. sed date locum

irę; Scriptū ē enī; Mihi uindicta & ego retribuā
dicit dns; Sed si esurierit inimicus tuus. ciba illū;
Si sitit potū da illi. hoc enī faciens carbones ignis conge
res sup caput eius. Noli uinci a malo. sed uince in bono
malū. XVI. Omnis anima potestatib; sublimiorib;
subdita sit. Non ē enī potestas nisi a dō; Que aūt
st a dō. ordinata st; Itaq; q resistit potestati. di
ordinationi resistit; Qui aūt resistunt. ipsi sibi danp
natione adqrunt; Nā principes non st timori boni
operis. sed mali. Uis aūt n̄ timere potestatē. bonū fac
& habebis laudē ex illa; Di enī minister ē tibi in bonū;
Si aūt male feceris time; Non enī sine causa gladiū
portat. Di enī minister ē. uindex irā. ei q malū
agit; Ideo necessitate subditi estote. n̄ solū ppt irā.
sed & ppt conscienciā. Ido enī & tributa pstatis. Ministri
enī sunt di. i hoc ipsū seruientes. Reddite omnib; debita.
Cui tributū tributū. cui uectigal uectigal; Cui timorem
timorē. cui honorē honorē; Nemini quicquā debeatis.
nisi ut inuicē diligatis. Qui enī diligit pximum
suū legē ipleuit; Nā n̄ adulterabis. n̄ occides. n̄ fura
beris. n̄ falsū testimoniū dices. n̄ concupisces. Et
siqd ē aliud mandatū. In hoc uerbo instaurat.
Diliges pximū tuū sic teipsū; Dilectio pximi malū n̄
operat; plenitudo ergo legis ē. dilectio. Et hoc scientes
tempus. qa ora ē iā nos de somno surgere. Nc ppior
ē nra salus. quā cū credidim; Nox pcessit. dies aūt ad
ppinquauit; Abiciam ergo opa tenebrarū. & induam
arma lucis sic i die honeste ambulem; Non i comessa
tionib; & ebrietatib; n̄ i cubilibus & ipudicitiis. n̄ in
contentione & aemulatione; Sed induimini dnm ihm

xpm · & carnis curā ne feceritis idesideriis; Infirmū
autē ifide assūmite · ñ idisceptationib; cogitationum;
Alius eni credit manducare se omīa; Qui autē ifirmus
ē · olus manducet; Is q manducat ñ manducantem
non spernat; Et ñ manducat · manducantē iudicet;
ds eni illū assumpsit; Tu qs es q iudices alienū ser
uū · suo dño stat · aut cadit; stabit autē; Potens ē eni
ds statuere illū · Nā alius iudicat diē īter diē ·
Alius iudicat omnē diē · Unusqsq; isuo sensu habundet;
Qui sapit diē · dño sapit; Et q manducat · dño man
ducat; Grās eni agit dō; Et q ñ manducat · dño ñ man
ducat · grās agit dō · Nemo eni nrm sibi uiuit & nemo
sibi morit; Siue eni uiuimus dño uiuimus; Siue morim
dño morimur; Siue ergo uiuimus siue morimur dñi
sum; In hoc eni xps mortuus ē · & resurrexit · ut &
mortuorum · & uiuorum dominet; Tu autē quid iudicas
frēm tuū · aut tu quare spernis frēm tuū · Omīs eni
stabimus ante tribunal di; Scriptū ē · eni · Uiuo ego
dicit dñs qm mihi flectet omne genu & omis lingua
confitebit dño · Itaq; unusqsq; nrm pse rationē red
det dō · Non ergo amplius iuicē iudicem · sed hoc iudi
cate magis ne ponatis offendiculū frib; uł scandalum;
Scio & confido idño ihu qa nihil comune p ipsū nisi
ei q existimat qd comune ee · illi comune ē · Si eni
ppt cibū frat tuus contristatur · iā ñ sedm caritatē
ambulas; Noli cibo tuo illū pdere · pq xps mortuus est;
Non ergo blasphemet bonū nrm; Non ē regnū di esca &
potus · sed iusticia & pax · & gaudiū in spū sco; Qui eni
in hoc seruit xpo placet dō · & pbatus ē · hominib;
Itaq; que pacis st sectemur · & que ad ędificationē
st inuicem custodiam; Noli ppt escā destruere
opus di; Omīa qdē munda st · Sed malū ē · homini
q p offendiculū manducat; Bonū ē · ñ manducare
carnē · & ñ bibere uinū · neq; iq frat; er tuus offen
dit · aut scandalizatur aut infirmat; Tu fidē habes
penes temetipsum · habe corā dō Beatus q ñ iudicat
semet ipsū ieo qd pbat; Qui autē discernit si mandu
cauerit dāpnatus ē · qa ñ ē · ex fide; Omne autē

qđ nō ex fide . peccatū ē . debemus nos fir
miores inbecillitates ifirmoꝝ sustinere . & nō
nobis placere . Unusqsq; uřm pximo suo placeat
ī bona aedificatione . Et enī xp̄s nō sibi placuit .
sed sic scriptū ē . Inpperia īpperanciū tibi ceci
der̄ sup me . XVI . Quecūq; enī scripta sī
ad nrām doctrina scripta sī . Ut p paciencia
& consolatione scripturarū spē habeam̄ . Ds
aut paciencie & solacii det uob idipsū sapere
inalterutrū scdm ihm xp̄m . ut unanimes uno
ore honorificetis dm̄ & patre dnī nři ihu
xp̄i . Ppt qđ suscipite inuicē sic & xp̄s sus
cepit uos inhonore dī . Dico enī xp̄m ihm mi
nistrū fuisse circūcisionis . ppt ueritate dī
ad confirmandas pmissiones patrū . Gentes
aut sup misc̄dia honorare dm̄ . sic scriptū ē .
Ppt hoc confitebor tibi ingentib; dnē & nomini
tuo cantabo . Et itrū dicit . Letamini gs̄ cū
plebe eius . Et itrū . Laudate omīs gs̄ dnm̄ .
& magnificate eū omīs ppłi . & rursū isaias
ait . Erit radix iesse & q exsurget regere
gs̄ . ineo gs̄ sperabunt . Ds aut spei repleat uos
omī gaudio & pace incredendo . ut abundetis
inspe & uirtute sps̄ scī . Certus sū aut frs̄ mei
& egoipse deuob . qm & ipsi pleni estis dilectione
repleti omī sciencia . ita ut possitis alterutrū
monere . Audacius aut scripsi uob frs̄ ex
parte . tanquā ī memoria uos reducens .

ꝓpt̄ grām que data ē · mihi a dō · ut sim minister
xp̄i ihū ingentib; scificans euangeliū dī ut fiat
oblatio gentiū accepta & scificata in spū scō; habeo
igitur grām in xp̄o ihū ad dm̄; Non enim audeo aliqd
loq eor que ꝑ me n̄ efficit xp̄s · in obedienciā gentiū ·
uerbo & factis in uirtute signor & pdigior in
uirtute sp̄s scī · ita ut ab hierlm per circuitū usq;
ad illiricū repleuerim euangeliū xp̄i; Sic aut̄
hoc p̄dicaui euangeliū n̄ ubi nominatus ē xp̄s ·
ne sup alienū fundamtū aedificare · sed sic scriptū
ē · quib; n̄ ē · annunciatū de eo uidebunt · & qui n̄
audier̄ intellegent; Ppt̄ qd & ip̄ediebar plurimū
uenire ad uos; Nc u̇o ulterius locū n̄ habens
in his regionib; Cupiditatē aut̄ habens ueniendi
ad uos ex multis iā p̄cedentib; annis · Cū in his
paniā ꝓficisci cepero · spero qd p̄teriens uideam
uos & a uob̄ deducar illuc · si uob̄ primū ex
parte fruitus fuero; Nc igr̄ ꝓficiscar hierlm
ministrare scīs; · XVIII · Probauer̄ eni
macedonia & achaia collatione aliquā facere
in paupes scor q s̄t hierlm; placuit enī illis ·
& debitores s̄t eor; Nā si spaliū eor participes
facti sunt gentiles · debent & in carnalib; ministra-
-re eis; hoc igr̄ cū consūmauero & adsigna
uero eis fructū hunc · ꝓficiscar ꝑ uob̄ ī hispaniā;
Scio aut̄ qm̄ ueniens ad uos · in abundancia xp̄i
benedictionis xp̄i ueniā; Obsecro igr̄ uos fr̄s ꝑ
dnm̄ nr̄m ihm̄ xp̄m · & p caritatē sp̄s scī · ut

adiuuetis me in orationib; ad dm̄ ut liberer
ab infidelib; q̄ s̄t in iudea. & obsequii mei oblatio
accepta fiat in hierosolima scīs ut ueniā ad uos
ĩ gaudio p uoluntatē dī & refrigerer uobcū;
D̄s aut̄ pacis sit cū omib; uob am̄; Commdo aut̄ uob
phoebem sororē nr̄am que ē in ministerio ecctae
que ē cenchris. ut eā suscipiatis in dn̄o digne
scīs. & assistatis ei ĩ quocūq; negocio ur̄i idiguerit.
Et enī ipsa quoq; adstitit multis & mihi ipsi;
Salutate priscā & aquilā adiutores meos in xp̄o
ihu. q̄ p anima mea sua scerruices subposuer̄.
quib; n̄ solus ego grās ago. sed & cunctę ecctę
gencīū. & domesticā eox ecctam; Salutate
ephenetū dilectū m̄. q̄ ē primitiuus asiae in xp̄o;
Salutate mariā. que multū laborauit in uob. Salutate
andronicū & iuliā. cognatos & concaptiuos meos q̄ s̄t
nobiles in aptis q̄ & ante me fuer̄ in xp̄o; Salutate
ampliatū dilectissimū mihi ĩ dn̄o. Salutate urbanū ad
iutorē nr̄m ĩ xp̄o. & stachyn dilectū meū; Salutate
appellen probū ĩ xp̄o. Salutate eos q̄ s̄t ex aristaboli
domo. Salutate herodionē cognatū meū. Salutate
eos q̄ s̄t ex narcissi domu. q̄ s̄t ĩ dn̄o. Salutate tryfenā
& tryfosā que laborant ĩ dn̄o. Salutate psidā carissimā
que multū laborauit ĩ dn̄o. Salutate rufū electū ĩ dn̄o;
& matrē ei & meā; Salutate asincritū. flegonciā. hermen.
patrobā. hermān. & q̄ cū eis s̄t frs̄; Salutate ĩuicē
ĩ osculo scō; Salutant uos om̄s ecctę xp̄i; XLIIII.
Rogo aut̄ uos frs̄ ut obseuetis eos q̄ dissensiones &

offendicula preter doctrinam quam uos didicistis
faciunt et declinate ab illis; huiusmodi enim xpo
domino nostro non seruiunt. sed suo uentri; Et per dulces
sermones et benedictiones seducunt corda inno
centium. Uestra enim obediencia in omni loco diuulgata
est; Gaudeo igitur in uobis. sed uolo uos sapientes esse
in bono. et simplices in malo. Deus autem pacis conteret
satanam sub pedibus uestris uelociter; Gra dni nri ihu uobiscum
Salutat uos timotheus adiutor meus. et lucas et iaso
et sosipater cognati mei; Saluto uos ego tercius qui
scripsi epistolam in domino. Salutat uos gaius hospes meus
et uniuerse ecclesiae. Salutat uos erastus arcarius
ciuitatis. et quartus frater. Gra dni nri ihu xpi
cum omnibus uobis amen; Ei autem qui potens est uos
confirmare iuxta euangelium meum et predicationem
ihu xpi secundum reuelationem misterii temporibus
aeternis taciti. quod nunc pate factum est. per scrip
turas prophetarum secundum preceptum aeterni dei ad
obedictionem fidei in cunctis gentibus cognito
solo sapienti deo. per ihm xpm. cui honor
et gloria in saecula saeculorum amen; Explicit epistola
AD ROMANOS

Taceant blasphemi · qui dnm̄ xpm̄ fantasma 40
ēē dogmatizant · pereat de terra memoria
eorū · qui eū ut dm̄ ut hominē uerū ēē dene
gant. Quia tres sunt qui testimoniū dant in terra.
sps · aqua · et sanguis. Sps dedit testimoniū quia ihc ē
ueritas · quando sup baptizatū descendit. Si enim
uerus dī filius n̄ eēt · nequaquam in eū tanta ma
nifestatione sps scs uenirent. Aqua etiā et sanguis
dedere testimoniū quia ihc ē ueritas · quan
do de latere eius in cruce mortui manarunt.
quod nullo modo fieri posset · si uerā carnis naturā
n̄ haberet. Sed et hoc quod ante passionē fac
tus ē sudor eius sicut guttę sanguinis decur
rentis in terrā · ueritati carnis assumptę testimo
niū dat. Nec reticendū · quod in hoc quoque sanguis
et aqua testimoniū illi dederunt · quod de latere
mortui uiuacit̄ effluxerunt quod erat contra na
turā corporū · atque ob id misteriis aptū et
testimonio ueritatis fuit congruū · uide
licet insinuans · quia et ipsū corpus dnī me
lius post mortē eēt uicturū resuscitatū
in gloria · et ipsa mors illius nobis uitā dona
ret. Hoc quoque quod sudor instar guttarū san
guinis decurrebat in terrā · testimonium

per hibebat illi sacro sc͠o mysterio. qd͠ ec
clam totu͠ p orbe͠ suo sanguine lauaret.
Tres s͠t ergo q͠ testimoniu͠ phibent ueritat
ti. et tres unu͠ s͠t. Indiuidua n͠aq; hec
manent. nihil q; eoru͠ a sui conexione seiun
git͠. quia nec sine uera credenda e͠. hu
manitate diuinitas. Sed et in nob hec unu͠
s͠t. n͠ natur͠ e eius de͠ subsistentia. sed ei͠ de͠
operatione mysterii. Na͠ sicut beat͠ abro
sius ait. sp͠s mte͠ renouat. aq͠ p ficit ad lua
cru͠. sanguis spectat ad p͠ciu͠. Sp͠s enim nos p
adoptione͠ filios di fec͠. sacri fontis unda nos
abluit. sanguis dn͠i nos redemit. Alteru͠
igit͠ inuisibile. alteru͠ uisibile testimoni
u͠ sacramento consequit͠ spali. Aug. Videam͠
qd͠ nos discere uoluit dn͠s in. iii. mortuis
quos suscitauit. Resuscitauit filia͠ mortua͠ ar
chisinagogi. excitauit et iuuene͠ filiu͠ uidue.
excitauit et lazaru͠ de sepulcro. Ista. iii. ge
nera mortuoru͠. s͠t. iii. genera peccatoru͠.
quos hodieq; suscitat xp͠s. Illa enim mortua filia
archisinagogi int͠ erat in domo. n͠du͠ erat de
secretis parentib. elata in publicu͠. ibi int͠ sus
citata e͠. uiua parentib. reddita. Iuuenis
aut ia͠ n͠ in domo. s͠ tam n͠du͠ in sepul
cro parentib. elat͠ erat. Iq; mandat n͠ erat

Qui suscitavit mortuam nondum elatam. suscitavit mortuum
iam elatum nondum sepultum. Tertium restabat ut etiam se
pultum suscitaret. et hoc fecit in lazaro. Sunt ergo
qui peccatum intus in corde habent in facto nondum
habent. Nescio quis commotus est aliqua concupiscentia.
dicit enim ipse dominus. Qui viderit mulierem et reliqua.
usque in corde suo. Nondum accessit corpore. consen
sit in corde. Mortuum intus habet. nondum extulit.
et sicut novimus ut cotidie in se homines experiuntur.
Aliquando audito verbo dei tamquam domino dicente.
surge. condempnatur consensus ad iniquitatem. respiratur
in salutem atque iustitiam. Surgit mortuus in domo.
revivescit cor in cogitationis secreto. Facta est
ista resurrectio animae mortuae intus intra late
bras conscientiae. tamquam intra domesticos parietes.
Alii post consensum eunt in factum tamquam effe
rentes mortuum. ut quod latebat in secreto.
appareat in publico. Numquid iam isti quia in factum
processerunt desperandi sunt. Nonne et illi iuveni dic
tum est tibi dico surge. Nonne et ille redditus est ma
tri suae. Sic ergo et qui iam fecerint si forte com
moniti et commoti verbo veritatis ad Christi vo
cem resurgunt. vivi redduntur. potuit progredi.

in etiam peruenire potuit. Qui autem faciendo quod
malum est, etiam mala consuetudine se implicauerit
ut ipsa consuetudo mali non eos sinat uidere
quia malum est, fiunt defensores malorum fac
torum suorum, irascuntur cum reprehenduntur, in tan
tum ut sodomitae quondam dicerent uiro
iusto reprehendenti nequissimam uoluntatem: Ha
bitare uenisti, non leges dare. Tanta ibi nefan
dae turpitudinis consuetudo erat, ut iam ne
quitia esset iustitia, et prohibitor potius reprehen
deretur quam factor. Tanquam sepulti sunt tales
consuetudine maligna pressi. Sed quid fratres mei?
Ita sepulti ut de lazaro dictum est: Iam putet. Mo
les illa imposita sepulchro, ipsa est uis dura con
suetudinis qua premitur anima, nec resurgere nec
respirare permittitur. Dictum est autem: Quatriduanus
est. Reuera ad istam consuetudinem de qua loquor,
quarto quodam progressu peruenit anima. Prima
enim quasi titillatio delectationis in corde, secunda
consensio, tertia factum, quarta consuetudo.
Sunt enim qui res illicitas obuias cogitationibus suis
prorsus ita abiciant ut nec delectentur. Sunt qui de
lectantur et non consentiunt. Nondum perfecta mors

est, sed quadam modo inchoata. Delectationi accedit con
sensio, iam est illa damnatio. Post consensionem in fac
tum proceditur, factum in consuetudinem uertitur, et fit
quaedam desperatio, ut dicatur: quatriduanus est, iam
putet. Uenit igitur dominus, cui utique facilia erant
omnia, et difficultatem quamdam ostendit tibi.
Infremuit spiritu, ostendit multo clamore
obiurgationis opus esse aduersus eos qui consuetudine
duruerunt. Tamen ad uocem clamantis domini rup
ta sunt uincula necessitatis. Tremuit inferni
dominatio, redditus est lazarus uiuus. Liberat enim
et de mala consuetudine dominus quatriduanos
mortuos. Nam ipse quatriduanus christo uolen
ti resuscitare dormiebat. Sed quid ait? Uide
te garrire resurrectionis. Processit de monumen
to uiuus, et ambulare non poterat. Et dominus ad disci
pulos: Soluite illum et sinite abire. Ille
suscitauit mortuum, illi soluerunt ligatum. Ad
quid pertineat uidete. Ad propriam maiestatem dei
suscitantis. Increpatur aliquis in mala consu
etudine positus uerbo ueritatis. Quam multi
increpantur et non audiunt. Quis ergo agit
intus cum illo qui audit? Quis uitam inspirat in
tus

quis est qui secreto pellit mortem. secreta dicitur
uita nunc post obiurgationes. post incre-
pationes diuiduntur homines grauationibus suis.
et incipiunt secum uoluere quam malam uitam
gerant. quam pessima consuetudine premantur.
deinde displicentes sibi uitam mutare in-
stituunt. resurrexerunt isti. reuixerunt quibus
displicet quod fuerunt. sed reuiuiscentes ambu-
lare non possunt. hec sunt uincula ipsius reatus. Opus
est ergo ut qui reuixit soluatur. et ire permittatur.
Hoc officium dedit discipulis quibus ait. Que sol-
ueritis in terra soluta erunt et in celo. Item aug.
Quisquis uult ita uideri ab hominibus opera
sua ut ille glorificetur a quo ea que in illo uidentur
accepit. et sic ad imitandum bonum id est ipsi
qui uident pietate fidei prouocentur. uere lumen
eius lucet coram hominibus. quia lux de illo
lumine caritatis radiatur. non superbie fumus eua-
nescit. et in eo ipso cauet ne iustitiam suam faci-
at coram hominibus. ut uideatur ab eis. quia nec
suam deputat illam iustitiam. nec ideo facit ut
ipse uideatur. sed ut ille intellegatur qui laudatur
in homine iustificato. ut faciat et in laudan-

te qd laudat in altero. t ut laudantē faciat
ēē laudabilē. Attendite et ap(osto)l(u)m cū dicit
sit. placete om(n)ib(us) p(er) om(n)ia. sicut et ego om(n)ib(us)
p(er) om(n)ia placeo. q(uo)m(odo) n(on) sibi remansit q(uo)d sibi con
stituerat finē intentionis suę ut placeret
hominib(us). alioquin falsū dixisset. si adhuc ho
minib(us) placere(m). xpi seru(us) n(on) eē(m). s(ed) statī subiunc
xit. q(ua)re om(n)ib(us) placerem. n(on) quęrens inquit qd
mihi utile ē. s(ed) qd multis ut salui fiant. Itaq(ue)
n(on) placebat hominib(us) p(ro)pt(er) suā utilitatē ne
xpi seru(us) n(on) eēt. et placebat hominib(us) p(ro)pt(er) il
lorū salutē. ut xpi eēt dispensator idoneus.
quia et illi corā d(e)o conscientia sufficiebat.
et de illo corā hominib(us) qd imitarent(ur) e
lucebat. Itē [illegible] n(on) dico tibi septies. s(ed) usq(ue)
septuagies septies. i. cccc.xc. uicib(us). si totiēs
in die peccare potuerit. Impossibile ē enī
cccc.xc. uicib(us) in fr(atr)em posse delinquere.
Et hęc multiplicatio. s(e)c(un)d(u)m beatū ihero
nimū facta ē. Ceterū beat(us) aug(ustinus) docet
hunc numerū n(on) si(m)pliciē et n(on) multiplicatū
accipiendū. idcirco qd tot(us) p(er) ad cubū fit.
Ars enī arithmeticę docet. ut numer(us)
aliquis sup(er) solū fiat ad cubū. ut p(er) solum

nem̄ · n̄ multiplicet · Sunt ex nomine simul et ad
u̅bio · ut ubi grā septies septuagen · ut con u̅
si · septuagies septem · possunt multiplica
ri · Quod quo dic̄ septuagies · septuaginta sep
tē uicib; · id ē doctor intelligit · Septuagi
es septies ego dnīs dimitter e p̄cepit · ut
ostendat quia quotiens et quotiens aliqs
peccauerit · totiens et totiens ei dimitte
re · et nūquā adimittendo cessare de
bem̄ · Quod enī p hunc numerū remissio
significat peccatorū · illud q̄q; manifestat
qđ beat̄ lucas cathalogū dnīcę genera
tionis septuaginta septē generationib; te
xit · et hoc ascendendo · quia uidelicet
humanitas incarnationis filii dī · nrā exal
tatio fuit · et unde ille descendit · inde
nrā abiectio ascendere meruit · Sane ali
ē frī poenitenti · aliť p̄ se pu̅niti inimico p̄se
quenti ueniā dare · Huic nāq; dimittendū
ē · ut accepta remissione peccati · quo nos in
sontes lesit · socia dehinc nob caritate cō
municet · Illi uero ut cū malū uult nob aut
facit · nos sēp bonū uelim̄ · et si possumus

etiā faciam᷒. Nēm illis quādiu in malo pseue-
rant peccati sui ueniā dare possum᷒ licet
uelim᷒. habem᷒ hinc duo conuenientissima
exēpla. Ioseph nāq; frīb; suis salubrit̄ cas
tigatis. beniuole ignouit. dauid uͦ psequito
rib; suis inpenitentib; et in malicia pdu
rantib; quāuis eos fleuerit. ueniā tam̄
illis pstare n̄ potuit. Itē Cū enī dic̄ apts. ra
piem᷒ cū illis q̄ nos pcessert̄ obuiā dn̄o in a
era. ostendit quia n̄ descendet dn̄s ad t̄ras.
s; in altitudine istius aeris sedebit ad iudi
candū. Si electi q̄ uiui repti fuerint rapi
ent᷒ in aera ab angłis obuiā dn̄o. querendū
ē qm̄ᵒ complebit᷒ qđ dictū ē pmo homini ade
et in ipso omi semini ei᷒. t̄ra es et in t̄rā ibis.
Cū illi mortē expti n̄ fuerint. Quę hoc m̄ᵒ
soluit᷒ scđm beatū aug. homᵒ de t̄ra fact᷒ ē
in corpore. et antequā inspiraret dn̄s in
faciē ei᷒ spiraculū uitę. idē antequā daret
illi animā. illud corp᷒ t̄ra erat. Et electi q̄
uiui repti fuerint. in ipso raptu dū angłi
eos manib; portabunt᷒. subito morient᷒. su
bitoq; resurgent. Et dū anima in ipso rap
tu exierit a corpore. remanebit corp᷒ t̄ra.
s; tam̄ breuissimū spatiū tenebit ipsa mor

intantum ut nec cogitari nec perpendi possit. LX.
LI. Cum in libro numeri scriptum sit non est deus quasi homo
ut minetur. nec ut filius hominis ut mutetur. nec
non et illud per hiezechielem. uerbum quod loquutus fue
ro inplebitur dicit dominus. quomodo econtrario plerumque
uidetur mutare sententiam suam. sicut in nini
uitis factum est quando per ionam dixit adhuc xl.
dies et niniue subuertetur. ubi subsequitur. numquid
et ego non parcam niniue ciuitati magne. et
de dauid in regnorum. ubi in. iii. diebus. promissa fuerat
mors. ut uastaret populum. et intra unum di
em usque ad horam prandii cessauit. Res fortas
se hec que per interrogationem dixi non pertinet ad
definito accipienda sunt. Sed et quedam figu
ra ubi sit. que medium aliquid uideatur osten
dere. non tam definite et inreuocabili sen
tentie declarare affectum. quam temperantius a
liquid dictum uideatur in eo quod scriptum est ipse secun
dixerat non faciet. quam si scriptum esset. ipse enim
dixerat omnimodis faciet. Sed recenseamus
et ipsa scripturarum loca. que ut in iona ut
in regnorum libris posita sunt. ne forte et ibi ut
mos est diuine scripture secreti aliquid
habeat. Scriptum est ergo in iona. Et factum est uer
bum domini ad ionam secundo dicens. Surge uade

niniuē· et cetera usq· a minimo usq· ad maiorē·
Et post pauca· et uidit ds opera eorū· et reliq
usq· et nō fec· Obserua igit in his quae ad sursum
de pphetā· qa n inuenit in sermonib· di· dictū
quib· ad pphetā locut ē· quia adhuc xl· dies·
et niniue subuertet· ut sermo iste q dict ē· et nē
fact· a iona potius quā a dō plat ee uideret· Et
de ·ii· regū libro pferam quae scripta st· ubi cū
dd poplm numerasset· factū ē ubū dni ad gad
pphetā dicens· Uade et loquere ad dd· Haec dic
dns· iii· leuabo sup te· elige tibi unū ex his qd
faciā tibi· Et intrauit gad ad dd· et denun
tiauit ei dicens· Aut ueniet tibi trib· annis
fames sup trā tuā· aut trib· msib· fugies
ante inimicos tuos et ipsi te psequent· aut triduū
ut mors fiat in tra tua· Nc g scito et uide
qd respondeā ei q misit me· Et dix dd· An
gustiae mihi undiq· s incidā in man dni ma
gis· quia multae miserationes ei st· et in ma
n hominū n incidā· Et dedit dns in isrl
mortē a mane usq· ad horā prandii· et
mortui st de poplo a dan usq· bersabee
lxx· uirorū· Et extendit angls dni ma
nū suā in hierusalē ut corrumperet eā·
et placat ē dns sup malicia· et ait ad an
glm q exterminabat poplm· Satis ē· Re
mitte manū tuā· Obserua g· qm nec

in his .iii. commutationibus deus invenitur dixisse
de morte .iii. dierum. In verbo enim gratiae positum
est in mandatis domini. et non semper ea quae
per prophetam domini quasi a domino dicta suscipian
tur. Denique per moysen multa quidem loquitus est deus.
aliquantum et moyses propria auctoritate man
davit. quae dominus in evangeliis evidenti dis
tinctione secernit. cum de repudio mu
lieris interrogatur. quia ad duriciam cordis
vestri scribsit vobis moyses haec. Ab initio autem
non sic fuit. Unde ergo et hic quidem deum non prece
pisse nec fieri voluisse divorcium. moysen
quoque propter duriciam cordis iudeorum scripsisse
dandum esse repudium. Ostendit haec et pau
lus interius suis. cum dicit de quibusdam. dominus dicit
et non ego. et de aliis. hoc autem ego dico
non dominus. Et iterum de virginibus. Preceptum domini non
habeo. consilium autem do. Unde similiter etiam
a in ceteris prophetis. aliqua quidem deus loquitus est.
et in prophetis. alia vero prophetae et non deus. Et sic
videbatur obiectio inventa dissolvi. cum
non cassia quam prophetae verba domini revo
cat. ac mutat in melius. Sed magis

arbitror absolutionē posse totius scripturę
sensib; conuenire. ex illis p̄ceptis dictis q̄b;
patiens et multę misericordię et poenitens
sup malicias dr̄ ds. ut his maxime quę gene
ralit ab hieremia p̄nuntiant̄. in q̄b; euident
ostenditur p̄ multis miserationib; et incon
p̄hensibili bonitate sua ds dicere et n̄ fa
cere loq et n̄ p̄manere. Ait enim p̄ hiere
miā ds. In fine loquar. hoc ē ex desinito
loquar sup gentē et sup regnū ut reedifi
cē eos et replantē. et si fecerint mala in
conspectu meo ut n̄ audiant uocē meā.
penitebit me de omnib; quę locut fuerō
ut facerē eis. Cum n̄ g possimus his quę abso
lute p̄ hieremiā dicta st̄ p̄ferre illa quę
suspense p̄ paulū dnt. nisi cum negligentib;
et contemptorib; illa confirmanda. hęc uero
p̄fectiorib; secretius aduertenda st̄. Itē. Cum
dns in deuteronomio p̄cipiat dicens dnm
dm̄ tuū adorabis et illi soli seruies. quomodo
psalmista econtrario in psalmo xcviii
t̄rā nos iubet adorare scabellū pedū eius
quod utiq; t̄ra ē. iuxta quod alius p̄pheta dicit
celū mihi sedes ē t̄ra aut scabellū pedum

meorum. R. Et ut terram dicit adorandam propheta.
quam dominus ihesus incarnationis assumptione sus
cepit. Itaque per scabellum terra intelligitur. per terram autem
caro christi. quam cottidie in ministerio adora
mus. et quam apostoli in domino ihesu adorauerunt. Sus
cepit enim de terra terram. quia caro de terra est. et
de carne mariæ carnem accepit. et quia in ipsa
carne hic ambulauit. et ipsam carnem manducan
dam ad salutem dedit. Nemo autem illam carnem
manducat. nisi prius adorauerit. Inuentum est quem
admodum adoretur scabellum pedum domini. et non solum
non peccemus adorando. sed et peccemus non adoran
do. Item. Si iuxta ezechiel uerba iusticię iusti
obliuioni tradentur in quacumque die peccauerit
quomodo consequens est. quod paulus scribit. quia deus red
det unicuique secundum opera sua. cum si quid de ius
ticię operibus iustus habuit. totum id perdidit. cum de
linquit. presertim cum et apostolus scribat. quia uniuscu
iusque opus .i. bona et mala. per ignem sunt ponderan
da. R. Uideamus ne forte absolutionem sui in
seipso sermo diuinus inuenit. si obseruemus quod
non scriptum est quod dicit. cum auersus fuerit iustus a iusti
cia sua. et non sufficit ut diceret cum auersus fuerit

a iusticia sua · et adduxit et fecerit omnem in
pietatem · secundum omnes iniquitates quas fecerit in
iquinquos uidetur latenter huiusmodi inseruisse intel
lectum · ut si forte non secundum omnes iniquitates quas fecit
iniquus fecerit iustus non omnes iusticie eius de memo
ria auferantur · Si uero omnes iniquitates fecerit quas
fecit iniquus · tunc demum omnes iusticie in lapsu eius de
memoria subtrahentur · Hoc quamuis occulta
uerit in scripturis spiritus sanctus propter hos qui diuiti
as bonitatis eius contempnunt · non tamen penitus abstu
lit · Si igitur sub isto intellectu accipitur illud
quod paulus dixit non erit omnino contrarium · Nam
et beatus gregorius iuxta translationem no
nam hoc testimonium sub isto intellectu e
disserit dicens · Cum dicitur iustus in peccato suo
morietur · et non erit in memoria iusticie eius
quas fecit · hoc nobis maxime considerandum est
quia cum mala committimus · sine causa ad memo
riam bona nostra transacta reuocamus · quoniam in per
petratione malorum · nulla debet esse fidu
cia preteritorum bonorum · LIIII · Quod hiezechiel
propheta motus animalium narrat dicens · i
reuertebantur cum incederent · et paulo post

q̄si e contrario subiciens dicat. et animalia
ibant et reuertebant̄. R. Sc̄a quippe anima
lia aliquando uadūt et minime redeunt.
aliquando uadūt et protin' reuertunt̄. qa elec
torū mentes cū p collatā sibi actiuę uitę
grām errores suas destruunt. redire ad
mala mundi nesciunt quę reliquerāt. Cū
u° p contēplationis aciē et ab hac se eadē acti
ua uita suspendūt. eunt et redeunt. quia
p hoc quandiu psistere minime in contē
platione sufficiunt. sese iterū ad operā
tionē fundūt. ut in his quę sibi iuxta st̄
se exercendo refoueant. et sup se
rursū surgere contēplando conualescant.
·III· Cū dn̄s p hiezechielē dicat. ego de
di eis p̄cepta n̄ bona. q̄m paul' q̄si e contra
rio dic. lex q̄dē sc̄a. et mandatū scm̄. et
iustū et bonū. R. Mala enī q̄si mala eē
desint̄ conparatione peiorū. et bona q̄si
bona n̄ st̄. conparatione meliorū. Nā si
cut poenis delinquentī uideę de sodoma
atq; samaria dr̄. iustificasti sorores tuas
omnib; abhominationib; tuis q̄s operata es.
ta meliorib; testamentī noui p̄ceptis sub se

quentib. precepta bona que rudib. dat ast.
n bona ee memorant. lit. Si post. iii. an (dan.)
nos sicut in principio daniel scriptu e. pue
ri ipsi ingressi st in conspectu nabugodo
nosor. qn in subsequenti visione scribit.
anno secto nabugodonosor somniu vidit.
hec magna int se videntr habere contra
rietate. p eo qd pueri ipsi numquam an
tea nisi post iii. annos in conspectu pdic
ti regis primu introducti atq. interroga
ti st. nec in secdo nabugodonosor anno.
et ipsu somniu vidisse. et danielem interp
tationem ei apperuisse scriptura comme
morat. R. Hieronimi. Solent hebrei.
secdm hunc annu dici regni eius omniu gen
tiu barbararu n iudee tantu et chal
deoru. s assiriorum qq. et egiptioru et
moabitaru. et reliquaru nationu quas dno
concedente superavit. Unde et iosephus
in x. antiquitatu libro scribit. post annu secdm
egipti vastatis. rex nabugodonosor
vidit mirabile somniu. lit. Cu in danielis (daniel)
libro in fine prime visionis. p ipso daniele
scribatur. fuit daniel usq. ad annu primu ci
ri regis. qm in eodem libro econtrario

scribit^r. in tercio cyri regis p sarũ. ubũ
reuelatũ ẽ danieli. Hoc ad dr̃ fuisse dan
ielẽ usq; ad annũ .i. cyri regis. nõ intellectus
tẽp^s accipiendũ ẽ. sed hoc significat^r. quia
usq; ad .i. annũ cyri regis qui chaldeorũ
destruxit imperiũ. daniel potens fuit in chal
dea. postea uero a dario in medos traslat^s ẽ.
hoc in expositione hiezechiel. idẽ hieronim^s
sic dic̃ fuisse danielẽ apud chaldeos in pri^s
tina dignitate purpura bissoq; uestitum.
usq; ad .i. annũ cyri regis intelligim^s quan
do subuertit chaldeos. et postea cepit ẽẽ cũ
dario filio assueri de semine medorũ.
qui imperauit sup regnũ chaldeorũ. aut cer
certe ut dario mortuo. cui^s anno .i. lxx.
ebdomadarũ sacramẽta cognouerat. in
tercio anno cyri regis. hec uidisse narrat^r.
ht̃. Cũ xiiii in daniel libro scriptũ sit. p uisio
ne quã angelo interpretante cognouit. ubi
ait. Cũ uiderẽ ego daniel uisionẽ. et q̃re
rẽ intelligentiã. audiui uocẽ uiri dicen
tis. gabriel fac intelligere istũ uisionem.
qm̃ stat̃ e contrario sub uingt. ubi ipse
daniel ait. et stupebã ad uisionẽ. et nõ

erat qui interpretaretur. quomodo superius interpretatur an
gelus. si non erat qui interpretaretur. R. Quod dicit hoc
est reges audierat. et eorum nomina nescie
bat. futura cognouerat. et quo futura essent
tempore dubius fluctuabat. INT. Cum dicat in psal lxxiiii.
mo. IIII. dicat irascimini et nolite pecca
re. quomodo in epistola sua petrus dicit deponen
tes omnem iram et indignationem. R. Alia est
ira qua zelo iusticie commouemur. alia qua irra
tionabili motu ferimur. Non igitur illam apostolus quae de
iusticia descendit abscidere uoluit. praeser
tim cum id ipsum testimonium de psalmo in epistola
ad ephesios adsumpserit dicens. irascimini
et nolite peccare. Ac si dixisset. Sic irasci
mini ut a culpa abstineatis. Sed omnem poci
us iram quae de irracionabili motu procedit. uolu
it amputari. INT. Cum dicat in psalmo lx XV. dicat
caro mea requiescet in spe et quod sequitur. cumque
sic econtra uideatur dicere in psalmo XXX
IIII. quae utilitas in sanguine meo. dum des
cendo in corruptionem. R. Quod dicit caro
mea requiescet in spe et quod sequitur. utrumque psal
mista ex persona christi id affirmatiue pro

nunciet. ac si diceretur ex uoce filii dī ad pa
trē. Caro mea in spe resurrectionis ob
dormiet. qa n̄ dab animā meā inferis pos
sidendā. nec scm̄ corp' meū p qd multa sci
ficant corrūpi pateris. Dic enī qdā in xp̄c
ad patrē. Que utilitas in effusione sangui
nis mei. si sic fuerit corrupta caro mea.
ut usq; in finē n̄ resurgā. nuq̄d confite
bit tibi puluis. l. turba impiorū. quē nisi
me resurgente iustificari n̄ poterit.
ergo sic intellecta n̄ st contraria. Inf. C. ur. lxi.
legunt iacob. iob. moyses. ysaias. micheas. dm̄
uidisse. qm̄ iohannis aptls dic. dm̄ nemo ui
dit unquā. iob sibi concordante qui ait de
sapientia. abscondita ē ab oculis omniū ui
uentiū. R. Et uideri dn̄m. et tam̄ iuxta
iohannis uocē dm̄ nemo uidit ūquā. qa
in hac mortali carne consistentib; ui
deri potuit p quasdā circūscriptas ima
gines. et uideri n̄ potest p incircūscrip
tū lumē eternitatis. Sin u' aqb; dā potest in
hac adhuc corruptibili carne uiuentib;
seis qdā contēplationis acumine uideri
hoc qq; a beati iob sententia quā paulo

non abhorret. nec illa euangelistę iohannis. deum
nemo uidit umquam. quia quisquis sapientiam que 90
deus est uidet. huic uitę funditus moritur. nec iam
eius amore tenetur. Nullus quippe eum uidet. qui ad
huc carnaliter uiuit. quia nemo potest amplec
ti deum simul et seculum. Qui enim deum uidet eo
ipso moritur. quia uel intentione cordis. uel affec
tu operis. ab huius uitę delectationibus. tota
mente separatur. Unde dominus dicit in euangelio. beati
mundo corde. quoniam ipsi deum uidebunt. Hoc confirmat
apostolus diuinam naturam esse omnimodis inuisibilem ubi
ait. deum nemo uidit umquam. quia plenitudinem di
uinitatis que in deo est. nemo oculis uidit. nemo
mente comprehendit. nec etiam angelicę naturę
comprehensibilem dixit. Uideri enim potest deus id est in
telligi secundum suę donum gratię. siue ab angelis.
siue ab animabus sanctorum. plenam autem diuinitatis
naturam nec angelus quislibet. nec sanctorum aliquis
perfecte intelligere poterit. ideo incomprehen
sibilem dixit deum. Deinde quamuis usque ad equalita
tem angelicam humana natura perficiatur post re
surrectionem. et ad contemplandum deum
glorificata consurgat. uidere tamen eius essen

tia plene non ualet. | H. Cum inter ceteros patriarchas et prophetas xpi pollicentes aduentum. Iacob specialiter de xpi incarnatione et gentium uocatione predicet dicens. non deficiet princeps de iuda et cetera usque gentium. quomodo paulus in epistola ad ephesios pro eodem sacramento incarnationis xpi dicit. aliis generationibus non fuit notum filiis hominum. sicut nunc reuelatum est. sanctis eius apostolis. in spiritu esse gentes coheredes. et concorporales et comparticipes promissionis in xpo per euangelium. R. Aut illud respondendum est. quia cautelae paulus signanterque testatur. sic filiis hominum ignotum fuisse mysterium non filiis dei ad quos dicitur. ego dixi dii estis. et filii excelsi omnes. qui scilicet hi quidem spiritum adoptionis acceperunt. de quibus patriarche et prophete fuerunt. di scientes sacramentum. Aut notandum non definite et generaliter dixisse paulum aliis generationibus ignotum fuisse omnino domini sacramentum. sed sic quomodo nunc reuelatum est sanctis eius et apostolis. ne sciuisse patriarchas ueteres et prophetas. Aliud enim in spiritu uentura cognoscere. aliud ea cernere opere completa. Vnde et iohannes propterea maior prophetis omnibus dicitur. quia quem

ceteri p̄ph̄e uiderũt. ipse conspexerit. et di
gito demonstrauerit. Hoc etiã sciendũ in
eo q̄d a idẽ ap̄ls in eadẽ ep̄la hoc mysteriũ
ñ soli gentib; s; et principatib; et potesta
tib; p ecc̄tam manifestatũ docet. ppt q̄d
idẽ doctor exeq̄t dicens. Si principatib;
et potestatib; in celis ignota fuit multiplex
sapientia di̅ que nũc p ecc̄tam reuelata ẽ.
quanto magis patriarchis et pphetis ignota
fuit. quos sup̄a ñ ignorasse misterium xp̄i. sed
ita ut ap̄tos nescisse monstrauimus. Multiplex
q̄ppe sapientia di̅ p ecc̄tam nũc principatib;
et potestatib; reuelata ẽ. quã olim ds̄ futurã
in scia mente decreuerat. et nũc ẽẽ pfectũ ex
eo quẽ uiderunt cognoscunt. Crux etiaq; xp̄i. ñ
soli nob; s; et angelis cunctisq; in celo uirtu
tib; pfuit. et aperuit sacramentũ. q̄d antea
nesciebant. Hoc hieronim̄. lxiiii ¶ Cũ in libro
genesi ut in aliis locis scripturarũ isrl̄he
litico populo phibitũ sit a dño ne sanguinẽ
comederent. specialit tamẽ in libro leuiti
co ubi dñs dic̄ filiis isrt sanguinẽ uniuse
carnis ñ comedetis. q̄m̄o in libro nume
ri e contrario de ipso eodẽq; populo scribit

n dormiet donec comedat pdā. et san
guinē uulneratorū bibat. Bē dicunt nē
uidet. q̄s ē iste popls. q in usu habet san
guinē bibere. Hec q̄ppe erant que ne
gligēter legunt. unde scādalizati st
et dixerunt. Q's potest manducare car
nē. et bibere sanguinē? Si popls xpianꝰ
audit hec. et amplectit. et sequit eū q dicit.
Nisi manducaueritis carnē meā et bi
beritis sanguinē meū. n habebitis uitā
in uob ipsis. q'a caro mea uere ē cib.
et sanguis mis uere ē pot. Et utiq q
hec dicebat. uulnerat ē ꝑ peccatis nris.
sicut ysaias dix. Bibere aut dicim san
guinē xpi. n solū sacramtorū ritu.
s; et cū sermones ei recipim. in qb uita
consistit. sicut et ipse dic. Vba que lo
cut sū uob. sps et uita st. Ē g uulnera
t. cū nos sanguinē bibim. i. doctrine
ei uba suscipim. Sed et illi nihilominꝰ
uulnerati st. q nob ubū ei pdicauert.
Ipsorū eni. i. aplorū ei uba cū legim.
et uitā ex eis consequimr. uulneratorē
sanguinē bibim. LXXVI. Cū in exodo x.
pceptorū que data st quartū pceptū

reppererat et honora patrē et matrē
q̄m in sexto in eūglio e contra dic̄ hono
ra patrē et matrē tuā. qd ē mandatū
p̄mū. R̄. Due tabule fuert in qb· moy
ses x. p̄cepta accepit de ipsis qq. p̄cep
ta .iii. que in capite ponunt. ptinent ad
dilectionē diuinę trinitatis. .vii. ū reli
q̄. ad dilectionē pximi. tria ū illa ad dilec
tionē di ptinentia .i. dn̄s ds tuus ds un̄ ē.
et n̄ adsumes nom̄ di tui in uanū. et ut di
es sabbati scificet. hec tria in una tabula
fuert scripta. in scda ū tabula .vii. reliq.
et ideo honora patrē et matrē .int. .vii.
p̄mū mandatū ē scriptū. Lx̄. .lxvii. ōm in exodo
scribit. q reddes iniquitatē patrū in filios
ac nepotib. cū e contra in exechiele dicat
ecce om̄s anime mee sunt. ut anima patris
ita anima filii mea ē. anima que pecca
uerit ipsa morietur. R̄. Reddunt peccata
patrū in filios. dū p culpa parentis et o
riginali peccato anima polluit prolis.
et rursū n̄ reddunt. qa cū ab originali
culpa p baptismū liberant. iā n̄ parentū

culpas. s; quas ipsi cōmittimꝰ habemꝰ.
ITē. Cum in exodo dn̄s moysi pcipiat dicens. lxxiii
Solue calciamentū de pedib; tuis. locꝰ enī
in q° stas terra sc̄a ē. quom̄ in eodē libro
nescentib; pcipit. manducabitis il
lud lūbis uris accincti. et calciamta
in pedib; uris. necnō et paulꝰ ad ephesi
os. calciatos pedes ēē pcipiat. in ppara
tione euuangelii pacis. R. Si pfectis
calciamta n̄ ēē necessaria. et inpfectis
adhuc necessaria ēē accipiam. n̄ erit
forte contrariū. qd p diuersitate meri
torū ē institutū. pfectiores enī st. q si
cut moyses et ihc dn̄m ia uidere me
rent. qua hi q ad ipsā uisionē tendūt.
et adhuc in uia positi agnū in pasca
calciatis pedib; manducare iubentur.
His g° forsitan adhuc calciamta st ne
cessaria. qb; in uia dn̄i currentib; u
tilia ēē iudicant bonorū patrū exē
pla. Quid enī pedes nri nisi opera.
quid u calciamta. nisi pelles mortuo
rū animaliū. calciamta aut pedes

minuunt · Cum ergo ista mortua animalia ex quo
rum pellibus nostri muniuntur pedes · nisi antiqui
patres · qui nos ad eternam patriam precesserunt ·
quorum dum exempla prospicimus · nostris operis pedes
munimus · Ergo iam ad dominum perfecte uenientibus · non erit
forte necessaria hec calciamenta · quia nec ibi
erit forte necessaria patrum exempla · ubi
dominus est uidentibus se plena noticia · Si enim cal
ciamenta propter uicia acceperunt · in hoc erit
contrarium · cum nullus uidere dominum possit ·
nisi qui terrena et mortalia uicia deposu
erit · Quod ergo adhuc ambulat calcietur · quando ior
dane transmisso terram repromissionis intra
uit · nudet pedem · soluat calciamentum · locus
enim in quo stat terra sancta est · Si quis ihesus naue nec
apostolus · calciet pedes suos in preparatione eua
ngelii pacis · Si quis autem apostolus est · et in textu
enumerari potest · neque quam tollat in uia
calciamentum · nec ad scorpiones et colubres
declinandos calcaneum tegat · sed ut consu
matus atque perfectus · in terra sancta uiuat cum christo ·
IHS · Cum dominus in libro leuitico precipiat dicens ·
LXVIIII ·

memento ut diē sabati sc̄ifices. sex dieb.
operaberis. septima aūt die sabatū dn̄i
ē. Quī p ysaiā econtrario dic̄. sabata ura
odiuit anima mea. Hec sabatū requies interpreta
tur. qd israhelite spāliť in munere
acceperāt. ut hac significatione nullo in
hac uita terrenorū desideriorū appeti
tu fatigarent. qd tamē ille popłs dum
carnaliť pcepissent intelligens. consum
bant sabata in luxuriis et inebrietate
et comesatione. Unde dn̄s talia sabata
odisse dic̄. qa n st illa que ds spāliť pce
pit. sed que sibi popłs carnaliť elegit.
Nā de illis dix̄. sabata mea pfanastis.
Unde agnoscim sabatū tēporale huma
nū eē. Sabatū aūt diuinū eē illud gēnū
de quo p ysaiā dr̄. et erit mēsis ex mēse. et sa
batū ex sabato. qd ē mēsis. nisi pfectio
dierū. et qd ē sabatū nisi qes. in qa fieri
opus n licebat sēm uite. mēsis g ex mēse ē. qa
q hic pfecte uiuunt. illuc ad pfectionē
glīe pducunt. Sabatū u ex sabato ē.
qa q hic cessant a puo opere. illic q

esset in celesti retributione. Ergo eundem
sabbatum quod odit anima mea. non prorsus pre-
cepti inmutat oraculum. sed ipsum sabbatum
redarguit a carnali populo uiciatum.
lxxiiii
Int. Cum in libro leuitico iubente domino in-
stituta sit uictimarum oblatio. quomodo Isaias
ex uoce domini e contrario loquitur dicens.
Quo mihi multitudinem uictimarum uestrarum
dicit dominus. et cetera usque nolui. R. Hostie
et immolatio uictimarum. non principaliter a
deo quesita est. sed ne idolis fierent. et ut car-
nalibus uictimis quasi per typum et imaginem ad
spiritales hostias transirent. dicente uate se
hostiam non quesisse. ostendit quia lex spiritalis est.
et omnia que iudei carnaliter faciunt. con-
lxxv
uenit a nobis impleri spiritaliter. Int. Quomodo legi preci-
piente diliges proximum tuum et odio habebis
inimicum tuum non est contrarium quod Christus dicit.
diligite inimicos uestros. R. Unusquisque homo [quia]
enim quod est odio habendus est. in quantum homo. di-
ligendus est. Hec iniquam regula est quod et ode-
ri debemus inimicum propter id quod in eo malum
est id est iniquitatem. et diligere propter id quod in eo

bonū ē .i. seculē rationalē ꝗ creaturā. sit.
Cū dñs in leuitico ꝑ moysen pontificē ordi
nans duab. tunicis uestiendū ꝑcepit. quō
xp̄c in euuangelio econtrario sacerdotes
suos et aptos duas tunicas habere ꝓhibuit
R. Q͞d ꝑcepit dñs .ii. tunicas n̄ habendas. n̄ ē
contrariū legi. s ꝑfectus legē. Sicut et cū
Lex homicidiū uetat. ihc aūt etiā iracundi
ā resecat. et cū lex ꝓhibet adulteriū. ihc ū
concupiscentiā abscidit. sic g uidebit et dua
b. ibi tunicis pontificē. hic unā aptos induisse.
Siq͞dē etiā sensus ꝓbabilit sibi uidet. Ergo n̄ in
trahut intelligentię angustiā pontificalia
sacramenta concludo. Aplius g mihi aliqd
ex ista forma uidet ostendi. Pontifex ē. q
scientiā legis tenet. et unius cuiq. myste
rii intelligit rationes. ut breuit explicē.
q legē sc̄dm spm̄ et sc̄dm litterā nouit.
Sciebat enī pontifex ille quē tē ordinabat
moyses. q̄a eēt circūcisio spāt. Seruabat
tam et circūcisionē carnis. q̄a incircūcis
pontifex eē n̄ poterat. Habet g beato iste .ii. tu
nicas. unā mysterii carnat. et aliā intel

legentis spiritualis. Sciebat enim quia et sacrificia 55
spiritualia offerri debent deo. offerebant nihil
ominus et carnalia. Non enim poterat esse ponti
fex qui tunc erat. nisi hostias hostias immolaret.
Ita enim conuenienter dicitur ille pontifex duabus
tunicis indutus. Apostoli uero qui dicturi erant quia si cir
cumcidamini xpistus uobis nihil proderit. et qui dic
turi erant quia nemo uos iudicet in cibo
aut in potu. aut in parte diei festi. aut neo
menia. aut sabbatorum que sunt umbra futurorum.
ista et huiusmodi secundum litteram legis obseruantia
penitus repudiarunt. ne occuparent discipulos iuda
icis fabulis. et inponerent eis iugum. quod neque
ipsi neque patres eorum portare potuerunt. me
rito tunicas .ii. habere prohibentur. sed sufficit eis
una et hec interior. Non istam que foris est. et
que desuper apparet legis tunicam nolunt. Unam
namque eis ihesus et ipsam interiorem habere permittit.
GREGORIUS IN .IIII. OMEL. EZECHIELIS. Notum uero est di
lectioni uestre. quia in nostro bono opere aliquan
do cauendum est scandalum proximi. aliquando uero
pro nihilo contempnendum. quod a nostro auctore
didicimus. qui ne scandalum quibusdam faceret et tri
butum soluit. et ut quosdam in suo scandalo

relinqueret. cu dixisset omne qd in os intra
n coinquinat hominem. dicerentq discipli.
scis qa pharisei audito hoc ubo scandaliza
ti st. dix. Omis plantatio qua n plantauit
pat ms celestis eradicabit. sinite illos. Ex q
re nob considerandu e. qa in quantu pos
sum. uitare pximoru scandalu debemus.
Si aute de ueritate sumit. utilius pmitti
nasci. qua ueritas relinquat. IH. Cu psal lxxxii
mista dicat semp laus ei in ore meo. qmo e
contra speciale numeru tenens in psalmo
c.xviii. dic. septies in die laude dixi tibi.
BG. Septenariu numeru posuit ppt vii. dies
qb. inducit iste pagit. in qb. semp laus do refer
AUG. Nemo fit mbru xpi. nisi aut baptismate
in xpo. aut morte p xpo. Unde et latro ille
n ante cruce dni sectator. s in cruce confes
sor. de quo nmquam p iudiciu capitat sine te [illegible]
contra baptismatis sacramentu. a sco cipriano int
martires computat qs suo sanguine baptizat.
qd plerisq n baptizatis feruente + pueniit.
Tanto naq pondere appensu e. tantuq ualuit
apud eu qs hec nou appendere qd confessus e
dnm ihm xpm n crucifixu. quantu si fuisset
+ psecutione

pro domino crucifixus. Tunc enim fides eius de ligno flo
ruit. quando fides discipulorum marcuit. nisi
cuius mortis terrore marcuerat. eius resurrec
tione reuiuisceret. Illi enim desperauerunt
de moriente. ille sperauit in commoriente.
Refugerunt illi auctorem uitae. rogauit ille
consortem poenae. Doluerunt illi tamquam hominis
mortem. credidit ille regnaturum post mor
tem. Deseruerunt illi sponsorem salutis. hono
rauit ille socium crucis. Inuenta est in eo mensura
martyris qui tunc in christum credidit quando de
fecerunt qui futuri erant martyres. Et hoc quidem
oculis domini clarum fuit. qui non baptizato tamquam
martyrii sanguine abluto. tantam felicitatem
statim contulit. Sed etiam nostrum quis non consideret
quanta fide. quanta spe quanta caritate
mortem pro christo uiuente suscipere potuit.
uitam in moriente quaesiuit. Non incredibi
liter dicitur latronem qui tunc credidit iuxta dominum
crucifixum. aqua illa quae de uulnere lateris
eius emicuit. tamquam sacratissimo baptismo
fuisse perfusum. ut omittam quod eum antequam
damnaretur baptizatum non fuisse nemo
nostrum nouit. nemo conuincit.

Si pregnans mulier debeat baptizari. aut post
quam genuerit. post quantum possit tempus ecclesiam
intrare. aut etiam baptizari. ut ne morte praeoc
cupetur. quod si genuerit post quot dies. hanc liceat
sacri baptismatis sacramenta percipere. aut post
quantum temporis huic vir suus in carnis copula
tione possit coniungi. et si menstrua consuetu
dine tenetur in ecclesiam ei intrare liceat. aut sa
crae communionis sacramenta percipere. aut viro
suo coniungi permittitur prius quam lavetur aqua. si ecclesiam
possit intrare. ut etiam ad mysterium sanctae commun
ionis accedere. Resp. Hoc non ambigo fraternitatem tuam
esse requisitum. cui iam et responsum reddidisse me
arbitror. Sed hoc quod ipse sentire potuisti.
credo quia mea apud te volueris responsione
firmari. Mulier enim pregnans cur non debet bap
tizari. cum non sit ante omnipotentis dei occulos
culpa aliqua fecunditas carnis. Nam cum primi paren
tes nostri in paradyso deliquissent. inmortali
tatem quam acceperant recto dei iudicio perdide
runt. Quia isdem omnipotens deus humanum genus cul
pa sua funditus extinguere noluit. sed inmor
talitatem hominum pro peccato suo abstulit. et tamen
pro benignitate suae pietatis fecunditatem ei sobo

lis reservatum. Quod quae naturae humanae ex omni-
potentis dei dono servatum est. qua ratione poterit
a sacri baptismatis gratia prohiberi? Nullo quippe
mysterio in quo omnis culpa funditus extin-
guitur valde stultum est. si donum gratiae contradi-
cere posse videatur. Cum vero enixa fuerit mulier
post quot debeat dies ecclesiam intrare. testa-
menti veteris praeceptione didicisti. ut pro mas-
culo diebus XXXIII. pro femina autem LXVI. de-
beat abstinere. Quod tamen sciendum est. quia in
mysterio accipitur. Nam si hora eadem qua genu-
erit actura gratias intret ecclesiam. nullo pec-
cati pondere gravatur. Voluptas etenim car-
nis. non dolor in culpa est. In carnis enim commis-
tione voluptas est. nam in prolis prolatione gemi-
tus. Unde et ipsi primae matri omnium dicitur.
in doloribus paries. Si enim mulierem enixam
prohibemus ecclesiam intrare. ipsam ei poenam suam
in culpam deputamus. Baptizare autem vel enixam
mulierem. vel hoc quod genuerit si mortis pe-
riculo urgetur. vel ipsam hora eadem qua gignit.
vel hoc quod gignitur eadem hora qua natum est. nul-
lo modo prohibetur. quia sicut sancti mysterii gratia

sicut ingredientibus atque discernentibus cum discre-
tione providendum est. ita his quibus mors immi-
net. sine ulla dilatione offerenda. ne dum ad
huc tempus ad percipiendum redemptionis misterium
queritur. interveniente paululum mora. inveniri
non valeat qui redimatur. Ad eius vero concubitum
vir suus accedere non debet. quoadusque proles
quae gignitur ablactetur. Prava autem in coniuga-
torum moribus consuetudo surrexit. ut mulie-
res filios quos gignunt nutrire contempnunt. eosque
aliis mulieribus ad nutriendum tradant.
Quod videlicet ex sola causa incontinentiae vide-
tur inventum. quia dum se continere nolunt. despici-
unt lactare quos gignunt. Hae itaque quae filios suos
ex prava consuetudine aliis ad nutriendum
tradunt. nisi purgationis tempus transierit. vi-
ris suis non debent admisceri. quippe quia et sine
partus causa cum in consuetis menstruis detinen-
tur. viris suis misceri prohibentur. ita ut morte
sacra lex feriat. si quis vir ad menstruatam mu-
lierem accedat. Quae tamen mulier. dum con-
suetudinem menstruatam patitur. prohiberi ab ec-
clesia non debet. quia ei natura superfluens in cul-
pa non valet reputari. et per hoc quod invita pa-

tiae. iustum non est. ut ab ingressu ecclesiae prohibeatur.
Novimus namque quod mulier quae fluxum patie
batur sanguinis. post tergum domini humiliter veni
ens. vestimenti eius fimbriam tetigit. atque ab ea
statim sua infirmitas recessit. Si ergo in flu
xu sanguinis posita laudabiliter potuit vesti
mentum domini tangere. cur quae menstruum sangui
nis patitur. ei non liceat domini ecclesiam intrare est.
Sed dicis. illam infirmitas conpulit. has vero de quibus
loquimur. consuetudo constringit. Perpende enim
frater karissime. quia omne quod in hac carne mortali
patimur. ex infirmitate naturae est. digno dei iu
dicio post culpam ordinatum. Esurire namque. sitire
aestuare algere. lassescere. ex infirmitate na
turae est. Et quid est aliud contra famem alimenta. con
tra sitim potum. contra aestum auras. contra frigus
vestem. contra lassitudinem requiem quaerere.
nisi medicamentum quoddam contra egritudines
explorare est. Feminae namque menstruus sui sangui
nis fluxus. egritudo est. Si igitur bene praesumpsit
quae vestimentum domini in languore posita tetigit. quod
uni personae infirmanti conceditur. cur non conce
datur cunctis mulieribus. quae naturae suae vitio
infirmantur. Sanctae enim communionis mysterium
in eisdem diebus percipere. non debet prohiberi.

Sicut enim ex magna ueneratione percipere non presumunt
laudande sunt. sed si perceperint non iudicande. Bonarum
quippe mentium est. et ibi aliquomodo culpas suas cognos
cere ubi culpa non est. quia sepe sine culpa agitur quod
uenit ex culpa. Unde etiam cum esurimus sine culpa
comedimus. quia ex culpa primi hominis factum est ut
esuriamus. Menstrua enim consuetudo mulieribus
non aliqua culpa est uidelicet. quia naturaliter accedit.
Sed tamen quod natura ipsa ita uiciata est ut etiam sine
uoluntatis studio uideatur esse polluta. Ex culpa ue
nit uitium. in quo se ipsa qualiter per iudicium facta sit hu
mana natura cognoscat. et homo qui culpam spon
te perpetrauit. reatum culpe portet inuitus. atque fe
mine ideo cum semet ipsas considerant. et que
menstrua consuetudine ad sacramentum dominici cor
poris et sanguinis accedere non presumunt. de sua
recta consuetudine laudande sunt. dum uero percipi
endo ex religiose uite consuetudine eiusdem
mysterii amore rapiuntur. reprimende sicut predi
ximus non sunt. Sicut enim in testamento ueteri exteri
ora obseruantur opera. ita in testamento nouo non
tam quod exterius agitur. quam id quod interius cogi
tatur sollicita intentione attenditur. ut subtili

sententia punitur. Nam cum multa lex velud in
munda manducare prohibeat, in evangelio tamen
dominus dicit: Non quod intrat in os coinquinat homi
nem. Sed quae exeunt de corde, illa sunt quae coin
quinant hominem. Atque paulo post subiecit expo
nens: Ex corde exeunt cogitationes malae.
Ubi ubertim indicatum est quia illud ab omnipotente
deo pollutum esse in opere ostenditur, quod ex pol
lutae cogitationis radice generatur. Unde pau
lus quoque apostolus dicit: Omnia munda mundis. Coinqui
natis autem et infidelibus nihil est mundum. Atque
mox eiusdem causas coinquinationis adnuntians
subiungit: Coinquinata sunt enim et mens eorum
et conscientia. Si ergo et cibus inmundus non est, cui
mens inmunda, cur quod mente munda mu
lier ex natura patitur, ei in inmunditia
reputetur? Vir enim cum propria coniuge dormi
ens nisi lotus aqua intrare ecclesiam non debet. Sed
nec lotus intrare statim debet. Lex autem veteri
populo praecepit dicens, ut vir mixtus mulieri
et lavari aqua debeat, et ante solis occasum
ecclesiam non intrare. Quod tamen intellegi spiritaliter
potest. Mulieri enim vir miscetur, quando inlicitae
concupiscentiae animus in cogitatione per de

lectatione coniungitur. quia etsi prius ignis concu
piscentiae animo deferbuit. dignum se con
gregationi fratrum estimare non debet. quia se gra
vari per nequitiam pravae voluptatis videt. quamvis
hac de re diversae hominum nationes diversa
sentiant. atque alia custodire videantur. Ro
manorum tamen semper ab antiquioribus usus fuit. post
admixtionem propriae coniugis et lavacri pu
rificationem quaerere. et ab ingressu ecclesiae
paululum reverenter abstinere. Nec haec di
centes culpam deputamus esse coniugium. sed quia
ipsa licita admixtio coniugis sine volup
tate carnis fieri non potest. a sacri loci ingres
su abstinendum est. quia voluptas esse sine culpa
non potest. Non enim de adulterio ut de fornica
tione natus fuerat qui dicebat. Ecce enim inin
quitatibus conceptus sum et reliqua. Qui enim iniqui
tatibus conceptum se noverat. a delicto se
natum gemebat. quia portat arbor in ramo
humorem vitii quem traxit ex radice. In quibus
tamen verbis non admixtionem coniugum iniquitatem
nominat. sed ipsam videlicet voluptatem ad
mixtionis. Sunt enim multa et licita
ac legitima. et tamen in eorum actu aliquatenus

teri? feramur. sicut sepe irascendo culpas insequimur. et tranquillitatem in nobis animi perturbamus. Et cum rectum sit quod agitur non est tamen adprobabile quod in eis animus perturbatur. Contra uitia quippe delinquentium iratus fuerat. qui dicebat. Turbatus est pre ira oculus meus. Nisi enim tranquilla mens. non ualet in contemplatione se ad lucem suspendere. et in ira ipsum oculum turbatum dolebat. quia dum mala acta deorsum insequitur. confundi atque conturbari a summorum contemplatione cogebatur. Et laudabilis est ergo ira contra uitium. et tamen molesta. quia turbatum se aliquem reatum incurrisse aestimabat. Quia legitima carnalia copula oportet ut causa prolis sit non uoluptatis. et carnis commixtio creandorum liberorum sit gratia non satisfactio uitiorum. si quis suam coniugem raptus non cupidine uoluptatis. sed solummodo creandorum liberorum gratia utitur. iste profecto siue de ingressu ecclesie seu de sumendo dominici corporis sanguinisque mysterio. suo est iudicio relinquendus. quia a nobis prohiberi non debet accipere. qui in igne positus nescit urere. Cum uero non amor procreande sobolis sed uoluptas dominatur in opere commixtionis.

habent coniuges etiā de sua commixtio
ne qđ defleant. quamquā enī eis concedat̃ sc̄a
pdicatio. et tamē de ipsa concessione metu
animū concussit. Nā cū paul9 apl̄s diceret
q̄ se continere n̄ potest habeat suā uxorē.
statī subiungere curauit. hoc aūt dico sc̄dm
indulgentiā. n̄ sc̄dm imperiū. N̄ enī indul
get̃. qđ licet iustū ē. Qđ igit̃ indulgere
dix. culpā ēē demonstrauit. uigilanti u̇ mē
te pensandū ē. q̄ qđ in syna monte dns
poplm abstinere a mulierib. pcepit. Et si
illic ubi dns p creaturā subditā hominib.
loquebat̃ tanta puisione ē mundicia cor
poris requisita. ut q̄ uba di reciperent mu
lierib. mixti n̄ eēnt. quanto magis mulie
eres que corp9 dnī omnipotentis accipiunt
custodi re [illegible] in sē mundiciā carnis de
bent. ne ipsa inestimabili misterii mag
nitudine grauent̃. Hinc etiā ad dđ de
pueris suis p sacerdotē dr̃. ut si a mulie
rib. mudi eēnt. panē ppositionis accipe
rent. quos omnino n̄ perciperent. nisi p̄us eos
dđ a mulierib. mundos fateret̃. Tc aūt
uir q post admixtionē coniugis lotus

aqua fuerat etiam sacrae communionis mysterium
ualet accipere. cum ei iuxta praefinitam senten
tiam etiam ecclesiam licuerit intrare. INTERROGATIO AUGUSTINI.
Si post illusionem quae per somnum solet accedere
ut corpus domini quislibet accipere ualeat. ut
si sacerdos sit sacra mysteria celebrare. RESPONSIO
GREGORII. Et quidem hunc testamentum ueteris legis
sicut in superiori capitulo iam diximus pollutum
dicit. et nisi lotum aqua etiam usque ad uesperum in
trare ecclesiam non concedit. Quod tamen speci
aliter ad illum populum pertinet. spiritaliter autem intel
ligens sub eodem intellectu accipiet quo praefa
ti sumus. quia quasi per somnium illuditur. qui temptatus
in immunditiam ueris imaginibus. in cogita
tionibus inquinatur. Sed lauandus est aqua. ut cul
pas cogitationis lacrimis abluat. et nisi
prius ignis temptationis recesserit. reum se
quasi usque ad uesperam cognoscat. Sed est in
eadem illusione necessaria ualde discre
tio. quae subtiliter pensare debeat ex qua
re accidat menti dormientis. Aliquando
enim ex crapula. aliquando ex naturae su
perfluitate. aliquando ex cogitatione con

tigit. aliquando per infirmitatem. Et quidem cum ex
naturae superfluitate vel infirmitate eve
nerit omnimodo haec illusio non est timenda. quia hanc
animo nesciente pertulisse magis dolendum est
quam fecisse. Cum vero ultra modum appetitus gu
lae in sumendis alimentis rapitur. atque idcirco hu
morum receptacula gravantur. habet ex
inde animus aliquem reatum. non tamen usque ad
prohibitionem percipiendi sancti mysterii vel mis
sarum sollempnia celebrandi. cum fortasse aut
festus dies exigit. aut exhibere mysterium
pro eo quod sacerdos alius in loco deest. ipsa ne
cessitas conpellit. Nam si adsunt alii qui implere
mysterium valeant. illusio per crapula facta a
perceptione sacri mysterii abstinere ut
arbitrar humiliter debet. si tamen animum dor
mientis turpes imaginationes concusserint.
Nam sunt quibus ita plerumque illusio nascitur. ut eo
rum animus etiam in somno corporis positus turpi
bus imaginationibus non foedetur. Quia in re unum ibi
ostenditur. ipsa mens non rea nec tamen suo iu
dicio libera. cum se etsi dormiente corpo
re nihil meminit vidisse. tamen in vigiliis
corporis meminit in ingluviem cecidisse.

Sin uero ex turpi cogitatione uigilantis oritur
inlusio dormientis; patet animo reatus suus.
Uidet enim a qua radice inquinatio illa processe
rit. quia quod cogitauit sciens. hoc pertulit nes
ciens. Sed pensandum est. ipsa cogitatio utrum
in suggestione an in delectatione. an quod maius
est. in peccati consensu acciderit. Tribus
enim modis impletur omne peccatum. uidelicet
suggestione delectatione consensu. Sugges
tio est. quod fit per diabolum. delectatio per carnem.
consensus per spiritum. quia cum primam culpam serpens
suggessit. eua uelud caro delectata est. adam
uero uelud spiritus consensit. et necessarium est mag
na discretione inter suggestionem et delec
tationem atque consensum. iudicem suum praesidere
animum. Cum enim malignus spiritus peccatum sug
gerit in mentem. si nulla peccati delecta
tio sequitur. peccatum omnino perpetratum non est.
Cum uero delectari caro ceperit. tunc pecca
tum incipit nasci. Si autem etiam ad consensi
onem ex deliberatione descendit tunc
peccatum cognoscitur perfici. In suggestio
ne igitur peccati initium est. in delectati
one nutrimentum. in consensu perfectio.

Et sepe contingit. in hoc qđ malign' sps semi
nat in cogitatione. caro in delectatione tra
hat. nec tam̄ anima eidē delectationi con
sentiat. et cū caro sine anima delectari
nequeat. ipse tam̄ anim' carnis uoluptatib.
reluctans in delectatione carnali aliquo modo
ligatur inuit'. ut ei ex ratione contradicat
nec consentiat. et tam̄ delectatione liga
t' sit. sed ligatum se uehemt̄ ingemiscat. Un
de et ille celestis exercit' precipuus miles ge
mebat dicens. Video aliā legē in mmbris
meis. repugnantē legi mentis mee. et capti
uū me ducentē in lege peccati. que ē in
mbris meis. Si autē captiu' erat. minime
pugnabat. Quia ppt̄ et captiu' erat. et capti
u' n̄ erat et pugnabat igit' legē mentis. cui lex
que in mbris ē repugnabat. Si autē pug
nabat. captiu' n̄ erat. Ecce ita ē homo ut
ita dixerī. et captiu' et lib. Lib ex iusticia
quā dilig̃it. captiu' ex delectatione quā
portat inuit'. Eiusdē arā de decretū. Regnan
te in ppetuū dn̄o nr̄o ihu xp̄o. tēporib. pi
issimi ac serenissimi domni mauricii ti
berii et theodosii augustorū. ei' dē dom̄

mauricii imperii anno .xiii. quinta die men
sis iulii. gregorius papa corā sacratissimo
beati petri apli corpore cū epis omib.
romane ecclę et prīs residens. adsistentib.
b. diaconib. et cuncto clero dix. In sca hac
romana eccla cui diuina dispensatio pree
me uoluit dudū consuetudo ē ualde re
phensibit exorta. ut qdā ad sacri altaris
ministeriū cantores eligant̄. et in diaco
natꝰ ordine constituti modulationi uocis
inseruiant. quos ad p̄dicationis officiū et e
lemosinarū studiū uacare congruebat.
unde fit plerūq. ut ad sacrū ministeriū
dū blanda uox querit̄. quęri congrua uita
negligat̄. et cantor minist̄ dm̄ morib.
stimulet. cū poplm̄ uocib. delectat. Qua
dere p̄senti decreto constituo. ut in sede
hac sacri altaris ministri cantare n̄ debe
ant. soluq. euangelicę lectionis officium
int̄ missarū sollēnia exsoluant. Psalmos
uo ac reliquas lectiones censeo p̄ subdiaco
nos. ut si necessitas exigit. p̄ minores ordi
nes exiberi. Siqs autē contra hoc decre
tū meū uenire tēptauerit. anathema sit. am̄.

Questiones de ordine baptismi.

Quia infantes catecumini efficiuntur antiquos mos seruatur. Quo cuique enim ad apostolos credentes baptizandi aduenie bant instruebantur et docebantur ab eis. et instructi et docti de sacramento baptismatis. et de ceteris regulis fidei. accipiebant sacrosanctum misterium baptismatis. Infantes quoque et audientes et catecumini fiunt. non quod in eadem aetate et instrui et doceri possunt. sed ut antiquus mos seruetur. quia apostoli eos qui baptizaturi erant primum docebant et instruebant. .II. Catecuminus autem audiens siue instructus interpretatur. .III. In quorum facie etiam a sacerdote per exsufflationem signum crucis fit. ut et diabolus effugetur. et Christo uia preparetur. cuius uirtute et sacratissimo signo per ministerium sacerdotum exire cogatur. Qui et in discipulos suos insufflasse. et spiritus inmundos increpasse legitur. .IIII. Exorcizatur malignus spiritus ut exeat et recedat ab illo plasmate dei quod ut diabolus per peccatum primi hominis possidebat. Exorcismus est quippe sermo increpationis siue coniurationis. Sciendum namque est. quia cum exorcizatio fit. ille procul dubio exorcizatur. qui et bap

tismo et saluti fidelium · et omnibus incantationibus ·
contrarius est · Illo enim exorcizato · siue
expulso · diuinitus condimentum credenti
bus · datur · et quod baptizandis sal in sacramen
to accipiunt · ut eius gustu condimentum sapien
tiae percipiant · Et sicut heliseus salis immis
sione sterilitatem aquae curauit · ita nimirum dominus
noster ihesus christus ubi sui sapore fluidam generis
humani sterilitatem · ad dulcem fidei · et bo
norum operum saporem perducit · cuius fidei firmi
tas tunc iam clare lucescit · cum hunc quem audierat
solius dei cultum esse tenendum · unde audiens
uocatus est · et instrui coeperat de uerae reli
gionis cultu · unde catecuminus uocatus est · et per
exsufflationem et exorcizationem a maligno
spiritu erutus est · et in datione salis iam habere coe
pit gustum diuinitus · traditur symbolum · uerae
fidei integra et inconuulsa confessio · ut do
mus pristino habitatore derelicta fide ornetur ·
et de qua spinae incredulitatis euulsae sunt · incipi
ant in ea uerae fidei documenta plantari · VII ·
Post exorcizationem · et exsufflationem · symboli
sequitur traditio · quod symbolum latine indicium uel
signum · uel collatio interpretatur · Indicium quia per

indicatur fidei integritas. signum. quod ab eo bene
retento. et intellectu. fideles ab infidelibus
discernuntur. Conlatio. quia in eo apostoli omnem
fidei integritatem contulerunt. Haec de nomine
symboli dicta sunt. XIII. Fides uero quae in hoc symbolo
continetur. ita ab his qui baptizandi sunt intelli
gi debet. ut credant in deum patrem omnipo
tentem. creatorem uisibilium et inuisibilium. et
in ihesum christum filium eius per quem omnia facta sunt.
et omnia quae de illo in eodem symbolo dicta
sunt. credant in spiritum sanctum ex patre filioque proce
dentem. Credant etiam sanctam ecclesiam catholi
cam .i. uniuersalem. non in sanctam ecclesiam. ut cre
dentes in trinitatem. credant eiusdem sanctae tri
nitatis domum esse sanctam ecclesiam. a cuius com
munione discedentes. scismatici et here
tici uocantur. et aeterna poena dampnantur. In eius uero
communione permanentes. et membra christi esse. et re
missionem peccatorum percipere merentur. XIIII.
Qui uero aetatis illius sunt. ut rationem credulitatis
suae reddere possint. diligenti examine
scrutandi sunt. utrum ueraciter credant. Hunc
enim morem ecclesia seruare consueuit. ut per
aliquot dierum spacium hii qui in sollempnitate
paschali baptizandi sunt scrutentur. ut instruc
ti et docti ad fidem ueniant. XV. A uenientibus
initae sacramenta impertiantur. XVI.

Tanguntur de sputo baptizandorum nares et aures. et dicitur effeta. Nares ut christum in odore unguentorum sequantur. et dicant. trahe me post te curremus. et cum apostolo. christi boni odor sumus deo. et illius membra efficiantur cui dicitur. odor uestimentorum tuorum super omnia aromata. Tanguntur et aures. ut audientes uerba dei et facientes ea. similes sint uiro sapienti. qui edificauit domum suam super petram. et spiritali auditu semper spiritalia auscultent. Cum itaque dominus in euangelio dicit qui habet aures audiendi audiat. hic non aures carnales sed spiritales queruntur. et per aurem hominis interioris hominis auditus designatur. In sacro etenim eloquio plerumque per membra corporis spiritales animę uirtutes intelliguntur. X. Baptizandorum quoque pectora et scapulę de oleo tanguntur. ut illius olei. id est sancti spiritus unctione liniti de quo apostolus ait. sicut unctio eius docet uos de omnibus. ante et retro muniti. id est contra omnia prospera siue aduersa sint circumspecti. Tanguntur eis pectus. ut cum dauid dicere possint. misericordia eius preueniet me. Tanguntur scapulę. ut cum eodem dicant. misericordia eius subsequatur me. id est anteriora ut bene uelint. posteriora ne frustra uelint. XI. Quid sit abrenuntiatio.

Abrenuntiare etenim ponere solet pro eo quod est spernere. reicere. contradicere. siue aliud quod quo.

hoc ubi in hoc sensu exprimi potest. XII. Satanas
enim qui et diabolus nuncupatur a fidelibus abrenun
tiatur ut domino salvatori liberius serviatur. Abre
nuntiatur etiam operibus eius. quia opera illius con
traria sunt operibus salvatoris. Et quia ille ar
missuis id est vitiis genus humanum sibi subiecit.
dominus armis suis id est virtutibus illum debellavit.
VIII. namque principalia vitia quibus diabolus genus
humanum infestat. non incongrue opera sata
ne dicere possumus. quibus opponuntur VIII. prin
cipales virtutes. que opera sunt procul dubio
salutaria. Pompe igitur satane sunt. ambitio. ar
rogantia. vana gloria. et cetera que de fon
te superbie procedere dinoscuntur. Quamvis et omne
peccatum superbia dici possit. quia quando quis
peccando quod peccare prohibuit contraire vi
detur. aliud tamen est desidiose. aliud maliciose.
aliud scienter. aliud ignoranter. aliud negligen
ter. aliud arroganter peccare. Quo liberatur in
quo peccet. si penitere contempnit. in mag
num se superbie barathrum inmergit. Duobus
enim modis homo deo superbit. cum aut preceptis
eius inobediens existit. aut ea que prohibita
sunt committit. aut commissa penitere negli
git. XIII. Baptismi quippe sacramentum dominus ad salutem
generis humani contulit. cuius misterium

et in ueteri testamento per moysen per figurationem
cum populus in nube et in mari baptizatus est. et in
nouo nobis per mediatorem dei et hominum. aptissime
demonstratum. Ipse enim ait. Nisi quis renatus
fuerit ex aqua et reliqua. Hac enim ratione. et hoc
lauacro secta uegetatur. Quia ergo elementum aque in
hoc mundo omnibus elementis purgandi. uiuifican
di. recreandi gratia aptius est. non inmerito ei bap
tismi dignitas confertur. quia et regenerando
rum hominum efficaciam. cum spiritus dei in mundi primor
dio super id ferebatur concipiebat. et purgando
rum. cum ex latere christi profluere dignitatem capi
ebat. Per hoc enim uisibile elementum. res illa inui
sibilis signatur. ut sicut aqua purgatur exterius corpo
ra latenter eius misterio per spiritum sanctum purificetur an
ima. Inuocato namque deo descendit spiritus sanctus de celis.
et sanctificatis aquis tribuit uim purgationis. et
inde homo ad imaginem reparatur sancte trinitatis
ad quam conditus fuerat educitur. et qui uetustatis
per peccatum primi hominis contraxerat. nouus ex
eis per gratiam christi egreditur. et spiritu gratie in melius
inmutatur. longe aliud quam fuerat efficitur. In hoc
ergo et regeneramur. et purgamur. et exemplum mor
tis christi imitamur. Quomodo ergo hoc exemplum imitemur. di
cat apostolus. Quicumque baptizati sumus in christo ihesu

in morte ipsius baptizati sumus. Consepul
ti ergo sumus cum illo per baptismum in mortem. ut
quemadmodum resurrexit Christus a mortuis per
gloriam patris. ita et nos in novitate vite ambu
lemus. Morimur ergo peccato. quando abrenuntia
mus diabolo et omnibus que sunt eius. Consepeli
mur Christo. cum sub invocatione sancte trinitatis sub
trina mersione in fonte lavacri quasi in quodam se
pulcro descendimus. Consurgimus Christo. cum exu
ti omnibus peccatis de fonte quasi de sepulcro egre
dimur. Sed neque mysterium trium dierum ac noctium
quibus in sepulcro dominus fuisse legitur preterit. cum
invocata sancta trinitate que utique vera lux
est. in fonte descendimus. Lux est enim pater. et lu
men eius quod est filius. Lumen videmus spiritum sanctum. Faci
mus autem et tres noctes. cum tenebrarum et ignoran
tie patri una cum mendacio quod ex eo natum est quia
mendax est. et cum loquitur mendacium de suis propriis loqui
tur contradicimus. Sed et spiritum erroris destruimus.
qui inspirat pseudoprophetas ut dicant hec dicit
dominus. quos dominus non misit. Hec omnia contraria sunt sancte
trinitati. ut nox diei. ut tenebre luci. ut men
dacium veritati. Fons quoque baptismi similitudi
nem gerit sepulcri Christi. quod novum fuisse legitur.
quia quicumque in eo consepelitur Christo. et ei consurgit

in nouitate uite ambulare debet. cuius fontis .iii.
gradus .iii. in descensu .iii. noctes. et .iii. in ascen
su .iii. dies significare uidentur. Septimus uero qui est .iiii.
ille est de quo quidam ait. et aspectus quarti similis filio
dei. qui fornacem ignis extinguit. quę est stabilimentum pe
dum. fundamentum aquę. in quo inhabitat omnis plenitudo
diuinitatis corporaliter. Idcirco autem baptismus non ite
ratur. quia xpc non amplius quam semel mortuus est. XIII.
Ut ergo nos qui mundo morimur. xpo consurgimus. bo
norum operum nitore induamur. et cęlestium gau
diorum spe confirmemur. decentissima ratione
angelus qui eius resurrectionem nuntiauit. in albis ues
tibus sedere describitur. et nos albis post baptismum
induimur uestibus. ut munditiam teneamus in opere.
quam accepimus in regeneratione. seruantes
et nostram innouationem. et angelici splendoris
decorem. et dantur nobis singulis stolę albę. spes
uidelicet et inmortalitatis ęternę felicitatis.
ut cum propheta dicere possimus. Gaudens gau
debo in domino et cetera. XIIII. Per ministerium sacer
dotum ungento crismatis linimur. et inuisibili
gratia spiritus sancti. cuius ungenti sacramentum a moyse pri
mum iubente domino in exodo legitur compositum.
Quia uidelicet et a crismate xpi et a xpo xpi
anorum nomen exortum est. ante aduentum eius reges
et sacerdotes solummodo ungebantur. quę etiam xpi uocabantur

post aduentum uero eius non iam reges et sacerdotes solummodo
sed baptizationis. Hac unctione consecratur ecclesia.
quia constat eam esse regnum et sacerdotium et filios
eius reges et sacerdotes. Baptizatorum itaque capita
crismate liniuntur. ut in regno et sacerdotio
ecclesie delibuti. et christiani nominis prerogati
uam accipiant. et eius membra qui eos redemit
et eorum capitis effici ualeant. XVII. Capita
itaque eorum qui regenerantur ex aqua et spiritu sancto
mistico uelamine teguntur. ut hoc uelamine
et diadema regni. et sacerdotalis capitis uelamen
tum significetur. Et quia plerumque per caput mens in
sacro eloquio accipi solet. mens renatorum et re
gie dignitatis ornamenta. et sacerdotalis uer
ticis habeat tegumentum. ut et contra uitia sacer
dotali uelamine muniatur. et uirtutum gemmis
spiritaliter exornetur. et unctione sacro sancti cris
matis liniatur. Quibus etiam septiformis gratie spiritus per
crismatis unctionem conceditur. ut non solum spiritus sancti
qui unius est cum patre et filio substantie. sed etiam
sancte trinitatis habitaculum effici mereantur.
IIII. De septenario interea numero quem in quibusdam
scripture locis uniuersitatem siue perfectionem
in quibusdam uero septiformis gratie spiritum significat.
multa et in ueteri et in nouo testamento ha
bentur. que persequi longum est. Hic uideamus quod littera

ta propheta eius de spiritus septiformis dona enume
ret. Ait enim. Egredietur uirga de radice iesse.
et flos de radice eius ascendet. et reliqua usque
timoris domini. Super hunc florem requieuit spiritus domini. non
per partes ut in ceteris sanctis. quibus unicuique datur secundum
mensuram. sed plenissime. Et quomodo sermo domini uoca
tur lux et uita et resurrectio. sic spiritus sapientię
et intellectus. consilii et fortitudinis. scientię
et pietatis ac timoris domini nuncupatur. non quod
diuersus sit iuxta differentias nominum. sed uia et
quia idem cunctarum uirtutum fons sit atque princi
pium. Absque igitur christo nec sapiens quis esse potest
nec intelligens. nec consiliarius. nec fortis
nec scientię nec pietatis ut timoris domini plenus.
Sciendum est sane. quod hę donorum spiritalium distribu
tiones. in corpore christi quod est ecclesia his fulciun
tur adminiculis. In eo uero quod est fons luminis et ori
go bonitatis plene atque perfecte incompara
biliter atque ineffabiliter regnant. Sapientia namque
quę et in uirginis utero sibi corpus et in mun
do ecclesiam ędificauit. habet spiritum sapientię
quo omnia sapienter agit. Intelligentię quia cunc
ta archana secretorum rimatur. Consilii quo cunc
ta cum magna dispensatione gerit. quia est mag
ni consilii angelus. Fortitudinis. quia attingit a

fine usq· ad finē fortit· et a nullo incipo
test· Scientię q̄a nihil ignorat· exceptis his q̄b·
dicturus ē nescio uos· Pietatis· q̄a hominē que
bonitate creauit· iusticia dāpnauit· pietate re
demit· Timoris· ꝓpt̄ eos q̄ timore dn̄i indi
gent· q̄a paruulis· q̄b· ꝑ ꝓpheta dr̄· ueni
te filii audite me timorē dn̄i docebo uos·
Qui aūt dī filius ad infirma nr̄a descendens
semet ipsū exinaniuit forma serui accipi
ens· humiliauit semet ipsū usq· ad mortē·
et induit seipsū· ut nos iacentes erigeret·
n̄ inconueniente sps dn̄i q̄ sup eū requiescit a sapi
entia incipit· et p decentissimos gradꝰ ad timo
rē usq· descendit· Nos uero a timore quē foras
caritas mittit uenientes ad timorē castū q̄ ꝑ
manet in sclm̄ scl̄i· puenim̄ ad pietatem· ut pi
etatis operib· exornati ueniam̄ ad scientiā
n̄ que inflat si q̄a caritas edificat· A scienti
a ad fortitudinē· ut scientię decore exor
nati· fortit contra uitia dimicem̄· A fortitu
dine ad consiliū· ut ea que fortit agim̄· consi
lii grauitate muniam̄· ut actib· nr̄is consilio
obtemperatis· ad archana intellect̄ intrantes
ꝑ ea ueniam̄ ad sapientiā que intuitū habet
amorē dn̄i· ut sapienter omia complentes· et
intellectū bonū faciendo habentes· illi sa

pientie administrare valeamus. que ante secula a patre
ineffabiliter genita est. et in fine seculorum carnem integre
salutis causa dignata est assumere. quam fideli
bus suis edendam tribuit cum dixit. Nisi manduca
ueritis carnem filii hominis. et biberi
tis eius sanguinem. non habebitis uitam in uobis. xiiii
Propter hanc uitam adipiscendam. et baptizamur.
et eius sanguine potamur. et eius carne pascimur.
quia nequaquam possumus in eius corpus transire. nisi
his sacramentis imbuamur. Sic enim ipse ait. Caro mea
uere est cibus. et sanguis meus uere est potus. Et qui
manducat meam carnem et bibit meum sangui
nem in me manet et ego in eo. Hoc ergo misterium
sacrificii similitudinis ueteribus hostiis. ecclesia celebrat.
offerens panem propter panem uiuum qui de celo des
cendit. uinum pro eo quod dixit. ego sum uitis uera.
ut per uisibilem sacerdotum oblationem. et inuisibi
lem sancti spiritus consecrationem panis et uini in cor
poris et sanguinis domini transeant dignitatem. cui
sanguini admiscetur aqua. siue quia de latere domini
cum sanguine fluxit. siue quia ut maiores intelligi
uoluerunt. sicut per uinum christus per aquam populus signi
ficetur. Vinum enim et aqua inseparabiliter in calice misce
antur. quia et ecclesia capiti suo inseparabiliter iunc
ta cohereret. Morem ergo eucaristie accipien
de a domino traditum ecclesia tenet. ut cum ex aqua
et spiritu sancto quis renascitur. corpore domini pascatur.

et sanguinem potat. ut in corpore christi traiecto
ille maneat et christus in eo. ut istius cibi for
titudine roboratus exemplo helie veniat usque
ad montem dei christum videlicet qui est mons domus
domini preparatus in vertice montium et eius dono prae
cedat ad eterne beatitudinis gloriam. ubi facie
tenus bonis desiderium eius ut cum propheta dicere pos
sit. Ego autem cum iusticia apparebo et reliqua. DE VIR
TUTE. Porro antequam de principalibus virtu
tibus .iiii. dicatur aliquid. primo indagatione veri
tatis scire oportet quid sit. aut quare virtus dicatur
que in tanto nominis precellit honore. ut nul
la quamvis videantur recta sine virtute deo fiunt
acceptabilia. Philosophus. Virtus namque omnis secare esse
divina. incorporea. pura atque mundissima.
quam interius iniquitates non inquinant. sed ipsa iniquitas
emaculantur. cuius participatione firmantur infir
ma. suscitantur mortua. sanantur infirma. corri
guntur prava. reconciliantur adversa. Hanc non habet
nisi deus. et is cui ipse donaverit. que in animo
habitat. sed animam corpusque sanctificat. ad quam nul
lus accedit invitus. quam nullus amittit nisi propria
voluntate deceptus. De qua rursum alias dicitur. Vir
tus quoque animi habitus est nature. decus vite. ratio
morum. pietatis cultus. divinitatis amor. eterne
beatitudinis meritum. cuius partes sunt principa

les sunt. prudentia. iusticia. fortitudo. temperantia.
De prudentia. Prudentia est rerum divinarum huma
narumque prout homini datum est scientia. in qua intel
ligendum est quid cavendum sit. quidve faciendum. un
de psalmista. diverte inquit a malo et fac bonum.
qua nulla melior est sapientia. qua ipsa quidem deus
secundum humanae naturae modulum intelligitur et time
tur. atque eius futurum creditur iudicium. Prosper. Pruden
tiam igitur et sapientiam. plerique indagatione ve
ri et inventione constituunt. propterea quod
nec sapiens dici recte possit cui deest pruden
tia. nec prudens cui deest sapientia. Ergo qui
veritatem prudenter quaerere. et sapienter inve
nire potuerit. is prudens. is sapiens iure vocari
bitur. et quicquid de prudentia fuerit disputa
tum. idem de sapientia possit intelligi. De ius
ticia. Iusticia est animi nobilitas. unicuique rei
propriam tribuens dignitatem. In hac divinitatis
cultus. et humanitatis iura. et iusta iudicia
et aequitas totius vitae conservatur. Ipsa quoque propter
iuste ac rationabiliter dicitur iusticia quia fiunt iusti
qui eam fuerint operati. ex qua manat aequitas.
quae nos facit ut omnium necessitates hominum nos
tras dicamus esse. De iusticiae fonte procedunt libera
litas. beneficia. caritas. et cetera huiusmodi. quibus
multiplicetur amari possit homines defunctos

Fortitudo est magna animi patientia. et longa
nimitas. et perseuerantia in bonis operibus. et uic
toria contra omnia uitiorum genera. Animi igi
tur fortitudo. ea debet intelligi. que non solum
aduersis pulsata molestiis incon
cussa permaneat. sed etiam nullis uoluptatum
inlecebris resoluta succumbat. Fortitudo ap
petita est. que ita nos contra omnia uitia inuic
ta protectione corroborat. ut animum nostrum
nec blanda dissoluant. nec aduersa deiciant.
De temperantia. Temperantia est totius uite mo
dus. ut nequid nimis homo uel amet uel odio ha
beat. sed omnes uite huius uarietates conside
rata temperet diligentia. Temperantia igitur
temperantem facit. abstinentem. parcum sobrium. pu
dicum. moderatum. tacitum. serenum. uerecun
dum. Hec ergo uirtus si in animo habitat. libidines
frenat. affectus temperat. desideria sancta mul
tiplicat. uitiosa castigat. omnia intra nos con
fusa ordinat. ordinata corroborat. cogi
tationes prauas remouet. inserit sanctas. ignem
libidinose uoluptatis extinguit. omnemque in
temperantiam nostram ad honestum modum redi
git. in cibo uel potu uel continentia nos adposi
tis hortatur. Temperantia est. quod reuerentia

senioribus exhibemus. aequalibus honorem. iunioribus gratiam paternae dilectionis impendimus. De VIII.

PRINCIPALIBUS VITIIS ET UNDE ORIUNTUR.

Victorum namque regina superbia. cum devictum cor plene ceperit. mox illud VII. principalibus vitiis quasi quibusdam suis ducibus devastandum tradit. Quos videlicet duces exercitus sequitur. quia ex eis procul dubio importunae vitiorum multitudines oriuntur. Radix quippe omnium malorum superbia est. De hac quippe virulenta radice. VII. principalia vitia procedunt. scilicet inanis gloria. invidia. ira. tristitia. avaritia. ventris ingluvies. luxuria. Nam quia his VII. superbiae vitiis nos captos doluit. idcirco redemptor noster ad spiritale liberationis proelium spiritu septiformis gratiae plenus venit. Sed habent contra nos haec singula exercitum suum. Nam de inani gloria oriuntur. Inoboedientia. iactantia. Hypocrisis. contentiones. pertinaciae. discordiae. de invidia. odium. susurratio. detractio. De ira. rixae. tumor mentis. contumeliae. clamor. Indignatio. Blasphemiae. De tristicia. malitia. rancor. pusillanimitas. desperatio. torpor circa praecepta. vagatio mentis erga illicita. De avaritia proditio. fraus. fallacia. periuria. Inquietudo. violentiae. contra misericordiam obduratio. De ingluvie. Inepta laetitia. Scurrilitas.

Inmundicia. Multiloquium. hebitudo sensus. De luxuria. cecitas mentis. Inconsideratio. Inconstantia. Precipitatio. Amor sui. odium dei. Affectus presentis seculi. horror uel desperatio futuri. Ex his ergo uii principalibus uiciis. vii. sunt spiritalia. duoque carnalia. Sed unumquodque eorum de altero procedit. Prima namque superbie suboles est. inanis gloria. que dum oppressam mentem corruperit. mox inuidiam gignit. quia nimirum dum uani nominis potentiam appetit. ne quis hanc alius adipisci ualeat. tabescit. Inuidia iram gignit. quia quanto interno liuoris uulnere animus sauciatur. tanto etiam mansuetudo tranquillitatis amittitur. Ideo opposite actionis mani uelud grauius pressa sentitur. Ex ira quoque tristicia oritur. quia turbata mens quo inordinate se concutit. eo adiciendo confundit. et cum dulcedinem tranquillitatis amiserit. nil hanc nisi ex perturbatione subsequens meror pascit. De tristicia auaricia oritur. quia dum confusum cor bonum leticie intus amiserit. unde consolari debeat foras querit. et tanto magis exteriora bona adipisci desiderat. quanto gaudium non habet. ad quod intrinsecus recurrat. Post hec uero uentris ingluuies et luxuria supersunt. Sed luxuria de ingluuie nascitur. dum in ipsa distributione membrorum uentri genitalia subnexa uideantur. Unde dum unum inordinate reficitur. aliud procul dubio ad contumelias excitatur.

ADUĒ SUI IN DEOS. QD LEX CASSATURA EET. ISA
IAS. TĒ MANIFESTITERĒ QS SIGNAIT LEGĒ NEC DIS
CANT. ET DICES. Expecto dnm. q aufert faci
ē suā ab iacob. et fidens ero in illū. Hec to
omis pphete et lex usq; ad iohanne pphe
tauert. QD LEX NOUA DARET. Micheas. Qm
lex de sion exiet. et sermo dni a hierusa
lē. et iudicabit int populos plurimos. et
deteget et reuincet ualidas nationes. Isa
ias. De sion exibit lex. et ūbū dni de hieru
salē. et iudicabit int gentes. QD DISPOSITIO
NUA ET TESTAMTŪ NOUŪ DARET. Hieremi
as. Ecce dies ueniunt dic dns. et consūmabo
domui israel. et domui iuda testamtū
nouū. n̄ sectm testamtū qd disposui pa
trib. eorū. QD PASTORES UETERES DESISTE
RENT EE. ET NOUI INCIPERENT. Dns p ihezechi
elē dic. Ecce ego sup pastores. et requirā
oues meas de manib. eorū. et auertā eos ut
n̄ pascant oues meas. et liberabo eas de ore
eorū cū iudicio meo. Et p hieremiā. Dabo
uob pastores sectm cor meū. et pascent
uos pascentes cū disciplina. QD DOM' ETTĒ

plū di xp̄c futur' eēt nouū. et cessaret
uet'. In libro regū. fit u'bū dn̄i ad na
than dicens. uade et dic dd. seruo meo.
Hec dic dn̄s. Ñ tu ędificab mihi domū ad
inhabitandū. s; cū dormieris cū patrib.
tuis. suscitabo sem tuū post te q erit de u
tero tuo. et parabo regnū ei'. Hic ędifi
cabit domū in nomine meo. et erigam
thronū ei' in sęta. et ero ei in patrē. et ip
se erit mihi in filiū. et fidē consequet' dom'
ei'. et regnū ei' usq; in sęta in conspectu
meo. Q'd sacrificiū uet' euacuaret.
et nouū celebraretur. Isaias. Q° mihi
multitudinē uictimarū urārū dic dn̄s.
et cet usq; nolui. et p malachiā. Ñ ē mihi
uoluntas circa uos dic dn̄s. et sacrificiū
ñ acceptū habeo ex manib. uris. qm̄ a so
lis ortu usq; ad occasū. clarificatū ē no
m̄ meū in gentes. et in omī loco odores
incensi offerent' nomini meo. et sacri
ficiū mundū. qm̄ magnū ē nom meū
apud gentes dic dn̄s. Q'd sacerdotiū uet'
cessaret. et nou' sacdos surgeret. Q'm

et non maneret. In psalmo .cviiii. Tu es sacerdos
in aeternum secundum ordinem melchisedech. Et in
basileon primo ad heli. Et suscitabo mihi
sacerdotem fidelem. qui omnia quae sunt in corde meo
faciet. et aedificabo ei domum fidelem. et
transibit in conspectu meo. omnibus diebus.
Quod propheta alius sicut moyses surrec
turus esset. In deuteronomio dixit dominus ad
moysen. Prophetam excitabo uobis de fratribus
sicut te. et dabo uerbum meum in ore eius. et
loquetur omnia quae praecepero ei. Et quisquis non au
dierit prophetam illum ego uindicabo. Quod gen
tes in christo magis credituri essent.
In genesi dixit dominus ad abraham. Exi de terra tua
et de cognatione tua. et de domo patris
tui. et uade in terram quam tibi ostendero.
et faciam te in gentem magnam. et benedicam
te. et eris benedictus. et benedicentur in
te omnes tribus terrae. De hoc ipso in genesi.
Et benedixit iacob. et reliqua usque e
rit benedictus. Et in numeris de populo
nostro dictum est. Ecce populus quasi populus leo
ninus exurget. In deuteronomio. Erunt
gentes in caput. incredulus autem populus

in cauda. et in hiezechiele. Audite uocem
tubę. et dixerunt. non audiemus. Propterea hoc au
dient gentes. et qui pascent pecora eorum.
Et in psalmo xvii. Constitues me in caput
gentium. populus quem non cognoui seruiuit mihi.
De hoc ipso in hieremia. Priusquam te forma
rem in utero et reliqua usque. et prophetam in genti
bus dedi te. Et in isaia. Ecce testem populis dedi
eum. ducem ac praeceptorem gentibus. et cetera usque
ad te current. Item. et erit in die illa radix
iesse et reliqua. Item in eodem. terra zabulon
et terra neptalim uia maris trans iordanen
galileę. Gentium populus qui ambulabat in te
nebris. et reliqua. Item idem. uenio colligere
omnes gentes et linguas. et uenient et uide
bunt gloriam (claritatem) meam. et dimittam super eos signum et
mittam ex his conseruatos in gentes quę
longe sunt. qui non audierunt nomen meum. neque
uiderunt gloriam meam. Item in eodem. Igitur ex
tollet signum in gentes quę sunt longe.
et ad terra[illegible]bit illas a summo terrę. Item quibus
non est nuntiatum de eo uidebunt. et qui non
audierunt intellegent. Et paulo post. Ma
nifestus factus sum eis. et qui me non quesierunt

inuenit' sū ab eis. Qd panē et calicē xpi et
omnem oraōm ei' non ssuri e eīt uidet. nos
ū accepturi. et xpi a nobis non benedice
ret'. dr̄ in ysaia. Ecce q̄ seruiunt mihi co
medent. uos aut̄ esurietis. Ecce q̄ mihi ser
uiunt bibent. uos aut̄ sitietis. Ecce q̄ ser
uiunt mihi letabunt'. uos aut̄ confun
demini. Uos aut̄ interficiet dns. eis q̄
mihi seruiunt. nomē nominabit nouū
qd benedicet' in t̄ra. l'cē illic. Ecce itaq.
dominator dns sabaoht auferet a iu
dea et ihrl̄m ualentē et ualidū.
ualentiā panis et ualentiā aque.
Et in psalmo. XXXIII. diuites eguer̄
et esurierunt. inq̄rentes aut̄ dnm
n̄ deficient omni bono. De pastore.
Dū benedi pastor dat' ei baculꝰ. cuiꝰ indicio
gregē sibi cōmissū regat. ut corrigat.
ut infirmitates infirmorū sustineat.
Dat' et anulꝰ ppt signū pontificat' hono
ris. ut signaculū secretorū. Nā multa st̄
q̄ carnaliū ut minꝰ intelligentiū occul
tantes sacerdotes q̄si sub signaculum

condit. ne indignis quibus quod sacramenta dei aperi
antur. Aug. in expositione iohannis. l. tractatu.
Mali nostri tractauerunt de uerbo uite. Quid est quod ma
nibus tractet uerbum. nisi quia uerbum caro factum est et
habitauit in nobis. Vt uideretur oculis qui solem uide
dent. ipsum tabernaculum suum in sole posuit. id est
carnem suam in manifestatione huius lucis osten
dit. et ipsius sponsi thalamus fuit uterus uir
ginis. quia in illo utero uirginali sunt duo con
iuncti. sponsus et sponsa. sponsus uerbum. et spon
sa caro. quia scriptum est. erunt duo in carne una.
Quod lux est. peccata autem tenebre sunt. sicut dicit
apostolus. diabolum et angelos eius rectores te
nebrarum harum esse. Non dixit rectores tene
brarum. nisi rectores peccatorum. domina
tores iniquorum. Item. Vnde facta sunt scismata. Item.
cum dicunt homines nos iusti sumus. nos iustifi
camus inmundos. nos sanctificamus impios. nos ro
gamus, nos petimus. nos impetramus. Item. Que est perfec
tio dilectionis. Item. Inimicos diligere. et
ad hoc diligere ut sint fratres. Item. Qui sunt qui pa
tiuntur scandalum aut faciunt. Item. Qui scandali
zantur in christo et in ecclesia. Qui in christo scandali
zantur. tamquam a sole uruntur. qui in ecclesia tamquam

hic est liber s

a luna. Dicit autem psalmus. Per diem sol non uret te
neque luna per noctem. id est si tenueris caritatem
nec in christo scandalum patieris, nec in ecclesia
nec christum relinques nec ecclesiam. Qui enim ec
clesiam relinquit, ut in membris christi non est. aut in
corpore eius qui non est in christo. illi ergo patiuntur
scandalum qui relinquunt christum et ecclesiam. id est.
Unde intellegimus quia inde dixit psalmus. Per diem
sol non uret te neque luna per noctem. Hoc quia ipsam
ustionem scandalum uult intellegi. TRACT. II.
Qui in ecclesia frequentant si bene frequentant
sponsam faciunt. Omnis enim ecclesia sponsa christi
est cuius principium et primitiae caro christi est. ubi
iuncta est sponsa sponso in carne. id est. Quid est
mundus. Hoc omnes dilectores mundi mundi
uocantur. qui tamen nihil habent nisi ista iii. de
siderium carnis. desiderium oculorum. et am
bitionem saeculi. Desiderium carnis est earum
rerum quae pertinent ad carnem. Desiderium
oculorum dicit omnem curiositatem. Ambitio
saeculi superbia est. ut cupiditas. tria sunt ista. et
nihil inuenies unde temptetur cupiditas hu
mana. nisi ex istis iii. Per ista iii. temptatus est
dominus a diabolo. Non habentes concupiscen

tiam mundi . non nos subiugabit nec desiderium
desi
carnis . nec desiderium oculorum . nec ambitio
seculi . TRACT. III . Videamus antichristos . Ex nobis
exierunt . Omnes heretici . omnes scismatici .
exierunt . id est ex ecclesia . sed non exirent si ex no
bis essent . Iam ergo probant antichristi . Rx . ex eorum da
tio . designauit hec epistola antichristos . Quicumque
negat Iesum non esse Christum . ipse est antichristus . Iam ergo
si quaeramus quis neget . etenim attendamus ad
linguam sed ad facta . Quis est qui lingua . uitam
interrogemus . Supra scriptura nobis dixerit
quia negatio non tantum lingua fit sed et factis
certe inuenimus multos antichristos . qui ore profi
tentur Christum . et moribus dissentiunt a Christo .
Paulus autem dicit . Confitentur se nosse deum .
factis autem negant . Quisquis factis negat Christum
antichristus est . Magis autem mendax est antichristus .
qui ore profitetur Iesum esse Christum . factis negat .
Ideo mendax . quia aliud loquitur . aliud agit .
Et quot enim habet ecclesia periuros . sacri
legos . fraudatores . maleficos . adulteros .
ebriosos . detractores . discordie ama
tores . contentiosos . superbos . inpatien
tes . indisciplinatos . et omnia quae enume
rare non possumus . contraria sunt uerbo dei .

Antixpc enim contrarius est xpo. et hoc enim
resistunt isti xpo. Aliquando euenit ut ali
qui mali faciant. et incipiant corripi.
quia ergo xpm non audent blasphemare, illos
blasphemant a quibus corripiuntur. Si autem
ostenderis illis quia xpi uerba dicis non tua.
conantur quantum possunt ut te conuincant
uerba tua te dicere. non uerba xpi. Questio.
Tunc ergo iohannis dixisti. quia unctio ipsius
docet uos de omnibus. ut quid talem epistolam fe
cisti. quid illos docebas. sed sonus uerborum
nostrorum aures percutit. magister intus est.
Nolite putare quemquam discere ab
homine. Admonere possumus per strepi
tum uocis nostre. Si non sit intus qui doceat.
inanis fit strepitus noster. Ubi unctio illa non
loquitur. quos spiritus sanctus intus non docet. indocti
redeunt. Magisteria forinsecus et admo
nitiones. adiutoria sunt quedam. Tertium.
Omnis qui facit peccatum. et iniquitatem facit.
Peccatum iniquitas est. Omnis qui in deo manet
non peccat. In quantum in ipso manet. in
tantum non peccat. Omnis qui peccat non uidit
eum neque cognouit eum. Magna questio.

n̄ ē in uisu. n̄ eū uidim⁹. s; uisuri sum⁹. n̄ eū
cognouim⁹ s; cognituri sum⁹. Fide cogno
uim⁹. et specie n̄du cognouim⁹. s; in fide et
uidim⁹ et cognouim⁹. ē inluminatio p̄ spe
ciē. ē p̄ fidē. Omīs q̄ manet in ipso. n̄
peccat. Omīs q̄ fac peccatū iniq̄tatē fac.
Nemo dicat. aliud ē peccatū. aliud iniq̄
tas. Nemo dicat. ego peccator homo sū.
s; iniq̄ n̄ sū. Peccatū iniq̄tas ē. TRACT. U. Quę
rit̄ a nob. in q° opere et in q̄ ueritate cog
noscit̄ q̄ diligit dn̄. ut q̄ diligit frēm su
ū. Potest ēē manifestius op⁹ quā tribue
re pauperib;. multi hoc iactantia fa
ciunt. n̄ dilectione. Restat ut ille diligat
frēm. q̄ ante dn̄ ubi sol⁹ uidet cordi suo
p̄suadet. et interogat cor suū an uere
ppt̄ frm̄ in dilectione hoc faciat. et p̄hi
bet illi testimoniū ocul⁹ q̄ penetrat cor
q° homo attendere n̄ potest. In hoc cog
noscim⁹ q̄a ex ueritate sum⁹. q̄n do ope
re et ueritate n̄ ub et lingua tantū
diligim⁹. et corā ipso cordi n̄ro p̄sua
dem⁹. Dilectissi mi. nolite omī spū
credere. s; p̄ba te sp̄s si ex dō st̄.

Spiritus sanctus nomine aquae appellatus est in euuan-
gelio domino clamante. Si quis sitit. et cetera usque
credentes in eum. Aliud est aqua sacramenti. ali-
ud aqua quae significat spiritum dei. Ista abluit cor-
pus. et significat quod fit in anima. per illum spiritum
ipsa anima mundatur et saginatur. Ipse est
spiritus quem non possunt habere heretici. et quicumque
se ab ecclesia praecidit. Iste spiritus nomine aquae
a domino significatus est. et audiuimus ab hac e-
pistola. nolite omni spiritui credere. et testantur
illa uerba salomonis. ab aqua aliena abstine-
te. Nisi sepe per quibusdam locis aqua spiritum significat.
quibusdam baptismum. quibusdam populos. quibusdam con-
silium significat. Habetur quodam loco dictum.
Fons uitae consilium possidentibus eum. Si ergo
aquae nomine significatur spiritus sanctus. et dicit no-
bis epistola ista nolite omni spiritui credere. sed
probate spiritus si ex deo sint. intelligamus unde
dictum est. ab aqua aliena abstinete. et
de fonte alieno ne biberis. id est spiritui alie-
no ne credideris. Restat ergo examinium
de probetur quia spiritus dei est. Iam in mundo sunt omnes
heretici omnes scismatici. Quomodo nos ergo probo
spiritus. In hoc cognoscitur spiritus dei. Omnis qui non

confitetur ihm xpm in carne uenisse non
ex deo. et hic est antixpc. Et iterum ait.
Omnis spiritus qui confitetur ihm xpm in carne
uenisse ex deo est. Ergo spiritus qui est apud he
reticos ex deo est quia confitentur ihm xpm
in carne uenisse. Iohannes autem illos ne
gauit spiritum dei habere. qui non confitentur ihm
xpm in carne uenisse. Quere a no
uatianistis. et ab aliis pluribus. et
confitentur ihm in carne uenisse. Ergo
iste hereses spiritum dei habent. Certe
antixpisti. qui ex nobis exierunt. id est ex uni
tate ecclesie catholice. que est corpus xpi. sed
non erant ex nobis. unde discernimus. modo
queramus in factis non in lingua. Quis est spiritus
qui non est ex deo. qui negat ihm xpm in carne ue
nisse. et quis est spiritus qui est ex deo. qui confitetur xpm
in carne uenisse. Opera attendamus non
strepitum lingue. Queramus quare uenerit in
carne xpc ~~et inuenimus~~ qui eum negant in
carne uenisse. Nam si linguas attendas.
multas hereses es audituras confiten
tes xpm in carne uenisse. sed conuincit
eos ueritas. Quare uenit xpc in carne?

nne ds erat. qd e ergo uenit. quia oportebat 98
nob ostendi spem resurrectionis. ds erat.
et in carne uenit. ds enim mori n poterat.
caro mori poterat. Ideo uenit. ut more
retur p nob. Caritas ergo illu adduxit ad car
nem. Quisqs ergo n habet caritatem. negat xpm
in carne uenisse. Modo ergo interroga hereticos.
xps uenit in carne? Venit. hoc credo
hoc confiteor. Immo negas. quomodo nego? dicis uoce
negas corde. dicis uerbis negas factis. Ideo mor
tuus est. quia caritatem multam docuit. Mo
rẽ hac caritatẽ et reliquit. Tu uero n habes ca
ritatem. quia p scismata diuidis unitatem. Tol
lis te ab unitate et membra eius disiungis. ec
clesiam p scismata dilanias corpus xpi. Ille
uenit in carne ut colligat. tu ideo cla
mas ut spargas. Ipse est sps di. qui dicit ihm
in carne uenisse. n linguis sed factis. n so
nando sed amando. Ille est n ex do. qui negat
eum in carne uenisse. n lingua sed uita. n
uerbis sed factis. Manifestum est ergo unde cog
noscimus. Et omnis sps qui soluit xpm in car
ne uenisse. n est ex do. Soluere factis
intelligitur. Vide tibi ostendit qui negat.

quia dominus solutum ille venit colligere. tu ve
nis solvere. distringere vis membra christi. quomodo
non negas christum in carne venisse qui dirupisti
ecclesiam dei quam ille congregavit. contra
christum ergo venis. antichristus es. TRACTATUS VII. Quis
quis violat caritatem. quamlibet dicat lingua.
vita ipsius negat christum in carne venisse.
et iste est antichristus. ubicumque fuerit. quocumque
intraverit. [erased] intelligamus in
dilectione spiritum sanctum esse. quem malum non posse
accipere. Quam faciem habet dilectio. qualem
formam. quales pedes. quales manus habet. ne
mo potest dicere. Habet tamen pedes.
nam et ipsi ducunt ad ecclesiam. Habet manus.
nam et ipsae pauperi porrigunt. Habet oc
culos. nam inde intellegitur qui eget. Habet
aures. de quibus dominus dicit. qui habet aures au
diendi audiat. TRACTATUS VIII. In hoc exce
dit modum superba anima. quia vult homo
esse super homines. qui super pecora factus est.
Certe initium omnis peccati superbia est. et ra
dix omnium malorum avaritia est. Invenimus
et in superbia avaritiam. Excessit enim modum
homo. Quid est avarum esse. progredi ultra quam

suffic. Ada superbia cecidit. Omnis peccatum
tum. superbia in quo. numquam et avaritia. Quia
avaritia in illo cui deus sufficere non potuit.
IIII. ubi factus est homo ad imaginem dei. in in
tellectu. in mente. in interiore homine.
in eo quod intelligit veritatem. diiudicat
iusticiam. novit a quo factus est. Potest intellige
re creatorem suum. et laudare eum. Habet
hanc intelligentiam quia habet prudentiam.
TRC. IIIII. In hoc perfecta est dilectio domini
ut fiduciam habeamus in die iudicii. quia si
cut ille est et nos sumus in hoc mundo. Non ne vi
detur impossibile aliquid dixisse. numquid enim po
test esse homo sicut deus. non semper ad equalitatem
dicitur sicut. sed ad quandam similitudinem. Quomodo
enim dicis. sicut aures habeo ita habet i
mago numquid omnino sic. Propterea dicis sicut.
Non quod sicut deus sumus ad equalitatem. sed pro modo nostro.
Ad hanc quoque perfectionem nos deus invitat. ut
diligamus inimicos nostros. sicut ipse diligit
nos. quia sicut ille diligit inimicos. ita nos
qui inimicis nostris non possumus praestare solem
et pluviam. praestamus lacrimas cum pro illis o
ramus. Timor non est in caritate. et reliqua.

Ergo incipiat timor. quia initium sapientiae
timor domini. Timor quasi locum praeparat cari-
tati. Cum autem coeperit caritas habitare ex-
Confirmatur pellitur timor. qui ei praeparat locum. Quantum enim
illa crescit. ille decrescit. Et quantum illa
fit interior. timor pellitur foras. Maior caritas.
minor timor. Minor caritas. maior timor.
Si autem nullus timor. non est qua intret caritas. Si-
cut videmus per setam introduci linum quando a-
liquid suitur. seta prius intrat. sed nisi
exeat non succedit linum. sic timor primo o-
cupat mentem. non autem ibi remanet timor.
quia ideo intravit ut introduceret carita-
tem. Quia timor poenam habet. Torquet con-
scientia peccatorum. non dum facta est iustitia.
Est ibi quod titillat. quod purgat. Ideo in psal-
mo de ipsa perfectione iustitiae dicit. Conver-
tisti luctum meum in gaudium mihi. con-
scidisti saccum meum et cinxisti me laeti-
tia. ut cantet tibi gloria mea et non conpun-
gar. Quid est non conpungar. non sit quod stimu-
let conscientiam meam. Stimulat timor.
Sed noli timere. intrat caritas. quae sanat
quod vulnerat timor. Timor dei sic vulnerat

quomodo medici ferramentum putredinem tollit. et
quasi videtur vulnus augere. Ecce putredo quando
erat in corpore. minus erat vulnus. sed periculo
sum. Accedit ferramentum medici. minus dole
bat illud vulnus. quam dolet modo cum secatur. Plus
dolet cum curatur. quam si non curaretur. Sed ideo plus
dolet accedente medicina. ut numquam dole
at succedente salute. Qui sine timore est. non po
terit iustificari. Opus est ergo ut intret timor
primo. per quem veniat caritas. Timor me
dicamentum. caritas sanitas. Qui autem timet non
est perfectus in caritate. quia timor tormentum
habet. Est autem alia sententia. quae videtur huic
esse contraria. sed habet intellectorem. Dicit enim
in psalmo. Timor domini castus permanet in saeculum
saeculi. Aeternum quendam timorem nobis ostendit
sed castum. Quod si ille aeternum timorem nobis osten
dit numquid contradicit illi ista epistola quae dicit. Ti
mor non est in caritate et cetera. Interrogemus e
os quia dicit spiritus unus. et si codices duo. et si ora duo.
et si linguae duae. Hoc enim dictum est per iohannem.
illud per david. sed nolite putare alium esse spiritum.
Si unus flatus inflat duas tibias. non potest unus
spiritus implere duo corda. agitare duas linguas.
Sed si spiritu uno. id est uno flatu impletae duae ti

bi consonantem impleret linguę spiritu dei dissonare possit? Est ergo ibi quaedam consonantia. Est quaedam concordia, sed auditorem desiderat. Ecce inspiravit et implevit corda et ora nostra et linguas spiritus dei. Et audivimus ex una lingua timorem non esse in caritate, et ex alia timorem domini castum et reliqua. Quid est hoc? Non sine causa castum hic addidit. Insinuatur aliquis esse timor qui dicitur castus. Discernamus istos duos timores, et intelligamus consonantiam tibiarum. Quomodo intelligamus ut discernamus? Attendite. Sunt homines qui propterea timent deum ne mittantur in gehennam, ne forte ardeant cum diabolo in igne ęterno. Ipse est timor ille qui introducit caritatem, sed sic venit ut exeat. Si enim adhuc propter poenas times deum, nondum amas quem sic times. Non bona desideras, sed mala caves. Sed ex eo quia mala caves, corrigis te, et incipis bona desiderare. Cum bona desiderare coeperis, erit in te timor castus. Quid est timor castus? Ne amittas ipsa bona. Aliud est timere deum ne mittat te in gehennam, aliud timere deum ne recedat a te. Ille timor quo times ne in ignem ęternum mittaris, nondum est castus. Non enim venit ex amore dei, sed ex timore poenę. Quid est? Ut sic in te istos timo

res. ii. unum quem foras mittit caritas. alterum
castum qui permanet in seculum seculi. nisi ponas .ii. mu
lieres maritatas. quarum unam ita constituas. uo
lentem facere adulterium. delectari nequitia.
sed timere ne damnetur a marito. huic ingra
ta est. et onerosa mariti presentia. et si forte
uiuit nequiter. timet maritum ne ueniat. Tales
sunt qui timent diem iudicii. Fac alteram ama
re uirum. debere illi castos amplexus. nulla se
adulterina immunditia maculare. ti
mere ne deseratur. optare presentiam uiri. Et quo
modo discernuntur .ii. isti timores. timet illa. ti
met illa. Interroga quasi unum tibi respondent.
Una uox. sed diuersus animus. Illa dicet timeo
uirum ne ueniat. et timeo ne damner. illa di
cet timeo uirum ne discedat. et ne dese
rar. Pone hoc in animo christianorum. et in
uenies timorem quem foras mittit caritas.
et timorem castum permanentem in seculum seculi.
Sic anima illa que timet diem iudicii. ha
bet timorem. sed quem caritas foras mittit.
Anima uero casta et desiderans regnum dei.
habet timorem permanentem in seculum seculi. Au
diuimus .ii. tibias consonantes. illa de timore

dicit. et illa de timore. sed illa de timore quo
timet anima ne damnetur. illa de timore
ne deseratur. ille est timor permanens in se-
culum seculi. Item. unde fit pulcher? specio-
sus forma prae filiis hominum. quare dicitur? quia in prin-
cipio erat ubi erat et ubi erat apud deum. et
deus erat ubi. Quia autem carnem suscepit. quasi
feditatem id est mortalitatem suscepit. invenim-
us quia foedus et deformis fuit. ibi dicen-
te Isaia. Et vidimus eum. et non habebat
speciem neque decorem. Ille sunt ii tibie quasi
diverse sonantes. Sed unus spiritus ambas inflat.
Hac dicitur a david speciosus forma prae filiis homi-
num. hac dicitur ab Isaia. vidimus eum. et
non habebat speciem neque decorem. Uno
spiritu implentur ambe tibie nec dissonant.
Interrogemus apostolum. et exponat nobis con-
sonantiam ii tibiarum. Sonet nobis spe-
ciosus forma prae filiis hominum. qui cum in
forma dei esset non rapinam arbitratus est
esse equalem deo. Sonet nobis etiam vidimus
eum. et non habebat speciem neque decorem
semetipsum exinanivit et cetera. ii habe-
bat speciem neque decorem. ut tibi da-
ret utrumque. Si et si dixerit quia ...

diligo deum. et fratrem suum odit mendax est.
Unde probas quia mendax est. Audi. Qui enim
non diligit fratrem suum quem videt. deum
quem non videt quomodo potest diligere?
Qui diligit fratrem. diligit deum. Numquid po-
test diligere fratrem. et non diligere di-
lectionem? Deus dilectio est. Quisquis dilecti-
onem diligit. deum diligit. Non potes dice-
re diligo fratrem. si non diligo deum. Quomodo men-
tiris si diligo deum dicis. quando fratrem non
diligis. sic falleris quando dicis diligo
fratrem. si putas quia non diligis deum. Neces-
se est ut qui diligis fratrem. diligas ipsam
dilectionem. Deus enim dilectio est. Sicut enim non
diligis fratrem quem vides. deum quem non
vides quomodo potes diligere? Quare enim non videt
deum? quia non habet ipsam dilectionem. Ideo
non habet dilectionem. quia non diligit fratrem.
[illegible] Nam si habet dilectionem.
deum videt. quia dilectio deus est. Lex ergo im-
peratoris nostri est. Mandatum novum do
vobis. TRC. X. Omnis qui credit quod Ihesus
sit Christus. ex deo natus est. Quis est qui credit
quod Ihesus sit Christus? Qui sic vivit quomodo praecepit Christus. Multi enim

dicit credo. quia fides sine operibus non saluat.
opus autem fidei ipsa dilectio est. Xpc dixit. ego sum
uia. Abulemus per ipsum. hoc est credere quia
iste xpc est qui non credit xpianum. qui non solo nomi
ne xpianus sit. sed factis et uita. Od potuerint
plus credere demones quia ut dicerent
scimus quis sis filius dei. quod dixerit demones. hoc
dixit petrus. Cum dominus quereret quem eum
dicerent esse apostoli. Respondit petrus. Tu
es xpc filius dei uiui. Et audiuit a domino.
Beatus es simon bariona et cetera. Unde
te quas laudes persequantur hanc fidem. Tu es
petrus et reliqua. Od est super hanc petram edifi
cabo ecclesiam meam. super hanc fidem. super id
quod dictum est. tu es xpc filius dei uiui. Super
hanc petram in qua est. i. super hanc firmitatem fi
dei. fundabo ecclesiam meam. Ergo dicit pe
trus tu es xpc filius dei uiui. dicit et de
mones scimus quia sis filius dei. Hoc petrus hoc
demones. eadem uerba non idem animus. Unde
constat quia petrus hoc cum dilectione di
cebat. quia fides xpiana cum dilectione
est. demonum autem sine dilectione. Hoc di
cebat petrus ut xpm amplecteretur. hoc de

monos ut xpc ab eis recederet. Nāq; an
tequā dicerent scim⁹ q̄ sis filius dī. dixerūt.
qd̄ nob et tibi. qd̄ uenisti ante tēp⁹ pdere
nos. Aliud ē confiteri xpm ut teneas
eū. aliud ut repellas eū a te. Ideo enī de
demonib; exēplū pposuim⁹ ne gaudeatis
ad uba confitentiū. s; exploretis facta
uiuentiū. Credere in xpm ē credere q̄a
ihc ipse ē xpc. Q̄ō in credere illud. omis
q̄ diligit eū q̄ genuit. diligit eū q̄ genitus
ē ab ipso. Q̄s genuit? pat̄. Q̄s ē genit⁹? fili
us. Omis ing̃ q̄ diligit patrē diligit filiū
Et in hoc cognoscim⁹ q̄a diligim⁹ natos dī.
Q̄d ē hoc? paulo ante de filio dī dicebat.
n̄ de filiis dī. Ecce un⁹ posit⁹ ē xpc. Filios
dī dixē. q̄ filiū dī paulo ante dicebat. q̄a
filii dī corp⁹ st̄ unici filii dī. et cū ille ca
put. nos mēbra. un⁹ ē filius dī. Ergo q̄ di
ligit filios dī. filiū dī diligit. et q̄ diligit
filiū. diligit et patrē. Q̄ diligit filium.
diligit filios dī. Q̄s filios dī? mēbra filii
dī. et diligendo fit et ipse mēbrū. et fit
p dilectionē in compage corporis xpi. et
erit un⁹ xpc amans seipsū. Cū se enī inui

ce amat membra. corpus se amat. et si patitur
unum membrum. compatiuntur omnia membra. et si
glorificatur unum membrum. congaudent omnia mem
bra. Cum ergo membra christi diligis. christum diligis.
Cum christum diligis. filium dei diligis. Cum filium
dei diligis. filios dei diligis. Non potest ergo separa
ri dilectio. Elige tibi unum quod diligas.
sequuntur te cetera. Si dicis deum patrem
solum diligo. mentiris. Si diligis. non solum dili
gis patrem. sed et filium. Ecce inquis. diligo
patrem et filium. sed hoc solum patrem et filium
dominum meum ihesum christum. illud uerbum per quod fac
ta sunt omnia. hoc solum diligo. mentiris. Si enim
diligis caput. diligis et membra. Si autem mem
bra non diligis. nec caput diligis. Non expa
uescis uocem capitis de celo clamantem
pro membris. Saule saule. quid me persequeris.
persecutorem suum uocauit persecutorem membro
rum suorum. Iam que sunt membra eius nostis. ipsa
est ecclesia. Qui deum diligit. legem impleuit. Ecce
lex dei mandatum illud nouum. quod ideo
nouum dicitur. quia innouat. Mandatum no
uum ipsa est lex dei. ipsa est consummatio o
perum nostrorum dilectio. ipsa est finis dicitur

in psalmo. omnis consummationis uidi finem.
Quae est iste finis. paulus dicit. finis praecepti est
caritas. de corde puro. et conscientia
bona. et fide non ficta. Et in alio loco.
Plenitudo legis est caritas. Tene dilec
tionem. non male facias alicui. Quis male
facit ei quem diligit? si forte corripis.
amor hoc facit non seuitia. aut caedis. ad
disciplinam facis. quia amor ipsius dilec
tionis non te permittit negligere indisci
plinatum. Et fit quidam modo quasi diuersus fructus
et contrarius. ut aliquando odium blan
diatur. caritas seuiat. Nam aliquis odit ini
micum suum. et fingit illi amicitiam. Ui
det illi aliquid mali facere. laudat. uult
eum esse praecipitem. uult caecum ire per abrupta
cupiditatum suarum unde forte non rede
at. laudat. quoniam laudatur peccator in de
sideriis animae suae. Adhibet illi unc
tionem adulationis suae. Ecce odit et lau
dat. Alter uidet amicum suum tale aliquid
facere. reuocat. Si illum non audit. profert
uerba castigationis. obiurgat. litigat.
Aliquando uenitur ad hanc necessita
tem ut litiget. Ecce odium blanditur. et cari

ritas litigat. Ille blanditur ut decipiat. iste liti
gat ut corrigat. Si diligis aliquem qui non dum cre
dit xpo. aut non dum est frater ideo dilige ut sit. Opor
tebat xpm pati et reliqua. Ubi corpus ipsius iacet.
ubi membra ipsius laborant. ibi esse debes ut sub
capite sis. et predicari in nomine eius remissi
onem peccatorum et cetera. Extende caritatem per to
tum orbem. si vis xpm amare. quia membra xpi per
orbem iacent. Si amas partem divisus es. Si in
corpore non es. sub capite non es. Quid prodest quia di
cis te credere et blasphemas? adoras il
lum in capite. blasphemas in corpore.
Amat ille corpus suum. Si tu te precidisti a cor
pore ipsius. caput non se precidit a corpore suo.
Clamat caput de super. sine causa me hono
ras. tamquam si vellet tibi aliquis osculari ca
put. et calcare pedes. Nonne inter verba hono
rantis clamares et diceres. quid facis homo?
calcas me. Nonne clamat ipsum caput nolo
honorem tuum. calcare me noli. Iam tu dicis il
lud caput. te osculari nolui. amplecti te
nolui. Non vides o stulte quia quod vis amplec
ti per quandam compaginis unitatem pervenit
ad id quod calcas. Sursum me honoras deor

lapis multo est uilior quam saphirus in natura.
sed in misticis sensibus ualde inuenitur et ipse pre
ciosus. Est enim fortissi
me nature. ut omnium sculpentium argumentis
resistat. atque ideo significat sanctos qui inuictissi
mi sunt contra aduersa totius seculi. Smaragdus preciosus est. ut
omnem uirorem herbarum superet. et aerem etiam
circumfusum uiridem reddat. Reddit etiam imagi
nes aspicientium. si moles eius fuerit
ampla. Huius lapidis sunt genera multa. sed preciosis
simi smaragdini lapides repperiuntur in Sci
thie regione deserta. quos tamen custodiunt
griffes animalia terribilia et ferocia. que cor
pus habent leoninum. pedes autem rostrum et alas
ut aquila. ideoque per terram currunt ut leones. per aera
uolant ut aues. Que bestie custodiunt ipsam
deserti regionem. et seruant ipsos lapides.
non quod ipse in suam eas conuertant utilitatem. sed
hominibus ipsos auferunt. cum quibus arimaspi
homines unum oculum habentes bellum ge
runt. ipsosque lapides eis auferunt. Que res in se pul
chrum continet mysterium. Lapis quippe smaragdus
qui ut diximus nimie uiriditatis est.
Christum significat. qui pascua eterne refectionis
suis daturus est fidelibus. Porro desertum illud

in quo lapides reppererunt. significat corda sanctorum qui se et a terrenis et huius mundi curis longe faciunt. ut in secreto cordis sui quiete domino servire possint. unde unus eorum dicit. Ecce elongavi fugiens. et cetera. in quorum cordibus invenitur lapis smaragdus. quia in ipsis habitat christus. Sed adsunt griphes. i. maligni spiritus. qui christum nituntur tollere fidelibus. ne quod ipsi eum habeant. sic invidentie hominibus. temptando eum auferunt. Sed sunt arimaspi unum oculum habentes. i. electi oculum mentis possidentes. qui bellantur cum grifibus. hoc est cum malignis spiritibus christum sibi rapientes.

Quintus lapis pretiosus. Sardonix compositus est ex sardio et onice. cuius genera plurima sunt. sed speciosior in coloribus distinguitur in modum unguinis. qui in subteriori parte habet colorem nigrum. in medio rubicundum. in superiori candidum. vel aliter. primum habet nigrum. medium candidum. superius rubeum. significat sanctos qui nigri. i. despecti. contemptibiles et abhominabiles videntur. sed tamen in novitate per gratiam christi semper splendore fidei irradiantur adeo ut si necessitas ingruerit

etiam per caritatis officium proprium sanguinem non so
lum pro amicis sed etiam pro ipsis fundere et non me
tuunt inimicis. quod significatur per colorem ru
beum. Sardius terre rubre speciem habet. ideo
qui significat sanctos. qui licet ad sublimia in
telligenda et contuenda ducuntur. tamen
suam semper student recognoscere fragili
tatem recordantes se esse filios ade. qui terra
rubra interpretatur. Bene autem lapis hic .vi.
loco ponitur. qui terre rubre tenet speciem.
quia primus homo .vi. die conditus est. cui dictum
est. terra es. et in terram ibis. Chrisolitus quasi au
rum fulget. et videtur emittere ex se
quasi clara ardentes scintillas. cuius spe
cie significantur qui luce superne sapientie
resplendent. suasque audientes atque sen
tentias cum verbo exortationis velut scin
tillas in proximos effundunt. Aliter. Chri
solitus gemma aurei coloris. chrisis aurum.
olon totum dicitur. Inde chrisolitus aureus totus.
Berillus .ii. colores habet. viridem et pallen
tem. per quem illorum vita designatur qui eterne con
templationi bonorum actuum pondere inherent.

et iterũ cũ a fine ministrationis q̃si ad
palloreredeunt. dũ exteriora p actiuã
intra fr̃ib. ministrare studeant. et q̃ paulo
ante fuerant uiridi in dĩ contemplatio
ne. pallescet iterũ interposita lũ iterũ ad
ministrationẽ plurimũ. Iaspis officium te
pazio. lapis omniũ lapidũ colores in se
habet. unde et nomen accepit. q̃a pan
omĩe dr̃. Significat aut̃ scõs omnib. uir
tutib. refertos. et q̃ si multis colorib.
sic multis uirtutib. lucentes. Chrysopras
sus aurei coloris ẽ et uiridis. q̃ ipso nomine
manifestat. Significat aut̃ electos sapi
entia resplendentes. et uiriditate fidei
sẽp ad cęlestia tendentes. Iacinctus simi
le aq̃ radio solis pfusę. et in hoc signifi
cat doctos. sapientia diuina repletos. q̃
significat p solis radios aq̃ inmissos. A
metist. in colorib. principalib. respin
git. i. purpureo. uiolatio. rosiceo.
et in hoc significant scĩ. q̃ cęleste ha
bitũ gerit in mentis. et ad societatẽ
angelorũ nitantur. q̃d significat p pupurã. In ui
ola q̃ humili herbarũ odore. humilitas
exprimit. In rosaceo colore caritas uel
ligit. quantamq; illis uigeat usq; ad mar
tyrium p fusionẽ sanguinis incitat.

ad necessitudinem fletum. atque ita congregamus
carbones super capite eorum; De quibus scriptum est;
Sagittę potentis acutę cum carbonibus
desolatoriis. ut quo de altari a seraphin
carbo sublatus labia prophetę purgavit.
ita et inimicorum nostrorum peccata purgent.
ut vincamus in bono malum. et benedicamus
maledicentibus; Fratres ... SCD LUCA.
QUIS IBI VELIT ABSCRIPTUM; IN EVANGELIO.
Et non receperunt eum. quia facies eius erat vadens
in hierusalem. ut cum complerentur dies adsump
tionis eius ut pascha celebraret. offirmavit
faciem suam ut iret hierusalem; Obfirma
tione enim et fortitudine operis ad passionem
sponte properantis. Cumque ingressi essent
vicum samarię ut pararent ei non susceperunt
eum quia facies eius erat vadens in hierusalem;
hostili inter se samaritani atque iudei dis
cordant odio. et cum omnes oderint gentes
pro loco contra se furore baccantur. dum utrique
de legis possessione contendunt et in tantum se
mutuo persecuntur. ut postquam iudei de babi
lonia sunt reversi. edificationem templi same
ritani inpedierint. Cumque vellent et ipsi
cum eis edificare templum. responderunt
iudei; Non licet et nobis et vobis edificare
domum domini. Denique pro summa iniuria
pharisei exprobrant domino. Nonne demonium
habes. et samaritanus es. Et in para
bola de hierusalem descendentis hiericho
samaritanus ponitur pro [illegible] atque misericordia
:: festinans dominus pergere in hierusalem. ut ...

qđ malus benefecerit; Ad pt'eu samaritanę
scriptu est; Non eni coutuntur samaritani iudeis;
Videntes aut samaritę dnm hierusalem pgere
id ē. ad ostes suos quod audierant adiscipulis
ei. q adparandu hospitiu uenerant iudeu
ēē. cognoscunt & quasi iudeu atq; alienu
& eu q ad inimicos pgere suscipere noluer.
quā quā & alia nobis subtiat intelligentia
quod uolutatis dni fuerit n suscipi a sama
ritis q festinebat hierusale. ibiq; pati &
sanguine fundere. neoccupat susceptio
ne samaritica & doctrina gentis illius
passionis differret diem. ad qua uenerat
sustine da; Vnde dic & inalio loco;
Non ueni nisi ad oues pditas dom' isrl.
Et aptis pcepit. ciuitates samaritanoꝝ n in
trabitis. uolens tollere occasione psecutio
nis iudaicę ne postea dicerent; Crucifixim'
eu. q se inimicis nris & hostib; uincxerat
facies igit ei erat pgens hierusale; Et idcir
co iuxta altera intelligentia n receper eu
samaritę. q festinabat ingredi hierusale;
Vt aut n reciperent. fuit dominicę uolutatis;
Si nos quoq; qui editi interra sum celum cons
cendim' ubi est qđ ... ueritas dic. nemo
ascendit incelu nisi q de celo descendit. filiu
hominis q ē incelo. Cui nimiru sententię
stati obuiat. qđ hec ide ueritas dic; Pater,
uolo ut ubi ego su. & illi sint mecu. Que sibi
inuerbis suis n discrepat. sed ad inquirenda hęc
quasi discordantia studiu nrę mentis in
flamat;

Omnis enim nos qui in eius fide nati sumus. eius procul-
dubio corpus existimus; Quia igitur mira
dispensatione pietatis membrorum suorum
capitud nostris factus est. repulsa reproborum
multitudine solus est. etiam nobiscum; Nemo ergo
ascendit in celum nisi qui de celo descendit
filius hominis qui est in celo quandoquidem nos unum cum
illo iam facti sumus. unde solus uenit in se.
illuc solus redit etiam in nobis. Et is qui in
celo semper est. ad celum cotidie ascendit quia qui di
uinitate super omnia permanet. humani
tatis sue compage sese cotidie ad celos trahit.
HIERONIMUS IN MATHEU; Si quis te percusserit
in dextra maxilla tua, prebe illi et alteram.
Et illi qui uult tecum iudicio contendere et tu
nica tua tollere. remitte et pallium;
Ecclesiasticus uir describitur. imitator eius qui dicit.
Discite a me quia mitis sum. et humilis corde.
Et pollicitatione sua percussus. alapa comprobat;
Si male locutus sum argue. si autem bene.
quid me cedis. Tale quod et dauid loquebatur
in psalmo; Si reddidi retribuentibus
mihi mala. Et hieremias in lamentationibus.
Bonum est homini cum sederit solus. ab ad-
olescentia sua; Dabit percutienti se maxil-
lam. saturabitur obprobriis. Hoc aduersum
eos qui putant alterum deum legis. alterum
euuangelii. quia et ibi et hic mansue-
tudo docetur; Secundum misticos intellectus
percussa dextera nostra non iubemur sinistra

p̄bere & alteram. hoc est alteram dextram; Iust9
eni sinistram n̄ habet; Si nos hereticus in
disputatione pcusserit & dextrum dogma
uulnerare uoluerit. opponatur ei aliud de
scripturis testimonium. & tamdiu uerberati
succedentes sibi dextras p̄beamus. donec
inimici ira lassescat;
Nemo mittit commissuram panni rudis. in
uestimento ueteri; Tollit eni plenitudinem
eius de uestimento. & peior scissura fit; Neq;
mittunt uinum nouum in utres ueteres.
alioquin rumpentur utres & uinum effundetur.
& utres peribunt. S; uinum nouum in utres
nouos mittunt. & ambo c̄seruantur; Quod dicit
hoc est; donec renatus quis fuerit & ueteri homine
deposito p passionem mea nouum nouum hominem
induerit. n̄ potest seueriora ieiunii & con-
tinentie sustinere p̄cepta. ne p absteritate
nimia. etiam credulitatem quam nunc habe-
uidetur amittat. Duo autem exempla posuit.
uestimenti & utrium ueterum & nouorum;
Veteres debemus intelligere scribas
& phariseos; P lagula eni uestimenti noui
& uinum nouum. p̄cepta euuangelica sentienda
quae n̄ possit sustinere iudei. ne maior scissura fiat; Tale quid & galathe facere
cupiebant. ut cum euuangelio legis p̄cepta
miscerent. & in utribus ueteribus mitte-
rent uinum nouum S; apostolus ad eos loquitur;
O insensati galathe quis uos fascinauit

uertatur non obaudire. d. Estote ergo prudentes
sic serpentes. & simplices sic columbę ut
per prudentiam deuitent insidias. per simplici-
-tatem non faciant malum; Serpentis astucia
ponitur in exemplum. quia toto corpore occultat
caput. & illud in quo est uita protegit. ita & nos
toto periculo corporis caput nostrum quod est xpc
custodiamus. Simplicitas columbarum ex spiritus sancti
specie demonstratur. Unde dicit apostolus.
Malitia paruuli estote;
Q. uicumque dixerit uerbum contra filium hominis
remittetur ei qui autem dixerit contra spiritum sanctum
non remittetur ei neque in hoc seculo. neque in futuro;
Ergo quidam nouatianos episcopos atque presbiteros
post blasfemiam spiritus sancti in suum recipiunt
gradum cum saluator dicat omne peccatum
& blasfemia dimittetur hominibus; qui autem
in spiritum sanctum blasfemauerit. non dimittitur
nec in presenti tempore. nec in futuro.
nisi forte illud de marco contra istam
summam exemplum. qui causas tante
ire manifestius expressit dicens:
quia dicebant. spiritum inmundum habet;
Ergo quicumque opera saluatoris beel
zebub demonum principe deputauerit
& dixerit filium dei habere inmundum
spiritum huic nullo tempore blasfemia
remittitur. uel ita locus iste intellegendus.
Qui uerbum dixerit contra filium hominis
scandalizatus carne mea. & me homi-
-nem tantum arbitrans quod filius sim.

fabri & fratres habeat iacobu & ioseph & iuda
& homo uorator ui· tat opinio adq; blas femia.
quaqua culpa ñ careat erroris. tam hab&
uenia ppt corporis uilitate; Qui aut manifeste
intelligens opa di c deuirtute negare ñ possit
eade simulat' inuidia. calumniator & xpi
diq; ubj & opa sps sci dic ee. belzebub. istí ñ
dimittit neq; in psenti sclo. neq; in futuro;
Mulier q; fermtu accipit & abscondit illud
in farinę satis trib; donec fermtet totu. t pdi
catio inuidet apostolica t ecc̄la q; de diuisis gen
tib; c gregata; ; hec tollit fermtu. notitia scilic&
& intelligentia scripturar. & abscondit illud
in farinę satis trib; ut sps anima ι corp' in unu
redacta ñ discrepent int se. s&uduo ι tribus
co uenerit. ipetrent apatre qdcuq; postulauerit;
Differt loc iste ualt; Legim' in platone ι philo
sofor dogma; uulgatu. tres ee in humana
anima passiones. ΤΟ ΛΟΓΙCΤΙΚΟΝ. qd nos
possum' intptari racionabile. ΤΟ ΘΥΜΙΚΟΝ. qd
dicim' plen ire t irascibile. ΤΟ ΕΠΙΘΥΜΗ
ΤΙΚΟΝ. qd appellam' cocupiscibile. & putat
ille philosof' rationabile nrm in cerebro.
ira in felle. desideriu in iecore cōmorare. & nos
g si acceperim' fermtu euuangelii scar scrip
turar de q sup dictu; tres humane anime pas
siones in unu redigentur. ut in ratione pos
sideam' prudentia. in ira odiu ctra uitia in
desiderio cupiditate uirtutu. & hoc totu fi&
per doctrina euuangelica qua nobis mat ecc̄la
prestitit; Dica & tertia q ruda intelligentia

ut curiosus lector e pluribus quod placuerit legat.
Mulierem ista et ipsi ecclesiam interpretantur que fidem hominis
farine satis tribus commiscuerit, id est credulitati patris
et filii et spiritus sancti; Cumque in unum fuerit fermentata.
non nos ad triplicem deum. sed ad unius divinitatis per
ducit noticiam. farineque sata tria diversa licet in singulis
diversa natura. ad unitatem trahunt substantiae.
Pius quidem sensus sed numquam parabola et dubia enig
matum intelligentia potest ad auctoritatem doc
matum proficere. Satum autem genus est mensure iux
ta morem provincie palestine unum et dimidium
capiens modium; Ipse autem respondens ait illis;
Quare et vos transgredimini mandatum dei propter
traditionem vestram. Nam deus dixit. Honora patrem
et matrem. et qui maledixerit patri vel matri. mor
te morietur; Vos autem dicitis. Quicumque dixerit
patri vel matri munus quodcumque est ex me tibi proderit. et non
honorabit patrem suum aut matrem. Honor in
scripturis non tantum in salutationibus et officiis
deferendus. quantum in elemosinis ac munerum
oblatione sentitur. Honora inquit apostolus
viduas. que vere vidue sunt. Hic honor donum
intelligitur. et in alio loco presbyteri duplici
honore honorandi. maxime qui laborant in
verbo et in doctrina dei. et per hoc man
datum iubemur ut bovi triturantis non claudamus os.
et dignus sit operarius mercede sua; Preceperat
dominus vel inbecillitates vel etates vel penurias pa
rentum considerans. ut filii honorarent etiam in vite Cettā
necessariis ministrandis parentes suos; Hanc
providentissimam dei legem volentes scribe farisei que

sub uertere ut impietatem sub nomine pietatis
inducerent. docuerant pessimos filios. ut si quis
ea que parentibus offerenda sunt deo uouere noluerit
q(ue)r(itur) pater. oblatio domini preponatur parentum
muneribus. uel certe ipsi parentes que deo consecrata
cernebant ne sacrilegii crimen incurrerent decli
nantes egestate c(on)ficiebantur. atque ita fiebat. ut
oblatio liberorum sub occasione templi et dei in sa
cerdotum lucra cederet. Hec pessima fariseorum
traditio de alia occasione ueniebat. multi ha
bentes obligatos ad c(on)sumendum aere alieno. et nolentes sibi cre
ditum reddere. delegabant sacerdotibus ut exacta
pecunia ministeriis templi et eorum usibus deseruiret;
Potest autem et hunc habere sensum. munus quod ex me est
tibi proderit; Conpellitis inquit filios. ut dicant
parentibus suis; quodcumque donum oblaturus eram deo
in tuos consumo cibos tibique prodest pater et mater. ut
illi timentes accipere quod deo uiderint mancipatum
inopem magis uellent uitam ducere. quam
comedere de consecratis.
Annon legistis in lege quia sabbatis sacerdotes in templo
sabbatum uiolant. et sine crimine sunt. Et calum
niamini in quod discipulos meos qui per segetes
transeuntes spicas triuerint. et hoc fecerint
necessitate famis cogente. cum ipsi sabbatum
uioletis in templo inmolantes uictimas.
cęcidentes tauros. holocausta super
lignorum struem ita incendio concremantes
et iuxta alterius euangelii fidem circumci
dentes paruulos in sabbato. ut dum aliam
legem seruare cupitis sabbatum destruatis.

nu quā aut leg̃ d̄i sibi ē transgressus & prudent
ubi transgressionis discipuli sui argui po
terant · dauid & achimelech dic exepla sectatos.
Ve uob scribe & farisei hẏpocrite. q circuitis
mare & arida ut faciatis unu pselitu. & cu
fuerit fact⁹. facitis eu filiu gehenne duplo
quā uos; Neo studio seruam⁹ questa. qq; rim⁹.
Scribe & farisei totū lustrantes orbem pp ter
negotiationes & diuisa lucra tā ad discipulos
capta dū qm p imaginē scitatis studiū
habebant de gentib; facere pselitu .i. aduena
& incircucisu miscere plo di; Sed q ante ducet
ethnic⁹ simplicit errabat & erat simt filius
gehenne uidens magistros uitia & intelli
gens destruere eos ope q dubis docebant.
reuertitur ad uomitu suū. & gentil fact⁹.
quasi p uaricator maiori pena dign⁹ erit;
Filius aut uocatur gehenne qm filius
perditionis. & filius hui scli. Vnqsq;
enī cui⁹ opa agit. ei filius appellatur;
Cū g uideritis abominationem desolatio
nis q; dicta ē a daniele ppheta stantem
in loco sco q legit intelligat; Potest aut
simplicit aut de antixpo accipi. aut de ima
gine cesaris quā pilatus posuit in tēplo.
aut de adriani equestri statua. que in ipso
sco scōr loco usq; in psente die stat. Abo
minatio qq; scdm uetere scriptura
idolū nuncupatur. & idcirco additur desola
tionis. q in desolato templo atq; deserto
idolū positum sit. Dedicauit illa hora

abcde f ghiklmnopqrst uxyz 3 ;

& hora nemo scit. neque angeli celorum. neque filius.
nisi pater solus. Scriptum legimus. Omnia que patris sunt.
mihi tradita sunt; Si omnia patris filii sunt qua ratione
unius sibi diei noticiam reservavit et noluit ea
communicare cum filio. Sed et in hoc inferendum;
Si novissimum diem temporum ignorat. ignorat et penultimum
& retro omnes; Neque enim potest fieri.
ut qui primum ignorat. sciat quid secundum sit. Igitur,
quia probavimus non ignorare filium consummationis diem
causa reddenda. cur ignorare dicatur. Apostolus
super salvatore scripsit. in quo sunt omnes thesauri
sapientie et scientie absconditi sunt; Quare
absconditi. post resurrectionem interrogatus
ab apostolis de die. manifestius respondit;
Non est vestrum scire tempora vel momenta que pater posuit
in sua potestate; Quando dicit non est vestrum scire.
ostendit quod ipse sciat. sed non expediat nosse
apostolis. ut semper incerti de adventu iudicis.
sic cotidie vivant. quasi die alia iudicandi sint;
Denique et consequens evangelii sermo id ipsum
cogit intelligi. dicens quoque patrem solum nosse;
In patre. comprehendit et filium; Omnis enim pater.
filii nomen est;
Queritur quomodo supra scriptum sit. surget enim gens
contra gentem. & regnum contra regnum et erunt
pestilentie et fames et terre motus. et nunc ea
futura memorantur. que pacis indicia sunt;
Sed estimandum iuxta apostolum quod pugnas
et dissensiones. pestilencias. fames et terre motus
& cetera quibus genus vastatur humanum. brevis
subsecutura sit pax. que cuncta omnia repromittat.

ut fides credentium cum probetur. utrum transactis
malis. sperent iudicem ee. uenturum. hoc est
enim quod in paulo legimus. Quando dixerint pax
& securitas. tunc repentinus eis superueniet in
teritus sic dolor parturientis. & non effugient.
Tunc duo erunt in agro. unus adsumetur & unus
relinquetur. due molentes in mola. una ad
sumetur & una relinquetur. Tunc in quo duo erunt
in agro. quando tempore uidelicet consumationis
atque iudicii duo in agro pariter inuenientur.
eundem habentes laborem. & quasi pariter semintes.
sed fructus laboris non eque recipientes; due quoque
molentes simul erunt altera adsumetur. &
altera relinquetur; In duobus qui in agro commo
rantur in duabus que pariter molunt. & synagogam
intellegere debemus. & ecclesiam que simul
molere uidentur in lege. uel de his de scriptu
ris farinam terere preceptorum dei. & ceteras here
sesque aut de utroque testamento. aut de altero
uidentur molere farinam doctrinarum suarum.
& cum unum nominis xpiani propositum habeant.
non eadem mercedem recipient. aliis ad
sumptis. & aliis derelictis;

pater noster qui es in celis sanctificetur

.hysidor.

Necesse est illos restaurare ad locum honoris. qui per penitentiam reconciliationem meruerunt diuinę pietatis. hi enim in merito esse queunt adeptę dignitatis statum. qui per emendationem penitentiae recepisse noscuntur uitę remedium. Idem uel forte magis ambiguum sit diuinę auctoritatis sententia confirmat. Ezechiel enim propheta sub capo preuaricatricis hierusalem ostendit post penitentię satisfactionem. pristinum restaurari honorem. Confundere inquit iuda. & porta ignominiam tuam. & post paululum. & tu inquit & filię tuę reuertimini ad antiquitatem uestram. Quod autem dixit confundere. ostendit post confusionis id est peccati opus debere quemquam erubescere. & pro amissis celerius uerecundam frontem humo prostratam demergere: pro eo quod opus dignum confusionis perpetrauit. deinde precepit ut portet ignominiam. id est dehonorationem nominis siue dignitatis. Ergo dum quisquis post opera confusionis suę confunditur. atque ignominiam suę dispositionis lugens cum humilitate portauerit. reuocari secundum prophetam ad priorem statum poterit. Item iohannes euangelista ephesi ecclesię inter cetera simile quiddam scripsit. Memor esto unde cecideris. & age penitentiam. & priora opera tua fac. Alioquin uenio tibi. & mouebo candelabrum tuum de loco suo. In angelo. ecclesię prepositum id est sacerdotem ostendit. iuxta malachim qui dixit. labia sacerdotis custodiunt scientiam. & legem exquirunt ex ore eius. quia angelus domini exercituum est.

Prepositus ergo lapsus in titulum. per istam monet ut memor sit unde ceciderit. & peniten

tiam agat · et prima opa faciat · ut n moueat
candelabrũ ei · Nã candelabrũ angli · doctrina
sacdotalis · uel honor potestatis quã gestat intel
ligit iuxta qd scriptũ apud samuhelẽ legim
in dãnatione heli · Oculi ei caligauerant nec
poterat uidere lucna di antequã extingueret ·
Lucna quippe di fuerat · quando dignitate sacdo
tali pollens · iustitia sacdotali fulserat · Quã
extinctã pphta asserit · dũ ob scelera filiorum
sacdotis potestatẽ meritorumq. lum amisit ·
Candelabrũ ergo siue lucerna sacdotis quę in
telligunt carismata honoris tunc iuxta iohn
extingunt ut moueat quando post delicti casũ
neglecta penitentia · admissa non deflent scelera ·
Non enĩ dix pro eo qd cecidisti emouebo candela
brũ · sed nisi penitentiã egeris · mouebo cande
labrũ · Ergo quenquã peccantẽ ppositum
si puenerit penitentia debitu utiq. sequetur
reparatio meriti · Ut in publicis · q abscidt scelera
sua · et cr · Nã et ipsũ qd canonum censura post
vii annos remeare penitentẽ instituit pristi
nũ p capit · n hoc ex conlatione propria arbitrati
patres · sed potius ex sententia diuini iudicii san
xer · Nã legit qd maria soror moysi pphetissa
dũ obtrectationis aduersũ moysen incurrisset
delictũ · ilico stigmate lebrę pfusa · Cumque
paceret moyses ut emundaret · pcep eam ds
extra castra egredi vii dieb; et post emun
datione · rursus eã in castris admitti · Maria
ergo soror aaron · caro intelligit sacdotis ·

Que dū sup̄bie dedita sordidissimis corruptionū
contagiis maculat᷑. extra castra vii dieb; id est
extra collegiū scē ecle vii mensib; proicit᷑.
Qui post emundatione uitiorū loci sue pristine
dignitatis recipit meritū. & ideo potest restau
rari ppa honore. qui p penitentie satisfactionem
non ppa delicta deflere. Cū uero non posse restau
rare. qui nec luget que gessit. & lugenda sine ullo
pudore religionis ut timore diuini iudicii committ.
Nam & post pcedentes nob patres sequim. quia actore
a scā doctrina illorū n discedim. decapite itaq.
incipientes usq in .IIII. altaris ministrū hanc
formā seruandā cnoscim. ut quia minore maior
pcedit sicut honore ita & crimine. Ita cum ma
ior sequit culpa. maior inpiter uindicta. &
post penitentia credat ee infructuosa. Quid
enim pd& triticū seminare. & fructū illius non
colligere. aut dn domū construere. & illic n habi
tare. & post dignā ergo satisfactione credim pos
se redire ad honore. ppha dicente. Numquid qui
cadit n adiciat ut resurgat. & q auersus ē n re
uert. & alibi idē ppheta ait. In quacumq die
cuersus ingemuerit saluus erit. & psalmista.
Cor mundū crea in me ds. Ne proicias me. & cet.
Dū pat ne ado piteret prolapsi culpa alienam
rex & ppha simul rapuisse se uxorē ete me fac
tus expauit ppheta iudicante flagitiū. Sed pe
nitentiā agens adidit. Redde m laetitiā salutaris
tui. Si enim se dignū do ppenitentiā n fecisset
nequaquā alius pdicaret. dicens. Docebo

in quos iras tuas. Dũ enim peccata sua prospe
ppha mundata p penitentiã. non dubitauit
predicando curare aliena. & sacrificiũ de
semet ipso offerre dõ studuit cũ dix. Sacri
ficiũ dõ sps cõtribulatꝰ. Ad hec ista suffi cerent
sed omnis sententia q plus sacre scripture
testimoniis confirmatur. eo facilius creditur. De hoc
dñs p prophetam. Nolo mortẽ peccatoris. De hoc
peccantib; dicitur. In quacũq; die peccator cõuersus in
gemuerit saluus erit. Si enim redemptor nr̃ qui pec
catores ñ perdere uenerat sed iustificare in obliuione
peccantiũ delicta derelinquit. Quis hominũ con
depnare audeat eos eorũ cũ apłs dicat. Ds est qui
iustificat. quis est q condepnet. Ad fontem misẽ
recurrentes xugtcam pferam sententiã.
Gaudebo inquã sup uno peccatore. & ouẽ p
ditã xcviiii non errantib; relictis ad ouile hu
mero reportauit. Cur post penitentiã ad ecclesię
ministeriũ lapsus ñ reuocetur. Quid ẽ enim grauius
carnale delictũ admittere. sine quo de paucis
multi uiuunt. aut di filiũ timõe negare. In quo
hunc ipsũ beatũ petrũ principẽ apłor lapsũ ẽẽ
cognoscimꝰ. S; pꝰ negationẽ penitentia ẽ secuta.
& pꝰ penitentiã miscđa data q ad apłatũ reuocare ñ
distulit. q se ipsũ negare pdix. De his ita dicta suffi
ciant ut illũ quẽ cõspicis delicta fletu deflere. incõs
pectu diuinitatis ñ dubites miscđam cõsecutũ. q illũ pec
cantẽ reusũ ñ despicit. q peccatores p sanguinẽ
suũ redimere uenit. GREGORIUS PAPA DE PRIUI
LEGIIS MONASTERIORU AD IOH EPM SCILLITANU.
Graue nimis & cetra sacerdotale ẽstat eẽ pposito uell.

cuiquã monasterii priuilegia oli͂ indulta ẽ ostendere.
et ad irritu͂ que sic ꝓferat disposita uia deducere. Jaq;
nob͂ se questi monachi castellenses. q̃d infra metas ure
ciuitatis ẽ constituti. q̃ idẽ monachi que dam contra ea
que ꝑdecessorib; uris ꝑmissa ẽ consuetudine longa seruata
sunt festiuitatis inducere. ⁊ antiquã ordinationẽ q̃dã
ꝑ inuditam nouitatem turbare.

Carbunculus autem dictus quod sit igneus
ut carbo. cuius fulgor nec nocte uincitur.
Lucet enim in tenebris. adeo ut flammas
ad oculos uibret. Genera eius xii. sp̃
tantior quæ fulget. Aug͂. Asbestus lapis
ẽ. qui cum nullũ habeat ꝓprium ignẽ. accep
tum alieno. sic ardet ut nũquam possit extin
gui. Adamans indicus lapis ẽ paruus et in
decorus. ferrugineum habens colorẽ. et
splendorẽ christalli. nũquam autem ul
tra magnitudinẽ nuclei auellanæ inue
nitur reppertus. Hic nulli cedit materiæ.
nec ferro quidẽ nec igni nec umquam
incalescit. Unde et nomen interpretatione
greca indomitus accepit. Amantos enim
indomitus dicitur. Sane allectorius traditur.
quod lapis specie cristallina, fabe modo in
gallinatiorum uentriculis inuenitur. apt͂
ut dicitur ꝑliantib;.

Incipit Synonima Ciceronis

[illegible] suo Cicero salutem. Collegi ea quae a pluribus modo dicerentur [illegible] quo [illegible] ut [illegible] plenumque multo [illegible] in habitus formas poterit. [illegible] conve[illegible] & [illegible] in pluribus loci[s] [illegible] capitulo [illegible] quos memoriae fugeret [illegible] significationibus [illegible] [illegible] in capitulis [illegible]

Abdicatu[illegible]	[illegible]	suffragia
[illegible]	[illegible]	apparatia
a[illegible]ensum	portus	in[illegible]
[illegible]	Ambitio	[illegible]
[illegible]	gratia forensis	[illegible]
[illegible]	blanditiae	[illegible]
[illegible]	popularitas	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	exhibere
[illegible]	toga candida	ade[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	honores	praestolari
	[illegible]	A[illegible]

tela
insigna
ornamenta militaria

DE FLUMINIB;

Amnis
fluuius
flum̄
riuus
torrens
aquecursus
impetus aque
fontes
putei
scatebre
ortus aquaru
Ambit
circuuenit
circundat
colubat
amplectitur
includitur
cingit

Audita
renuntiata
adlata
cognita
inspecta
comperta
explorata
inquisita
Adubitamu
adnouissimu
adpostremu
Acerse
affecte
turbate
aterrite
diminute
quassate
labefacte
conuulse
Aduerse
dubie

tropide
triste
lasse
Acapite
attendite
cognascite
uidete
discite
animaduertite
Addit
adducit
adferunt
adnectit
adtexit
auget
Auspicia
omina
portenta
prodigia
ostende
monstra

DE ANIMALIB;

Animalia
belue
pecudes

DE AUIBUS

Aues
uolucres
alites

Apparet mihi
liquet mihi
sed et animo
persuasum est
non dubium est
certum habeo
certum scio

DE AMARITUDIN(E)

Amaritudo
lingue acerbitas
uirus
fel
uenenum

Audacia
temeritas
confidentia
improbitas
nequitia

DE CUPIDITATE

Auidus
cupidus
rapax
auarus
sordidus
adpetens
alieni
insatiabilis
inexplicabilis

DE MOLESTIA

Amarus
acerbus
inuisus
grauis
molestus
odiosus
putidus
infensus

DE AUXILIO

Adiuuat
succurrit
subuenit
sustinet
sustentat
opem fert
auxilio est
subleuat
presidio est
tuetur
defendit
protegit
propugnat
presidet
consolatur

DE DILECTIONE

Amat
diligit
magnificat
carum habet
osculatur
amplectitur

Adoriri Agoso	ng Uberius	Adcognitionem
Conari	Amplius	Adsententiã
Adgredi	Maius	Adflixit
Ordiri	Plenius	Prostrauit
Incipere	Anceps	Obpressit
Instruere	Ambiguũ	Elisit
Inchoare	Dubium	Euertit
Informare	Incertum	Spoliauit
Initium facere	Amicus	Nudauit
Ademit	Sodalis	Exuit
Abstulit	Familiaris	Euoluit
tulit	Domesticus	Aptus
Priuauit	Necessarius	Idoneus
Eripuit	Animaduertit	Utilis
Detraxit	Adtendit	Adcõmodatus
Extorsit	Notat	Adpositus
Expressit	Obseruat	congruens
Exigit	Adhibet animũ	Conueniens
Consumpsit	Adfidem	Habilis
Auctus	Adiusiurandus	Oportunus
Cumulatus	Adreligionem	Consentaneus

Consentiens
Aduersis rebus
Dubiis
Lapsis
Trepidis
Artis
Strictis
Exiguis
Tristibus
Adflictis
Perturbatis
Inbecillibus
Inualidis
Languidis
Fatigatis
Fractis
Auxilium
Presidium
Opem
Adiutorium
Iuuamen
Adminiculum
Subsidium

Solatium
Oblectamentum
Requies
Leuamen
Adulescens
Iuuenis
Florens aetate
In integris uiribus
Ineunte adulescentia
Aedissit
Aedificatur
Extruitur
Statuitur
Excitat
Collocat
Locatur
Ponitur
Acceptum
Comprobatum
Gratum
Iocundum

Accelerat
Adproperat
Maturat
Adpropinquat
Repraesentat
Artat
Angustat
Premit stringit
Densat
Accessio
Additamentum
Adpendix
Alit
Nutrit
Educat
Educit
Aditus
Ingressus
Accessus
Introitus
Uestibulum
Limen.

Ianus
Austerus
Tetricus
Supciliosus
Tristis
Seuerus
Grauis
Veteris scientiae
Priscae
Antiquat
Appellat
Salutat
Nominat
Vocat
Nuncupat
Dicat
Usurpat
Belua
Iumentum
Asinus
Sus

Luteus
Lutulentus
Plumbeus
Pecus
Blanditur
Palpatur
Adsentatur
Adulatur
Adserit
Ancillatur
Bonis
Secundis
Laetis
Pros[...]peris
[...] Comodis
[...] felicib
Benignefacit
Ingratiam
Conciliat amicos
Parat amicos
Bellum ciuile

Intestinum
Domesticum
Arma ciuilia
Rabies.
Furor.
Motus ciuilis
Beneuertat
Beneadgbe
Beneueniat
Callidus
Vorator
Vafer
Versutus
Astutus
Subdolus
Insidiosus
Confusus
Inordinatus
Inpolitus
Incenditus
Obscurus

Causam agere
Defendere
Orare
Patrocinari
Clausa
Obsepta
Obposita
Obstantia
Calamitas
Cedes
Clades
Tempestas
Incendium
Ruina
Caterua
Globus
Legio
Turba
Grex
Exercitus
Manus
Multitudo.

Numerus
Frequentia
Conuentus
Coetus
Conlatio
Comparatio
Contentio
Conscius
Socius
Particeps
Adiutor
Minister
Admissus
Adhibitus
Adsumptus
Adiunctus
Correptus
Sonus
Strepitus
Sonitus
Conflictus
Fragor

Cursor
Adseruator
Adsecula
Contubernalis
Domesticus
Familiaris
Intimus
Cottidianus
Conuiua
Conuictor
Comes
Adsecula
Caligo
Nebula
Nubilum
Obscuritas
Opacitas
Concreuit
Congelauit
Induruit
Constrixit
Consolidauit

Caedit hostias	Cupiditas	Adulter
Uictimas	Ardor	Obscenus
Deos placat	Cupido	Inpudicus
Propitiat	Flamma	Incertus
Clara	Ignis	Probosus
Indubia	Clarum	Contaminatus
Perspicua	Insigne	Inquinatus
Inlustria	Nobile	Maculosus
Manifesta	Generosum	Turpis
Euidentia	Cessare	Foedus
Aperta	Cunctari	Inhonestus
Plana	Desinere	Flagitiosus
Dilucida	Causare	Deformatus
Obuia	Morare	Consumit
Occurrentia	Desidere	Dissipat
Admanu	Tergiuersari	Dilapidat
Anteoculos posita	Retractare	Lacerat
Commentatio	Refugere	Profundit
Exercitatio	Abnuere	Proicit
Meditatio	Corruptor	Comes
Assiduitas	Libidinosus	Facilis
Studium Cura	Famosus	Suauis

Dulcis	Requirit	Cernitur
Communis	Percontatur	Adtendit
Humanus	Interrogat	Aspicit
Iocundus	Sustitatur	Uidet
Tractabilis	Querit	Concupiuit
Remissus	Captat	Adiecit oculum
Indulgens	Affectat	Aduertit animū
Componit	Adtemptat	Conspiratio
Conlocat	Adpetit	Consensio
Copulat	Aucupatur	Coitio
Conserit	Conceditur	Conuentio
Comparat	Datur	Coniuratio
Connectit	Remittitur	Cohortatio
Conlungit	Tribuitur	Concilia
Conligat	Inpune est	Coetus
Deuincit	Sine fraude est	Conuentus
Constringit	Contemplatur	Concentus
Contexuit	Considerat	Circuli
Construit	Notat	Secessiones
Constipat	Intuetur	Conglobati
Coagmentat.	Inspicit	Congregati.
Consulit	Conspicit	Conferti.
		Consternati.

Condensati
Conlecti
In unum coacti
Conducti
Contracti
Constipati
Conuocati
Controuersialis
negotium
causatio
quaestio
contentio
disceptatio
iudicium
coniectura
Cohercitus
cohibet
continet
compescit
frenat
inhibet
supprimit
Cessit

in manu dedit
destitit
finem fecit
uictus est
superatus est
succubuit
Conficit
peragit
transegit
pascitur
Contemnunt
dedignantur
despiciunt
Fastidiunt
Superbiunt
Comportatum
Conuectum
Conlatum
Congestum
Conciliata
Placita
Momenta

Sensa
Uisa
Classes
Nauigia
Naues
Rates
Contundit
Fregit
Cohercuit
Compressit
Subegit
Compescuit
Sub iugum misit
Conditiones dedit
Cognita
Perspecta
Comperta
Explorata
Inquisita
Probata
Inuenta
Prouisa

Cluet
clarū est
cluere
clarumest
Contaminat
uiolat
polluit
coinquinat
Digere
Dicere
Exponere
Explicare
Demonstrare
Explanare
Docere
Indicare
Docet
Demonstrat
planū facit
Probat
Declarat
Ostendit

Colligit
Explicat
Enodat
Expedit
Diues
Locuples
Affluens
Abundans
Domi
In foro
In urbe
In pace
In otio
In toga
Diruere urbem
Delere
Excindere
Solo æquare
Detrahere
In planū redigere
Diuellit
Extorquet

Excruciat
Dilaniat
Demuit
Contudit
Fregit
Cohercuit
Compressit
Continuit
Subegit
Compescuit
Subiecit
Subluxit
Sub iugū misit
Redegit in potestatē
Redegit in ius
Redegit in dicionē
Leges imposuit
Condiciones dedit
Imperium imposuit
Sub lege misit
De manubiis
E tropheis

Deuictaris
Despolius
Demilitarium uictoria
Diuertit
Deplicat
Declinat
Deflectit
Deuitat
Decedit
Dies
Tempus
Hora
Casus
Fors
Fortunae
Dissimulat
Auertitur
Indormit
Neglegit
Deducit
Prosequitur

Comitatur
Iter ostendit
Consolatur amicum
Doctores
Praeceptores
Magistri
Eruditores
Artegrati·
Dixit
Promulgat
Exposuit
Prodidit
Elocutus est
Effatus est
Retulit
Narrauit
Nuntiauit
Indicauit
Loquutus est
Uerba fecit
Disseruit

Disputauit
Tractauit
Sermonē habuit
Orsus est
ɔ Defundit
Diluit
Purgauit
Dissoluit
Infirmauit
Domus
Familia
Gens
Origo
Stirps
Suboles
Progenies
Propago
Sanguis
Domum
Aedes
Lares

edes	Discrepans	Partitur
Potenates	Absurdum	Cedit
Tectum.	Dissonitum	Secat
Limen	Distans	Separat
Partes	Differens	Distinguit
Domesticus	Abhorrens	Secernit
Aras	Discors	Segregat
Focos	Discretum	Digerit
Sacra penetralia	Alienum	Deducit
Deos patrios	Uarium.	Dimouet
Difficilis	Direptum	Dissoluit
Morosus	Disiectum	Distulit
Fastidiosus	Disiunctum.	Disturbauit
Superbus	Disclusum	Dissipauit
Querulus	Disceptum.	Disiecit
Garrulus	Discretum	Diuerberauit
Suspicax.	Diuisum.	Dispersit
Delicatus	Diuulsum.	Diffudit
Dissimile	Distractum	Discedit
Dispar	Diuidit	Diripuit
Diuersum	Distribuit	Diuellit

Dolori cauit
Delectat
placet
Cordi est
Iuuat
Voluntati est
Gratum est
Acceptū est
In honore est
In precio est
Deliberat
Congestat secū
Consultat
Consilium quaerit
Sententiam inquirit
Refert
Communicat
Dignitas
Auctoritas
Honor
Amplitudo

Maiestas
Fastidium
Splendor
Gradus
Gloria
Decus
Laus
Honestas
Fama
Opinio
Celebritas
Humor
Deforme
Foedum
Turpe
Fastigiosum
Tetrum
Inhonestum
Pudendum
Erubescendū
Indecorum

Infame
Criminosum
Damnum
Detrimentum
Iactura
Incommodum
Dispendium
Diminutio
Desciscunt
Deficiunt
Destituunt
Deserunt
Desistunt
Derelinquunt
Doctrina
Littera
Scientia
Eruditio
Humanitas
Studium
Dolent

egre
acerue
indigne
molestē
grauit̄
crudelit̄

Dux
auctor
princeps
doctor

Deliberatus
sauciatus
confectus
exanimis
semineci s

Ductu
auspicatio
auctore
imperio
consilio
felicitate

Decoxit
inturbauit
foro cessit
soluendo non fuit
renunciauit creditorib(us)
eurauit bona

Exsul
extorris
profugus
pulsus
fugatus
exterminatus
eiectus
exturbatus

Emit
mercat(ur)
parat
nundinatur

Erganosuentu
praetendunt
obtendunt

obducunt
pretendere
obtendere
obducere

Extundere
elidere
excutere
euerberare
eicere
expellere
amore excludere

Eremia
occulta
secreta
solida
clara
canora
candida
suauis
iocunda
dulcis

Edax. glutto.
helluo.
Exuet.
nudauit.
Exultat.
gloriatur.
Emunctoriu.
forcipe.
adtã dẽ dã
candelã.
Elucidare.
Enucleare.
Manifestare.

transgredi.
Tum hinc
tum illinc
alias
Ualens
neruosus
lacertuosus
Uexata
lacerata
quassata
mulcata
adflicta
corrupta
fracta
dissoluta
discruciata
diuulsa
discepta
Uelocitas
celeritas
pernicitas

leuitas
agilitas
uigor corporis
alacritas
Uolucer
praeceps
uolucres
praepetes
Ui
arte
ratione
cura
uia
sapientia
prudentia
Uacillat.
nutat
fluctuat.
Uibrat
crispat
quatit

contorquet
Uietum
senile
fluuidum
turbidum
solutum
languidum
fluxum
molle
rugosum
Ueneratur
adorat
precatur
supplicat
inuocat
pacem poscit
Uigiliae
excubiae
stationes
Uersicoloria
fucata

colorata

Uigiliae
industria
labor
perseuerantia
pertinatia
eloquentia

Ut res tulit
ut res postulauit
ut poposcit
ut exigit
ut desiderauit
ut expedit
ut euenit
ut oportuit
ut par fuit
ut decuit
ut rectum fuit
ut aequum fuit
ut secundum
officium fuit

Uoluntas
mens
animus
consilium
sententia
iudicium
compositio
ratio

Usitatum
solitum
adsuetum
familiare
frequens
quotidianum
crebrum
adsiduum
uulgare

Uehementius
cupidius
acrius
ardentius
elegantius
pertinacius
uiolentius
inmoderatius

Uades
praedes
sponsores
receptores
adpromissores
uetat
inhibet
prohibet
arcet
submouet
ciet
absterret
abigit
repulit
refellit

Ueretur
timet

metuit
formidauit
horret
pauet
terret
Uociferatur
clamitat
queritur
testificatur
mouet
incendit
inflamat
incitat
innitat
stimulat
irritat
instigat
Uanus
gloriosus
uentosus
inanis

inflatus
popularis
ambitiosus
Uendibile
plausibile
populare
uulgare
Ulcisci
persequi
punire
uindicare
poenas expetere
Uastauit
pręda & egit
depopulatus est
hostiliter egit
crudeliter egit
Uidelicet
nimirum
profecto
certe

nempe
pręsertim
reuera
etenim
sine dubio
prorsus
plane
etiam
porro
proculdubio
Uallum
munitiones
muri
moenia
Ut audiuit
ut resciuit
ut cognouit
ut accepit
ut certior
redditus est
ut conperit

Nectuora preceptio

utuidit
utimollex
Uostitum
cultum
habitum
insignib(us) ornatu(m)
Uiox magna
plena
grandis
spolia
clara
canora
candida
suauis
iocunda
dulcis
grata
copiosa
affabilis.
Uitare
declinare

cauere
subt(er)fugire
opperit(ur)
praestolatur
expectat
sustinet

EXPLICIT
SYNONIMA
ARTIS RETO
RICAE

quid canora
quis uel quis canora
anora

FULGENTII EPISCOPI
AD CALCIDIU(M)
GRAMMATICUM

Nectuora precep
tio

Ne detiorum p̄ceptorū domine serenitatē quisquā
cuntasse inobedientiam putaret libellum & iā quē de abstru
sis sermonib; parari iussisti inquantū memoria extrica
subrogare potuit absolutum rescribui non faleratis
sermonum studente spumis quā rerum manifesta
tionib; dantes operam lucidantis. S.I.
Quid sit sandapila. Sandapilam antiqui dici uolu
er. feretrum mortuorū idē loculum n̄ in quo nobiliū
corpora sed in quo plebeiorum atq; dampnatorū ca
dauera portabantur. sicut stesimbrotus stasius.
de morte policretis regis samiorum describsit
dicens Posteaquam de cruce depositus sandapila S.II.
deportatus est Quid sit uispillio. Uispillio
nes dicti s͡t baiuli quamuis antidamus. haeracleo
polites uispilliones dixerit nudatores cadauerū
uispilliones reperiens crucibi fixe tamē mnasias
scribit in europe libro apollionem postea quā ab
ioue ictus ē a uispillionibus ad sepulturam
delatus est. Quid sint pollinctores. Pollinctores S.III.
dicti sunt qui funera morientia cu rarent.
Unde & plautus in menechimis comoedia sic ait

Pollinctor dixit quieum pollixerat. Pollinctores dicti sunt
quasi pollutorum unctores id est cadaverum curatores. Unde
et Apuleius in Hermagora ait pollinctorem funere de
muttionem paramus. Quid sint manales lapides.
Labeo qui disciplina et rustica stagetis et baaetidis
xv voluminibus explanavit ita ait fibre iecoris
scanda racei coloris dum fuerint manales tunc ver
rere opus est petras id est quas solebant antiqui
in modum cylindrorum per limites trahere pro pluviae
commutanda inopia. Quid sint nefertandi sues.
Diefrontius lacedemonius qui de sacris deorum scripsit ait
Apud athenas marti solere sacrificari sacrum quod
ecaton perfoneuma apellatur si quis enim c hostes
interfuisset marti de homine sacrificabat apud
insulam blemnon quod sacrificatum est a duobus
cretensibus et unolocro id est timnecortimensi.
Peulolocro sicut solicrates scribit. Sed postquam
hoc atemensibus displicuit ceperunt offerre porcum
castratum quem neferendum vocabant quasi
sine renibus et apud romanos varro scripsit in
scithium densatum centies et vicies pugnasse

Rabi manduca aba x b c d. Pater noster qui es in celis sanctificetur nomen tuum

singulari certamine cicatrices habere e contra
LXV post tergum nullas coronas accepisse XXXIII
armillas c. LX & iustum primū sacrū fecisse marti.
Quid sint ambigue oues. bebius macer qui festa XVII
lia sacrorum scripsit ait eas qui geminas pa
rerent oues sacrificari cū duob; agnis altrinse
cus religatis quas oues ambiguas uocari quasi
ex utraq; parte agnos habentes. Quid sint sug XVIII
grandaria. Priori tempore suggrandaria
antiqui dicebant sepulchra infantium qui
necdum XL dies implessent que nec busta dici
poterant nec tanta inmanitas cadaueris
que locum tumesceret. Unde & rutilius ge
minus in astianactis tragoedia ait Meli
us suggrandarium miser quaesieris quā sepul
chrum. Quid sit silicernius. Silicernios dici uo
luerunt senes iam incuruos quasi iam sepul
chrorum suorum silices cernentes. Unde &
cincius alm&ius in historia de gorgia leontino
scripsit dicens; qui dum iā silicernius finē
sui temporis expectar& desi morti non potuit

VIIII tam infirmitatibus exultavit. Quid sint arvales
fr(atr)es acca laurentina . romuli nutrix consueverat
semel in anno sacrificare cum duodecim filiis suis
sacrificium praecedentibus. Unde cum unus
mortuus esset. propt(er) nutricis gratiam romulus
invicem se sinceri succedere pollicetur. Unde
et ritus p(ro)cessit cum duodecim iam deinceps
sacrificari et arvales dici fr(atr)es sicut rutilius geminus
X libris ponticalibus memorat. Quid sint iniu
ges boves. mannalius crestus in libro quē de
deorum hymnis scripsit ait. Minervae iniu
ges boves sacrificari id est numquā iugum
ferentes. Illa unde licet causa quod et virgi
nitas iugum nesciant maritale et virtus
nūquam sit iugo prementi subiecta,
XI Quid sint semones. Semones dici voluerunt
deos quos nec caelo dignos ascriberent ob
meriti paupertatem sicut priapus epona
vertumnus. Nec terrenos eos depu
tare vellent p(ro) gratiae veneratione
sicut varro in mista gogorū libro ait

sermoneq(ue) inferius derelicto cum depinato orati
onis attollamus eloquio. Quid sit blapterare .xii.
Acilius in pseudo nicomoedia inducit sceparnum
seruum ancillae dicentem. Nie go blatterantem
aspicerem his mintuum iudicassemus; blatterare
enim quasi uerba trepidantia motu balbutire dixer(unt) .xiii.
Quid sit luscitius. Luscitios dici uoluer(unt) in die pa
rum uidentes quos greci miriopes uocant. Unde
& plautus in mercatoris comoedia ait. Herum
lolio uictitare te iam uile tritico quia luscitiuses.
Dicunt enim quod lolium comedentibus oculi
obscurentur. Quid sit titulus uarro in pon .xiiii.
tificalibus ait. Titulos sacerdotes dici breuium
deorum Numma uero pompilius & ipse de pon ami
tificalibus scribens titulum dicit ait. Pallium
quo sacerdotes caput tutabant cum ad sacrificium
accessissent sicut & hurgi & capite contectas
frigo uelamus amictu. Quid sit oria. .xv.
Oriam dicunt nauiculam paruam piscatoriam
Unde & plautus in cacistoait Malo hunc
alligari ad oriam uel se prius piscet & si sit tempestas maxima

XVI Quid sit problema. Problema dicitur est in capite
libri questionaliter propositio posita. Unde et de
mostenes per philippo ait. sed nequid tegretum
turbet exemplum ergo per hoc tabilatum numfera
Attenum promlematis autenticum gradum trada
mus astante cui nostra subsequens occurset
oratio. Nam et tertulianus in libro quem de fato
scripsit ita ait. Redde huic fratri primum
XVII promblematis mancipatum. Quid sit pumi
lior quid glabrior. apuleius in asino aureo in
ducit sorores psyche maritus detrahentes dicere
quod is puero pomiliorem et cucurbita glabrio
rem. Pomilios dicunt molles atque inertes; gla
brum uero lenem et inberbem. Quid sint sutelae
XVIII Sutelam dici uoluerunt astutiam quasi subtilia
tela. Unde et plautus in casina ait. Possis dam
me sutelis tuis praeripere casinam uxorem pro
XVIIII hinc ut postulas. Quid sit frigut tire. Fri
gut tire dicitur subaliter adgarrire. Unde et
plautus in casina ait. Quidnam friguttis. Et
henni[illegible]us in telesti de comoedia sic ait.

haec anus admodum frigittit nimirum sauci- XX
a utt se flere liberi Quid sit texta ulicum. Tex
ta ulicum dici uoluerunt fila putrida que
de talis cadunt ut plautus in casina ait; Non
ego hoc uerbum emi texti ulicio dest. id est ad
modum uilissima. Item et marcus cornatus
in satyra sic ait texta ulices flacce dotibus. XXI
Quid sint isculponea. Isculponeas dici uoluerunt
cestus plumbo ligatos unde et neuius in sile
porro comoedia ait. Isculponeis battenda huic
sunt latera plumbo et plautus in cassina si
mili modo ait. Melius isculponeas quibus battuo
tibi os senex nequissime. Quid sit catillatum.
Catillare dicuntur per alienas domos in forte uagare
girare a catulis tractum quod per omnes domos
circuant. Unde et propertius catillata geris
uadimonia publicum prostibulum. Dicitur
et plautus similiter ait quin meam uxorem
mittam catillatum; Quid sit capularis. Ca
pularem dici uoluerunt senem iam morti conti
guum sed et ueteres capulares dicebant a capulo

digni forent Unde et lucilius ait . Pergit capularae
cadauer . & facetu tibullus in molonea comoedia ait
Tu nunc amare aude sedentulae & capularis senex .
Sedentulum enim quasi iam sedentibus dici uoluerunt
xxiiii . Quid sint promus & condus Promos & condos
dici uoluerunt cellaria eq̄d domus promant
& intus condant Unde et plautus in asinaria ait
Ego sum promus condus procurator poeni . Poe
nū enim . cellarium dicimus Quid sint suppetiae
xxv Suppetias dicimus auxilium Unde & memmas
in tragoedia ait seruulis fert esuppetias obtami
comites . Quid sit auctio . Auctionem dici uo
xxvi luerunt uenditionem quasi quod clemente
augeat & uendentem . Unde et plautus in cisi
culiarie comoedia ait Auctionem facio para
xxvii sitiam Quid sit mnasiterna . Mnasiter
nā dicunt aquae urnā id est urceum Unde
calpurnius in sironesi comoedia ait Ubi tū
mnasiternatus aquā p&as & plautus in
bacchido ait effer mnasiternam cū aqua fo
xxviii ras Quid sit antestare ; antestare dicimus

λ

ꝑcellere unde et crispinus in eracleа diuinis

uirtutibus alci des Quid sit istega. Istega est

nauis pisce mutum t tabulatum sup quod nau lxxviii

te ambulant sicut naeuius ait in erisalo tor

ego id in istega consedi. Quid sit lembus lxxviiix

Lembus est genus naucule uelocissime quas dro

menes dicimus sicut uirgilius ait quamquam aduerso

uix flumine lembum Remigiis subigat Quid lxxx

sint ramenta. R. amenta dici uoluerunt quasi quid

dam proiectitium purgamentum unde

et quintus fabius lucullus in epicarmine ait.

Uilissimum ramentum pluuio sapestis Quid sint lxxxi

diouolares. Diouolares dicuntur uilissime

meretrices que sub paruo stipendio portant

sic pomponius ait Diouolares p(ro) stibulum

que ego accitum paratam reddam Nam et papini

us similiter ait Nam ego ita fui sicut nunc

meretrices diouolae quae suam num

mi causam paruipendent gratiam. lxxxiii

Quid sit ueruina. Ueruina est iaculi genus longum

quod aliquanti uerrutum uocant. sicut gabius
bassus in satiris ait. Ueruinae confodiendę nom nau
ci facio. Naucierum quasi pro nihilo dici uoluer
Nam & plautus in bacchide sicut S tibi macer est
foris at mihi ueruina est domi qua te ego & illos
faciam ussoricina nomina. Quid sint diuidiae
xxxiiii Diuidias dixerunt tristitias sicut p pcius
diuidias mentis conficit omnis amor.
xxxv Quid sit hastitium. Iustitium dicitur luctus
publicus unde & prompto in oratione p
nucerinus ait Deniq; institutio pleindicit
xxxvi Quid sit coragium. Coragium dr uirgina
le funus sicut apuleius in metamophesin
ait Coragio itaq; pfecto omnis domutionem
parant. Quid sit desiduo. Desiduo dictu
xxxvii diuturnae ut uarro in corollaria ait
Diuidiem insifuerunt tam desiduo assi
ssete. Quid sit floccie. Flocci dixe
xxxviii runt quasi nihili Unde & plau
tus ait flocci pendo quod re
rum geris. XXXVIIII.

Quid sit lentaculum. Lentaculum dicitur gustatio sicut Si-
machus in zeta lentaculum per servilem. Quid sit XL
edulium. Edulium ab edendo dictum id est quasi
praegustatoria comestio unde et Apuleius in asino
aureo ait edulibus opipare excepta. Quid sint XLI
tuccetae. Tuccetae dicuntur esiciae regales sicut
Callimorphus in episcopis Ambrosio redolent
tuccetae favore. Quid sit ferculum. Ferculum dicitur XLII
missum carnium unde et Petronius Arbiter ait
Postquam ferculum allatum est. Quid miropola XLIII
quid sit affatim quid sit venustare. Miro-
polae dicuntur qui unguenta dicunt ut sunt pigmen-
tarii. Unde et Naevius in Diouolaria ait.
Miropola affatim mihi largitus unguentum
est quo me venustarem. Affatim dicitur
abundanter. Venustare vero exhilarare est XLIIII
Quid sit celox. Celocem dicunt genus naviculae
modicissimum quam blampum dicimus. Unde
et Apuleius in libro de re a ait. Qui celocem XLV
regere nequit honerariam petit. Quid
sit celibatus. Celibatum dici voluerunt virginitatis

d

abstinentia. Unde et felix capella de nuptiis
mercurii et philologiae ait. Et placuit minerua
pellere cadibatum. Quid sit exercitus quid
xlvi nictare. quid uulgia. Exercitus dicitur
contemptus. unde et plautus in milite glorioso
sciat. Ita ne nos nostramque familiam habes exercitam
et ubi supra ait. plus uideas uulgis quam sab;
denique omnes nictant eum. Nictare enim di
cimus cinum facere. Vulgia uero sunt labello
rum obtortiones in supinatione pacti sicut
et petronius ait. Obtorto ualgiter labello. Quid
xlvii sint summates quid simplones quid sit gan
neum. Summates dicuntur uiri potentes.
Simplones conuiuae. Nam et plautus sponsi
qui cum eo per conuiuia ambulat simpolator dicitur.
Ganeum uero taberna. unde et sittius in
comoedia piscatoria ait. summates uiri sim
plones facti sunt ganei. Quid sint praeseg
xlviii mina. Praesegmina sunt partes corporis
incise ut agesinarius in piscos ait. Praeseg
minibus amputatis. Quid sit congerria
xlviiii

congerrones dicuntur qui alena adse congregant
unde et apud romanos gerones butriones dicti.
Quid sit cistella quid sint crepundia. Cistella
capsellam ut plautus cistellam mihi of
fers cum crepundiis id est cum pueris orna
mentis. Quid sit fabre quid pecuatum
quid sit aricinas. Antidamas in morali
bus libris ait. fabre compactum animal
hominem quis ferat sicire pecuatum.
et habere cussidinatam Aricinas hominu
mentes. fabre dicit perfecte Auerrun
care eradicare aricinas testeas targil
litis pecuatum stultum. Quid sit alun
cinare. Aluncinaria dicuntur uasa
sommaria tractum ab aluictis quos
nos conopos dicimus. Sicut petronius ar
biter ait Nam comptum me uernali
aluicite molestabat. Quid sit culleum.
Culleum dicitur saccum in quo rei indu
in mare mittuntur sicut plautus ait
In uidularia iuuenem insui in culleo.

d

atq; in altum deportari iussi anum bonam. Quid
sit elogium? Elogium hereditas in malo sic
cornelius tacitus in libro facetiarum ait.
Cessit itaq; morum elogio in filius derelicto.
Quid sit lixa? Lixa dicitur mercennarius. Unde
et lucanus ait. Stat dum lixa diuuat. Quid
sit sudum? Sudum dicitur serenum. Unde et labe
rianus ait. Aurros subducet ignes sudu
ora lucifer. Quid sit luteum? Luteum dicitur
splendidum. Unde et pacuuius in tragoe
dia tablis ait. Non illic luteis auro rabuiq;s
Quid sit abstemius? Abstemius dicitur obseruans
sicut satirus in satira ait. Abstemium me
rul et a fugit mb homia nomen. Quid sit
uadatus? Uadatus dicitur obstrictus uel
sub fidei iussione ambulans sicut fenes
tella ait. penes quam uadatus amit
terno loq; tenebat. Quid sint manu
bies? Manubies dicuntur ornamenta
regum. Unde et petronius arbiter
ait. Tot regum manubies penes fugitiuum

Quid sit aumantium. Aumantium dicitur locus secretus publicus sicut in theatris aut in circo. Unde et petronius arbiter ait in aumantium memet ipsum conieci.

Quid sit delenificus. Delenificus dicitur blandiloquus. Unde et lucretius comicus in numularia ait nescio quorsum mihi & uenant uiatam delenifica uerba. EXPLICIT LIB FULGENTII DEO GRATIAS AMEN.

Alia

Alt ap zenigenitus quintinus di famulus a bur be roma ... am pre parans ut pre dicaret gentibus; Beatus sum lucidum s qui eum furioso eius bolcium accensu opidu ... di conuer tit po pu ... lum;

Cursum valebandrum
quasi dimoniacum cecus
& claudus festinant ut
renovaret gratiam;
Docebant eum principes
racionaim pii santum
quintinum martire
intenebro carcerem;
Eductus de custodia
dum clasa fuit ganua
anonciante angelum
ut predicaret bab tismum;
Fabernius sit ad princi-
pem nova men
tefie principio beata
corpo ra ad
eum intep fice
ret

prim mus cobo ad lan fri dum
dixit inter epu las multas ual
des ti es au ro rũ posu it di uici
as quas ti bi fieri uolo mi hi dõ
cu pi as; Lan fri dus ei res pon
dit meum est oc fa ce re tu
trans mare meue nis ti uisi
tan do que re re ego ti bi mul
ta bo na de beo; Dic mi hi cõ
mo do tu uis fi eri pla ca bilis
uxor ad a man dũ tu am mi hi est
ama bi lis;
Cu ius uxor sex sut fulgebat in
ta la mis splen dor so lis adque
lu na rutilat in ra di is ac pre
cunc tis speci osa ui de bant
fe mi na; Co bo tan tũ per
scru tare uo lens amicicia
nam & ego tres au ro rũ po su
it diuias quas ti bi fie ri uolo
mi hi dõ cu pi as;

Lan fri dus ei per ma nu uxorem
ac ci pi ens tra di dit co bo ni fidē
il li. ut pros pi ens. us que ad na
ues quo bo cum il la per ze res
e gre di ens; Cumque i ci ta
ri zan do ac ce pis ser mum naf
can ti cum cor da rum di xit co
bo fi dem te ne ad que re pe te
bat co bo fi dem te ne ne ad;
In oc cur sū qui dem su um
cum ue nis sent in ui cem lan fri
de con iu ra men to su am red
dit con iu gem si ne cri mi ne
ac fir mum per man sit in sta
bi lem;

Glorificabant: dnm laudem
dicemus in omnib; qui mul
lam penam senciant: in
tendit uersum plagi buis,

Cantemus laudes dnm ino
norem martirum adq;
defensor omnium xpi
laborancium; all all all

Sancte paule pastor bone
uas electum dni p̄dicator
gencium e gr'ee

Cum insignium uirorum ges
tis dictis fulgeat ducibus ec
ce iam decem ut modulis cla
reat quatinus illorum fac
ta fidem nobis augeat;
Sepe namque que uidetur oci
osa consio pura nobis imputa

tur si de i deuo cio ce uis co lus
ti co pru den tes canim nus impa
no; Quadam tempo re fue run
duo ui ri no bi les si cut fa bu la tes
ta tur se ru ta re com pli ce su
nus co bo uo ca batur lan fri
dus est con su le;

Unus patri de unatus est no
bi liter: al ter & al te re
na tus no mi ne fle li citer in
u na do mo pe ne tran tes seru
e bant pa riter; Primmus
enim unus o[illegible] rum dixit co
bo no mine am pli us innu me pa
re lan fri de ca ris me sed al te
ri us po re bo dixit fra ter ob
time; Trans ma rea na ui
gabo propter unc pe ri culum
mei serui a p pin qui inter radu
es ti ca sor si tan il lo rum san
guis erit mi hi gloria;

ns si certibus solis lucet idque tribus litteris constat sive apud graecos sive apud latinos quia aut augus deos aut minatur aut quatit ... caput
a capiendo dictum eo quod multos capiat sensus sicut ... bos

et aliorum nominum ultimis t positum in syllabis genitivi
latius in sexto de nomine libro docuimus. In eus desinentia
graeca sunt tantum et secundae declinationis. Ut hic tydeus
huius tydei. orfeus orfei. orteus ortei. In um omnia secundae
sunt declinationis. Ut hoc templum templi. palladium
palladii.

DE TERTIA DECLINATIONE

Tertia declinatio habet litteras omnes finales .xi. a. e. o. c. l. n.
r. s. t. x. hoc lac huius lactis. hic sol. hoc opium. hic orator
haec civitas. hoc caput. hic et haec et hoc felix. In a neutra
in a desinentia sive in masculino vel feminino et neutro correpta sunt
in e correpta et in o omnia tertiae sunt declinationis
Ut hoc toreuma huius toreumatis. hoc monile huius monilis
sedile ovile. hic cato. hic et haec virgo. hic et haec homo.
excipit hoc cepe quod aptotum dicitur nam haec cepa huius
cepe. In c. l. l. t. n. r. r. t. x. desinentia omnia tertiae
declinationis sunt. Ut hic allec huius allecis genus piscis.
Ut consul huius consulis. titan titanis. sinciput
sincipitis. fallax fallacis. In r desinentia si ipsi sunt
secundae declinationis de qua superius docuimus sine dubio
tertiae sunt declinationis. Ut hic bostar huius bostaris
agger aggeris. haec soror. hic et haec et hoc felicior. maeror
hic et haec et hoc memor. melior. hoc laquear huius

laquearis. In s uero desinentia v declinationib;

inueniunt p antecedentes igit uocales ea discernam

p has desinentia latina quidē omīa tertiae est de

clinationis graeca uero quae in os terminant genitiu

apud grecos. ut hic maecenas huius maecenatis

arpinas arpinatis. haec pietas pietatis. hic atlas hui

atlantis. haec pallas. hui palladis. In es correpta

omīa tertiae est declinationis. ut hic miles. haec seges

hic et h et h teres. huius teretis. In es productam

graeca quidā quae gtm graecū in os uel in eos

terminant tertiae est. ut ΗΡ ΧΩ ΓΗΝΗC

ΙΟΥ ΗΡ ΧΩ ΓΗΝΟΥ hic ermogenes huius

ermogenis. ΘΙΗΟCΛΗC. ΤΟΥ ΘΙΗΟCΛΗΟC

hic theocles huius theoclis. Latina uero si ante

s i habuerint quintae est declinationis. ut facies

faciei. series. dies. excipit quies quietis. cuius

cōpositū requies requietis et requiei facit gentm. Alia uero

omīa tertiae est decli. ut hic aliter huius ulix uerres

uerris. h cedes huius cedis. h nubes huius nubis. hic et h

heres huius heredis. locuples locupletis. Excipiunt

res rei spes spei fides fidei plebs plebei. quod et plebs

Locuples dr quasi plenus loculis et dr loculus quasi locus occultus

Ne non seruiu sunt etiam sepulcrum.

parvus mons

plebiscitum; huius. omnia tertiae sunt ut hic collis huius collis samnis

nomen civitatis — civitas in declinatione pentapolis v civitatum — rixa — pro ficus

samnitis haec neapolis huius neapolis. lis litis hic & haec vallis

dives

huius vallis dis ditis. In os correptam omnia latina & in os

producta tantum in aus graeca atque aes sunt desecti ut hic flos

nepos dicitur luxoriosus & filius filii

floris nepos nepotis. haec dos hic & haec custos custodis

fortis tantum indeclinabilis dominus

hic heros hieroys. Sed de peculiaribus & eorum omnium

adverbium

in sexto libro de nomine latius invenies. In aes vel in aus

diptogon desinentia & omnia quae in duas consonan

omne debitum redditum

tes desinunt tertiae declinationis sunt ut hic pres huius

predis. hoc aes aeris haec fraus fraudis laus laudis

ars artis ars artis mons montis. Quarta declinatio QUARTA DECL

terminationes duas habet us & u. In us quidem masculinorum

& femininorum. In u vero neutrorum ut hic vultus huius

vultus. haec manus huius manus. hoc genu huius genu.

sed in us terminatorum regula superius tractavimus.

quando de secunda docebamus declinatione; In u

desinentia neutra inveniuntur indeclinabilia in sin

gulari numero. In plurali vero secundum quartam

declinationem flectuntur; Quinta declinatio unam QUINTA

habet terminationem in es producta. de qua superius

ostendimus. quando de tertia declinatione disserebamus

ut hic meridies huius meridiei; haec obliquis casibus quinque
declinationum docebimus; Primae declinationis genetiuus
et datiuus singularis in ae diptongon desinit. ut huius et huic
poetae. accusatiuus in am ut hunc poetam. uocatiuus et ablatiuus in a.
ut o et ab hoc poeta; Nominatiuus et uocatiuus pluralis in ae
diptongon ut hi et o poetae. genetiuus in arum ut horum
poetarum. Datiuus et ablatiuus in is. ut his et ab his poetis; diffe
rentiae causa notantur deabus; filiabus natabusque
bus mulabus; accusatiuus in as. ut hos poetas; Sciendum est
tamen quod in grecis nominibus grecas utuntur termi
nationibus auctores per diuersos casus tam singulares quam plu
rales. Secundae declinationis genetiuus in i desinit ut hic
magnus huius magni. datiuus et ablatiuus in o producta ut huic
et ab hoc magno. accusatiuus in um. ut hunc magnum nisi sint
neutra quorum accusatiuus ubique sequitur suum nominatiuum ut hoc
pelagus hoc aequor. Uocatiuus quando nominatiuus in r litteram
desinit similis erit ei ut hic uir et o uir hoc templum
et o templum; quando uero in us finitur si sint propria
nomina abiecta us. fit uocatiuus ut hic uirgilius o uirgili.
hic terentius o terenti; In aliis uero nominibus in us.
terminatis motatione us in e breuem fit uocatiuus

ut hic magnus et magne socius sociae. Invenitur unum nomen
ut filius filii et filiae. Duplicem plurativum vocativo; licet etsi auctores
tamen aliquando ad metrum vel eufoniae causa nominativus
utuntur pro vocativo; In eus desinentia graeca sunt tantum — IN EUS
et vocem servant graecum. quomodo et accusativum. et hoc
frequentissime in nominibus graecis nominibus quomodo
diximus invenies in multis casibus fieri; Nominativus
et vocativus pluralis secundae declinationis per i finitur. ut hi et o magni;
Neutra autem tamen eius quam aliarum declinationum in quibus
inveniuntur. Nominativum et accusativum et vocativum plurales
in a terminant quomodo et apud graecos genetivus ab ablativo
singulari addita rum profertur ut ab hoc magno horum
magnorum. dativus et ablativus in is. his et ab his magnis. accusativus in os
ut hos magnos. Tertiae declinationis genetivus in is breve exit
ut hic rex huius regis. dativus in i ut huic regi. accusativus in em ple
risque; in em ut hunc regem in paucis vero in im ut tiberim
hanc resim puppim turrim sitim. de quibus in separato
libro de nomine latius exposuimus; Vocativus simi
lis est nominativo ut hic rex o rex; in graecis autem
nominibus licet et vocativo graeco sicut supra dictum est
ut tiber pater; ablativus in quibus dam e correpta ut ab hoc

Ablatiuus in e producta ut ab hac re. nominatiuus & accusatiuus & uocatiuus pluralis eiusdem
declinationis in es exeunt producta ut hae & has & o res.

homine in quibusdam per i. ut ab aberi in quibusdam per e & per i.
ut a felice et felici; nominatiuus & accusatiuus pluralis tertiae
declinationis in es producta desinit. ut hi & hos & o reges.
In quibus autem accusatiuus etiam in is finitur. ut hos & has omnis
tomnis gentium plerumque in um non antecedente i. ut e
ut a rege regum. In quibusdam autem i. antecedente ut horum
montium. De quibus in secundo libro de nomine docui
mus; datiuus & ablatiuus in bus ut his & ab his regibus. quartae
declinationis genetiuus singularis in us producta desinit ut hic senatus.
huius senatus. datiuus in ui ut huic senatui. accusatiuus in um.
ut hunc senatum. uocatiuus similis est nominatiuo ut o
senatus. ablatiuus in u producta ut ab hoc senatu. eiusdem decli
nationis nominatiuus plurales & accusatiuus & uocatiuus in us producta ut hi & hos
& o senatus. genetiuus in uum. ut horum senatuum.
datiuus & ablatiuus in ibus ut his & ab his senatibus. Quintae
declinationis genetiuus & datiuus singularis in ei diuisas syllabas proferunt
ut huius & huic rei. accusatiuus in em ut hanc rem. uocatiuus
similis est nominatiuo. ut o res. genetiuus adiecta
syllaba rum ab ablatiuo singulari. ut ab hac re harum rerum. dati
uus & ablatiuus in bus. ut his & ab his rebus; & haec quidem
conpendii causa ad instituendos pueros sufficiat.

in presentia dixisse; perspicatiori enim aut regulare ratione(m)

tam ultimarum quam paene ultimarum sillabarum quae ad

omnium pertinent nominum declinationem. In septe(m)

libris quos de nomine scripsimus. Diligentibus invenire

licet. et maxime in sexto et in septimo libro qui de nomina

tivo et obliquis casibus conposita multorum testimoniis muniun

tur auctorum. DE PRONOMINE

Pronomina aut(em) de quibus nulla dubitatio est sunt apud

Latinos XV. primitiva q(uidem) de VIII haec sunt. primae

personae unum ego secundae unum tu. tertiae vero VI sui

ille ipse hic iste is; dirivativa VII meus tuus suus noster

vester nostras vestras; habent igitur primitiva duas

decl(inationes); dirivativa vero duas. Et una quidem primitivorum

est de eis quae tamen genera quadam in i terminant. accusativum

et ablativum in e producta ut ego mei mihi me tu tui tibi

sibi me te se a te; Voc(ativum) enim secundam tantum habet

quae similis est nominativo ut tu o tu; pluralia primae

et secundae personae similiter declinantur. Nam tertiae

personae pronomen suprapositum id est sui quod nominativum non

habet. Commune est utriusque numeri. nos vos nostrum

et nostri vestrum et vestri nobis vobis. In plurali autem numero

secunda tamen persona habet uocatiuum qui similis est nominatiuo et accusatiuo. o

uos; Ideo autem sui nominatiuum non habet quia nec apud graecos ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ (id est sui)

habetur; hoc autem in libro qui est de pronomine latius tractauimus;

Altera uero declinatio in reliquis quinque est. primitiuis quorum genetiuus

in ius et datiuus in .i. desinit per tria genera; accusatiuus autem et ablatiuus singulariter

et omnes casus pluralis in masculino quidem et neutro secundae declinationis no

minum terminationes seruant. In feminino uero primae ut ille illius

illi illa illius illi illud illius illi illum illam illud; neutra sunt enim

neutra nominatiuum et accusatiuum similem habere ab illo ab illa ab illo; illi

illae illa; notandum est tamen quod hic et haec et hoc huius huic datiuum sep

in c terminant differentiae causa propter hui interiectionem.

A septem autem diriuatiuis quinque quidem secundum mobilium regulam

nominum declinantur. id est masc et neut secundae decl. fem

uero primae. et sunt haec meus tuus suus noster uester. Reliqua uero

duo id est nostras uestras ~~uestratis~~ inueniuntur tamen nouem nomi

na mobilia quae quia declinationem pronominum habent. Inter pronomina

ea quidam posuerunt. ut quis quae quod. cuius cui; unus una unum

unius uni; ullus ulla ullum ullius ulli. nullus nulla nullum nullius

nulli. Solus sola solum. solius soli. totus tota totum totius toti.

alius alia aliud alius alii. uter utra utrum utrius utri. alter altera

alterum alterius alteri. Similiter declinantur. et quaecumque ex his

componuntur alterius declinationis hic et haec nostras nostratis uestras uestratis;

conponuntur · excipitur hic neuter huius neutri, uel utrius similiter

& neutrius p(ro)tulisse inueniuntur ; quis t qui · accus in em

terminat · ut quem · & abl casu in o · quam in i · a quo t a qui ·

& dat & abl plural in is quam in bus quis t quib; ; quidam tam

omnia infinita t interrogatiua t relatiua t redditiua substantiae

t qualitatis t quantitatis · uel numeri significantia pronomina esse

putauerunt · ut quis qui qualis talis quantus tantus quot tot ·

& quae ex his conposita siue deriuata s(unt) sed pronomina esse non pos

sunt quia finitas personas non habent quod proprium est pronomi

id est nomine

nis cum casu coniunctum · DE VERBO ·

id est communi ex singulis litteris et loquellarum

Omnia uerba quae secundum analogiam declinantur uel in o uel in or

desinunt · & habent coniugationes iiii · prima igitur est coniugatio

cuius prima persona in o desinens mutat ea in as producta & facit

secundam · ut amo amas ; Secunda uero coniugatio est quae eo primae

personae in es conuertit in secunda persona quae est semper

ea coniugatione una syllaba minorem ut doceo doces · Tertia quae

in io quidem desinens · in prima persona · abiecta o · assumit · s ·

& minuitur una syllaba in secunda persona ut facio facis ;

formatur

alia uero quacumque littera ante o terminata in is breuem

t uel

conuertat ut uebo uehis ruo ruis · lego legis ; Quarta coniugatio

translatis

primae personae in io uel in eo finitur eisque in is producta transit · sis facit

secundam minorē unasillaba ut audio audis eo is; s uero finali
secundę personę. in t. conuersa fit tertia persona in omni coniugat̄ne
uocali tamen correpta ante t. ut amas amat. doces docet. facis facit
legis legit. audis audit. is it. Interposita uero in u. eadem secunda
persona seruans s. facit primam pluralem. ut amas amamus. doces
docemus. legis legimus. audis audimus; Tis uero interposita secunda
facit plur̄m ut amas amatis doces docetis legis legitis audis auditis;
Tertia uero plur̄s in prima quidē & secunda coniugat̄. int posita
tertię singl̄. n. solet fieri ut amat amant docet docent; In tertia
uero & quarta prime personae. O. finalem in unt conuertentes
facimus tertiam plur̄m facio faciunt lego legunt. eo eunt;
Prt̄m inperfec̄ p̄mae quidem & secundae coniugat̄. a se
cunda persona abiecta finali s & adiecta ba p̄ferimus.
ut amas amabam doces docebam. Similiter fit in uerbis
quartę coniugat̄ in eo desinentibus. ut eo is ibam;
In aliis uero omnibus. iii coniugat̄ & iiii primae personę.
o finalem in e. p̄ductam conuertimus & adsumpta bam.
facimus praet. inperf. facio faciebam. Lic& aut̄ & maxime poetis
& iam persinere sin in quarta coniugat̄ne. audibam &
munibam dicere & similia. Eandem autem hab& declina
tionem praeteritum inperfectum in omni coniugat̄ quam hab&

primae coniugationis praesens tempus · & omnia uerba quae in as
faciunt secundam personam cuiuscumque sint temporis uel
modi similiter declinantur; ut amo amas amat · amamus
amatis amant · amabam · bas bat · amabamus batis bant ·
amaueram amaueras amauerat · amaueramus ratis
rant · Optatiuum futurum & praesens coniunctiuum tertiae con
iugationis legam legas legat · legamus legatis legant; haec
quoque producta desinentia in secunda persona cuiuscumque
sint temporis uel modi uel coniugationis secundum praesens tempus indi
catiui modi secundae coniugationis declinantur · ut doceo doces docet
docemus docetis docent · Amarem amares amaret · amaremus
amaretis amarent · amem ames amet · amemus ametis
ament · legerem legeres legeret · legeremus legeretis legerent;
huius o terminantia secundam personam tertiae coniug. declinantium
quam habent in praesenti tempore seruant ut lego legis legit · legimus
legitis legunt · amabo amabis amabit · amabimus amabitis
amabunt · docebo docebis docebit · docebimus docebitis docebunt;
illud autem notandum est quod in subiunctiuis tertia persona pluralis uerbi
pro conuertat i in u · ut amauerim uel amauero amaueris
amauerit · amauerimus amaueritis amauerint; Et in
anomalis quidem sis · uel uis tamen finiat secunda personae

qua penultima a prime pluralis et secundae sillaba producitur Ut simus sitis sint. Velim velis velit. Velimus velitis velint; In aliis vero rarissime apparet. Igitur omnia tempora in omni coniugatione in indicativo et in omnibus modis absque imperativo absque preterito perfecto triformiter declinari secundum presens tempus quartae coniugationis. Et omne quidem preter imperfectum et plusquamperfectum secundum primae coniugationis presens tempus declinantur. Ut amabam amabas amabat. amaveram amaveras amaverat. docebam docebas docebat. docueram docueras docuerat. legebam legebas legebat. audieram audieras audierat; Similiter secundae et tertiae et quartae coniugationis optativum futurum et presens subiunctivi secundum primae coniugationis secundam personam declinantur. Ut doceam doceas. legam legas. audiam audias. Secundum autem presens tempus secundae coniugationis declinantur omne preteritum et preteritum imperfectum optativi et preteritum imperfectum subiunctivi et plusquamperfectum utriusque. Ut amarem amares amaret. docerem doceres doceret. legerem legeres legeret. audirem audires audiret. Amavissem amavisses amavisset. audissem audisses audisset; Similiter optativum futurum sive subiunctivi presens tempus primae coniugationis. Ut amem ames amet et orem ores oret; Tertiae autem coniugationis declinatur quam habet presens indicativi futurum primae et secundae coniugationis et futurum indicativum tertiae et quartae his quae in eo desinunt legam leges leget. audiam audies audiet

Id est rarissime ... in prima persona in singulari numero subiunctivi modi producatur sicut sis et velis faciunt non solum in plurali sed etiam in singulari numero.

Ut amabo amab̄ docebo doceb̄; simil̄ quartę in eo desinent̄ is
Ut ibo ibis; simil̄ subiunctiua p̄teriti pf̄ti & futuri uniuersarū
coniugationū. amaueri & amauero amaueris. docueri
docuero legero legerim legeris audieri audiero audi
eris audierit; his igit̄ generalib· trium coniugationū
declinationib· collectim a nobis expositis de p̄t̄o pf̄ quoq;
generalit̄ doceam; Omnis p̄ti perfecti prima persona
in .i. desinit ut amaui. Cuius de populamis litteris t
sillab̄ in libro tertio uerbi de p̄t̄o latius disseruimus.
ii prima p̄sona
haec assumpta sti facit scdam. ut amauisti docuisti. T
prima
uero adsumpta sed correpta .i. facit tertiā personā ut
amauit docuit; simil̄ correpta .i. & adsumpta mus fac̄
primā pluralē amauimus; stis addita scdam fac̄ pluralē
ut amauistis legistis. Audiui audiuistis; In tertia uero
plurali mutat .i. in .e. productā & adsumpta runt .t. re
ut amauerunt t amauere. plusq̄ pf̄m omni coniugatī
a p̄t̄o pf̄ fit .i. finali in .e. breuem c̄uersa & adsumpta
ram. Ut amaueram; audiui t audii audieram
t audieram; futurum quidē primę & scdę coniugationis
indicī
a secunda persona abiecta .s. & addita bo. solet
fieri. ut amo amas amabo; Idem fit in uerbis quartę

coniugatione in eo desinentibus eo is ibo. Tertiae uero
omnium coniugationis uerborum futurum. & quartae
in io desinentium. fit a prima persona praesentis temporis. o finali
conuersa in am. ut ego legam. audio audiam. leges
audies; & notandum quod in nullo alio modo inuenies
in prima persona ante m. literam uocalem quae in aliam
transeat in secunda persona nisi in supradicto futuro; omnis secunda
persona imperatiui praesentis temporis. a secunda persona fit
indicatiui abiecta s; in tertia uero coniugatione etiam
i in e correpta. ut amas ama. doces doce. audis
audi. Ideo autem i in e conuertitur in tertia [coniug] quia debens
seruare tempus quod habuit secunda indicatiui persona:
non potuit finalem i corripere; in omni enim uerbo i
in fine posita producitur; Tertia uero eiusdem imperatiui persona
fit a prima indicatiui. o finali in prima quidem
coniugatione in et. in aliis uero in at conuersa. ut
amo amet. doceo doceat. haec autem eadem tertia
persona abiecta t. sed producta e [in imperatiuis] et a. & adsumpta
mus. facit primam pluralem suam. ut amet amemus. doceat
doceamus. legat legamus. audiat audiamus. Secunda uero
pluralis a singulari sua fit [formatur] adiecta te syllaba. ut ama

amate doce docete lege legite audi audite; Et hoc
tandum quod hic tertia coniugatio e finat que loco i cor
repte ponit in plurali eiusdem persone in penultimo loco
hic quo licet i correpta inueniret redit in i; tertia
autem pluralis in primi modi et promi coniugat a singularis sua
fit inposita n littera Ut amet ament doceat
doceant legat legant; futurum in prius eam dst tertie —
persone communitatem Et fit adiecta secunde persone
presentis temporis to sillaba ut ama amato; hic quoque
notandum est quod e finatur in i reditur in penultima
sillaba propter supradictam rationem audi audito.
(Infto futuro) hic addentes to sillabam faciunt plurales secundam
Ut amatote docetote; tertia uero pluralis futuri in primi
a tertia plurali presentis indicatiui in omni fit coniugatione
adiecta o Ut amant amanto docent docento
legunt legunto audiunt audiunto eunt eunto;
Optatiui modi presens et preteritum inperfectum in omni coniugatione
fit a secunda persona in primi assumpta re. Ut ama
amarem doce docerem lege legerem audi audirem;
Preterito perfectum et plusquam perfectum eiusdem modi fit a preterito
perfecto indicatiui assumpta s et sem Ut amaui amauissem

docui docuisse. & futurum optatiui faciunt primę personę indicatiui
o. in em conuertentes in prima coniugatione. in aliis uero. in am.
ut amo amem. doceo doceam lego legam; similiter presens subiunc
tiui ut amem doceam legam audiam; preteritum quoque imperfectum sub
iunctiui simile est perfecto & preterito imperfecto optatiui. ut amarem
docerem legerem audirem; preteritum perfectum subiunctiui a preterito perfecto in
dicatiui quod mutat i finale .i. in e. correptam. & adsumit rim.
ut amaui amauerim. docui docuerim. legi legerim; idem
& futurum eiusdem modi prima tantummodo persona
mutante im in o. ut amauerim amaueris amauerit.
amauerimus. amaueritis. amauerint. amauero.
amaueris. amauerit. docuerim docuero legerim legero;
plusquamperfectum subiunctiui simile est preterito plusquamperfecto optatiui
ut amarem amauissem docuissem legissem; infinitiua uerba
in omni coniugatione fiunt per secundam temporis secunde personę imperatiui
adiecta re. ut ama amare. doce docere; preteritum autem a preterito
perfecto & plusquamperfecto optatiui abiecta m. ut amauissem ama
uisse. docuissem docuisse. legissem legisse. audissem audisse;
futurum uero fit per supinum in um desinens & ire. ut
amatum ire. doctum ire. auditum ire. uel participio
futuri passiui & esse. ut amaturum esse docturum esse

lecturum eo auditurum eo; Participialia t supina
quattuor casus uidentur habere. & loco infiniti cum articulo
coniuncti apud graecos accipiunt. nascuntur a participio
praesenti s. in d. conuersa. & addita. i. t o. t. um.
ut amans. amandi. amando. amandum. Sunt & alia duo
(secundum) quae ad formam participii praeteriti passiui desinunt in um
t in u. ut amatum amatu; sed hoc int est inter amandum
& amatum & amando & amatu. quod amandum neces
sitatem amoris significat. amatum uero initiationem
ad amorem; similiter amando in ipso amore. amatu
uero pro amatione t amore. id est pro ipsa re. ac
cipitur; & hoc manifestat etiam ipsa interpretatio
graeca quod superiora infinitiuorum non solum cum articulis
sed etiam cum praepositionibus (in ablatiuo) uim habent. faciendo. (ptn) ΗΝ (articulus hoc) ΤΩ
ΠΟΙΝ. in hoc faciendo; faciendum. ΠΡΩϹ ΤΟ ΠΩΙΝ
ad hoc faciendum; faciendi. ΚΑΙ ΤΩ ΗΝ ΓΗΩΝ.
pro opere & facere; sequentium (supinorum duum) uero alterum cum
praepositione graeca & articulo infinitiui significat (ablatiui)
ut uenatum ΗΙϹ ΤΟ ΘΗΝ ΡΟΤΗΛΗϹΑΥ

t magis

pro ipsa re ad locum accipit. Uasa patris pa
uenationem.

S Audi d(eu)s uoces nostras populo tuo gemmis
multa gentes nos opremunt de paganor(um)
semi... na multa dicunt & contristan de il
lorum malicios
Benne nus est uidis nostro qui potes nos er
pere de manu omnium inimicorum &
manus impi qui non abet misericor
ne c nulla clemencia. intr...
C Elum terra contra me sea de il lo ...
uice de la crimis orfanorum & de uidu
gemitu de mulieres & infanter qui s...
F Actu est & confidendum nos ter ar tan
ne qui ars nul los la tor non i potest anc...
asconder peccata nostra aquo ge ne
mitri fuerta nostra i n ppri a
Multi ne zunt sunt & sterunt de omi
mina reunum in me l & sit d(eu)s a fra... corum
exercitum qui defendat & g...
bernat sancta d(e)i ecclesia atti...

quomodo & uenatu prouenatione sicut in irabile

uisu id est uisione ut nec uisu facilis nec dictu effabilis

uisione et dictione Multis igitur modis sicut et in aliis do

cuimus locis nomina sunt haec accipienda magis quam uerba.

Unde et prepositiones inueniuntur iunctae quae ... exi

unt quae sunt accusatiui uel ab lo quae sunt ablatiui posita ut ad amandum

dum & in amando DE PASSIUI UERBI REGULIS

Passiua autem uerba exactiuis fiunt hoc modo Omnia

actiua cuiuscumque coniugationis in quocumque tempore uel modo

i persona in o desinentia adsumunt R et faciunt passiua sua

ut amo amor amabo amabor amato amator amanto

amantor, Doceo doceor doceboo docebor doceto docetor

docento docentor lego legor legito legitor legunto

leguntor audio or audito tor audiunto tor;

Omnis secunda persona passiua in presenti & preterito imperfecto

& ... futuro indicatiui & optatiui ab actiua sua fit

in presenti sed in ... penultima e correptam ha

bet ... conuersa sol eadem secunda

persona in omni coniugatione ut amaris amaris

et amare doceris doceris uel docere legis legeris uel legere

audis audiris uel audire Quomodo autem locut

mus in activo sicut in passivo praesentis temporis declinatio docet et iam reliquorum temporum absque praeterito et his quae ex hoc nascuntur per diversos modos declinationem quae fit secundum unam ex tribus coniugationibus

Tertia persona ab activa sua adiecta ur solet fieri ut amat amatur docet docetur et cetera, sed penultima syllaba tertiae personae in omnibus coniugationibus producitur excepta tertia coniugatione, pluralis prima et secunda persona a secunda activa abiecta s et additamur fiunt ut amas amamur amamini doces docemur docemini. Legis legimur legimini sic audis audimur audimini. Et in omni coniugatione penultima primae personae. Antepenultima vero secundae producitur syllaba absque tertia coniugatione. Tertia vero pluralis persona ab activa sua fit adiecta ur ut amant amantur. docent docentur legunt leguntur. Audiunt audiuntur.

Quae vero in mini definiunt activa primae personae omnium coniugationes et modos in praesenti vel in praeterito imperfecto vel in futuro m in r convertentia faciunt passivum. Nam perfectum et plusquam perfectum

per participia declinantur in passivis, ut amabam amabar
legerem legerer, audiebam audiebar, audirem audirer, amem amer,
doceam docear, legam legar, audiam audiar. Ceteras vero personas secundum
praedictas litteras declinant. Omne praeteritum perfectum et
plusquamperfectum passivorum vel similium passivis per parti
cipium praeteriti temporis et per sum verbum declinantur.
Passiva imperativa secundae personae in omni coniugatione
similia sunt infinitivis activis, ut amare docere legere
audire. Tertia vero a tertia persona verbi activi fit addi
ta tur. amet ametur, doceat doceatur, legat legatur, audiat audiatur.
Pluralia vero secundum tertiae personae terminationem
aequaliter terminantur addita n. et in prima et
tertia persona N interposita, ut ametur amemur
amentur. Nam secunda persona imperativi similis est
indicativi secundae personae quomodo et apud graecos,
ut amamini docemini et cetera. Haec enim tam in indica
tivo quam imperativo similiter proferuntur, idque comprobat
usus. Terentius dicit in Formione. Tum igitur
dum licet dumque adsum loquimini mecum, Antipho,
contemplamini. In eodem vultum illum eius
Quo vos me sequimini, Salustius in Catilinario expressa (?) ....

aliquando et capessite rem publicam. Idem in Iugurthino
uos autem adherbal et hiemsal colite et obseruate talem
hunc uirum imitamini uirtutem et enitimini. Futurum
imperatiui secundum praedictam regulam fit ab actiuo in o
desinente addita r. ut amato r. doceto r. legito r.
audito r. Secunda uero fit persona a secunda in
dicatiui mutatione i finalis in or. ut amamini. amami
nor. docemini. doceminor. legimini. legiminor. Au
dimini. audiminor. Omnium modorum praeteritum perfectum
et plusquamperfectum sicut dictum est per participium
praeteriti et sum uerbi declinationem profertur. Sub hunc
tam uero etiam futurum. ut amatus sum. fueram fueram
essem. fuissem. sim. fuerim. essem fuissem. essem
fuissem. ero. fuero. Infinitiua passiua ab actiuis
fiunt mutatione e. finalis in i. absque tertia con
iugatione. In illa enim abiecta extrema syllaba
penultima e in i conuertitur. ut amare amari,
docere doceri, legere legi, audire audiri. Prae
teritum uero perfectum per participium neutri generis et uer
bum esse uel fuisse. fit amatum esse uel fuisse lectum esse uel
fuisse auditum esse uel fuisse. Futurum uero per participium

simile et iri uerbum. ut amatum iri. doctum iri. Lectum
iri auditum iri.

DE PARTICIPIO

Omne participium presentis quidem temporis in .ns. desinit
et in prima quidem et secunda coniugatione fit ab .n. po
sita secunda persona .n. ut amas amans doces docens. In tertia
uero et in quarta coniugatione a prima persona fit conversa o in ens.
ut lego legens. Excipiuntur eo et queo. que euphonie causa pe... ens — i. et quae per se uerba [illegible]
et queens. iens. et quiens faciunt. et genetiuos euntis et quientis
pe... entis et queentis. Omne participium preteriti temporis futuri
t in t s x ante us. habet ut amatus lapsus fixus. Exci
pitur mortuus. Omne participium futuri temporis in ru
rus uel dus desinit ut amaturus amandus et reliqua.
Nomina uerbalia plerumque a participiis preteriti sunt
mutata finali us in or. ut amatus amator doctus doc
tor et reliqua. In or autem desinentia mutant or in trix
et faciunt femininum ut lector lectrix. Auditor auditrix et
similia. Rerum quoque uocabula incorporalium plerumque
preteriti temporis participiis similia inueniuntur sed quarte
declinationis ut iudicatus monitus. habitus. Auditus.
Fiunt et nomina a genitiuo participii supradicti addita o
correpta i. nomina ut coniunctus coniunctio iunctio ratio fractio

penultima correpta, et tamen quando participiis fuerint recepi feminini s littera desinentibus similia ut scriptura pictura armatura. Item quando in um et in am desinunt uel in or ut factum dictum labor amor. In o desinentia omnia activorum regulam seruant. In or uero passivorum de quorum speciebus omnibus libris quos de uerbo scripsimus latius disseratum inuenies

EXPLICIT FELICITER

SIRGIUS HORATUS ALBINO SUO SALUTEM

Tibi hunc libellum praetextatorum decus Albine deuoui. Nam licet eos parentes aeque, quibus maxima pro merentia alteri redebent coadie urgeant exemplo ubique, publicas quo uelit ad musarum sacrationem in mani caelo suo tantum in culmine perfruuntur saepe humiles lucosas ulla pauperum tecta subierunt. Quare laboris meruolo faueas uoto indulgeas audaciae quod si securus fit in cupiditatem leuem hoc pro labore euentum placendi. VALE.

Licet audacter non tamen indiligenter hunc libellum qui uolet centimetrum nominabit. Tot enim et rerum diligens si quanta potui breuitate rationem. Omittens quoque quidque ea sui ex genere quae scansionum aduersitate cedat, quaeros plus confusionis quam utilitatis habent. Sed lecturo haec fere generaliter scandas

finalem syllabam in omnibus metris indifferenter accipi. Solutione est
cum pro longa syllaba duae breves ponuntur. Loca imparia dicit primum.
tertium. quintum. et deinde. Paria vero secundum. quartum.
sextum. et deinde. Pentimemerim est cum duos pedes sequitur
syllaba quae partem terminat orationis. Eptamemo
rim cum tres pedes similes sequitur syllaba. Tritum
trochaicum cum post duos pedes perfectos finita parte orationis
trocheus remanet. Tetrarcum trocheum cum eadem
definitione tenet. Quartum locum trocheus. Catalecticum
versum dicit cui syllaba una deest. Brachicatalectum cui duae.
Hypercatalectum cui una syllaba superest. Acatalecto qui legitimo
fine concluditur. Monometrum vel dimetrum
vel trimetrum versus. in iambicis. trochaicis. anapesticis
metris. per pedes duplices computantur. In caeteris per simplices.
Metra vel a pedibus nomen accipere. vel a rebus quae descri
buntur vel ab inventoribus vel in numero syllabarum
eaque octo sunt principalia. iambicum. trochaicum.
dactilicum. anapesticum. coriambicum. antipas
ticum. ionicum. a maiore ionicum. a minore.
de quibus carptim tractabimus. eligentes ea quae
ad palmaon liram producere voluntas. DE IAMBICIS XIII.

Metra iambica locis imparib; quinque recipere pedes poss(unt)
iambicum, tribrachin, spondeum, dactylum, anapestu(m).
Locis autem paribus tantum iambum et tribrachin et apud comicos
frequentem anapestum. Ita tamen ut multarum breuium
iunctura uitetur. Sed ex multis xii usu frequentanda
subieci. ARISTOFANIUM. Constat monometro
hypercatalectico ut est hoc · callos perimas. EURIPEDIUM
Constat dimetro brachicatalecto ut est hoc · aiax · furit ·
dolens. ANACREONTIUM. Constat dimetro
catalectico ut est hoc · dissol · ue bachee mi · ner · ARCHI
LOCIUM. Constat dimetro acatalecto ut est hoc · sere · na lux ·
mi · et · polo. ALCAICUM. Constat dimetro hypercatalecto
ut est hoc · Amant · uene · na par · rici dae · ALCMANIUM
Constat trimetro bachicatalecto ut est hoc · spernis · deco · r uir ·
ginis · toror · HIPPONACTIUM Constat trimetro catale
ctico ut est hoc · doctus · tali · aua · abus · faue · bit · ARCHI
LOCHIUM. Constat trimetro acatalecto ut est hoc ·
Martem · fatigat pro · digus · uit(a)e · furor · HIPPONACTIUM
Constat trimetro acatalecto claudo ut est hoc · Pauper ·
poe · tanc · scitan · tramu · sarum ANACREONTIUM
Constat trimetro hypercatalecto ut est hoc · Amor · puel-

le pectus in · probo · fati gat · ARISTOFANIUM · Cons
tat tetrametro brachi · catalecto ut est hoc · Marcent ·
lucernę sol · proquin · quatnon · tamen · uocas · Aris
TOFANIUM · Constat tetrametro catalectico ut est hoc ·
Portus pata · musau · palas satue · lasol · uema · lo ·
ANACREONTIUM · Constat tetrametro acatalecto
ut est hoc · hic fuit sofi · iambo · salue · undi · cui doc ·
torme · LI · DE METRIS TROCHAICIS · Metra tro
chaica locis imparibus hos recipiunt pedes · trocheum ·
tribrachin · & nonnumquam dactilum locis uero parib;
cum his quos memoraui · spondeum · & anapestum ·
sed ex his plurimis · XIIII · usui tradenda subieci · Pan
cratium · constat monometro hypercatalecto ut est hoc ·
ductor optimus ITHIFALLICUM · Constat dimetro ·
brachi catalecto ut est hoc bacche iunge tigres ·
EURIPIDIUM · Constat dimetro catalectico ut est
hoc · uultur · alti · usuo · cat · ALCMANIUM · Cons
tat dimetro acatalecto ut est hoc · fistula canit su
bulcus · BACCHILIDIUM · Constat dimetro hyperca
talecto ut est hoc · flori bus corona · texi tur ·
SAFFICUM · Constat trimetro brachicatalecto ·

ut est hoc · rex pater torque · super · cerdo · orum · ARCHILLOCHIŪ

constat trimetro catalecto ut est hoc · noxa · moris · biquis · b&is ·

constia · SOTADICŪ · Constat trimetro acatalecto ut est hoc

et pueco sicca nimbus · Inerat ito · Lubet SAFFICŪ · Constat

trimetro hypercatalecto ut est hoc · spendet · aurum · gemma

fulget · forma · sed placet · SOTADICŪ · Constat tetrametro

brachicatalecto · ut est hoc · Trachi · umme · fefro · narrat

canti · lanshi · rundo ARCILLOCHIUM · Constat tetra

metro catalectico ut est hoc Tolle · Tiricos · arta · pulsa · lamle ·

cus · aduenit · YPPONATICUM Constat tetrametro cata

lectico claudo · ut est hoc · Pelle consis · terga · ponti · uela

condo pergimus · ANACREONTICUM · Constat tetrametro

acatalecto ut est hoc Purpo · lamica · mena · uari · parce · iam

fac · cyrufo · pori · DE DACTILICIS Metra dactilica prin

cipaliter constant dactilo Recipiunt tamen & spondeum

& interdum ultimo loco trocheum sed ex pluribus haec ·

XVIIII lisur tradenda sibi · ADONIUM · Constat di

metro catalectico ut est hoc · Tibia pertonet · ARCHILLOCHIŪ

Constat dimetro hypercatalecto ut est hoc · Garrula uenit auis ·

ALMACHIUM · Constat trimetro catalectico ut est hoc

Tundite · pectora · palmis SIMONIDIUM · Constat

trim&ro acatalecto ut est hoc Indue pallia serica

ALCMANIUM. Constat trim&ro per catalecto ut e hoc.
Lurida brachia curr ter gis. ARCHILOCHIUM. Cons
tat tetrametro catalectico. ut e hoc Arent. solstitia. o sola
terrae ALCMANIUM. Constat tetram&ro acata
lecto. ut est hoc Virgo dei census cumulat reliqua tibi. ALC
MANIUM. Constat tetram&ro p catalecto ut est hoc
Vita quieta. miscat & ingeni. o. STESIHORIU
Constat pentam&ro catalectico ut est hoc. Marsya
cedede. o tua carmina. flebis. Simonidium.
Constat pentam&ro acatalecto ut est hoc parthenope
pouse patpuer. archadi. aedecus CYRILIUM.
Constat pentam&ro. p catalecto. ut est hoc Pulchapu
ellaco. mas am bit sibi. palmia. bus. HEROICUM
Constat exam&ro acatalecto ut est hoc. uulnera. bel
latu. b numero. ro con dantho. meri Bucolicum
constat exam&ro acatalectico ita ut quartus dac
tilus partem de termin&orationis ut est hoc.
Rustica. silue. stre so. naubeno. fistula.
cantus. IBICIUM. Constat exam&ro acata
lecto ut est hoc sidera. pallida diffugi. unt
face. territa luminis ALCMANIUM.

Constat ex trimetro ypercatalecto ut est hoc. Alma ue. nusira phon. ingredi. turrosa. luceat exadiat. STESIORIUM

Constat et trimetro catalectico ut est hoc. Daci. desinite. nisi thrahit. hectora plangere. pergama troes.

IBICIUM. Constat et trimetro acatalecto ut est hoc. Carmina. doctatha liaca. nunc properantius. bucades opuer. IBICIUM. Constat et trimetro ypercatalecto ut est hoc. Versiculos tibi. dactyli. cosceci. ni puer. optime quos facias.

DE ANAPAESTICIS.

Metra anapaestica principaliter constant anapaesto recipiunt tam frequenter spondeum raro proceleumaticum apud comicos autem etiam dactylum sequitur que ultima eius super syllaba in duas solvitur breves sed ex plurimis haec visus sum tradenda subnecti. THREYCIUM Constat monometro acatalecto ut est hoc. calidum iubar est. HORICUM Constat monometro ypercatalecto ut est hoc. Animus male ferat. ARISTOFANIUM Constat dimetro brachicatalecto ut est hoc. uenito prima caliope. PARHEMIACUM Constat dimetro catalectico ut est hoc. Aditum ueneris. fugeunt. go. PINDARICUM Constat dimetro acatalecto ut est hoc. fuge nocte. maiam. telamo. niade. ALCMANIUM Constat dimetro ypercatalecto ut est hoc. Tremulum mare mol. liflua. nitteau. ra. AREBULIUM

Constat dimetro acatalecto & palimbachio · ut est hoc · dona somnifero ·
uagatur · riuulo · proluet · PINDARICUM · constat trimetro brachi
catalecto ut est hoc · Medium · rapido · magetri · brisadit ·
fluuio · ALCMANIUM · Constat trimetro catalectico ut est hoc ·
dat opes · erudet · mihi car · mina doc · tiloquo · rum · STESICHO
RIUM · Constat trimetro · acatalecto ut est hoc · Iacet in · tha
lamo · tibi iuuenis · gaudens · ueneris · specie · SIMONIDIUM
Constat trimetro hypercatalecto ut est hoc · Tuba ter · ribili · procul ae ·
resonat clipeum · quatiens lex · ALCMANIUM Constat te
trametro brachicatalecto ut est hoc · Quam ui · nera foret · uenu
sal · maro sat · iuuenis cyneri adest · ARISTOFANIUM
Constat tetrametro catalectico ut est hoc · Datum · namque mihi ·
dare se tam iuuat · dare totum · paratum · alta io ui · DE CHO
RIAMBICIS Metra choriambica · Principaliter constant
choriambo · uersusque claudunt suo pede clauduntur · Accipiunt in fi
ne antibachum sed ex multis metris usu tradenda subieci ·
ARISTOFANIUM · constat monometro · et antibacho
ut est hoc · Purpureos tyrannos ANACREONTIUM
constat dimetro et antibacho · ut est hoc · uirgilius maro
tua quem creauit · SAFFICUM constat trimetro et
antibacho · ut est hoc · Dulcisone pierides uersifico —

subieci· CALLIMACHIUM constat tetrametro acatalecto ut est hoc·

Arma potens· mars genitor· romulidae uiri mas spectamur· DE ANTIPASTICIS

Metra antispastica principaliter constant antispasto· Uerum saepe prima parte qua iambicum tenent spondeum libenter accipiunt sed ex plurimis in usu tradenda subieci· PANICIUM· Constat trimetro brachicatalecto ut est hoc· fauni semideum· numen adest· ANACREONTIUM Constat trimetro catalectico ut est hoc·

Curas mitte· ficant· dona lyrae· ALCAICUM Constat tetrametro brachicatalecto ut est hoc maeoniosa· tellus lydia quos fert genito ALCAICUM Constat tetrametro catalectico ut est hoc· Infandum· tibi gressi de racor men· magicorum· DE IONICIS A MINORE Metra ionica a minore principaliter gaudent ionico· utraque alterius pedis patiuntur accessum sed ex plurimis sex usu tradenda subieci· TIMOCRATIUM Constat dimetro catalectico ut est hoc· Resonouerit sponmen· ANACREONTIUM Constat dimetro acatalecto ut est hoc· sapientes amore diti·

Anacreontium Constat trimetro catalectico ut est hoc· fuge uirgo· fuge mimus ueneris·

SAPFICUM Constat trimetro acatalecto ut est hoc sonat alta trabe frixus· ubi mirdus·

FRINICUM Constat tetrametro catalectico· ut est hoc· Tibi ueris· fero donum· sola quae donet· ueneri·

ALCMANIUM Constat tetrametro acatalecto ut est hoc· Timor omnis· doceat ades· Timor augeat· bona mentis· DE IONICIS A MAIORE Metra ionica a maiore principaliter constant ionico· Uerumtamen iambum trocheumque non recusant· solutionem patiuntur admittunt sed ex plurimis tria usu tradenda subieci· YPIONACTIUM Constat dimetro brachicatalecto ut est hoc palmam ope· uictor· PRAXILIUM Constat

trimetro brachicatalecto. ut est hoc fortis luce. nis fumeto. rore. STODICUM Constat

tetrametro brachicatalecto ut est hoc. Salpix iam tempus fugit. intende laborem.

DE DIUERSIS. XXV. Reliqua de his metris in diversa nomina. a lege quae superius ...

Illa enim uelut confusa digessi haec uelut dispersa colligo sed ex plurimis V et XX

usui tradenda subiciam. FALISCUM. Constat tribus dactilis et pirrichio

ut est hoc Docta Safo. lescas. tenere. pasas. FERECRATIUM Constat spondeo

dactilo. spondeo. ut est hoc Reges purpura monstrat. GLICONIUM Constat

spondeo coriambo pirrichio ut est hoc. Odi. posthemium. nemus. ASCLE

PIADIUM Constat spondeo duobus coriambis pirrichio ut est hoc. Uitae pars

melior. quam erto labitur. ALCAICUM Constat spondeo trib; coriambis

pirrichio ut est perfusaque caedes quae ubi sub paruis. moenia. ELEGIACUM

Constat de pentametro gemina heroica secunda dactilica ut est hoc.

Mortuus de fuis sis. flens ole. graeco. mist. EOLICUM Constat primo

pede sillaba quolibet. et quattuor dactilis ut est hoc saffo composui

te malo. casta poemata. MIURIUM. Constat heroum truncum

sed pirrichio clauditur. ut est hoc Mortem contempnunt lau

dato. uulnere. getae. PRIAPIUM Constat de gliconico et

ferecratio ut est hoc Hellespontiacum. tuos. numen. pergit.

hostes. FALLECIUM. Constat spondeo dactilo tribus trocheis.

ut est hoc heroi ... dura. iussu. perbit. undis. SAFFICUM Constat

trocheo spondeo. dactilo duob; trocheis ut est hoc faune. nimph' ...

...flumas. SATURNIUM Constat dimetro iambico catalectico et i-
thiphallico ut est hoc ... pater ... bus pro fusis. AR-
CHILOCHIUM Constat parthemimero et ithiphallico ut est hoc Reme-
batabar ... uas ... bus cruentis. ENCOMIOLOGICUM Constat
... dactila et iambica pentimemere ut est hoc. Carmine bellona ... uel
longis parte. IAMBELEGUM Constat pentimemero iambica et dactilica
ut est hoc. Fontes ligabant gramina lenta ... ALCAICUM Constat
pentimemero dactila et duobus trocheis ut est hoc. [illegible]
communis nauta. ALCAICUM Constat pentimemero iambica et duobus dactilis
ut est hoc carmen ... relaxet tecta ... ARCHILLOCHIUM Constat
tetrametro bucolico et tribus trocheis ut est hoc Linea piscator ...abi-
cincidit in pro-funda ponti. GALLIAMBICUM Constat dimetro
iambico catalectico et anapesto uel spondeo et duobus iambis ut est hoc
T... mera ... patri ... tremulas ... fretis. ARCHILLOCHIUM
Constat pentimemero dactilo et dimetro iambica ut est hoc Sidera c-
unctorum ... deca ... ARCHILLOCHIUM Constat
dimetro iambico et pentimemero dactilo ut est hoc ... ode ...
... natu ... ECOICUM EST: Quotiens sonus ultime
syllabae ... congruit ut est hoc ... terra
ternos ... gratandabilis. RECIPROCUS Heroicus in soradicum est
quoniam ... fuit ... soradicum fuit ut est hoc ...

uites omnia quaeso. Quaeso omnia uites mala sirius carpis lucem

Reciprocus iambicus in elegiacum est quotiens a fine scansus elegiacum

facit ut est hoc. Virent nive pectore . . . sub limine . . . aurea

sublime . . . . Ropalicus uersus est cum uerba

prout sequuntur per syllabas crescunt ut est rem tibi confe

cidoct . . . . . Habes lector in compendio

. . . . . quem magis probabilis fiat

usus scribendi pretium . . . . MARII SER

VII HONORATI GRAMMATICI CENTIMETRUM

EXPLICIT.

Adorate omne zentes filium dei uenientem et aunc

ardebunt monte et siluę tremebunt omnes ci zentes

dispauor in mundo erit quando de sira aduenerit

Boni seruui et qui in aduentu dn̄i erunt para

treu ueni debunt claritatem & possidebunt li

bertatem grandi nolis; Celos plicauit et stelas cadebunt

mare siccauit terra ardebit tunc infernus apanebit

ubi impii cadebunt grandi dispa; Descendat dn̄s de

celo iudicaturus uenit giudari . . .

secristi quando at morte me tradidit grandi;

... ne pugillum sic agge...

Signifer ingenua quoq(ue) ...

Hinc tibi ... gregi hinc ...

Omnia ... fa...

Hic crudelis deu... ...

Fregit audacter ... ancilla ...

Aspicis furis rapuit de fauce ...

Exaltatus ... naufr...

Extendat dextra arma nibus qu...

O ... potentes ... sunt par...

quas nostri san... que pro ...

in cruce pendi...

... aurs ...

despexit contra et superb...

[illegible]

... dei ... confess...

coronabunt ...

... sursum uer...

de saluatore ...

imbel temnis ...

ne ...

Haec sunt capitula praenotata

Praefatione generales arguit [illegible] quam
[illegible] in agri. Oratio omnipotentem [illegible] erga
[illegible] dominus sibi [illegible] de
[illegible] miraculis dicam pauca de [illegible]
De miraculis [illegible]. De transitu [illegible] memoravit
[illegible] abusque chaos. Da parat [illegible]
[illegible] stabiles [illegible] sancta [illegible]
De uxore loth in salis statuam loth sodome
De generatione rubri [illegible] moy
[illegible] innocuis [illegible]
De virga [illegible] in dracone versa [illegible] que
[illegible] reversa [illegible]
Mirasimi [illegible] virga animata draconem
De sicco mari populo [illegible] per [illegible]
De manna caelitus [illegible] plebi data quid referam
De productione atque de petra [illegible]
De locutione asellae balaam angelus [illegible]
De statione solis sub iesu naue [illegible] ad gabaon
De helia corvis ministrando pasto [illegible] igneo curru
De [illegible] ad [illegible] regi [illegible]

ezechi gultima labentur
De iona caeto uorante seruato ionas pu pecadens
De tribus pueris in camino flāma feruente
ñteas persecutore eorum in pecudem uer
so cum inspirante dō
Danihelo a famelicas leonib; subdito nec
minus & darii.
Miraculorum recapitulatio peccato
rum Dicubi sunt naturae tuae
De fletu lamentorum idolorumque
cultores heu miseri quia uana
Exortans ser. & ipsum in carmine in sua
trinitatem astruit & arrium atque
sabellium uarios recte fidei p̄cutitm
micos Hunc conceptam iuuat
Ornatur milites in uia fidei signo cru
cis armatos aeque in albo beati ordinis
poscit ascribi interea.
Orat xp̄m quem formam serui sump
sisse Euangelistae iiii animalium
figuris ostendunt xp̄e fauente

Cuiusq; de gleba lustricis limina rogat
Labrusca placuit dis quid adhuc opponitis uuis
Neglectis quiritis saliuncam sumitis agri
Quid lapides atq; aera colitis quid fana profertis
Proderit [illegible] animas dum ponitur in bullis
P[illegible]pulueres siquidem tu lugere [illegible]
Pistis [illegible] habitare plagis ubi gignere fructum
Λ[illegible] nescit humus [illegible] tellure cruentu
Inde mors diferis uellatis toxica sucis
Testaturque deum nutricibus sed amoenum redit
Florentum semp nemorum sedesq; beatus
Perlucet [illegible] pios ubi semina uita
Diuinis animatur aquis de fonte superno
Ubi sicut seges spinis mundatur ut opus
Umoris [illegible] mortisq; futur
Maximus centenum cumulare horrea fructum
Quem pro [illegible] spes unica mundi **Dixiam**
Qui caeli fabricator adest qui conditor orbis
Quis [illegible] fluctus surgere [illegible]
Pergere [illegible] prohibet confirma
Qui solem [illegible] et lunae cornibus implet

Ingi deum [illegible] lumen in [illegible] utrumque

Qui stellas numeras quae ruit nomina solus

Signo potestas uocis sicut suo loco temporum nosti

Qui diuersa sunt noua formicis hic corporis terram

Corporisque solo uiuentia membra dedisti

Qui perituram hominem uetiti dulcedine pomi

Instaurans meliore cibo potuque sacrato

Sanguinis infusum depellis ab angue uenenum

Qui genus humanum per quos dignoscerat Ielu

Diluuii rabida spumantis mole sepultum

Iam rerum de stirpe perdidus ut mistica uisus

Quod carnis delicta necaret hoc per suo ligno

Monstrans et liquidas renouari posse per undas

Totum uigilamus uno baptismate mundum

Pandens saluator portam paucosque ducit in urbem

Angustam hic calle uiam uerbique lucernam

Aperit lucernae et saeuit

Adamus meruisse legem qui a fortis amo omni

Pastor omnis bonus quem uolere plurimis alis

Uirginis agnus gregi omnis candida hereat

Traduce difficilis nostra subditum omnes

Imperiis naturae uis ritu quoque soluto

Transit in aduersas iussu dominante figuras

Nubes in medios spargens [illegible]

Messorem inducit hiemps sic tempore messium

Vernali sub solo [illegible] florentibus aruis

Sordidus inuersus [illegible]

Cunctaque diuinis parebunt tempore dictis

Inditio constat quae fides [illegible]

Testis origo patrum [illegible] abolenda [illegible]

Temporibus constat [illegible] signa [illegible]

Ex quibus [illegible] perstringere pauca uolutu

Ex animis [illegible] siluaque [illegible]

Ingrediens [illegible] contingere [illegible]

Tum [illegible] uox [illegible]

[illegible] sonos [illegible] anhelat

Cunctaque [illegible] quorum nec lucidu caeli

Siderum [illegible] numeris [illegible]

Primus ab urbe [illegible] mortis [illegible]

Nilus [illegible] numeros [illegible]

N[illegible] quem [illegible]

T[illegible] gentium [illegible]

DE ABRAHAE SARRE NOMINE ... PROLIS

... ciddum uetulis maritabant uiscera ...

... rundauo consumpta siti prolemque negabat

Frigidus annosis moriens in corpore sanguis

Iam senio tepuere gelidi praecordia uentris

In spes dum uenerando uir tremebundaque mater

Elegit ... omni tectus sinus spem gentis opimae

Didicit desertum suspendit ad uberrima natum

Mactandumque deo puerum obtulit et sacer ipsum

Proprior iugulis aries mactatur ad aram — DE ISAAC

... mons sic uiri ... piatoremotis

Plus pietatis habens contempsit uulnera nati

Amplexus pro prole ... et pietatique cruoris

Auxilio uentura docet quod sanguine Christi

Humana ... genti ... occuberet ... iustus ...

Loth sodoma fugiente duos dum respicit uxor — DE UXORE LOTH ... IN STATUAM ... CONUERSA

Infelix in mutata salis stupefacta remansit

Admonitum conuersa simul quae ...

Homo contempta ... deformia mundi

Aspiciens ... uenundus erit ...

Dignus opus ... uultum ... torquere ferre

Ingenibus ... fulgura ... — DE ...

Hon ardens urdere rubus noctu nec ualens
Mactenes alimma dabat et nec torrida uiuens
Sensit damna frutex sed amici fomitis aestu
Frondea blandi tolam bebant robora flammę
Virtis luminis tem. uirga est animata draconem
Per pexos sinuata globos linguisque trisulcis
Squamea colla tumens minitans ore chelydros
Sorbuit et proprii redit in uirgulta rigoris
Peruia diuisi patuerunt caerula ponti. PETRA SITI...
Ingeminum reuoluta latus. nudatque tellus
Cognatis spoliatur aquis. ac turba pedestris
Intrat in abrenis pelagi mare quippe profundum
Sicca peregrinas stupuerunt marmora plantas
Mutauit natura uiam in medium quippe aequor
Incedens populus rude lam baptisma gerebat
Cum dux christi erat clamat nam lectio multas
Vox domini super excitat aquas. uox denique uerbum est
Verum christi gemino quicon sona legit
Testamenta uogens ubi omnium pa fecit ...
... doctrina sermonis plenis in ...
... ulr ferm hominem ... caelestis ...

Angelicas cum testibus nimbis q; superni
Noctantis aeria populū dulcedine pastū
Inpluuiis habuit sed uper & in limbri; escas
Rursus in ex ustis sitiens exercitus aruis [illegible]
Quanimū loca siccadiu quaestu negatis [illegible]
Legra lacebat aquis quas porablutabibendi
Undiq; fuit subitus arente metallo
Hausta aquas sterilis; latex derupe manauit
Toloiuna nouū uomuit marmore potum
His igitur lassuera tribi dans munera plebi
Xpi̅ erat panis xp̅s petra xp̅s in undis [illegible]
Angelicis tremefacta minis affatur asella
DE AMBULATIONE ASINE BALAAM
Sessorē que uerba suū linguaq; rudenti
Edidit humanas animal pecuale loquellas
Solstetit ad gabaon medioq; cacumine caeli
DE MISSU
Expectan holamen ondilato uespere lucem
Insolitas frenare diem nocturna cucurrit
Ordine pigra suo donec populantibus armis
Perimdus hosgonem gladius consumere hostem
Concurrant populi sanctū famulatu adorant
Sidera [illegible]

Haeliā condā corui pauere ministri
Praebentes sine more dapes aloraq; rapinis
Doctus atq; auido satiarans cauiguturi nostro
Tradidit inlesam ieiunis morsibus escam
Hunc bonus haelias quis fit amoenoe
Abluit in terris quicquid deliquit in undis
Plenus at illo dō postquā miracula terris
Plura dedit meritisq; suis succedere dignū
Heredem proprię fecit uirtutis amicum
Aurea flammigeris uectus in astra quadrigis
Qualeuis aeri non exprimit orbita sulcos
Sidereum penetrauit iter curruq; corusco
Dexteriora petens spatio maiore triūphū
Duxit et humanis mortalis contigit aeui
Quā bene fulmineis praelucens semita caeli
Conuenit haelię meritoque et nomine fulgens
Nacope dignus erat nam si sermonis achiui
Unapa accentū mutetur littera sol est
Ultima labentis miseratus tempora lucis
Terquinos quondam regi dn̄s addidit annos
Ut sua clarescue pate faciaq; lumina claudens

puppis posterior pars nauis · prora anterior · carina fundū

Mortis ab occasu uitã conuertit in ortum

Ionas puppe cadens ceto sorbente uoratus — DE IONA

In pelago non sensit aquas ut tale sepulchrum

Nemo reus habens tutusque in uentre ferino

Depositum non praeda fuit uastumque per aequor

Venit ad ignotas hominum sine remige terras — DE TRIB(US)

Cum tres spi ramedo babilonia sacra negarent — PUERIS

Tres una flãmea uiri dũ rũq; subirent

Assiriũ sonitu caldeo lege tyrannum

Cuius achemenio fabres accenderat ignem

Plus fornace sua medios truduntur in ignes

Hi laude ferre rege tanto qui ardore calentes

Cordis imagine uincunt incendia poene

Igne animi quanto ster ederũ gloria flãmis

Ardentis fidei restincta est flãma camini — [illegible]

Digna redimenti tẽ mox percalit altior regem

Iam quae dab humena uocem [illegible]

[illegible]pester pecudũ consors fuit ille per herbas

Vilica de pastor mutant cũuiuia fene

P[illegible] al[illegible] mobilis septemq; tempora lustra

O[illegible] hirsutus silus [illegible] erramtis

DE DANIELE

Hominus chaldaei furuorum lusas trahimi
Hebreusque doctus daniel docet nutu insons
Ieiunus rabidis feris sed belua listo
Uir facta uiro scorum nel [illegible] et [illegible]
Coepit amare famem rabies mollitus furorem
Deposuit saeuusque in faucibus inquieuit
Edidicere truces praedam seruare leones

ALIA TITULATIO MIRACULORUM

Dic ubi sit natura tuo post talia lege
Qui [illegible] tibi iura tulit qui [illegible] terra iussit
Translatum nescire uirum [illegible] ignisque marito
Fecunda uitanum sacram praecepit adamum
Sponte uenire pecus muliebrem transtulit a [illegible]
In simulacrum salis rumor incendia passos
Non ardere dedit uirgultum soluit sanguem
Per pelagus siccauit iter [illegible] imbris
Manna pluit saxo latices produxit ab imo
Quadrupedem fari plano sermone coegit
Sus pensis rapidas elementis distulit oras
Per uolucres hominem pasci didicere corui
In [illegible] transuexit equis [illegible] regnauit
Adiecit [illegible] mala stramine praedonis more

Naufragio fundauit eum flagrante camino
Seruat et sub rore spiritus perpetua regem
Pauit et hyrsuta pondem rictusque leonum
Instimulante fumo iussa ne saeuo furorem
Non potest tector cuius quacumque uidemur
Sonquecumque latent et rerum machina firma est
Omnes tuum simulatur opus sequiturque iubentis
Imperium quecumque trahit sententia nutu
Numini forte qui fanu colunt qui corde sinistro

DERIDE… ANTORUM
IDOLAE CULTORES:

Rediguntur sibi sculptis simulacre furnus
Factorem fugiunt et que fecere uerentur
Quis furor est quo tanta animos dementia ludit
Vt ue lucrem turpemque bouem tortumque draconem
Semihominemque canem supplex homo plenus adhoret,
Istaliçque solem cecatus mente ibi acu
Adfirmant rerum ea patrem quam iterum uideatur
Clara serenatis infundere lumina terris;
Itto tum lustrare polumque cum constet ab istis
Motibus instabilem rapidis discursibus igneo
Officium non esse dei quique ordine certo
Nunc oritur nunc occiduas demissus in horas·

Partitur cum nocte uices nox tempus ubique est;
Solum fuit ille manens in origine mundi
Cum geminum sine sole diem pro nouus orbis haberet;
Sic lunae quoque uota ferunt quam crescere cernunt
Aeminus stellisque litant quae luce fugantur
Hic laticem colit ille larem; sed iungere suris
Non audent inimica suis; ne lite propinqua
Aut rogus exiguas desiccet fortior undas.
Aut ualidis tenues moriantur fontibus ignes;
Arboreis alius ponit rudicibus certis
Instituitque dapes. et ramos flebilis orat
Vinatos caramque domum dilectaque rura
Coniugiique fidem famulos censusque gubernent;
Ligneo ligna rogus surdis clamare uideris.
Imutus responsa petis quae iura domorum
Nec ratione regunt sic aera securibus actis
Ardua pendentis sustentent culmina tecti
Aut subiecta focis dapibus famulentur edendis.
Non nulli uenerantur holus mollesque per hortos
Numina sicca rigant uerique acaste uidetur
Tirens plantatorum cultores eodeorum;

Plura referre pudet, sed quae in carmine longum
Vel damnare nefas, sic mollia sentibi urant
Lilia purpureae neu pu io laria cum pi
Carduus et spinis surgat paliurus acutis;
Iam suetis humanis erroribus addita monstra
Risimus, aut tales potius deflevimus actus;
Nunc coeptam iuvat ire viam montemque per altum
Nitentes firmare gradum properemus in urbem
Libertatis opem, radians ubi regia fulvis
Emicat aula tholis, ubi dantur digna petenti;
Quaerentique per certa manet claustrisque remotis
Porta pulsanti reserantur limina cordis
Hic est ille lapis reprobus quem vestructor egestat
Angulus atque oculis praebet miracula nostris.
Cuius onus leve est, cuius iuga ferre suave est,
Perdigesta prius veteris miracula legis
Retulimus sancti coniuncto spiritus actu
Quae genitor sociata nati virtute peregit
Perdigestu rudis necnon miracula legis
Dicimus sancti coniuncto spiritus actu
Quae natus socia patris virtute peregit.

Militibus sua psta putat qui militat hrdi ;
Ianuuuos ubi nauocat quae lanua xpi ;
Aurea appetuae capitis praemia uitae
Arma quibi dni totum instute geruntur
Et fixum est in fronte decus docus armaq; posto
Militiaeq; tue bone rex pars ultima resto
Hic propria sedes huius mihi in moenibus urbis
Exiguam concede domum tuus incola scis
Ut merear habitare locis alboq; beati
Ordinis extremus escribi in scta libris
Grandia posco quidem sed tu dare grandia nosti
Quem magis offendit quisquis sperando repostit
Xpe faue uotis qui mundum in mos[?] te lacome[?]
Uiuificare uolens quondam terrena pobisti
Caelitus humanam dignatus sumere formam
Sic aliena gerens ut nec tua linquere nosses
Hoc matheus agens hominem generaliter impleti — DI. RIM.
Marcus ut alta fremit uox per deserta leonis — EVANGELIS
Iura sacerdotis lucas tenet ore iuuenci
More uolans aquilae uerbo petit astra iohannes
Quattuor hi pariter uiuare uoce canentes

Tempora cu redeunt laeta spargantur herbis
Sic laptici sempe duo donus honoris
Fulgida pax numero mensis imitatur decorus
Omnibus uero tuis fidelibus mihi tibi annus
Hinc igitur ualeris recolens exordia nec ai
Aurea esse erabenoua lacrimasque serende
Gaudia longe mortuum namque dofleni inada
Semina uimones mox exultabimus omi
Perdua in xpo uenio multiplex

EXPLICIT LIBER SEDULII.

VETERIS TESTAMENTI.

Si testimonium perhibent

Paulus uocatur unde romanor

Predicari in uniuer

Si testimonium perhibent

I Expulerat primogenitum seuissimus anguis .
Glorigera de sede uirum blandiq. saporis
Inlecebris loetum misero potauerat am[illegible]um

Nec solus meritam praesumptor senserat iram
Mortali sub lege iacens sed prorsus ab ipso
Humanū simul omne genus hec noxia coniux
N[illegible] magis [illegible] pfidus ille
Perfidus [illegible] sed quoq. noxia coniunx
P[illegible] dolor [illegible] crud[illegible] dum [illegible] sequi
Coepit [illegible] cladem [illegible]
Quid numerosa dies quidem per [illegible] illo
Centeno nongentos ultra feliciter annos .
Progeniē q. suā decimā spectare nepotū
Iāq. suū nostre genus cuncta supremis
Cum sibi extreme fors inreparabilis here
S[illegible] uentura forent longūq. p aeuū
Vitabit nil se diu cū fine dolere .
Nec reducem spes ferret opem primiq. sepulchri
Terrigene caeca subibant funera [illegible]
Nisi [illegible] ille suae culpas ignoscere [illegible]
Reddere difficilius sua ne facinora [illegible]

ante peccatum
Quaeque deo similis uiuens astabat imago

Dissimilis demos de fora ut male miserius.

id est uetiti
Instauratur & opus; pomis qui uetat & acerbis.

id est filiorum
Quae mandere patres natorum stetere dentes;

Donat & que suus semper placitus uit unde

Culpa dedit mortem pietas dat & inde salutem.

sicut
Euoluit e spinis molles rosa sic gratia culpis

Hil quod laedat habens matrem que obs aur athonae

ii Maria
Sic sua de stirpe sacra uenientem maria — DE CCEPTI

purgauit
Virginis antique factus noua uirgo piaret. — ONE BEAT

Vt quam natura prior uiciata iacebat — MARIAE

prostratus mors
Sub dracone necis. xpo nascente renasci. — Ē DICTO SA

Possit & homo & ueteris maculam deponere carnis. — PIUS A PRO

Haec uentura senes postquam dixere prophetae — PHETIS

accelerati
Angelus intacte cecinit properatim aures.

s. angeli sociata
Edictis mutata fides uterumque puellae

id est deitate
Sideream mox templa homini rerum qui creatum

innupta
Ascendit sub lege fuit; stupet innuba tentis

creatorem
Virgo simul gaudet quae suum per iter uera parentem

euolutis de termino
iiii Iamque nouem lapsis decimi de lumine mensis — DE PART

fecunda
Fulgebat sacrata dies in uirgine facta — BEATAE

MARIAE

Promissionem complevit opus verbum caro factum,

[q(uo)n(iam) potest fari] In nobis habitare volens; tunc magis mutus infans

[Intacta] Intemerata sui consortia uiscera templi.

In lesionem uacua uel iter. per uirgineos tr.

Portus adest clausa ingrediens & clausa relinquens;

[quonia(m)] Quae noua lux mundo que toto gratia caelo.

[splendor] [s(cilicet) quando] Quis fuit ille nitor mariae cum xp̄s ab aluo

Processit splendore nouo. uel ut ipse decoro

[gaudens] [pulchra] Sponsus ouans thalamo forma speciosus amoena

Prae natis hominum cuius radiante figura

Blandior in labiis diffusa est gratia pulcris;

O facilis pietas ne nos seruile teneret

Peccato dominante iugum seruilia sumimus

[pertulit] Membra tulit dominus primigena ab origine mundi.

Omnia qui propriis uestit nascentia donis

Obsitus exiguis habuit uel omnia pannis.

Quem neque pollos non nobilis unda profundi.

[terra] Terrarum non omne solum sp aequora que lati

[uentris] Non capit aula poli pueri sub in corpore plenus

Mansit & angusto d(omi)n(u)s in praesepe quieuit.

Salue sc̄a parens per te libera [illegible] puer peract[illegible]

Qui caelum terramque tenet & p(er) s(ae)c(u)la cuius

Numen et aeterno complectens omnia gyro.

Imperium sine fine manet quae uentre beato

Gaudia matris habens cum uirginitatis honore

Nec primam similem uisa es nec habere sequentem

Sola sine exemplo placuisti femina Xp(ist)o.

IIII Tunc prius ignaris pastoribus ille creatus. DE NATIVITATE XPI ET DE HIRODE ET QUANDO MAGI AD EUM VENER(UNT)

resplenduit

Enituit quia pastor erat gregibusque refulsit.

Agnus & angelicus cecinit miracula coetus.

Talia bethleem dum signa geruntur in urbe

Eoi uenere magi saeuumque tyrannum.

Grandia sollicitis perturbant nuntia dictis.

Iudaeis regem populis oriente sub axe

Progenitum fulsisse ducem. hoc caelitus astra

propinquare

Hoc stellam radiare nouo ua. ferus arbiter aul&

hebreus

Aestuat hebrea g(enti)s hunc succedere posse

Maximus & qui primus erat tunc fronte serena

nutriens

Nubila mentis alens cla(m) mandat ubique requiri.

Sicut adorandum quem tractat fraude necandu(m)

Quid furis herodes Xp(istu)m sermone fateris

Et sensu singulare capis legeque legendo.

Heglogis. & regis regionum tua regna minatur.
Hec tamen insano careant tua nomina facto
Patrandum sub honore crucis sed crimine gentis
Herodes alius quod tu molire videbis
Ergo alacres summo servantes lumina caelo
Fixam agis sidus quem micans regale secuti
Optatam tenuere viam quae lege futura
Dixer adorantes sacra ad cunabula gentes.
Tesauris q(ue) simul p(ro) religione solutis
Ipse & iam [illegible] species ostendere xpm
Aurea nascenti fuderunt munera regi
Tura dedere deo murram tribuere sepulcro
Cur tria dona tamen quin spe [illegible] maxima virtus.
Hinc enumerum confessa fides. & tempora summus
Cernens sancta [illegible] praesentia prisca futura
Semper adest semper qui fuit semperque manebit.
Inimplicavis [illegible] tunc caedat ille.
Per somnium monita contemnere iussa tyranni.
Per loca mutata gradientes devia callis.
In patriam remeare suam, sic nos quoque [illegible]
Si cupimus patriam tandem contingere postquam

DE STELLA MAGOS AD XPM DUCENTE ET MISTICIS HORU(M) MUNERIB(US)

DE SEUITIA HERODIS ET HECE PABULLOSUM

Ergo iudex … feto porte inpius . Irion
Rex a parente . filius quod at rex ille uocari
Quippe … carbas … proprianquis rogit … ;
Ira … gemens facinus sibi oculos frendens
Cuius ab ore tener subito … agnus
In totum mouet arma gregem mandere trahere ;
Mellopecus tremidoque … uocat tua pignora …
Nequiquam … dicacitas implent balatibus auras
Audit eras … herodes xpo stimulatus alecto
Tornere conlisas p… uolum strage catus
Inmerito non cessat atrox quo crimine simplex
Turba perit . cum quiuis … potuere creari
Iam miseri uel formati . furor est in regna uenire
Non rabio primos qui necans uagitus … laudens
In numerum paruorum nefas puerilia mactat
Mel … plangentem qui dedit rex matribus unu
Haec laceras crines nudato uestibus …
Illa genas secuit nudum feriat altera pugnis
Pectus ; & infelix mater nequiquam modo mat…
Ore … frustra … uberam …

Quis tibi tunc lanio cernenti talia sensus
Prospiceres arce ex summa uastique uideres
Mixtum ante oculos tantis plangoribus aequor
Extinctis quique tamen quamuis infantibus absens
Presens xpistus erat qui sancta pericula semper
Suscipit et poenas alieno in corpore sentit
C ubi bis senior aetatis contigit annos
Hoc spatium de carne trahens aeuique metum
Humana apparere tulit se moribus esse
Cedere debatur senior legisque magistros
Inter ut emeritus residebat uir eminguis
Nemora quas et enim uolitans per templa minentur — UBI XPS
Nec ut haberet moras usus maiore iuuenta — BAPTIZA
Ter quasi lustra gerens placida iordanis adundas — TUR
Venit ut acciperet hoc quod dare uenerat ipse
Hunc baptista potens ut uidit ab anne iohannis
Quem matris dum uentre latet nondumque creatus
Senserat obstruso iam tunc sermone propheta
Et muto genitore fluens eum munera linguae
Post nouem taciturna diu sub praemia sensit
Partu reddidit nato mox predicat agnum

Ecce dei veniens peccatum tollere mundi;
Tollere cum dixit quod non habet et hoc mihi tollit.
Non mala ut ipse gerat, sed ut ipse nocentia perdat;
Qualiter in medias aethere lux Christi clara tenebras
Funditur et proprio non offuscata sereno
Discutit expulsas lu[illegible] le[illegible]tulibus umbras.
Sic delicta fugans salvator nostra gerendo
Tersit et [illegible] tu per cul evanescere iussit;
Tunc vada torrentum simplex ingressus aquarum
In se unda lavat et contagia vitae.
Ipse nihil quod perdat habens sed quique liquentes
Corporeum undavit lavacris limfas qui beavit
Virgineis et spiritus sacravit flumina nobis;
Senserunt elementa dominum mare fugit et ipse
Iordanis refluas arctu convertit in undas.
Nam quae per propheta canens quid [illegible] quod fugit inquid.
Et tu iordanis retro quasi subtrahis amnem.
Ergo ubi flumineum post mistica dona lavacrum
Egrediens siccis dominus calcavit harenas.
Confestim patuere poli sanctusque columba
Spiritus in specie Christum vestivit honore.

Marisuxtumq; doc& multumq; incederemire
Per uolucrem que fellecat & natoq; uocatur
Voce patris triplicat se et ratione probatur.
Quod pater & natus quod sp̄s est sibi cert.
xvii xvi f M L xviii Quoniam & indignus qui non … rauerit unū.
Inde quater denis iā noctibus atq; dieb;. UBI TEMPTATUR A DIABULO
Ieiunū dapibus sacro spiramine plenū.
Insidius temptator adit; doctus par tem
Fallaces offerre dapes: si filius inquid.
Cerneris esse di dic ut lapis iste (subito) repente.
In panis uertatur ope. miracula tā quā
Haec eadē non semper agat. quis agere at erp
Vis cera fruge feris animans se amdat isti (inmandans)
Et panē de (petra) caute creat; acer gore pulsus
Voce prius hominē non solo uiuē panem.
Sed amicis sermone di tale factus & omens
Alteram uperis instaurans arma uenenis
Cum dno montana petit. cunctasq; probē
Regnorū monstrauit opes. hanc omnia dicens (ciuitas)
Me distribuens ferens (nobis) si me prostratus adores.
Quantum pro uersus tantum peruersa locatus.

Stulte quid ut fragilis mundi affectas et honores.
Qui populis aeterna parat monstrum quod nefandum
Pronus adorare et curvus super aethera sedes.
Terra pedum locus est quem nullus cernit et omnis
Laudat in excelsis summis a voce potestas.
Xps ad haec tantum dominum scriptura deum qui
Iussit adorari et soli famulari ei uni.
His quoque deficiens congressibus audet iniquus.
Ter sese attollens animo praestare superbo.
Terque volutus humo fragili confidere bello.
Tunc adsumsit eum sanctam sceleratus in urbem
Et statuens alti supra fastigia templi.
Sin natum genitore deo te esse reris inquid.
Inpigre summo delapsus labere tecto.
Hanc scriptura docet te mandas se tonantem
Angelicas subvectus eas ut tutus in ulnis
Ad lapidem ne forte pedem conlidere possis.
Quam ceca gerit nigro sub pectore corda
Mens tenebris obscurata suis hunc ardua templi.
Culmina et erecte quamvis fastigia pinnae
Credidit in praeceps horrescere magnanimum.

Cui nutat q(ue) membra poli caelos qui ponis

Vocat in extremis deos condit humillima tis

Infirma potens et non excelsa relinquens.

Dixerat et validis confossus cuspi(dibus) de verbi

Quod temptare suum dominum qui dominus noquit et

Victoris fugit ora gemens; tum Christe repulso

Caelicolae adsistunt proceres; codices qui in carcere;

XX·VII TR ·M·M·IO· XXXII Angelici Christo famulantur rite ministri.

VII Protinus ergo viros ex piscatoribus aptos — UBI EX PIS

Humanas piscari animas qua e lubrico mundi — CATORIBUS

Gaudia sectantes tamquam vaga caerula ponti — FECIT DISCI

Caecaque praecipites errarent incerta profundi. — PULOS

Discipulos iubet esse suos, tales qui signo

Conciliatuite quos non ventosa loquendi

Gloria nec vana de nobilitate superbus

Sanguis alat, sed fama tacens humilisque refulgens;

Mentem intus caelo faciat de plebe propinquos;

Namque stulta potens elegit et infima mundi

Fortia confringens deus et sapientia perdens.

Vim etiam celerem cupiens conferre salutem.

IX· Orandi praecepta dedit, iudexque benignus — UBI D(OMI)N(U)S [illegible]

[illegible]

ORA[illegible]

Indulgenda per tam breviter iubet ut cito praestet
Sic dicens, orate patrem in baptismate [baptismi] nostrum
Inesuum proprium quae homini concessit honorem
Et quod solus habet cunctos permisit habere

Pater noster qui es in caelis. INCIP ORAT

Iudnm caeli patrem memoramus in ipso
Iam fratres nos esse decet [nec] origine carnis
Germanum gestare odium sed spiritus igne
Flagrantes abolere dolum mentis ta uetusti
Atque novum gestare hominem ne forte ab alto
Degenerent terrena deo cui nos duce Christo
Fecit adoptivos caelestis gratia natos.

xi Sanctificetur nomen tuum. PETITIO PRIMA

Sanctificetur ubi deus qui cuncta creando
Sanctificat nisi iam de pio nisi pectore casto
Ut mereamur eum nos sanctificare colendo
Annuat ipse prior sicut benedicere idem
Iubet a nobis a quo benedicamur omnes

xii Adveniat regnum tuum. PET SCDA

Adveniat regnum iam atque scilicet illud
Morte vacans et fine carens cui nulla perenni

Tempora succedunt quia nec est tempus habere

Continuus sine nocte dies ubi principe xpo

Nobilis perpetua caput amplectente corona

Victor opima ferens gaudebit premia miles

XIII Fiat uoluntas tua sic in caelo et in terra PET TER

Hoc igitur uotis hoc nocte dieque precemur

Illius ut fiat caelo terraque uoluntas

peccatum malum
Quinus quã uult esse nefas hostē que nocentem

Et que polo sic pellat humo ne corpora nostra

terrā
Tãquã inlesolū seuus sibi uindicet hydrus

abundans
Sed quia mente tason & plena pietate redundans

Corpus animas pariter conseruet et artus

scilicet anima — scilicet corpus quod est de terra
Altera pars etenim caelestis nos sumus altera terrae

XIIII Panem nostrum cotidianum da nobis hodie PET QUARTA

Annonam fidei speramus pane diurno

Mentis in ima famem doctrine sentiat umquam

scilicet sacrificio — doctrine
Xpo iubente suo qui corpore et ore

ore — corpore
Nos satiat simul ipse manens uerbumque caroque

longiunt
Dulcia nam dñi nostris in faucibus herent

uincunt
Eloquia exsuperent que fauos atque omnia mella PET QUINTA

XV Et dimitte nobis debita nostra sic et nos dimittimus debitoribus nostris

Debita laxari quae nobis ametar rogamus.

Nos quoque laxemus [dimittimus]; propriam cautio verbi

Spondentes manifestat enim; gravius que solutis

[ligamur] Nectimur alterius si solvere vincla negamus;

Incipiet qui prius decies millena talenta

Dimittens dominus si nos affligere propter

Denarios centum conservum senserit ullum.

Tradere confestim tortoribus inque feroci

Carcere constricti non permittemur abire

Donec amenta brevem [minimum] reddamus adusque quadrantem

XVI Et ne nos inducas in temptationem. PET SEXTA.

Non qua nos dominus tuas vias semita pacis

In laqueos temptantis [diaboli] agat sed cum mala terra

Deserit ire sinit; namque quisquis per illa mundi

Delitiora sequens luxus et gaudia blande [insipienti].

Perditionis amat iter hunc virtutis amator

Linquit et ingreditur quas temptatio ducit;

Absque ergo pede retro faciamus et artum.

Cor deprecamus iter tenuis quam semita non infregit

Irrep angustam regna ad caelestia portam.

XVII Sed libera nos a malo. PET SEPTIMA

S icupimus uitare (cauere) malum debemus adire

S ectari que bonum. hic qua liberat ille trucidat.

H ic alit (nutrit) ille necat; nam quantum sidera terris — terrena a summis quam ...

I gnis aquis lumen tenebris contraria bellis

U ita sepulturis tantum bona longius absunt

D issociata malis; dextrum qua quisque necesse est.

A ut laeuum gradiatur iter; sed dextra bonorum

S emita conspicuos uocat his sua gaudia iustos.

I nquietos patriarchas sinus; at laeua (sinistra) malorum

E xercet (operatur) poenas. et ad impia tartara mittit; — q. e. s.

E rgo agnis ouibus que dei est haec sola uoluntas

E t bona libertas euadere (pessima decernenda) torua gruentis.

O ralia prurita quesitum (haberi) per pascua xpi.

oetico Oratio pater noster...

erat

zeta

scribere qui nescit nulum putat esse laborem
Beati. Defcaliqui. Leue

hubtur

hubtur

abcdefg hik
lmnopqrst
uxyz &

XVIII I.

P(RO) UBI AQUAM IN UINUM CONUERTIT

Prima sue d(omi)n(u)s thalamis dignatus adesse
Ut uitiis documenta daret; conuiuaq(ue) praesens (xpi)
Pascere non pasci ueniens mirabile fusis
In uinum conuertit aquis, amittere gaudens
Pallorem in latices mutauit laeta saporem
Humida suum largita merum; nescis q(ui) ponis
Dulcia non nato rubuerunt pocula musto.
Impleuit sic ergo lacus hoc nectare (dulcedine) xp(istu)s
Quo possessor ax qui uitis erat uirtute colenda
Omnia fructificans cuius sub tegmine blando
Vitis in occiduas (nunquam casuras) enutrit pampinus uuas
II Regulus nato quidam moriente rogabat. DE REGULO CUIUS FI LIUS
Flebilis et supplex d(omi)n(u)m quo (ut) uiseret aegrum
Febre laborantem puerum, trepidamq(ue) uolarem (ubi liberet)
Labi animam detinere diua, tunc larga potestas.
Credentique nulla negat nec donare retardat
Voce commutata fides sermone salutem
Concedens facili uiuit iam filius inquit
Perge tuus; quantum imperiis (potens) ferendus sio xpi
I ...undoq(ue) uenerit sed iam quis a uiuit

Morbi, quam nec ante prius quam sanata videndo
Praeteritum cernit quae quid vult esse futurum.
M xiii Inde salutiferis incedens gressibus urbes. DE LEPROSO
M xiii Oppida rura casas vicos castella peragrans.
M xviii Omnia depulsis sanabat corpora morbis.
L xxxiii
M iiii Ecce autem medio clamans ex agmine turbae. UBI XPO
Leprosus poscebat opem variosque per artus LEPROSUS DICEBAT
i. quanto erat candidior tanto lepra ingravescente miserior
Plus candore miser, si vis, domine, inquit, ab istis DNE SI UIS POTES ME MUNDARE.
Me maculis mundare potes; volo Christus et inquit.
Confestim redit in actus proprioque decore.
Laeta peregrinam mutarunt membra figuram.
Inque suo magis est vix agnitus ille colore.
M lxvii Fixa tepentinis ualidi decorrebat lampadis aestu. DE SOCRU PETRI
M xvi Febris anhela socrum et dubioque in funere pendens
L xvi Sauciat sub gelidis ardebat vena periclis.
Inmistique calor frigus letale coquebat.
At postquam fessos domini manus attigit artus
Igneus ardor abit, totusque extincta medullis
Fonte lassatis aquae cecidit violentia flammae.
Tum etiam rabidas nigrorum depulit iras
Spirituum, ne flatus atrox lacerasset iniqua. UBI DNS FECIT RAPIDAS IRAS NIGRORUM SPIRITUUM

Post haec hominis, operisque dei nexaret honorem
Quem mortalis non credi, passimque cateruas
Ut primum innumeras pulso languore salutis
Reddidit & uaria populos sacra adeloquium.
Inde marina petens arentes gressibus algas
Pressit, & exiguae conscendens robora cymbae
Aequoreas intrauit aquas, dominumque sequentes
Discipuli placido librabant carbasa ponto.
Iamque procul terris fuerat ratis acta flabris
Sulcabat medium puppis secura profundum.
Cum subito feras surgit hiemps, pelagusque procellis
Vertitur, & trepidam quatiunt uada salsa carinam
Perculerat formido animos, seseque putabant
Naufragia natores iam tendere brachia saxis.
Ipse autem placidum carpebat pectore somnum
Maiestate uigil, qui non dormitat in aeuum
Qui regit israhel, neque prorsus dormiet umquam.
Ergo ubi pulsa quies, sanctus clamantibus ima
Voce simul miserere tuis miserere perimus.
Auxilio sic arripio nil uota moratus
Imperat & euro uentus nimium de puppe aplausit.

EV. Exsurgens dominus ualidis increscere uentis

DE XPO NAUIGANTI DISCIPULOS TURBAS

XXVII
LXVIII
XLIII
LXXIII

Non erat tum ipsa pugnax audacia ponti.
Inde minans tumidas quae surgere cogeret undas
Nec metuenda truces agitabant flamina uires
Sed laetus subiciens xpo mitior expulit imum
Obsequio feruere fretum rapidoque uolatu
Mouerunt audax uentorum gaudia pennas.
VIII. Interea placido transuectus marmore puppi · DE HOMINE QUI
Liquerat et medios lustrabat passibus agros, HABEBAT LE
Cum procul e tumulis gemino stridore ruentes GIONE DE
Prosiluere uiri, quos non mala daemone pauco MONUM
DCLXVI Sed legio uexabat atrox, nexuque cruento
Saeua catenatis gestabant uincla lacertis,
Angebatque quoque poena duplex: hic dira furoris
Condicio quamuis pateretur magis ille ligatus
Tunc dominum procul praeuidentes exire iubentes
Spiritus infelix hominem non audet adire
Effigiem repetens quam Christum cernit habere
Sed pecus inmunda gaudens lucrescere amicum
Sedibus adque olido consuetum uiuere caeno
Porcorum spectiores ius, terque phalanges
Paruum tenuere gregem uigent hispida horrens.

Tale quippe domū dignus fuit os p habere.

XXXI VII M LXX M XX LXXXVIII LXXXVIII Hinc calcas dn̄s pelago delatus in oras — DE INFIRMO CURATO CUI PRECEPIT DNS TOLLE GRABATU TUU

Intravit natale solū quo corpore nasci

Euoluit patria quā sibi pat ipse dicavit

Occiderant vivū post tanta iā quoque cadaver

Is bina cervicum lecto quoque cubante

Exsomnē cui tam iacens sine corporis usu

Ostis imago fuit resolutaque membra iacebant

Officium desertasius flexosque per artus

Languida dimissis pendebant vincula nervis

Hunc ubi virtutū dns̄ aspex egentem

Robore & peccatis primū confirmat ademptis

Que generant augmenta malis miseroque iacenti

Vergeat et propriū scapulis ad tollere grabatū

Imperat et discede domū nil iussa moratus

Qui fuerat cum corpore salus vestigia linquens

Iam de aliena suis lectat vadere plantis

Vectans quisuis grata mercede revexit.

XXXIII X M LXXIII M XCVIII LXXX Principis hic ea synagogae filia dauso — DE FILIA PRINCIPIS RESUSCITATA

Functa die superas moriens amiserat auras

Et genitor cui finis eratque spē plus adulte

Sustulerat sacer dn̄i lacrimans quo gemens que
Corruit ante pedes, uix uerba per carmina fari.
Singultu qua uentre ualens, miserere parentis
Orbatum miserere tuentis, modo filia decens.
Unica uir generis nec adhuc matura sub annis.
Occidit, & misero patris mihi nomen ademit,
Ad sero pe lapsam que animam per membra refunde
Qui totum prestare potes, haec eloquit & auctor
Lucis ad extinctae properabat funera gressu.
XI Ex populo stipante mouens permixta quorum bis DE FLUXU
Ibat inundantem mulier perpessa cruorem, SANGUINIS
Quinque magias tenuerat opes ut sanior esset,
Exhausta que domo nec proficiente medella
Perdiderat per prius partem cum sanguine census,
Ast ubi credentis iam sanio pectoris cepit
Nos adeo fides medius immersa catervis.
Hinc atque auersi uel filum tangere Christi,
Posterius que latens sub inde furata salutem.
Extrema de uestis apice, siccis que fluentis
Damnauit papulas audax fiducia uenas,
Constrinxit istarum quis de fonte cucurrit

Quod dum turba secreta dedit, furtumque fideli
Laudat & egregii tribuunt sua uota rapinae;
XII Ventum erat ad maesti lugentia culmina tecti (*gloss:* inpersonale) DE FILIA CU
Deflentemque domum moriens ubi uirgo iacebat. IUS SUPRA
Extremum sortita diem, trepidusque tumultus
Organa lamentis ululans implebat amaris, (*gloss:* sorte)
Funereosque modos carmen lacrimante gerebat
Tibia, nec planctus quae frequens consuerat edere.
Ponite sollicitos conceptos mente dolores (*gloss:* deponite)
Hic sopor est, saluator ait, non funus adesse.
Credite, nec somno positam lugete puellam.
Dixerat, & gelida constrictam morte iacentem
Spiritus igne fouet, uerboque immobile corpus
Suscitat atque semel genitam bis uirgine praestat.
Obstupuere animis inopinae (*gloss:* insperata) que uota parentis
Aspiciunt uersis quemodis per gaudia planctum;
XXXII XIII Inde pede egrediens duo conspicit ecce sequentes (*gloss:* gemino luce) UBI DNS
M LXX Caecatos clamare uiros: fili inclite dauid. DUOS CAECOS
AD PORTA
Dic ut e nocturnas extinctis uultibus umbras HIERICO IN
Exclarum lux prodeat, quam credere certum. LUMINAUIT
Quasanum est cognoscere diem, iam cordeuidebant. (*gloss:* clarum)

Qui lucis sensere uiam tunc caeca per antra
Lumina diffuso ceu torpens ignis oliuo
Sub christi imponere manu tactuque sereno
Instaurata suis radiant ora lucernis
XIIII. Mis tradimissis alius perducitur aeger — UBI DNS CURAUIT EGRUM MULTIPLICI LANGORE.
Multiplici langore miser quin uoce relictus
Auditu uacuus solo per inania membra
Demone plenus erat, hunc penitus ad inere sacro
mutum fecit loqui surdum audire eiecit demonium
Curauit uersis dominus hunc contraria causis,
Demonio uacuans auditu & uoce refirmans,
XV. Hecminus hinterea proprios sub & omnia posse. — UBI DNS MISIT DISCIPULOS SUOS AD PREDICANDUM.
Discipulos iussit quos simul uirtutibus implens
Iurat & tristes morborum excludere pestes;
Sed domus israhel quia necdum nomine gentes:
Lex erat hoc omnes et caelorum dicere regnum.
Demonis auferre locum depellere lepram.
Functaque sub dictu reuocare cadauera uite,
Sumpsistis gratis cunctis inpendite gratis,
Ac uelut hoc dicens ego uobis quippe ministris:
Seruandos committo greges ego denique pastor:
Sum bonus & proprios adductum largior agros.

Nemo meis oculis quaer mea pars auendat
Haec in apostolicas ideo prius edidit urbes.
Omnibus ut ab his iam se esse auctore magistris
In reliquis doctrina fluens decurrit et aeuum
Qualiter eximio paradisi fonte leguntur.
Quattuor ingentes procedere cursibus amnes
Ex quibus in totum spargentur flumina mundum.

XVI Hinc in conspicuam synagogae ingressus in aulam. DE MANU ARIDA
Aspicit invalidum demisso corpore marcum.
Seminecem membris non totum vivere cautus.
Arida torpentem damnarat dextera partem.
Imperioque medens gelidam recalescere palmam.
Praecepit et reduci divino more saluti.
Sic ipse peragit nil tollit et omnia reddit

XVII Initerum veteres instaurans librarius artes UBI DNS SANAVIT HOMINEM ET RELICI LANGORE
Ille celidrus adest regressus qui felle venenum.
Lividus humano gaudet pinguescere tabo
Quodque palatinos totiens dispserat aegros
Virus in humanus progressus viscera fudit.
Sauciam membra tenens mitiqua tegebat et ebum
Tunc dominus mundi lex maxima et sermo parentis

Cum toccam iamque tulit triplicique furore

Sordibus excussis oculos atque ora nouauit.

id est xp̄s

Verbaque per uerbū p̄lum lumina surgunt.

Incuruata diabolico

XVIII. Venerat et mulier morbo contracta uetusto. UBI DN̄S CURAUIT CONTRAC TĀ MULIE RĒ MOR BO UETUSTO

Non senio tremebunda gemens incurua caducis

Vultibus et totā despectans cernua terram.

Quae dn̄o miserante uigens post octo decemque

Membra leuat messes caelū que ac sidera tandē

Cernit et ex dn̄i solis reminiscitur albō.

Totū erecta uidens quia quos malus opprimit ostis.

Inferiora despicunda

Ima petiunt quos xp̄s alit sine labore resurgunt

XVIIII. Cumque dehinc populū sese in deserta secutum. UBI DN̄S QUINQUE MILIA HO MINŪ SATI AUIT.

id est figuratus

Vt typpicus moyses ueris quae p̄phetauerat.

Antiquā semper et famē maioribus actis.

Antiquā monstrauit opem, tunc alite multo

Carnis opima dedit gemmis modo piscibus auxit;

Sufficiens tunc manna pluit modo panibus amplū

Quinque dedit uictum per milia quinque uirorum.

Et era turba latet numero nec clauditur ullo.

Maxima paruorum legio uel maxima matrum;

Quodque magis stupeas coplenda bis sex replet

Fragminibus senos populis qui uoratibus aucta

Quo redit ac metis non est data copia mensis.

XX Iamque senos cantu galli sub cerula ponti
Oceano rapiente diē ampallea adeōr
Noctis & astriferas inducere hesperus umbras
Discipuli solo terris residente magistro
Undosū petiere salu fluctuque tumenti
Torua laborantem iactabant aequora puppi.
Aduersus nā flatus erat. tunc noctis opacae
Tempora calcatis dñs supābulat undas.
Et [illegible] arua fr&igelauosq; fluentis
Crēu fusa sacras lābebant marmora plantas;
Mirati stupefacta cohors sub calle pedestri
Nauigeras patuisse uias; ac petrus amicum
Doctus habere fidem xpm quia agnoscere somp
In medias descendit aquas. quē dextera saluauit
Labentē dñm in tanto in gurgite passu.
Cunctatus fuit illa manus. pelagiq; uiator
Libera per uitreos mouit uestigia campos.
XXI Gennesar in desolidato uenit en tecolom.
Infirmos traxere suos. ut fimbria saltē
Ux ad tactā adi morbus moderentur acerbus.
Et quod qd tangere iugē sensere salutē.

UBI DN̄S SUPRA MARE AMBULAUIT

UBI CURANTUR INFIRMI AB EIUS FIMBRIA TANGENTE

Quã sup̃ acta fuit quę nũquã uendita uestis

Ipsa omnes medici redimebat munere fili.

XXII. Hinc tyrias partes sydonia quo rura petentẽ. DE MULIERE CANANEA.

(euntẽ)

Anxia pro nata genitrix quã sp̃s atris

(mesta: constricta) (malignus)

Vexabat stimulis mulier chananea rogabat.

(turbabat)

Se canibus confessa parẽ qui mensa iacẽ

S ẽẽ ō doratorrecubante ad limina mensę

Adsuetos fluas dominorũ lambere micas.

(cadentes) (attingere)

Vox humilis redalsa fides: quae sospite nata

De cano fecit ouẽ generis quo in sortibus hortã

(genus t gentilitatis) (spiritus)

Con pulchra debre degramine uersa agri.

XXIII. Alta dehinc subiens montis iuga plebe sequente.

Muta ac cęcãu claudãu multa passim.

(ubique)

Lepros que simul populos surdas que cateruas

Inualidas q: manus. & quicquid debile uulgi

Venerat ad priscũ componit moribus usũ.

Irreuocata suis ad operat organa neruis.

(propriis)

Dũ qui modens agrũ refouet [illegible] multũ

XXIIII. Sinecdoche tempora. Tertia lux aderat. sed reliquo in cos [illegible] nullũ

Contigerat plebs tanta cibũ nimios que labores DE VII PANI[BUS]

[illegible]urribat gemiranda fames sitis aũ cia callẽ.

Tio baptizantē dapibus ieiuna rediret;
Quas flexus pietate deus quis e pergentem
Pauit ad aestiuc tam loca sine frugibus infert.
Pisciculis paucis & septem panibus agmen
Pauit enorme uirum, praeterque infirma secundi
Sexus aetatis saturauit quantum illic
Milia uescentum plus ut mireris & auctas
Dic eo fuisse dapes per epulas nutriuit edendo
Vulgus & attrito creuerunt morsibus escae.
Reliquias quae suas sportarum culmina septem
Expauit fugitiua fames. ubi fragmine sicco
Vidit habundantem modico de semine messem.
Necdum humano quamuis in corpore xpm
Matris ab occasu mortalia membra gerentem
Lux fuit esse deum qui non abscondit unquam
Urbs in monte sedens. modio nec subditur ardens
Lychnus at elatum sed spargens altius ignem
Mentis lumen agit, radians nam testibus a plo.
Discipulis fulgore tribus uelut igneus ardor
Solis in alterum uer sus splendore figuram
Vicerat ore diem, uestemque tuentibus ipsam

uestim[illegible] tempore quo d[illegible]

C andida forma niuis dni de uertice fulsit;

discipulorum

O montis in sublime trium quibus ille uidere

C ontigit in mundo quem sunt credita mundo.

apparuit

Q uid quod heliam et clarum uidere moysen.

id est mortem ab helia sed corporeis

I gnotos oculis uidere lumine cordis.

U rma iacsit nra fides hunc esse per aeuum.

P rincipium ac finem hunc alfa uidere et hunc ω ;

Q uem modum talos arcum fulsere prophete

helias moyses carnis

E t adhuc uiuens alter stans limine uite;

A sidere quae sono meus est hic filius audiens

i. proverbii paterna

S tendit uerbi genitum uox patria xpm.

uisus

O stquam corporeos regressa per artus

P exta dominica carnis uel anima formam

T e quo palam dns populis dedit excorpore mox

S ui humilis moesto dei eius lumina uultu

U rocedit supplex que manus et brahia tendit

P mpla atque geminens sumus mihi filius unus

I st dne heu cuncta lacerat quem spu ira

E celum quod nisi merga t aquis aut igni bis torris

N rimatam que anima dubia sub morte fatigat ;

ruens

H ui mox pum expulso miseratur ut furore.

BEDEMO
NIOSO

t m̄ l.
sex xxii

Redde mihi uel redde sibi. ne caeca potestas

Expellat trepidam subtracto lumine uitam;

Dixerat & genua amplectens genibusque uolutans

[illegible] super ... genib.

Herebat dominus quepio iam pectore uotis

i. senserat

Annuerat; tunc prodo furens ac noxius hostis

Cuius possessa diu est aliena fabrica iuris.

Per uasa migrare domina expulsus in iram

discerpere lacerare

Tollitur accensa cęcepta qui carpere membra.

conat

Nititur: & frustra diu pro libertate laborans

Fugit in obscuras puero uiuente tenebras.

XVII Rex caeli ac solus regum & dominus dominorum. — UBI IUBET PETRUS

Hanc dedignatus pro se propris carne tributum. — TRIBUTA

Soluere censum medio de gurgite ponti. — DARE CAESARI

portatorē

Hamum ferro nube & gerulum didragmatis aurei.

Incola mox pelagi pendentia fila momordit.

hon.

Iussa tributa ferens. grauior qui onere metallo. — l ponderosa

Uilis honor pisces pretio maiore pependit.

XVIII Discipulis qui sunt sep contentionibus aulae — UBI DNS A DISCI

Caelestis regni quis maior possit haberi. — PULIS SUIS DEBA

Uidit & docuit mirabilis omnibus inquid — TAT QUIS FORMAI

humilis e

Celsior est humilis cunctis in quo potentia ... — OR SIT IN AU

LA CAELESTI

Quicunctis sibi subiectus erit seseque minorem
Demissa cervice feret, sublimis iste videtur.
Parvulus; et monstrat puerum consistere parvum
Qualis et ingenio tenero sit et tempore cuius
Non annis sed mente viget quia mollia dicas
Il pompe mundialis amat non; sed alto honore
Vertex supinatum et sic pueri seminat ...
Quantum supina solo tantum fit proxima caelo;
Conditioni vergentis altum petit altaque vergit
Inferiusque gradus quo vult descendere sic ergo
Excelso humiles dominus destinat extollit egenum
Et facit egregios hinc residere tyrannos.
Hec terra tamen dum pugnacem terre bellum.
Pro capite in caelo sub terra iussit abire.
Parva loquor si facta dei per singula curram.
Et ... bonum cum generale revolvam.

EXPLICIT LIBER SEDULII SECUNDUS

Iam placidas sordens litem transgressus et [illegible]
Iudex sortitus [illegible] sine nomine [illegible]

Vulgus et innumerus volvens [illegible] catervas
Suscipit [illegible] et dare discedere [illegible]
Nil quod de [illegible] summo spectantibus umquam
Difficile est conferre dolo [illegible] facultas
A[illegible] plurare et larva [illegible] referre
Quicquid [illegible] se iudico [illegible]
Namque ferarum [illegible] sicut pondere [illegible] lancibus
Membrorum [illegible] sequitur. fecundos opima
[illegible] tenuem [illegible] posset adire
[illegible] regni ducentem ad limina [illegible]
Ingenio [illegible] quem [illegible] lege cohercet
Et nulla sub lege manet [illegible] velle est
Cum [illegible] nulla videt [illegible] conspicua esse
Hoc impossibile est homini dixisse [illegible]
Possibile est hoc omne [illegible] molestum
Dicit [illegible] tandem [illegible] corde [illegible]
[illegible] tradat opes [illegible]
[illegible] quicquid habetur
[illegible] fulcat

absconditum
Nam caelo defossum famulatum fundit aerium
confundit
Iudaeis qui fortior etsi frementibus ausum

Hospitalis totam studiis largitur amicum

con ligatos
Solatur pietas lucreteros fovet aegros

Aequalis largus sibi notum constat egenis

sine dubio
Nec dubie in caelum substantia pervenit illa

Quae xpo conlata datur sub paupere forma

Quod damnis augmentat et quod spargitur exstat

sublimissimum in futuro
Quo perpetuum maneat quia vitam nos dia praestat

II Praeterea geminos dns considet caecos DE DUOB(US)

multitudine
Dum quoddam transiret iter comitante caterva CAECIS

Conspicit extinctae post cunctos munera formae

Flebilibusque vagas implorantes vocibus auras

mente dubitata
Hoc cunctata solens pietas inferre salutem

ardere
Quos sentit flagrare fidem mox lumina tangens

ceteras magna
Vigilare iubet quas somnus pressere caligine

Atque diu clausas reserat sub fronte fenestras

Ingrediens medio fecit discedere noctem

Hinc repolito sacri gradiens per moenia templi

Lumina caecis dedit et vestigia claudis

ierusalem
IIII Talia divinam postfacta reliquerat urbem DE ARBO / RE FICI / CUI MA / LEDIX(IT)

·i· monte oliueti
Bethaniae uicina p(er) loca cumq(ue) reuersus
Clarescente die properabat uisere templa
excelsa
Stat autem medius adstans sublimibus aruis
Frondea ficus erat cuius in robore nullum
arbore
Repperit esuriens lustrato stipite pomum
Arboreis que comis tantum ex germine uano
Nullus ait fructus reliquo generetur in aeuum
Confestim uiduata suis ficulnea succis ·:· uiduata dicitur quasi diua id est diuisa · uiduare enim diuidere dicitur
Aruit et siccus permansit mortua ramis
Omnis enim quicumq(ue) deo uel fessa(?) fuerit
aridus infructuosus
Ceu sterilis truncus lignis aequabitur ustis
Iustus palmae similis florebit in aeuo ·:· palma dicitur quasi pacis alma
aeternae quiescentis
Semper habens frondes et tamquam libani cedrus
Multiplicandus ad ostia(?) dei uertice sidera tanget
IIII. Post oblatum ei uirtutem sensit herilem
fortem dominicam
Insanus sermone carens quem faucibus artis ·i· artis
infirmitate
Angebatur clausa mali uirtusq(ue) tacendo
aperuerat
Prodiderat sed cuncta solens infirma leuare
Condere(?) depressa propulit obstructum(?) laxamen
obligatione linguae soluta
Et aperta patescens uox nexuq(ue) solutis
V Mira diu tacitas effudit lingua loquellas
Post dominus pharisaea potens commenta cauendo

Ornatis dapibus sese inponunt amici ;

Tunc mulier quam fama nocens et plurima uitae

Mordebant delicta suae clementia supplex

curam ruit (seu refugia)

Corruit amplexans uestigia quaeque profusis

(infunderet)

Inrigat hic cum bonis lacrimis et crine soluto

(deosculari)

Nec tergere sacras nec cessat lambere plantas ;

Unguento fraglante fouens sententia donec

Liberati quod ferre manus non potuit umquam

Benedixe si nos peniteat quis isset quia grauius peccatum quod studiose querendo admittitur quam illud quod casu euenit

Si nos peniteat uetere quae fit se ruina

(noui)

Uade fides mulier tua te saluabit ab omni

Dixisse et quaecumque mali gesisse uideris

Uere pace mea ; magna est medicina fateri.

Quod nec blandit et quam sua uulnera putrit

(cooperit)

Qui tegit et plagam trepidat pudore mederi ;

Inpollutae dum medici purgata recessit

actum [illegible] Porgemitum proprii qui lauans ingurgite fletus

Munda suis lacrimis redit et detersa capillis ;

[illegible] Iamque Capharnaum sinagogam intrauerat urbis — UBI SINAGOGA INGRESSUS EST XPS.

Redocens populos quem cum iudis et lex

(superbo)

Humanis sub cordi latens clamore [illegible]

Spiritus infremuit quid nobis et tibi dicens.

Ubi sinagoga

Sordere vas tanto xpo venis. scio denique quis sis

Ipsum cognosco dm̄, et de plurale cervis

In portu torrentem (?) iacet hominemque relinquit.

Pulsis ex [illegible] fugiens [illegible] duras

Sidonam [illegible] finem langoribus esse

Forcibus exclusos semper [illegible] tenere

(l. noluit potestatis proderet esse quia timore illum non amore filium dei fatebatur)

Demones ecce tuae prohibebis pandere testem

(crudelis durus)

Olim quippe ferox demergens mortis damnare

Ille nocens anguis deiectus culmine caeli

(sua altitudine) (pessime)

Cum pompis sociisque suis omnique nefando

Agmine militiae xpm quem nouerat illic

Conspicit interius uolamine carnis opertum

(dolet)

Ingemit et hominem dum uiderat esse deum.

Dumque iterum magis [illegible] tyri sidonia rursus — DE MUTO ET SURDO.

(colligens transiens)

Arua legens placidas dominus calcabat harenas

Curauit geminum miserorum spiramine clausum

(non)

Cuius cum [illegible] credebat aure trahebat

(caelestes) (genere) (aptis) (interioribus)

Sidereas manus super ponens [illegible] omnes

(subito)

Attactu patuere fores linguaque repente

(sub alis) (sub aliis)

Ac tamquam loquens meruit quo audire loquentes

(dominus)

Tu quoque ut [illegible] conspicere [illegible] hominibus. — DE CAECO NATO

prorsus [illegible] parte se includunt

P[illegible]

I[illegible] ad [illegible]

multas abundantes

H[illegible] populos [illegible]

S[illegible] sermonem [illegible]

Q[illegible] cupiens [illegible] parum per

nam

S[illegible] solens [illegible]

[illegible] docendo [illegible]

L[illegible] plebem

I[illegible] docuit

I[illegible] profundo

laxari [illegible]

R[illegible] piscantes [illegible] omnem

capere

C[illegible] labore

obediens exultans magnis

Simon pater ouans [illegible] gentibus [illegible]

magna

L[illegible] tamen [illegible] humanis apostolus

I[illegible] captura [illegible] redundans

naues

T[illegible] piscaminas

H[illegible] puppis [illegible] maxima [illegible]

magna [illegible]

O[illegible] timemus

Q[illegible] homines [illegible]

T[illegible] insignis uirtutibus [illegible]

circuidat

Q[illegible] populo [illegible] opima

I[illegible]

DE CAPTURA PISCIUM

DE FILIO VIDUE

insignis de [illegible] XI [illegible]

Conspicit efferri iuvenem [illegible]

Pluribus exequiis et unum funere pressum

Triste ministerium cuius sors [illegible] maerens

Iam dudum vidua gemina [illegible] urna — *p(ro) sorte*

quia sortes accipiebant [illegible] urna vas erat apud priores quo aqua plena mittebant intro duo ligna unum mortis alterum [illegible]

Hoc [illegible] pietas [illegible] doloris

A[illegible] *adtulit* [illegible] fer[e]tro

ferreton graece dicitur latine autem capulum nominatur

Surge ait o iuvenis [illegible] — *obedienti* — *confestim*

[illegible] fuisset una significaret altera [illegible] mortem

Mortuus adsurgit residensque loquensque [illegible]

A[illegible] genetrici [illegible] funere [illegible] — *morte*

Felicia [illegible] discrimine [illegible]

Non potuit famulus d(omi)no clamante [illegible]

Hoc [illegible] vox agmine verso

D[illegible] trepidum [illegible] — *renascentem* — *via*

C[illegible] pompa [illegible] — *p(ro)pt(er) [illegible]*

XIII Nec [illegible] salus d(omi)no medicante [illegible]

DE MARIA MAGDALENE

Multiplici [illegible] curavit vulnere [illegible]

Quae [illegible]

[illegible] globo [illegible]

multaplicata

[illegible] fugiens [illegible]

C[illegible] abiit [illegible]

I[illegible] pontibus [illegible] — *[illegible]*

[illegible]

... figura dicitur ... quando unu dicitur in duo

Septem ingens gigas septena uolumina traxit ⁊

XIII Nunc redundantem cumulato germine messem UBI MISIT

deficere

Exiguus dominus sine re languere colonus IHS LXXII

pecia scia gnara

Discipulos quoque alios quorum mens conscia ...

In numero libra fuit et merito aurea

Puriter simplicitas numero meritoque refulgens

Aurea libra fuit uoluit agios ... percipit inter

Sanguineos preterea lupos uel sumite dicens

Iure potestatis nullum metuatis ut hostem ⁊

Uipereas geminas ... scorpion atque inimica

Omnimodis tutis sensu calcare fideli ⁊

Nulla ... famulis feritas aduersa nocebit ⁊

Nec tamen hoc gaudete ... quod sps ater

Subiciat uobis quare tu quod nomina uestra

Scripta manent caelestis littera libro ⁊

Iustus quippe diu tam ... ponere factis ⁊

Nam merito cessante bona miracula ...

Que faciunt plerumque mali quibus arbiter orbis

Nescio uos dicturus erit discedite cuncti.

Artifices scelerum sibi quis semper iniqui

Diuinus simulatis opus sic tempore mortis

Criminibus quidem uanis ... fit ...

Signa dabat ihs sponte di sed imagine falsa
Visibus humanis magicas tribuere figuras
XIIII Post phari seorum cuiusdā principis intrat, UBI YDRO
Clarificare dom̄u non escā sumere tantum; PICU CURAT
Ad quā tunc facili conuenerat ille pcatu
Hic homo p spicuo distentus uentre tumebat
Plenus aquę grauidam que tumidum suspenderat aluum
Indoluisā partu nec eum lā membru fluebant
Accrescente sinu miserosaq; infusa pastus
Turgida p flatū macies renuauerat aegrū
In quo uteri spatiū totius conuenerat hidrops
Non tulit hanc speciem mundi pat. & sua transit
Sabbata ñ curans hominē curare paratus
Quē uoluit magis esse suū nā sabbata propter
Condita sunt hominem non est homo sabbata propter
Tunc p̄ tumentem siccata corporis unda
Iussit abire lu em; fluidus mox uiscera morbus
Deserit & uacuus residens in pectore fibras
Carnalemq; lacū postis lymphata relinquit
Coeperat in terra dn̄s galilea per arua DE X
Transgrediens sese quodā pede tangere castrū LEPROSIS

H[...] ostendere [...] maculosa [...]des

signa corporis
Lepro sepositione uiri quos corpore foedo

hac scilicet color
Desolare obscenis turpabat poena figuris

Prius receperat informes potes namque omnia ihu

Clamant celeriter simul tunc flexa potestas

cessat — dix
Quoniam nam publicatio lex clamat infecti

uultus fideres
Ite sacerdotum conspectibus ora ostendite ;

Cumque irent obtemperantes subito inundata uestis

cernentes
Mirantur sua membra uirguarumque nitentes

hic
Effendise pariter speculantur et omnes

Explorant propria solito uolumine formas 7

Ex quibus ueritates [...] pro munere tanto

Unus solaci conuersus tramite primus

Sternitur ad [...] dominum uestigiis adorans

Atque sacerdotem [...] sua protulit ora 7

Denique pontifex princeps summusque sacerdos

Quem [...] nomine [...] dicitur

i. xpo
Ordinem melchisedech [...] merita semper

Quae suas fructus segetes [...] 7

X-XI Cum resideret [...] filius illa [...] DE CAECO

P[...] ordinem [...] ad [...] DE [...]

Vocis fama crebro [illegible] clamore perisset

Ne populo prohiberet [illegible] accedere iussus

Addam pa[illegible] panem [illegible] visum qui percepit

Inculta duce[illegible] prodit quam sed inter instat

negare poterat
Ipse postuma fides quicquid res dura negaret

Solus roquens suo [illegible] oratio presstitit honestus 7

Unanimum panem sic ille probat dominicum

Qui fornibus clausis [illegible] opaca silentia [illegible]

dominus firmat
Ob [illegible] diu confidere [illegible] negaret

Vocibus assiduis precibusque [illegible] 7

vii Pergit orientisque vie dominus loca Samarie tenens — DE SAMARITANA

Humana flagrante sitim colloquitur [illegible] 7

Fonsque perennis aque modicam desiderat undam

Ut biberet qui corpus erat tunc [illegible]

Sanctus mulier parvum puteo quem traxerat haustum

Cunctarum [illegible] memora limphe

Agnoscens propria numeroso coniuge [illegible]

Orat [illegible] tribus sibi dona fluenta 7

sibi in
L[illegible] posita [illegible] quando [illegible] capit

Dignus [illegible] nisi [illegible] christi

Percipias placidas [illegible] corporis undas 7

DE MULIERE IN ADULTERIO DEPREHENSA.

xxiii. Denique sub residens media testudine templi.

patrio diuino

Ore tonans patrio direxit ad atria collis

Ipruigtem populum monitis conuertit domicis

circumfluente. densante

Ecce trahebatur magna stipante caterua

Turpis adulterii mulier lapidanda reatu ·/·

multitudo

Quam pharisei formacius placido sub iudice sistens

Cum damnare parat plus liberat; omnibus ille

Nam simul et turbis proprio si sine crimine tollis

Accusator erat saxum quicumque sit primus

turpis maculas adulteris

Sumeret obscenis feriens contagia moechis ·/·

Nec poterat quisquam festucam uellere paruam

Ex oculo alterius proprio qui lumine grandem

Sed dimisso trabem profugus sic ille recessit

uel perdonat

Impletus et clemens donat sententia culpam

Iam non peccandi sub conditione solutam ·/·

Nam uomitu quicumque suum canis ore delabit

[illegible]

Nec uenerem studet hic ueniam nec habere · futuram

compendium bonum & ponit pro breui. cetera

Huius damna tenens huic compendia perdens · i ·

DE CAECO NATO

I

ibens

Xxii. Inde means genitum cernit considere caecum

Qui male progenitis delapsus uentre parentis

In lucem sine luce ruit tunc sanguinis ille

Conditor humani mundiq; orientis origo

Inperfecta diu p(ro)prii non passus haberi (sufferens)

Membra operis, sputo lutum & clausa genaru(m)

Inliniens hominem ueteri de semine supplet

Nec tamen ante capit quam uoce iubentis (q. t. capit)

Accepta dni siloam uenisset ad undam

Et consanguinei fotus medicamine limi

Pura oculos fouit sed liquor ut exergo gemellis

Vultibus effulgent acies tandemq; meretur

Ignotum spectare diem cognoscit et cuncti

Mistica quid doceant domini miracula nostros

Caeca sumus proles misere de fellibus aeue

Portantes longo natas errore tenebras

Sed dignante deo mortalem sumere formam

Tegminis humani facta est ex uirgine nobis

Terra salutaris que fontibus abluta sacris

Clara renascentis reserat spiramina lucis

DE LAZARO

Bethanieq; solum repedens intrarat ibiq;

Lazarus occidua tumulatus sorte iacebat

Iam quarto sine luce die claususq; sepulchri (corrupti corporis)

Marmore corruptum tabo exalabat odorem (expirabat)

hic multitudo populi intellegenda

Flebant germane flebat populatio p̄sens

humanitate

Flebat et ipse d̄s sed corpore non d̄itate

sine anima

Exanimemq; astus illa pro parte dolebat

Qua moriturus erat lacrimis impleuit amicum.

Magestate d̄m quid ere edere masta moraris

Qui duo maria gemis x̄p̄m dubitatis an unum

Posse ab infernis hominem reuocare cauernis

Qui dabit innumeras post funera surgere turbas

Ergo ubi clamantis d̄ni sonuit tuba dicens

Lazare p̄gde foras magno concussa pauore

Tartareis sublustre barathris patuere recessus

Et tremuit locus ille chaos. mortisq; p̄funde

Lex periit atque anima proprias repetente medullas.

Cernitur ante oculos uiuens adstare cadauer

Postque sepulchralem tanquam recreatus honorē

Ipse sibi moriens et postumus extat et heres

DE PULLO ASINAE

Ut caduca uagi contemnens culmina s̄cli

Monstraret se rite d̄m n̄ curribus altis

Quem pompa mortalis honor rapidisq; quadrigis

Puluereum sulcauit iter nec terga frementis

excelsa

Ardua pressit equi faleris quem pictus et ostro

ornamenta equi

Ora cruentatum mandentia concutit aurum.
Sed lento potius gestamine uilis aselli
Rectori suffecit honos lentus ungula cuius
Ut tanto sessore decus mirabile portans
Nobilior sub fasce foret non illius impar
Qui paruulo xpm licet in presepe iacentem
Agnouit tamen esse dm plebs omnis adorans
Insolito molles subiecit tramite uestes
Dicite gentiles populi cum gloria regi.
Talis in orbe fuit cum palmis uel umquam.
Frondibus arboreis laudes caelestibus ymnis
Obuia turba dedit dionisi cum patre xpo
Qui regit aetherium princeps in principe regnum

Haec est dies in qua cristus ... pretiosus ... est in sanguine redetus mundus totus in qua ouem quae errauit pastor bonus ad ouilem reportauit ulnum sacri de sepulcro resurrexit e pastor bonus. A ... na ... bati surrexit ualde mane et sic aparuit maria macdalena quod discipula currentes nuntiabunt ... dns surrexit ... et ... credere

Ait dn̄s maria uade cito dic discip
ulis et petro quia dn̄s de sepulcro resur
rexit uictor mortis et ecce precedit uos
in galileam ibi eum uidebitis sicut dixit
uobis. Et mar[...]ria fuit illa macdale
na de qua dn̄s eiecit septem uicias dum pos
quam re[...] cognouit peccatricem ad pedes
dn̄i geruolacrimauit ueniam petebat enim de
peccatis. deus Mors in orbem introiuit
in pecato quod commisit primus homo per
mandatum et ab illo usque christum perdu
rauit qui per crucem uitam mundi renau
rauit. de sepulcro resurrexit pastor bon
us

MA RTI[...] IS CO[...]

ab omine iniquo
Pastor bonus tibi commendo

Rualterus arch

Hos hic uersus ... [illegible]

Hoc ... sedes ... cum gloria uolles

Ponere ... [illegible]

Non alia ... [illegible] ... plena

Leuat ab inferis ... ad sidera ...

Exclamans ... pater ... [illegible] ... hora

Salu[u]m fac ... in hac ... horam

Clarifica dom[ine] nomen tuum magnum ... caelo

Vox ... venit ... clarificaui

Clarificabo ... [illegible]

Cl... ... [illegible]

C... uoluit ... dom[inum] ... [illegible]

H... pars angelica ... [illegible]

O... oculis ... [illegible]

N... [illegible]

R... [illegible]

L... [illegible]

H... [illegible]

V... [illegible]

A... [illegible]

D... [illegible]

Sefuciens · dignata suis exempla relinquens

Adsurgit famulisque libens famulatus et omnem

Linteolo adcinctus totum inclinauit honorem

Discipulisque pedes soluens uestigia lauit

Nec iudam excepit · quem patronus iniquus

Nouerat auctorem · sed nil habi gloria sicut

Traditor ille dabat pedibus consistere mundis

Quis enim supollutus erat · uelut omne sepulchrum

Exterioraque gerens albae uelamina formae

Sordibus interius · foedoque cadauere plenum

Nec dominum amore dolet · scelerisque futuri

Praedixit auctorem panem cui tradidit ipse.

Qui panes tradendus erat; iam corpore saeque

Sanguinis ille sui postquam dat munera sacrat

Atque abi potumque dedit · quo perpetue numquam

Esurient sitientque animae · sine tempore fideles.

Perranus in iudam sede sublimior habebat

Spiritus intrauit maior primus daemonque sumens

Iam dominum sequi consurgere bellum.

Pacemque grande nefas quamuis in ore ad eneque illi

Culpa ad auctorem sed in pectore crimina foedo

DE IUDA
QUI IESUM
TRADIDIT
EST

E am eundem sceleris mercedem animis mortalibus
A rgentum pretio caecatus munere gestit.
Q uantum cuncta simul terrarum regna marisque
D ivitias omnium quaeque agis convolvibus et r.
S i caperet gesturus erat, neque enim bona mundi
S ufficerent magni fuso pro sanguine xpi
Q ui pater est mundi qui fecerat hunc quoque nasci;
A tque unam sceleris damnatus in aere nequissit
N atale ferri videm volumen fluvius.
H austis te placidam stabulis in vallibus agnas
A tque novum per olaterem: inserto qui fuisset
S ors mala quae nos tibi datam quam perderet vitam
A mala fuisset humo confessi munera lucis.
P endere et ut pulvis quem non turpiter haurit
A fracta alterius rapidis qui volantibus auras.
S pargant tum liquidas nebulis obscura tenebras
T u cruento vomere ferox iudax insanior ollis. MALEDIC
P erfide crudelis fallax venalis iniq. TIO IN IUDAM
T raditor humanis ferro perdita impia laqueo.
S piritus terribiles comitantis signifer ensis.
S acrilegam quae accum gladius sui dabit gemmam.

Cum moveas. o caeca nimis mens. in illi quem noveris
inmitis ostendis tradere
Insignis. et blando dominum sub imagine prodis.
Quid socium simulas et amica fraude salutas
Non quā terribiles aut pax coniurat in hostes
pro non;
Aut ut inicalonia pro lupus oscula porrigit agno.

vi Traditus ergo viris operatorum saevis iniquis UBI PETRUS ABSCIDIT AURICULAM SERUI . f. MALCHI
dimisit abscisa
Consuadementis quidam ope puero qui recidi...
aliqua careret
Ense perempt... ne qua plus aptaque laterat auris.
amisit
Reddidit auriculam; nec enim vim dicta tonantis.
Conveniens humana fuit quamdiu patientem.
Angelicas sibi iam legiones posceret a patre.
Plus duodena dari si mallet et sumere opem ar
sc. illorum f. poterat
Demeritis quā sponte suas ignoscere plagas.
sc. illis id est gladii eius non operum mucrone
Tum operti mucrone nebulae qui vulnera erat ipse.
a quoquam
Ponere iam mentis animam non tollere cuiquam.

vii Namque Petro clara iamdudum voce fatenti. UBI PETRUM AD GALLI CANTUM NEGATURUM ESSE DIXIT XPS
dixit petro
Cum domino rebelle mori prius aliger inquit
Quam gallus cantet haec me ter nocte negabis.
Non reprobando fidem sed praedicendo timorem.
statim sedis
viii Continuo ad iussas caiphe deducitur aedes.
Ille sacerdotum fuerat tunc denique princeps UBI XPS AD DOMUM CAIPHAE DUCTUS EST
Et princeps scelerum qui hoc residente chatedra

Pestiferae falsi fagitantur testibus irae
Conciliumque iniquum iam tamque uolant mendacia mille
In dominum uanis hominum conflata fauillis
Exoriuntur leuitate sua uelut ignis oberrans
Arentes stipulas uires cuius omnia crimen auet
Materies infirma rapit; uictoque furore
Labitur inualidus deformis gloria flammae.
Postquam nulla dolis patuit uia brachia tolli
Armat in insontem sceptris furor tumidusque minatur
Impedior lacrimis rabidum memorare malum
Sacrilegas monuisse manus, et denique passim
Qui colaphis pulsare caput uel caedere palmis
Aut sputo rem infaciem pleni execranda quiuerunt.
Ille manum patiens subiecto corpore totum
Sustinuit, nostrique dedit sua membra saluti.
Namque per hos colaphos caput est sanabile nostrum.
Haec sputa per dominum nostram lauere figuram.
His alapis nobis libertas maxima plausit
At senior cauta ueniens per dixerat ante
Quae uenitura forent cum tempus ire nequiuit

DE NEGATIO
NE PETRI

nontactu[illegible] dixit

Insequentiquam ad xpm ac sed pre sus adesse.

[illegible]

Prius quam cantus semel uobis ter qui negauit.

ut confirmatio

Et gallus cantauit completa est sanctio xpi

Et sensus redit patri memor ille malorum.

id quod in memor eius fuit quando dnm negauit

In memoris damnauit opus gemitu qui sequente

Culpa fugit cedunt lacrimis delicta profusis.

apostolus adfla[illegible] Et dulcem ueniam fletus generasti senior.

XI Iamque dies aderat nocturna mersa sub umbra

celus poena magnum fugatis

Flagitant uesano uultu candelis qui remotis

Pendebat populus iudaeus crimina gentis,

pro qua id est audomum mortiadn[illegible] munia

Mox igitur dnm pilato admouent adua.

ligamentis

Nexibus adstrictum iudaei ut iudex iniquus

obdurauit expauit commercium dicitur comutatio mortiu

Diriguit sceleris q. sui commercia reddens

inuadens f. auctor peccata

Incassis facin prius non facta reliquid;

Quidnam tam prodest ille trepidare timore

Nullus ubi amor est aut quae confessio uerum.

Luce inbi inferno cum iam demersa sacerdotis

sidesfissime mortale

Arboris infide radicibus ac talem.

mortifera

Quae peperit fructum feralia germina mortem

pereuntis

Fundatus et dignus per [illegible] mala [illegible] flamma[illegible]

Continuoque trucis correptus [arreptus] mente furoris

Se quoque morte opplet tamquam tunc sanior esset

Cum scelus ulcisci [uindicari] properaret ipsaque dirae

Gutture uocis iter quondam quae [uox] uendere mundi

Ausa redemptorem nodatis faucibus angens [adstringens]

Infelicem animam [uitam] laqueo suspendit ab alto.

Lenior ira quidem tanto pro crimine culpae

Cunctorum cui nulla foret [esset] par poena malorum.

Exitus [finis] hic [iste] mortis tamen et sublime cadauer.

Ostendit populis quanto de culmine [id est de sublimi] lapsus

Pridem discipulus qui nunc reus alta relinquens

[i. usque ad infernale profunditatem]

Sideratum statum descendit adusque profundum.

Tunc iure apostolicus, nunc uilis apostata factus [apostata: retro abiens]

XII Ast dominus patiens cum praesidis ante tribunal

Staret [uelut] ut ad iugulum ductus mitissimus agnus

Hillum inimica cohors insontis [innocentis] sanguine dignum.

Repperiens, regem quod se rex dixerat esse

Obicit [scilicet cohors] et uerum mendax pro crimine ducit.

Nec mirum silura digens impia uit&.

Imperium quae negat lucos quae semper amauit

Idola dilexit, simili nam more furentes

Tunc coluere baal nunc elegere barabban.

Damnatoq; pio conseruatoq; proteruo.

Mutauit q utrumq; nocens sententia iustum.

Auctor mortis erat iussus qui sumere lucem

Auctor lucis erat iussus qui sumere mortem.

Credite iam xpm pro cunctis credite passum

Quid dubitatis adhuc insectus terga flagellis

Subditur ob proprius poenas a plebe luturus

Ne dignus semet reterem uel latro perir&

Heu falx torua patrum seges o dura nepotum

Heu facinus pilate tuum, quod gesseris uno

Crimina ludaeo uigilans mente notares.

Non solas lauisse manus sed corpore toto

Debueras sacrum ueniens sperare lauacrum.

Corripis insontem sistis sub p(rae)side regem.

Pretoris humana d(e)o qua morte teneris

Quidnam numerosa crucis uulnera figis

Cumq; datus saeuis ad poenam sp(on)te obir&

Militibus uilem rubri sub tegmine cocci

Vestitur chlamidem species que utramq; cruenta

Mostris imago foret & spinis circumdedit amplis

Hexacorona caput; qui spinis habe benignus
Omnitam spinarum suscepit ille maiorum.
Implet hac in domanu(m) sceptr(um) quod nobile terrae
Invalidum fragile est vacuum leve, mox q(ue) alienos
Deponens habitus q(uos) priu(s) suscepit amictum;
Scilicet humane positurus tegmina carnis
Et sumpturus item illam ut mobile ferret.
Post mortem propria lumina sostate resurgens
Nec sine divino constat moderamine gestum.
Quod vinum cum felle datum tristemq(ue) saporem
Suscipiens tetigit labiis de labore removit.
Quippe necem parvo degustaturus amaram
Tempore qua reduci contemnere carne pararet
Protinus in patuli suspensus culmine ligni
Religione pia mutans discriminis iram
Pax [illegible] ipse fuit, violentaq(ue) robora membris
Illustrans corporis poena vestivit honore.
Suppliciumq(ue) dedit signum magis esse salutis
Ipsaq(ue) sacrificans in se tormenta beavit
Necque quis ignoraret speciem crucis esse colendam
Qu[illegible] per tau rotuars ratione poterit.

Quattuor inde plagas quadrati colligit orbis;
Splendidus auctoris de vertice fulget eous
Occiduo sacrae lambuntur sidere plantae;
Arcton dextra tenet, medium laeva erigit axem;
Cunctaque de membris vivit natura creantis
Et cruce conplexum xps regit undique mundum.
xvii Scribitur et titulus hic est rex Iudeorum
Quo nil a ditate vacet nam caelitus actum
Hoc hebrea refert hoc greca latinaque lingua
Hoc docet et una fides unum ter dicere regem;
Huius in exuviis sors mittitur ut sacra vestis
Intemerata manens a xpo stisma u dardi.
xviii Quin etiam insonti latere ex utroque cruentos DE DUOB LATRO HIBUS IN CRUCE
Constituere viros meritis non omnibus unum
Non faciat similis quamvis sententia; namque
Inter carnifices scopendente latrones.
Par est poena trium sed dispar causa duorum;
Hi mundo sequippe rei pro crimine multo.
Huic reus est mundus salvatus sanguine iusto;
Suppliciisque tamen ferrum dominator in ipsis
Iura potestatis non perdidit; aequius utrumque

Iudex namque deus. hunc elegit hunc reprobavit
Amborum merita pcelso examine [gloss: trutine] pensat. [margin: ł ponderant]

Unus enim quem vita ferox nec in ore reliquit
Indignum scelerata movens convitia dictis
Mordebat proprius. et tamquam saetiger hircus
Ore veneno sontem lacerabat amoenam;
Alter adorato verba precantia xpo
Sauci[ct]a deiectus flectebat lumina tantum
Lumina namque geminas arcebant vulnera palmas;
Quaedam ceu pastor ovem desertam per arva
Colligit errantem secumque adducere gaud&
In campos paradisi laetos ubi flore perenni
Gramineus blanditur ager [gloss] nemorumque voluptas [gloss: habundantia]
Irriguus nutritur aquis. hinc inde benigne
Conspicuos [gloss: pulcras] pomis non deficientibus hortos
Ingemit antiquum serpens habitare colonum;
Ambigitur [gloss: iter] variis diverso calle latrones
Adgressi facinus violentum grande [par]patrarunt [gloss: fecer]
Infernas adit ille fores at iste supernas;
Ille profunda sequens penetravit claustra gehennae
Abstulit iste suis caelorum regna rapinis.

xviii. Interea horrende subito uenere tenebrae UBI OBSCURATUS SOL TRIBUS ...

Astrorum tenuere polum, mestisq; nigrantem

Exequiis (funeris) texere diem; sol nube coruscos

Abscondens radios tetro uelatus amictu

Doluit (latuit) tristemq; infecit luctib; orbem;

Hunc (talem) elementa sibi meruerunt cernere uultum.

Auxilii orbata patris. laetata ꝑ hortum.

Mesta per occasum; nam lux ut tempore fulsit

Nascentis dni. sic hoc moriente recessit

Non absens mansura diu. sed mistica signans

Per spacium secreta suum; quippe ut tribi horis

Caeca tenebrosi latuerunt sidera caeli.

Sic dns clausi triduo tulit antra (interiora) sepulchri.

xx. Nec tellus (terra) sine clude fuit quę talia cernens

Funditus (penitus) intremuit; dubioq; in fine supremu (ultimu)

Expauit natura (i. elementorum) modum. ne coger& omnem

Summus apex (summitas) inferna potens subcumbere (cadere) molem.

Auctoremq; sequens ꝑ tartara mund abiret;

Sed pietas inmensa uagas operabat ad ubras

Perdita restituens. ñ consistentia ꝑdens

Nulla tam tanti metuens signa pericli

xxi. Quid dnm fixere crucę quin insup haustum

Clam sibi nocturna xpm abstraxisse rapina.
Compositus simulator ait; (dic) fare improbe custos.
Responde scelerata cohors si xpm audes
Dicere conclusi furtim productus ab antro
Sospitos latuit cuius iac& intus amictus.
Cuius ad exuuias sed& angelus ante beatus
Corporis ablator uel ocius esse putauit
Soluere (coopertum) contectum quam (deportare) deuectare ligatum
Cum mora sit furtis contraria cautius ergo
Cum dno potuere magis sua lintea tolli.
Mentita est uox uana sibi tamen ista figuram
Res habet egregiam; iudeis constat ademptum.
Quem nos deuoto portamus pectore xpm.
Plange sacerdotes perituros plange ministros
Et populum iudea tuum pro talibus ausis.
Non tibi iam unctus nec iam tua uictima grata est
Quae nam bella tibi clangebit tuba rege perempto.
Quis tibi iam unctus erit quae uerum amisso sunctu.
Victima quod dabitur cum uictima pastor habetur.
Discedat sinagoga suo fuscata colore.
Ecclesiam xps pulchro sibi iunxit amore

ecce

Haec est conspicuo radians in honore maria;
Quae cum clarifico semper sit nomine mater.
Semper virgo manet; huius se visibus adstans
Luce palam dominus prius obtulit ut bona mater
Grandia divulgans miracula quae fuit olim
Adventus iter haec sit redeuntis et index. redeuntis

postea

Mox aliis conviva potens in fragmine panis
Agnitus enituit quia verus panis ab astris
Semper adest oculis fidei quos gratia claros
Efficit ut dominum viventem cernere possint

Saepe dehinc proprios diversis temporis horis
Discipulos manifestus adit vescentibus illis
(piscium) (respondens)
Ex templo nunc ora ferens nunc piscis adusti
Atque favi mandens epulas quo rite doceret
Corporeas res esse dapes seseque videri
In membris quibus ante fuit formidine rursus
Plebis apostolicae [illegible]
Cum foribus clausis resideret turba fidelis
Pace salutantis sese intulit atque fortas.

expediens
Expandens palmas nudat latus, astitit thomas
Credidimus cognomen erat cum fratribus una
Non fuerat dubiamque fidem sub corde gerebat
Donec rursus eo pariter residente venit et
Qui numquam subtractus erat, tunc limine clauso
Constitit in medio non dedignatus apertum
Discipulo monstrare latus. tactuque probari
Vulneris et meritam patienter ferre labantis.
Agnitus hinc potius quod sit dubitantis amicus;
Quisquis enim artifices certa sub imagine fraudes
t uarias
Instruit et uanas cupit exercere figuras.
Non uult agnosci non uult sua facta requiri
fraudes
Velat eam sub nube doli nebulaque recludens
Omnes sollicitos odit simulator amicos

item
Gnarus item dominus petro piscante per aequor — VBI DNS OSTENDIT SE PETRO
eo
Cum sociis captum nihil dimittere lina
mox
In dextras hortatur aquas. gurgite clauso
Pendula fluctiuagam traxerunt retia praedam
figurarum
Per tapica nam scondam uiam nam retia dignis
Lucida sunt per scripta diu quibus omnis illa
Dextra parte manens concluditur ac simul ultris

Fertur apostolicis dn̄ia ad uestigia xp̄i
Nec pisces prunae que uacant & panis in uno
Discipulis inuenta loco quisnam ambigat unā
His rebus constare fidem quippe est aqua piscis
Xp̄s ardet panis scisq; sp̄s ignis
Hinc olenim abluimur hoc pascimur inde sacramur;
Iunc epulis p̄ceptor eos inuitat edendis
Alloquiis dem ore pius mensā que petentes
Vnanimis nota dn̄i bonitate fruuntur
Et xp̄m sensere suum modicoque paratu
Postquam uicta fames & surrexere relictis
Rhetoris an corde petrus se diligat alto
Explorat dn̄s petrus annuit ergo nitentis
Pastor amans augere greges opera qui omn̄s
Parte bono cōmendat oues cōmendat & agnos.
Haec ter eo sermone monens ut terna negantis
Culpa recens pari numero purgata maneret.
Inde sequenda docens pace omnes inquit abete.
Pace fer te mea pace portate quietam.
Pacem p̄ populos monitis dispergite suis.
Et mundi uia aui a mali s gentes que uocari

Tibi xpe refe rimus
graciam qui nos diui
nis mune ribus facias
& mentes sa ple na donis tu
is omnibus nos sumen
tes te laudamus dne
decoedentes laudes
tibi dici mus nunc et
semper per omnia
secula alleluia

Dextera tua deus be
ne dicat semper
dominum nec non &
famulos quos tuis
refecit donis dae
die clemens mune
larga per omnis ut sa
ti donis referamus ti
bi laudes perennius
MEMORIAM

Audite uo bis omnes qui de terra
a iudicio ibi erit fletus ina
tus erit dominus misere re
super nos pater a iudicio ·

Beatus erit ille qui peniten
tiam fecerit si ille ipse uo
ra ne non que sit peniten
te misere re · re super nos pa
ter clementis si me ·

Dies erat ante illa et qua stan
nos in illa qui facit uno di
e miserere re super nos pater a iudicio ·

Erit dns eius et angelicum
o decrerunt sacerdotes
ad eum clamant uoces mise
re re super nos pater clementissi ·

Factus fuit in fernus ma
lus in iudicius qui con
gregat peccata ibi erit
consum mata mise re
re super nos pater a iu
di ci o ·

A solis ortus cardine adusque terre limitem
Xpm canamus principem natum maria uirgine
Beatus auctor seculi seruile corpus induit
Ut carne carnem liberans ne perderet quod condidit
Clausa parentis uiscera caelestis intrat gratia
Uenter puelle baiulat secreta que non nouerat
Domus pudici pectoris templum repente fit dei
Intacta nesciens uirum uerbo creauit filium
Enixa est puerpera quem gabrihel predixerat
Quem matris aluo gestiens clausus iohannis senserat
Feno iacere pertulit presepe non abhorruit
Paruoque lacte pastus est per quem nec ales esurit
Gaudet chorus caelestium et angeli canunt deo
Palamque fit pastoribus pastor creator omnium
Hostis herodes impie xpm uenire quid times
Non eripit mortalia qui regna dat caelestia
Ibant magi qua uiderant stellam sequentes preuiam

E lumine quo lumine deum fatentur munere
Rex ... natus ... personat ... pignora
Quo rite tyrannus milia christo ... victima
Lavacrum puri gurgitis caelestis agnus attulit
Peccata qui mundi tulit nos abluendo sustulit
Miraculis dedit fidem habere se deum patrem
Infirma sanans corpora et suscitans cadavera
Novum genus potentiae aquae rubescunt hydriae
Vinumque iussae fundere mutavit unda originem
Orat salutem servulo nixus genu centurio
Credentis ardor plurimus extinxit ignes febrium
Petrus per undas ambulat Christi levatus dextera
Natura quam negaverat fides paravit semitam
Quarta die iam fetidus vitam recepit Lazarus
Mortisque liber vinculis factus superstes est sibi
Rivos cruoris torridi contacta vestis obstruit
Fletu rigante supplicis arent fluenta sanguinis
Solutus omni corpore iussus repente surgere
Suis met ipse gressibus sumptum vehebat lectulum
Tunc ille Iudas carnifex ausus magistrum tradere
Pacem ferebat osculo quam non habebat pectore
Verax datur fallacibus pretium flagellat impius
Crucique fixus innocens coniunctus est latronibus
X... tempus ... sabbatum quadam vehebant corpori
[illegible] locum angeli unum sepulcrum protegit
Ut ... dulcibus omnes canamus subditum
Christi triumpho ... qui nos redemit venditos
Zelum draconis invidi et os leonis pessimi
... unicus dei sese quaerat ... reddit

BIBLIOTHECAE REGIAE

Prouerb.
Salomon.
& alia

LATIN
242